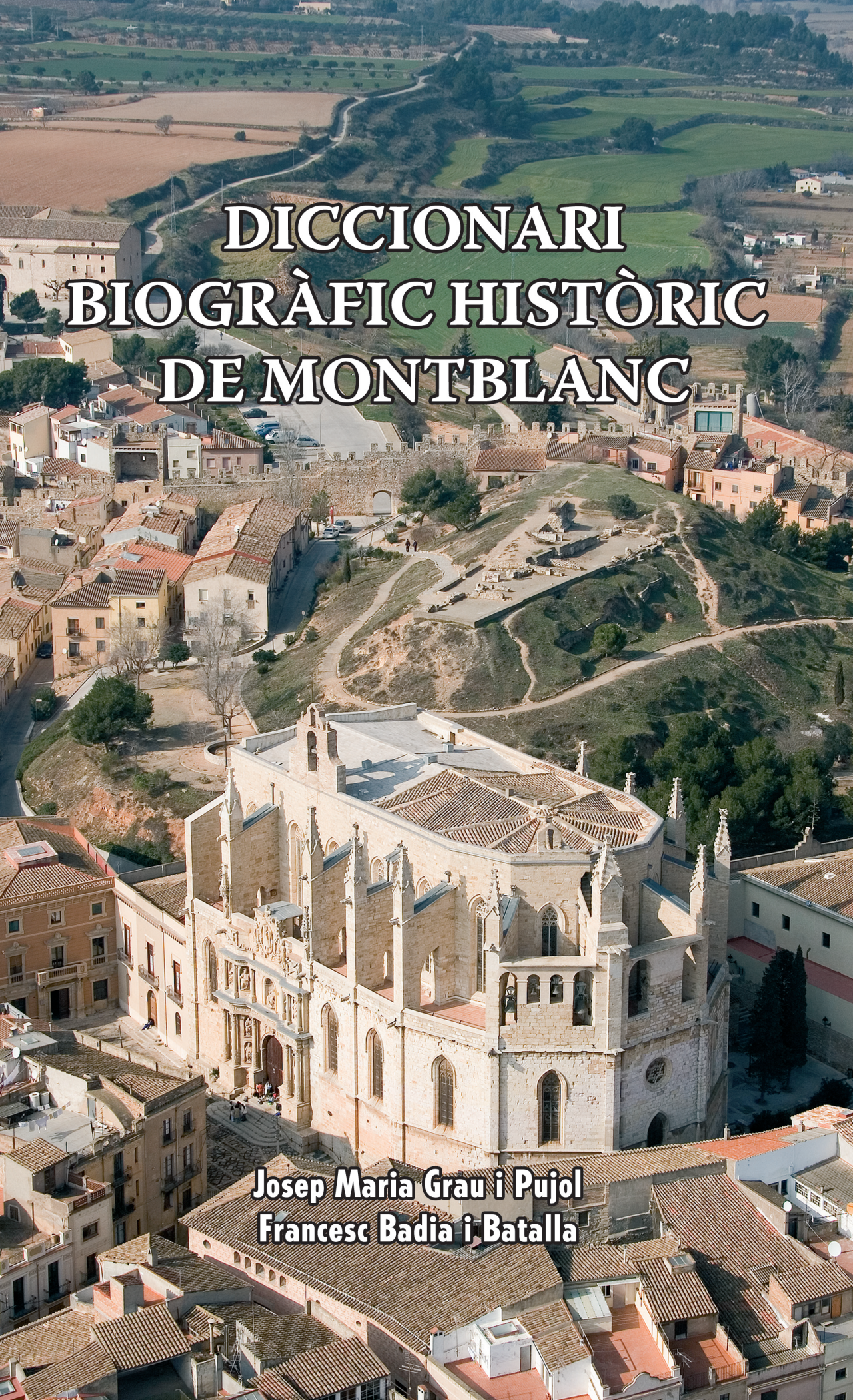

DICCIONARI BIOGRÀFIC HISTÒRIC DE MONTBLANC

**Josep Maria Grau i Pujol
Francesc Badia i Batalla**

Josep Maria Grau i Pujol

Francesc Badia i Batalla

Diccionari biogràfic històric de Montblanc

(1155-1920)

Montblanc, 2008

Primera edició: maig del 2008.

© Dels textos els autors.

© De l'edició Fundació Martí l'Humà. Tot Conca.

© Foto portada: Parròquia de Santa Maria de Montblanc.

Fundació Martí l'Humà
Tot Conca

Edita: Fundació Martí l'Humà. Tot Conca.

Carrer Josa, 6 - Tel. 977 86 03 49

43400 Montblanc

Impressió: Gràfiques Moncunill

I.S.B.N.: 978-84-936114-0-8

Dipòsit Legal: T-884-2008

ABREVIATURES UTILITZADES

ACCB	Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà
ACBC	Arxiu Comarcal del Baix Camp
AHDT	Arxiu Històric de la Diputació de Tarragona
APM	Arxiu Parroquial de Santa Maria de Montblanc
CPF	Caixa petit format
DOGC	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
FMM	Fons Municipal de Montblanc
sig.	Signatura topogràfica

INTRODUCCIÓ

L'obra que presentem vol esdevenir no solament una eina de treball per als investigadors de Montblanc sinó que vol ser també, en certa manera, un mitjà de recuperació de la memòria d'aquells montblanquins, siguin de naixement o d'adopció, que visqueren i treballaren per a la vila.

Iniciat el tercer mil·leni el panorama historiogràfic de Montblanc és molt positiu. Cada any es van publicant més articles i llibres i ja disposem sortosament de diverses monografies generals. Encara, però, resta molt per fer i hi ha llacunes que un dia s'hauran d'omplir. De documentació no en manca, sigui en arxius públics o privats, de la vila o de fora. Amb aquesta mena de diccionari voldríem recollir la nòmina d'aquelles persones relacionades amb Montblanc –hagin nascut o no a la vila– que hem pogut documentar a través de fonts primàries (arxius) o secundàries (bibliografia). No es tracta, doncs, d'una simple relació de fills il·lustres o benemèrits. El lector comprovarà que no falten referències a algunes persones que han incorporat llur nom a la història de la vila gràcies a fets o actuacions no precisament positius ni grats per als montblanquins. La història, però, és la crònica d'una realitat en la qual es barregen episodis de la més diversa naturalesa.

El problema que més dificultats ha plantejat als autors ha estat la determinació dels criteris d'inclusió de noms al diccionari.

Menys difícil ha estat establir-lo en l'àmbit cronològic. Ha semblat prudent fixar, com a data que tanca la relació de personatges, la del 31 de desembre de 1920, de manera que, com a regla general, queden excloses les persones nascudes amb posterioritat a la data

esmentada. Amb més perspectiva històrica, un altre dia algú podrà completar la tasca que nosaltres avui pretenem encetar.

Aquesta norma general té, però, dues excepcions que semblen perfectament justificades: La primera es refereix a les persones ja finades, per a les quals la biografia resta definitivament fixada, que s'inclouen encara que el seu naixement hagi ocorregut després de l'any 1920. La segona excepció fa referència a determinats càrrecs o funcions importants o rellevants en la vida del municipi, com alcaldes, diputats, senadors, plebans, etc, que també s'inclouen, qualsevol que sigui la data del naixement del seu titular si bé limitant el contingut de l'entrada a les dades relatives al respectiu càrrec o funció.

Més dificultats, com hem dit, presenta la determinació de l'àmbit objectiu del diccionari. Calia establir des de bon començament un criteri ben definit, que fos raonable i que evités sobretot el greuge comparatiu.

Cal confessar que, en aquest punt, les coses no són tan clares i que pot haver-hi opinions per a tots els gustos. Però calia prendre una decisió, i ho hem fet adoptant les següents normes d'inclusió que a continuació es relacionen:

- a) Mecenes, donants, creadors de fundacions o beneficis i altres persones que han sobresortit per la seva actuació benèfica, solidària o social.
- b) Literats, poetes, historiadors, filòsofs, estudiosos i investigadors de qualsevol tipus.
- c) Pintors, dibuixants, escultors, músics, compositors i artistes en general.
- d) Mestres i professionals de l'ensenyament, una funció que era justament valorada i apreciada per la població.
- d) Juristes, magistrats i estudiosos del dret i, d'una manera especial, els notaris que han exercit a la vila, tenint en compte la importància que antigament tenia la seva funció d'assessorament, consell i fe pública.
- e) Els metges, farmacèutics i professionals de la sanitat, la influència dels quals tenia en els pobles una importància similar.
- f) Persones que han exercit funcions d'autoritat de naturalesa civil, administrativa o militar com veguers, batlles i castlans, altres representants reials, governadors i d'una manera especial els alcaldes de la vila, la relació dels quals s'intenta que sigui exhhaustiva. No oblidem els comtes reis catalans directament vinculats amb Montblanc.
- g) Plebans, rectors i vicaris, sacerdots i religiosos. En aquest apartat, com en l'anterior, s'ha tingut especial consideració en incloure dades dels pobles de Prenafeta, Rojals, Lilla i la Guàrdia dels Prats, que avui integren el terme de Montblanc, i que no sempre han rebut l'atenció que mereixen per part de la historiografia montblanquina.
- h) Polítics, dirigents de partits o associacions polítiques o sindicals, o persones que han sobresortit per la seva actuació en aquests àmbits.
- i) Persones que han ocupat càrrecs de responsabilitat en la vida associativa de la vila, especialment els presidents d'entitats. Atenent la varietat i extensió també hem

hagut d'establir certs límits. En algunes entrades de presidents anteriors a la guerra civil hem considerat adient afegir la resta de membres de la junta de govern. En les entitats més recents sols citem el nom del president i anys de mandat .

j) Promotors i actors del folklore local, com geganters, bastoners i torraires que han excel·lit o destacat en la seva actuació.

k) Personatges que han estat pioners a la vila en alguna activitat.

l) Altres persones, com comerciants o industrials, que hagin tingut un cert relleu social. En aquest punt, com sembla lògic, s'han seguit criteris diferents segons les èpoques. Això permet incloure, per exemple, un draper montblanquí documentat al segle XIII, que objectivament seria molt menys important que molts comerciants del nostre temps .

m) Tipus populars que han aconseguit notorietat.

n) Persones que en el curs de la història han tingut una relació especial o important amb la història de la vila.

Finalment es fan algunes incursions purament testimonials de persones de temps passats que permeten posar de manifest la vida social de l'època. Així la referència a algun hisendat del segle XIX pot significar el pes d'aquests personatges en la vida econòmica, social i fins i tot política del seu temps.

El resultat de la nostra recerca és el que el lector pot avaluar. Vist el treball acabat, poden apreciar-se algunes particularitats: Una pot ser el gran nombre d'eclesiàstics que hi figuren, cosa gens estranya atesa l'organització i l'arrelament de l'església que durant segles fou gairebé qui de fet assumí l'acció cultural i sobretot qui tingué més cura de documentar els actes i custodiar els arxius. L'altra podria ser, per exemple, la desproporció entre homes i dones en perjudici d'aquestes darreres. Tampoc aquesta desproporció cau fora de la lògica del temps si pensem en la discriminació social que històricament han sofert les dones.

Malgrat tot, s'ha intentat en el possible que el treball reflectís un cert equilibri entre els diferents estaments socials.

Som conscients de les deficiències d'aquest treball, degudes sobretot al fet de ser el primer d'aquesta naturalesa que s'intenta publicar a Montblanc. Tot i la seva extensió, mai podrà ser exhaustiu i sempre es podran constatar absències i omissions. Hem fet el possible per evitar-ho i, per això, hem demanat a través de les publicacions locals la col·laboració de tothom per aconseguir noms i dades de familiars i coneguts, però la resposta ha estat més aviat migrada. Malgrat que ens sembla que hem exhaurit les previsions, demanem excuses per les omissions en les quals involuntàriament hàgim pogut incórrer.

Tampoc les referències biogràfiques han pogut ser sempre completes. El coneixement de certes dades personals no és fàcil d'aconseguir. En ocasions detallem el naixement

i la defunció, en d'altres la d'exercici de la professió a la vila (exemple, notaris) o del nomenament (mestres) o de la presa de possessió del càrrec (alcaldes). En altres, hem d'acontentar-nos a citar una sola data per fixar cronològicament el personatge. Fins i tot no podem excloure la possibilitat d'errades, ja que, al marge de les que nosaltres hem pogut involuntàriament cometre en les transcripcions, no sempre hem pogut confrontar la informació i sovint hem hagut de refiar-nos de les publicacions impreses.

Pel que fa als cognoms hem normalitzat les grafies en aquelles persones anteriors al segle XIX, abans de la implantació del Registre Civil, que castellanitzà els nostres patronímics heretats de generació en generació, i deixà a les mans dels secretaris –molts de fora o, si eren de casa, escolaritzats en castellà– la determinació oficial del cognom. Sovint no s'afegia la erra a una terminació o, es prescindia de l'accentuació pròpia. Per això és inevitable que hi hagi un ball de noms escrits de forma diferent. També és possible que hi hagi algun error en els casos d'homonímia, especialment quan antigament no s'emprava el segon cognom. És possible, doncs, que en algun cas, es tracti de dues persones (pare i fill) en lloc d'una, o a la inversa.

Respecte a les citacions al final de cada entrada, en primer lloc poden trobar-s'hi, en lletra més petita, les fonts documentals, arxiu, fons, document, data i signatura topogràfica. Després es relacionen els treballs publicats. Quan aquesta darrera cita ha de fer-se reiteradament, la referència bibliogràfica s'anota de forma abreujada, per simplificar. Aleshores, per ampliar la informació, cal anar a la bibliografia general que aportem al final del diccionari.

En les entrades sobre personatges de la història medieval de Catalunya com per exemple, els comtes-reis el lector pot ampliar la informació en obres generals de Ramon Abadal, Albert Balcells, Pierre Bonassie, Joan Reglà, Josep M. Salrach, Ferran Soldevila, Jaume Vicens Vives, sense oblidar les aportacions de Carme Batlle, Maria Teresa Ferrer, Manuel Riu, Frederic Udina i Santiago Sobrequès.

També a nivell més comarcal pot cercar llibres i articles d'Agustí Altisent, Eufemià Fort, Josep M. Sans Travé i Joan Fuguet Sans. Per l'Arquebisbat de Tarragona són bàsiques les obres d'Emili Morera (Tarragona Cristiana) o Josep Blanch (Arxiepiscopologi). Sobre les Corts Catalanes la transcripció de les sessions que porta a terme la Generalitat de Catalunya és molt útil. Per les diferents guerres de l'època moderna i contemporània, la producció historiogràfica catalana és prolífica: Josep Sanabre, John Elliot, Núria Sales, Eva Serra, Josep M. Torres Ribé, Joaquim Albareda, entre d'altres. Per la Guerra del Francès Joan Mercader i Josep M. Recasens Comes i per les tres guerres carlines Pere Anguera, Josep Fontana i Robert Vallverdú.

Els segles més recents a la Conca els han treballat Andreu Mayayo i Josep M. Recasens Llort, sense oblidar altres historiadors. A Montblanc tant l'existència d'un Centre d'Estudis com de diferents revistes locals han afavorit la publicació generosa de treballs d'investigació. El projecte d'edició d'una història comarcal en diferents volums serà bàsic

per tenir una visió de conjunt i omplir buits, amb tot manquen estudis sobre períodes o persones determinades, que esperem es vagin realitzant. La convocatòria de premis com els Aires de la Conca, és una bona eina.

També demanem a qui observi una omisió evident o simplement qualsevol error, vulgui advertir-nos per poder fer les correccions oportunes en edicions posteriors. La naturalesa d'aquest treball fa necessàries successives actualitzacions que han de permetre no solament la inclusió de personatges de temps posteriors a la data de tancament de l'edició actual, sinó també la d'altres d'èpoques anteriors que involuntàriament hagin estat omesos.

La redacció del diccionari ha necessitat l'ajuda de moltes persones a les que cal agrair la seva col·laboració valuosa. D'una manera especial cal fer-ho explícitament a Mn. Albert Palacín per les facilitats de consulta a l'Arxiu Parroquial de Santa Maria, a Lluís París i Bou (†) i Josep M. Porta pels suggeriments que ens han formulat, a l'historiador i arxiver de Tarragona Manel Güell per les nombroses referències bibliogràfiques que ens ha lliurat, també als espluguins Gener Gonzalvo Bou i Josep M. Vallès, a Núria Medrano, de Montblanc, Joan-Hilari Muñoz, de Vinallop i per les informacions que ens han fornit, i en general a totes les famílies de Montblanc que gentilment ens han donat dades i referències dels seus avantpassats.

A

Abellà, Josep. Bastoner monblanquí establert a Cambrils, on en companyia d'un germà seu, el 1921 formà una colla de ball de bastons que actuà fins la Guerra Civil. L'activitat es reprengué el 1942 fins el 1952, després s'aturà de nou fins el període 1978-1984.

Abellà i Foguet, Feliu. Ferroviari nat a la vila el 1878. El pas del ferrocarril i la seva estació donava feina a moltes persones. Sovint els empleats eren forasters, sigui de llocs propers (Garrigues o Camp de Tarragona) o de la resta de l'Estat. La professió de ferroviari era, pels habituals canvis de destinació, una de les ocupacions amb més mobilitat. Succeïa el mateix amb el personal de l'administració de correus i telègrafs.

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

Abelló, J. Mestre a l'escola pública de Montblanc (1934).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.13.

Abelló, Pere-Joan. Mestre de cases originari d'Almoster (Baix Camp) amb residència a Montblanc l'any 1793 quan, juntament amb Aleix Tomàs, veí de l'Espluga de Francolí, edificava el nou temple parroquial de Blancafort.

Josep Recasens, *Blancafort, aproximació geogràfico-històrica*.

Abelló i Barrios, Josep Maria. Empleat de banca. President del grup Fra Magí Català de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (1935). Durant la Guerra Civil fou empresonat al camp de treball dels Omells de Na Gaia. Alcalde de la vila des del 27 de desembre de 1943 al 27 de juliol de 1955. Durant el seu mandat es féu el primer eixample

de Montblanc amb la construcció del Grup Vilasalva; l'enllaç de les carreteres de Reus i Lleida, l'establiment del nou Col·legi de la Mercè, el Col·legi públic Arce Ochotorena, la primera reconstrucció de l'església de Sant Francesc i s'inicià la rehabilitació del clos emmurallat. L'any 1947 es publicà el decret de 24 de desembre que declarà la vila Conjunt Monumental i Artístic. President del Casal Montblanquí (1962-1963). Junt amb la seva esposa, Àngela Cabestany, donà al santuari de la Serra unes corones per a la imatge de la patrona de la vila. Morí a Montblanc el 9 de març de 1999.

Francesc Badia, *Els Camps de treball a Catalunya durant la guerra civil (1936-1939)*. Barcelona, 2001, pàg. 395.

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí*.

Abelló i Dalmau, Pere. Nascut a Montblanc. Delegat de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvis. Promogué els primers actes d'homenatge a la gent gran de la vila. President de la Germandat del Santíssim Sagrament. (1924-26).

Josep M. Porta, *La Germandat de Socors...*

Abelló i Miró, Cecília. Religiosa. Carmelita vedruna, nascuda a la vila. El 1889 tenia 32 anys i en feia sis que servia a l'hospital.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5

Abelló i Roset, Joaquim. Metge. Nat a Montblanc el 13 d'agost del 1893. Fill de Mateu Abelló i Capdevila, moliner de Cabra del Camp, i de Teresa Roset i Sabaté, de Montblanc, ambdós residents a Tarragona. Llicenciat en Medicina el 1916 i metge ajudant del Dr. Botey. Treballà a l'Hospital de Sant Pau de Barcelona (director del servei

Adalendis

d'ORL durant el període 1954-1963; abans havia estat director de la sala d'ORL els anys 1948-1954), a la clínica L'Aliança (1931) i al Centre de salut mental de Sant Boi de Llobregat (1932). Va col·laborar a la creació del Sindicat de Metges de Catalunya (1919). President i fundador de l'Atlàntida Mèdica d'Especialitats i membre de la junta directiva de la Mutual Mèdica de Catalunya. Repressaliat i empresonat (1939). Destacà pels seus estudis sobre la síndrome de Costen, de la qual publicà nombrosos articles en revistes mèdiques especialitzades.

APM. Baptismes, vol.16 (1891-1904).

Josep M. Calbet-Jacint Corbella, *Diccionari biogràfic de metges catalans*, 3r. vol. Barcelona, 1983.

Adalendis. Muller de Berenguer Bonfill. Ambdós eren d'Olèrdola (Alt Penedès) i foren els pares de Pere Berenguer de Vilafranca, fundador de Montblanc i primer batlle i veguer de la vila. Altres fills del matrimoni foren Dalmau, Bertran, Oller (anomenat de la Rafeguera), Arnau Berenguer, Guisla i Ermessenda.

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura de Pere Berenguer de Vilafranca".

Adam, P. Batlle de Montblanc. La Batllia li fou atorgada pel rei Jaume I l'any 1260.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Agramunt, Andreu. Rector de la Guàrdia dels Prats (1591-1592).

Albert Palacín Artiga, *Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...*

Aguda, Berenguer de P. Benefactor de l'església de Sant Francesc de Montblanc. En testament de 21 de maig de 1238 féu un llegat per a l'obra de l'església.

Lluís París, *Sant Francesc d'Assís i Montblanc. L'església i convent de Montblanc*.

Isidre Puig, *El retaule dels Sants Joans*.

Aguder. Organista de l'església de Santa Maria (1642).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria de Montblanc...*

Aguilar, Francesc. Religiós agustinà i biblista, nascut a la vila (s. XVI). Catedràtic de Sagrada Escripura a la Universitat de Lleida i prior del convent de Sant Agustí. Escriví *Indulgencias y gracias concedidas por los sumos pontífices a los cofrades de la correa de N. P. San Agustín*. Barcelona, 1584.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Aguilar, Maria d'. Castlana de Montblanc (1725). Era vídua de Jaume de Copons i tenia el títol de baronessa de Segur. Prengué possessió de les propietats i drets de la castlania el primer de novembre de 1725.

Jaume Felip, "Possessió de la Castlania..."

Josep M. Grau, "El castlà de Montblanc".

Aguiló, Antoni d'. Primer contribuent de la vila l'any 1845. En aquell any a Montblanc hi havia 836 veïns (caps de casa) dels quals solament eren electors 135 (16 %).

ACCB. FMM. Eleccions. Cens electoral (1845). 1501.

Aguiló, Felip d'. Durant la guerra amb França, participà en la Junta General del Sometent (1794) i en la reunió general del Sometent celebrada el mateix any.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló, Francesc A. d'. Regidor primer de la vila. Prengué possessió el 17 de març de 1825 i exercí les seves funcions fins el 1 de gener de 1826.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Aguiló, Francesc d'. Doctor en dret. Nat a Montblanc a la segona meitat del segle XVI. Casat amb Francesca Jori i Desclergue, de la qual tingué els fills Francesc, Felicià i Antoni. Ciutadà honrat de Barcelona. Assessor del General de Catalunya, doctor del Reial Consell, membre del braç reial a les Corts i

conseller de la ciutat de Barcelona. Tingué especial intervenció en l'expulsió dels inquisidors de Catalunya. Secretari i assessor jurídic de la comissió que tingué cura de l'afer. Vers l'any 1611 publicà el *Memorial en el qual se justifica la queja que dan a S.M. los diputados del General de Cataluña por el perjuicio grande que resulta a las Constituciones y otras leyes de dicho Principado de no ponerse en ejecución la sentencia promulgada contra los Inquisidores de dicho principado por el Lugarteniente de S.M. y real Consejo, a instancia del fisco real y del Síndico de la Ciudad de Barcelona*. És autor també d'un memorial sobre el dret dels cavallers a portar armes de foc, que porta per títol *Memorial en el qual se justifica el perjuicio que resulta a las Constituciones de Cataluña de que se ponga en ejecución la pragmática que su majestad mandó publicar en el Principado de Cataluña, prohibiendo en ella el uso de arcabuces pedreñales con penas pecuniarias*.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Batlle, Antoni d'. Era fill de Josep d'Aguiló. Es casà amb Maria Josa i Dalmau i, en segones núpcies, amb Guialmar Marañoso (1753). Morí l'any 1787.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Batlle, Antoni d'. Advocat i regidor degà de la vila (1785-1786). Fill de Josep d'Aguiló i Tudela i Engràcia Batlle i Folc i nét de Felicià Aguiló. Fou un personatge omnipresent en el Montblanc de la segona meitat del segle XVIII. Va ser l'advocat principal de l'Ajuntament de la vila i contribuï a resoldre les diferències que el mateix Ajuntament tenia amb les clarisses de la Serra. Morí l'any 1788. El patrimoni familiar passà al seu fill Francesc d'Aguiló i Marañoso. L'any 1772, un llamp provocà l'incendi parcial de la seva casa pairal, l'avui anomenat Palau Alenyà.

Salvador J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip,

"Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i de Marañoso, Francesc-Xavier d'. Advocat. Fill d'Antoni d'Aguiló i Guimar Marañoso. Nasqué a la vila el 18 de juny de 1754. Casat amb Gertrudis Molins i Josa. Representà el cantó de Montblanc en la constitució de la Junta General del Sometent del corregiment de Tarragona i en fou elegit vocal (9 de juny de 1794). Quan es produí la invasió napoleònica, formà part de la Junta Corregimental (1808) i portà la bandera de Montblanc durant el setge de Tarragona (1811). Fou elegit diputat al Congrés (1811). L'any 1822 les tropes constitucionals incendiaren la casa pairal dels Aguiló. Afavorí la comunitat de Sant Francesc de la vila.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Salvador J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Aguiló i Jori, Antoni d'. Prevere, natural de la vila i resident a Torres de Segre (Segrià). Era fill de Francesc d'Aguiló i Francesca Jori Desclergue (1680).

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Jori, Felicià d'. Doctor en lleis. Membre de la Confraria del Santíssim Sagrament de la vila. Fill de Francesc d'Aguiló i de Francesca Jori, casat amb Teresa Tudela (1688).

Salvador J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Marañoso, Miquel d'. Plebà de la vila (1798) i beneficiat de l'església de Santa Maria (1805). Era fill d'Antoni d'Aguiló i Batlle.

Salvador J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers del segle XIX".

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip,

Aguiló i Milarnau, Francesc

"Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Milarnau, Francesc. Era fill d'Onofre Aguiló, ciutadà honrat de Lleida, i es casà amb la montblanquina Francesca Jori, establint a la vila el llinatge dels Aguiló. Assistí a la Junta de Braços celebrada a Barcelona el 27 d'agost de 1647. Veguer de Montblanc (1653-1654).

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Aguiló i Molins, Francesc-Antoni d'. Era el major hisendat de la vila en la seva època. Fou impulsor de la creació del cos de voluntaris realistes constituït a la vila i a la vegada en va ser el primer tinent. (1830).

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Molins, Joaquim-Maria d'. Militar. Nascut a la vila. Fill segon de Francesc d'Aguiló i Maraños. Brigadier i gentilhome de la reina Isabel II d'Espanya. Guardonat amb la Gran Creu de Carles III. Vengué la casa pairal dels Aguiló, (Palau Alenyà).

Jaume Felip, *L'actual seu del Consell Comarcal*.

Joan Foguet, *Panegíric...*

Jospe M. Porta, *Montblanc*.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aguiló i Molins, Josep d'. Germà de l'anterior. Era conegut com el *Pepillo*. Se li atribueix la redacció d'una petita història de la vila, actualment desapareguda, amb el títol: *Breu relació de l'origen i prerrogatives de la vila de Montblanc* (1826) que fou utilitzada per altres historiadors. Participà en la defensa de Tarragona contra l'exèrcit de Napoleó (1811).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Aguiló i Tudela, Josep. Regidor primer (1721), i tinent de corregidor de Montblanc.

Jospe M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Salvador J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Agustí, Antoni. Prevere a Montblanc (1497).

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Agustí, Francesc. Religiós franciscà. Guardà del convent de la Mercè (1911-1914). Per ampliar la tasca assistencial i benèfica que els franciscans portaven a terme, el gener de 1912 creà al convent L'almoïna de la V.O.T. de Sant Francesc en la qual participaven religiosos i laics de la vila.

Jospe M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la Mercè".

Agustí i Feliu, Josep. Escultor, nat a la vila. Tenia l'estudi a la casa pairal dels Belart, al carrer Major. Autor dels monuments al ball de bastons (1981) i a la pagesia (1984). Obtingué el Premi Provincial d'Escultura (1974) i més endavant la menció honorífica Julio Antonio. El 1986 obrà el monument a Agustina d'Aragó pel poble de Fullea (les Garrigues). Morí d'accident el dia 16 de juny de 1995 als 38 anys d'edat. L'Ajuntament de Montblanc posà el seu nom a un dels carrers de l'eixample de la vila.

APM. Òbits. XII (1977-1987).

[Redacció] "Artistes de casa. Avui: Josep Agustí Feliu", *Espitllera* (Montblanc) 32 (1984), pàg. 26-27.

Aixalà, Maria Teresa. Abadessa del Monestir de la Serra (1798-1813). El seu abadiat fou atzarós. El santuari i la comunitat sofriren les tràgiques vicissituds de les guerres napoleòniques. Les monges abandonaren el convent el 24 de febrer de 1809 a causa dels francesos, però hi retornaren el 4 d'octubre del mateix any. A finals de març de 1810 les monges es dispersaren. Més tard la imatge gran de la Verge fou baixada al temple de Santa Maria (2 de maig de 1811) i l'edifici del convent fou parcialment enderrocat (desembre de 1811). La comunitat constava de 18 monges que hagueren de refugiar-se a casa del convilatà Baltasar de Tàpies (21 de febrer de 1813). Morí a Reus.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Aixalà i Gassol, Jaume. Religiós franciscà i historiador, nascut a la vila. Fou lector de Filosofia al Convent de Girona i examinador sinodal del bisbat gironí. Autor, entre altres obres, de *Vida portentosa [...] el molt insigne sicilià lo beato Benet de Palermo [...]*. (Girona, 1757), *El místico serafín de la menor regular clerecía [...]* (Barcelona, 1770) i *Novena de Nostra Senyora de la Serra*, publicada abans de 1831. Montserrat Jiménez Sureda, *Diccionari d'historigrafia catalana*, pàg. 49-50.

Pere Sanahuja, "El P. Magí Català".

Alba, Gertrudis. Nascuda a Montblanc i casada amb Francesc Claveria, doctor en drets d'Alcover. El 1768 una filla seva, Jerònima es casà a Reus.

Roser Puig Tàrrach, "Mobilitat demogràfica de la Conca de Barberà i la Baixa Segarra via Reus (segle XVIII)", *Recull* (Santa Coloma de Queralt) 10 (2007), pàg. 119-138.

Alba, Jeroni. Notari de Montblanc (1654-1699) i cònsol de la vila (1661).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

Alba, Joan. Escrivà de Montblanc (1623-1645) i de la Casa del Consell (1637) cònsol de la vila.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Alba, Josep. Benefactor del santurari de la Serra (1769). Era rector de Sant Martí de Maldà i després fou prebender de Reus.

Ramon Sabaté, "Resum..."

Alba, Josep-Ramon. Notari de la vila (1789-1820). Casat amb Maria Francesca

Milà, de Reus.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Alba, Maria Elisabet. Abadessa del monestir de la Serra (1710).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Alba, Salvador. Notari de la vila (1691-1751).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Alba, Salvador. Regidor degà de la vila. Fou elegit el 13 de setembre de 1818, però no entrà en funcions fins el 12 de març de 1819. L'any 1820 fou elegit de nou.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Alba i de Foraster, Jeroni. Notari de la vila (1733-1763).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

J. Sánchez Real, "Dades sobre les campanes..."

Alba i Foraster, Maria Francesca. Abadessa del monestir de la Serra (1754-1756).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Alba i Molins, Salvador. Notari de la vila (1778 a 1807). Nascut a Montblanc d'una nissaga de notaris. Fou també notari públic d'Ulldemolins (1758-1778). Actuà a Prades, Cornudella, la Pobla de Cérvoles, Juncosa, Albarca, Vilanova de Prades i altres poblacions.

Josep M. Grau, *La indústria...*

Josep M. Grau i Roser Puig, "Inventari dels testaments..."

"Aspectes econòmics de Montblanc..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Roser Puig, *Catàleg dels protocols notariais...*

Alba i Milà, Salvador. Advocat (1819). Estava casat amb Maria Guasc.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Albert i Cantó, Àngela. Mestra a la Guàr-

Albert i Carlomagno, Gaietà

dia dels Prats (1939-1940).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Albert i Carlomagno, Gaietà. Alcalde pedani de Lilla durant la II República. Nat el 1893. Acabada la Guerra Civil fou empresonat (1939-1941).

Josep Recasens, *La repressió franquista a la Conca de Barberà*.

Albertí i Rodon, Farraria d'. Fundador d'un benifet sota l'advocació de l'Ascensió de Nostre Senyor a la capella del mateix nom de l'església de Santa Maria (10 de novembre de 1390).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Albinyana, Joan. Plebà de Montblanc (1608). Doctor en teologia.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Santa Maria".

Albinyana i Arandes, Marià-Guadalupe.

Notari de Montblanc (1888-1898). Anteriorment havia exercit a la ciutat de Tarragona (1871-1887). El 1899 tornà a Tarragona.

Isabel Companys Farrerons, *Catàleg dels protocols notariais de Tarragona (1472-1899)*.

Josep M. Porta "El retorn de protocols".

Albinyana i Pastor, Francesc de Paula.

Notari de Tarragona (1788-1840). A causa de la invasió francesa, dels mesos de novembre del 1812 a l'agost de 1813 residí a Montblanc on formalitzà escriptures.

Isabel Companys Farrerons, *Catàleg dels protocols notariais de Tarragona (1472-1899)*.

Josep M. Grau, "Montblanc refugi d'un notari tarragoní durant la Guerra del Francès".

Albiol, Cristòfor. Notari de Montblanc (1517).

Valentí Gual, *Justícia i terra*, pàg. 54.

Albiols, Joan. Pintor nascut a Montblanc. Era fill de Gabriel i Blanca. L'any 1500 estava establert a Tarragona. Entre les seves obres figuren un retaule per a la catedral de Tarragona

(1500) i les pintures de les portes d'un retaule de la mateixa catedral que es portava en processó (1502). Restaurà una imatge de Santa Tecla (1500) i una imatge de la Mare de Déu (1502). Junt amb el pintor de Tarragona Pere Homdedéu renovà la pintura de la bandera de la confraria dels hortolans de Tarragona i amb el mateix pintor tarragoní i altres, pintà la de la confraria de Sant Lluís de la mateixa ciutat. Es dedicà també a la il·lustració de llibres.

Sofia Mata de la Cruz, "Pintors montblanquins del cinc-cents".

Alcarràs, Guillem d'. Castlà de Montblanc (s. XII), fill de Guerau de Jorba.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Alegre, Bertomeu. Prevere. L'any 1327 instituí el benefici de Sant Nicolau a l'església de Santa Maria.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Alemaný, Tomàs. Prevere de la vila, beneficiat de l'església de Santa Maria (1805).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Alemaný de Cervelló, Guerau. Governador de Catalunya després de la mort del rei Martí I, l'Humà. Convocà Corts a Montblanc (1411).

M. Blasi, "Les Corts de Montblanc".

Alenyà, Arnau d'. Disposà la construcció d'una capella a l'església de Santa Maria de Montblanc, que seria posada sota l'advocació dels sants Felip i Jaume. En testament de 8 de maig de 1334 fundà un benifet sota la mateixa advocació. Fundà també un altre benifet a l'església del convent de Sant Francesc de Montblanc sota l'advocació de les santes Tecla i Bàrbara.

Pere Sanahuja, "Convent de Sant Francesc. Capella de Santa Tecla".

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, *Apunts històrics sobre el palau Alenyà*.

Alenyà, Berenguer. Nebot de Macià Alenyà. Canonge (1377). Succentor del Capítol de Tarragona (1359 a 1371). Morí l'any 1386.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Bernat. Mercader. Fill de Bernat Alenyà, el Franc o el Generós. Casat amb Elionor de Vilafranca, de la família montblanquina del mateix nom, de la qual tingué un fill anomenat Bernat, mort per efectes de la pesta l'any 1348 i enterrat a Poblet. Persona influent que tenia relacions amb la cort de Jaume II. En testament atorgat l'any 1338 fundà un benefici dedicat a Sant Bernat en la capella, aleshores encara no construïda, de Sant Bernat i Sant Bernabé de l'església de Santa Maria de Montblanc.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Blanca d'. Abadessa del monestir de la Serra (1396). El seu ossari es conserva a l'església del mateix monestir.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Alenyà, Elionor d'. Vegeu Elionor de Vilafranca.

Alenyà, Francesc d'. De la família montblanquina del mateix nom. Posseïdor de moltes propietats i senyories. La seva filla Isabel es casà amb Joan Dalmau de Montsuar. Senyor dels castells de Llorac, la Cirera (1342) i Robinat (1362), sobre els quals posseïa tota la jurisdicció civil i criminal, per cessió del rei Pere III. Junt amb Guillem Janer i Guillem d'Anglesola, actuà com a àrbitre en la concòrdia formalitzada per dirimir qüestions sorgides entre el municipi i la parròquia de la vila (1330).

Jaume Felip, "El primer quart del segle XIV..."

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip,

"Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Francesc o Francí d'. Donzell i militar. Nebot de Joan Alenyà. Juntament amb Joan de Vilafranca i Francesc de Conesa, representà la vegueria de Montblanc a les Corts de Barcelona (1460) convocades i presidides per Joan II. La seva filla Elionor contragué matrimoni amb Guillem de Llordat.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Guillem. Germà de Macià Alenyà i possiblement fill de Francesc d'Alenyà. Posseïa el domini sobre 44 focs a la vegueria de Montblanc (1358). Senyor dels castells de Llorac i de la Cirera (1361) i, juntament amb Guillem de Prat, del castell de Rubinat.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Guillem Ramon d'. Prevere de la vila (1474).

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Joan d'. Doctor en lleis i síndic de la vila (1382). Participà en representació de la vila a les Corts de Montsó entre els anys 1382 i 1384.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Joanot d'. Lloctinent del veguer de Montblanc (1503).

Valentí Gual, "Conflictos entre Poblet i Montblanc".

Alenyà, Macià d'. Nat a Montblanc. Capellà del papa Urbà V (1361-1370), abat del monestir de Monte-Aragón (Osca) i hospitaler de la seu de Tortosa. Paborde de Tarragona (1361). Dirigí la construcció de les muralles de la vila de la Selva del Camp. Amic i col·laborador del duc de Girona, que després fou Joan I. Devot de la Mare de Déu de la Serra i fundador del benifet de Sant Macià al santuari montblanquí (1360). Morí amb

Alenyà, Pere d'

anterioritat a l'any 1364.

Lluís París, "Assaig..."

Joan Pié, *Annals inèdits*, pàg. 47, 135 i 225.

Ramon Sabaté, "Panegíric..."

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Pere d'. Síndic de la vila (1330 i 1344).

Jaume Felip, "El primer quart del segle XIV".

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics..."

Alenyà, Pericó d'. Fill de Pere d'Alenyà. En el seu testament féu una deixa al convent de Santa Maria del Miracle per construir un arc de pedra a l'església. El comanador del convent reclamà l'efectivitat del llegat (1374).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè".

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Alenyà, Ramon. Vicari general i procurador del bisbe de Tortosa que participà a les Corts de 1478.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Aleu, Joan. Metge de Montblanc. Entre el 1524 i 1540 va ser contractat per l'Ajuntament de Reus.

Jordi Morelló Baget, *Reus en el trànsit a la modernitat: Fiscalitat i finances d'una vila en vies de creixement*.

Alfons. Príncep. Fill de Pere III i de la seva tercera muller Elionor de Sicília. Morí a Montblanc l'any 1362.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes-reis".

Ramon Sabaté, "Records funeraris".

Alfons I, el Cast. Fundador de Montblanc. Rei d'Aragó, comte de Barcelona i Provença (1162-1196), fill de Ramon Berenguer IV. Nasqué sembla a Sant Pere de Vilamajor (Vallès Oriental) el mes de març de 1152. Era alt i magre, culte, inspirat trovador, esforçat guerrer i bon polític. Devot de Santa Maria

de Poblet i molt fidel a la Santa Seu. Reconquerí les terres de Terol i ajudà Alfons VIII de Castella en el setge i conquesta de Conca. El seu regnat coincideix amb el punt àlgid de la dominació dels comtes de Barcelona al nord del Pirineu. En el primer document que signà va fundar Montblanc en manar a Pere Berenguer de Vilafranca que traslladés la població de Vilasalva al lloc anomenat Muntblanc (1163). Seguint Lluís París, es constata que l'any 1176 Alfons I infeudà el castell de Montblanc a Guerau de Jorba, un dels seus més adictes consellers, molt vinculat a la vila, i al fill de l'últim Guillem d'Alcarràs. L'any 1174, en casar-se amb Sança de Castella, li donà Montblanc i el seu territori. L'octubre de 1178 atorgava a Montblanc la *Carta albergae* i l'exempció de certs tributs, i l'any 1194 concedí l'escripció pública de Montblanc al rector i església de Santa Maria de Montblanc (1194). Lluís París, que ha constatat documentalment la presència d'Alfons I a Montblanc el setembre de 1186 i el mateix mes de 1187, remarca que mercès a la protecció d'Alfons I, Montblanc en finir el segle XII, era ja una població important com ho acredita la butlla del papa Celestí III, de 1194, en la qual s'esmenta l'església de Montblanc i les seves sufragànies. El rei morí a Perpinyà el 25 d'abril de 1196 i fou sepultat al monestir de Poblet.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet, 1974.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 57-59.

Gener Gonzalvo Bou, "El sepulcre d'Alfons el Cast a Poblet", *Anuario de estudios medievales* (Barcelona) 30, 2 (2000), pàg. 957-962.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes-reis".

Alfons II, el Franc. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1285-1291). Nasqué a València el 4 de novembre de 1265. Era fill de Pere II i de la reina Constança de Sicília. En la guerra contra el seu germà Jaume II reconquerí Mallorca. Guerrejà contra els sarraïns i conquerí Múrcia. Les relacions d'Alfons II amb la vila foren intenses. Remarca Lluís París que el rei es trobava a Montblanc el mes de març de 1286 i el febrer de 1290 i que el

28 de febrer de 1288 aprovà la donació que Montblanc havia fet a l'orde de la Mercè del lloc o església de Santa Maria del Miracle, i afegeix que en firmar-se els tractats d'Oloró (1287) i de Campfranc (1288), Montblanc va ser una de les cinc poblacions catalanes que fiançaren el comte-rei. El 30 de desembre de 1288 es va celebrar consell a l'església de Sant Miquel de Montblanc en el qual la vila va prometre complir les clàusules dels tractats esmentats. Els tractats d'Oloró i de Campfranc van ser establerts per acabar les guerres començades per Pere II. L'autor citat constata també que el batlle de Montblanc, Joan Pere Sabata, era un dels acompanyants d'Alfons II, i que els síndics montblanquins assistiren a les primeres Corts Generals dels regnes de la Corona d'Aragó celebrades a Montsó (1289). Alfons II morí a Barcelona el 18 de juny de 1291.

Ernest Martínez - Santiago Sobrequés, *Alfons el Franc, Jaume II, Alfons el Benigne: Els descendents de Pere el Gran*. Barcelona, 1954.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Ferran Soldevila, *Pere el Gran i Alfons el Liberal*. Barcelona, 1963.

Alfons III, el Benigne. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1327-1336). Nasqué a Nàpols el gener de 1299. Era fill segon de Jaume II i de Blanca d'Anjou i va contreure matrimoni amb Teresa d'Entença i, en segones nupcies, amb Elionor de Castella. Convocà corts a Montblanc que foren celebrades a l'església de Santa Maria l'any 1333. Les corts foren obertes el dia 11 d'abril i continuaren fins el dia 20 de maig, data en què se suspengueren per malaltia del rei. Deu dies després es reobriren i continuaren fins el dia 10 d'agost, data en què foren definitivament clausurades. La vila fou representada en aquestes corts per Guillem Gener i Guillem d'Anglesola. Constaten Jaume Felip i Lluís París que les corts aprovaren les forces militars i els mitjans que serien tramesos per ajudar el rei de Castella, Alfons XI, en la guerra contra els sarraïns i les que havien de lluitar contra els genovesos per a la pacificació de Sardenya. Es van acordar

també trenta-sis lleis sobre dret públic i privat, entre les quals n'hi havia de la més gran importància, com la del capítol 27 que unificava la quantia de la llegítima a Catalunya, amb l'adopció del dret romà justinià.

París diu també que en els vuit anys que durà el regnat d'Alfons III, aquest rei passà molt de temps a la vila, on celebrà Corts i des de la qual decidia els afers de govern dels seus regnes, dirigia els preparatius per la projectada croada contra els sarraïns granadins, i s'encomanava la Mare de Déu de la Serra per recuperar la salut (1333). Així consta documentalment que el rei era o sojornava a Montblanc del 21 de novembre al 3 de desembre de 1327, una vegada celebrades les exèquies del seu pare al monestir de Santes Creus, el 18 i 19 de novembre de 1328; el 18 i 19 de maig de 1330; del 28 de juliol al 7 d'agost de 1331; de l'11 d'abril al 20 de maig de 1333, i del 30 de maig al 10 d'agost del mateix any. El 3 de desembre de 1327 el rei concedí declaració d'immunitat a favor del convent de la Serra.

Alfons III morí a Barcelona el 22 de gener de 1336 i el seu cos fou sepultat al convent dels franciscans de Lleida.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 83-95.

Josefina Mutgé i Vives, "Alfons el benigne i el monestir de Santes Creus", *Anuario de estudios medievales* (Barcelona), 14 (1984), pàg. 237-322.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Alfons IV, el Magnànim. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1416-1458). Nasqué el 18 de desembre de 1396 a Medina del Campo (Castella) i era fill de Ferran de Trastàmara i d'Elionor d'Albuquerque. L'any 1415 es casà a València amb Maria de Castella, filla d'Enric III i de Caterina de Lancàster. El dia de la seva coronació cedeix el ducat de Montblanc al seu germà, l'infant Joan. Obsessionat per la conquesta de Nàpols, fracassà en un primer intent ja que la flota catalana fou derrotada a Ponça i el rei fet presoner. Alliberat després de pagar un rescat s'enfrontà amb Venècia, Florència i el papat (1436-1442), i aconseguí el tron de Nàpols. Des d'aleshores, preocupat

Alfons XIII

per la defensa contra els turcs, ja no tornà més a Catalunya.

Pel que fa a les seves relacions amb Montblanc, assenyalà París que el rei sojornà a la vila l'abril de 1416 al començament del seu regnat. El 15 de febrer de 1417 concedí la celebració a Montblanc del mercat del divendres, que encara perdura. Durant el regnat d'Alfons IV els rectors de Montblanc començaren a anomenar-se plebans, i Simó Salvador, rector de Santa Maria i després bisbe de Barcelona, fou nomenat ambaixador reial. Alfons IV morí a Nàpols el 27 de juny de 1458.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 284-299.

Maria Teresa Ferrer, *Diccionari d'Història de Catalunya*. Barcelona, 1993, pàg. 25-26.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis"

Alan Ryder, *Alfonso el Magnánimo. Rey de Aragón, Nápoles y Sicilia (1396-1458)*. València, 1992.

Alfons XIII. Rei d'Espanya (1886-1931). El 1922 concedí el tractament d'il·lustríssim a l'Ajuntament de Montblanc. Fins aleshores tenia el de magnífic.

Josep M. Porta "Dues notícies curioses referents al Montblanc de principis del segle XX".

Sobre aquest monarca la bibliografia és molt àmplia, entre d'altres vegeu: Morgan C. Hall, *Alfonso XIII y el ocaso de la monarquía liberal (1902-1923)*. Madrid, 2005 i Javier Tusell-Genoveva Gracia, *Alfonso XIII: el rey polémico*. Madrid, 2001.

Alfonso, Francesc. Pagès, de nacionalitat portuguesa i veí de Montblanc. Morí l'any 1687 i fou enterrat el 17 de febrer del mateix any a l'església del convent de la Mercè. És la persona de la qual deriva a la vila la nissaga Alfonso coneguda com de cal Portuguès.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari del Miracle..."

Alfonso, Ramon. Alcalde de la vila, de 31 de març de 1844 a primer de gener de 1846. De nou va exercir les mateixes funcions de l'Alcaldia des de l'1 de gener de 1848 al mateix dia de 1850. Particularment, l'any 1841 construí a l'església de la Serra un altar dedicat

a Sant Ramon de Penyafort.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Alfonso i Andreu, Josep. Procurador dels Tribunals (1930).

Alfonso i Andreu, Lluís. Advocat, nat a la vila el 1905 i veí de Barcelona. Donà l'imoble de la casa pairal dels Alfonso al Museu Arxiu de Montblanc i Comarca per a la instal·lació de la seu social (1963). Primer president del Museu-Arxiu i després president honorari (1965). L'Ajuntament el nomenà fill predilecte de la vila el 26 d'agost de 1983.

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3 i Cultura, sig. 1540.7.7.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Maties Solé Maseras, "El Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. 25 anys de presència activa a la Conca de Barberà".

Alfonso i Anguera, Miquel. Alcalde de la vila des del primer de juliol de 1885 al mateix dia de 1887. Prengué possessió de l'alcaldia l'1 de novembre de 1885. Nascut a Montblanc el 28 d'abril de 1832, fill de Ramon, comerciant i Antònia, aquesta de l'Espluga de Francolí. Casat amb Josepa Bové Pedrol, de Lilla. Emigrà a Amèrica -d'aquí li venia el sobrenom de *Cubano*- i tornà a la vila. Home de caràcter i emprenedor. Impulsor dels edificis del Jutjat i de la Plebania que foren construïts durant el seu mandat. Constructor també de l'actual cementiri (1887), de la presó, de les voravies dels principals carrers i del darrer tram de la volta del Riutot a l'antiga Font de la vila. Per la seva obra l'anomenaren el Rius i Taulet de Montblanc. President de la Societat Artesana i regidor de l'Ajuntament (1883-1885). Devot de la Mare de Déu de la Serra, formà part durant molts anys de la Junta d'Obra del santuari. Autor de diversos treballs històrics. Pertanyia políticament al partit carlí. Morí a Montblanc el 12 d'octubre de 1916. L'any 1922 l'Ajuntament donà el seu nom a un dels carrers de la vila.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

Joan Olivé, "L'alcalde Miquel Alfonso (el cubano)", *Espitllera* (Montblanc) 64 (1987), pàg. 29-30.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gabriel Serra "La Conca de Barberà...".

"La construcció del cementiri de Montblanc: Record d'un episodi de la història". *Espitllera* (Montblanc) 70 (1987), pàg. 33-34.

Lluís Vives, *Narracions històriques...*

Alfonso i Bové, Josep M. Advocat. El 1910 tenia 56 anys. Treballà a Arenys de Mar i el 1904 tornà a Montblanc, on morí el 14 d'agost del 1914.

ACCB. FMM. Població. Padró, sig. 1910.1435.3.

Alfonso i Bové, Miquel. Metge. Consta que el 1889 tenia 33 anys i que residia a Barcelona.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Alfonso i Huguet, Raimon. Alcalde de la vila (1847).

Judit Albalat, "L'activitat teatral...".

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Alfonso i Pedrol, Josep. Procurador. El 1910 tenia 58 anys. Estava casat amb Dolors Andreu Lloberes, d'Alcover (Alt Camp). Alcalde de la vila. Prengué possessió del càrrec el 26 de febrer de 1930, després de l'acabament de la dictadura de Primo de Rivera. Morí el maig de 1930.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció], *Aires de la Conca* (Montblanc), 1 de Març de 1930.

Alforja i Figueres, Francesc. Rellotger veí de la vila, nat a Gràcia (Barcelona). Casat amb Josepa Roselló Jové. El 1889 tenia 42 anys.

ACCB. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Almenara, Pere. Comerciant. Fundador d'una causa pia destinada a afavorir noies de pocs recursos econòmics (1510).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Alòs, Pere d'. Notari de la vila (1368).

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà...".

Alosa, Berenguer de P. Benefactor de l'església i convent de Sant Francesc de Montblanc (1238).

Lluís París, "Sant Francesc d'Assís i Montblanc".

Alsina, Josep. Membre de la Milícia Nacional del Batalló 1r. de Valls, que morí en l'assalt per tropes carlines de la presó de Montblanc el dia 26 de maig de 1835. Josep Alsina estava de sentinella a l'edifici del palau del Castlà, habilitat aleshores com a presó.

Gregori Domènech, *Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls*.

Alsina, Salvador. Religiós franciscà. Guardià del convent de la Mercè (1907-1911). Durant el seu mandat es renovà el paviment de l'església de la Mercè i es millorà el cambril posant-s'hi baranes i vitralls; l'altar de Sant Ramon fou pintat i daurat, s'adquiriren i es col·locaren les imatges de Sant Josep, Sant Pasqual i Sant Bonaventura. El cambril fou pintat i decorat pel pintor Maties Auqué i les obres s'inauguraren el 27 de setembre de 1908. Josep M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la Mercè de Montblanc".

Altés, Benjamí. Rector de Rojals (1934-1936). Natural de la Febró (Baix Camp). Fou el darrer rector amb residència al poble de Rojals. A l'esclatar la revolta de 1936 el comitè revolucionari li salvà la vida però el foragità del poble. Durant la guerra civil i persecució religiosa de 1936-1939 no hi hagué cap sacerdot a Rojals. De tota manera, Mn. Josep Martorell devia fer-hi alguna estada clandestina, ja que Josep M. Contijoch remarca que en els llibres parroquials, salvats per la família de cal Ros, hi consta inscrita una acta de defunció d'aquella època signada per l'esmentat clergue.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Altisent i Altisent, Agustí. Monjo de Poblet i historiador medievalista. Nasqué a Santa Coloma de Queralt (1923); cursà els estudis de peritatge mercantil; llicenciat en Teologia (Universitat de Friburg) i doctor en Història (Universitat de Barcelona). Professor titular d'Història de la que en un futur seria Universitat Rovira i Virgili (1976-1988) en la qual impartí també diversos cursos de doctorat. Ingressà al monestir l'any 1946 i fou el primer president del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà (1978). Membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans, conseller de l'Institut Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques, membre corresponent de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi i acadèmic numerari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

La seva producció literària i històrica fou extraordinària i versà sobre la història del monestir: *Història de Poblet*, 1974; *Diplomatari de Santa Maria de Poblet*, 1993; "El monasterio de Poblet durante el abadiato de Estéban II", 1965; "La descentralización administrativa del monasterio de Poblet en la Edad Media", 1985; *L'almoïna reial a la Cort de Pere el Cerimoniós. Estudi i edició dels manuscrits de l'almoïner fra Guillem Deudé, monjo de Poblet*, 1969; etc., la vida monàstica: "Inteligencia y cultura en la vida espiritual según los Sermones Super Cantica de San Bernardo", 1961; "Para la historia de la pobreza en las monjas cistercienses", 1973; "Parábolas y alegorías de san Bernardo sobre la vida monástica", 1960; "San Bernardo, comentarista del Cantar de los Cantares", 1966; etc., Història de Catalunya: *Poblet*, "Bernat d'Anglesola i dues expedicions militars d'Alfons el Cast", 1966; "Seguint el rastre de Guerau de Jorba i el seu llinatge", 1978; "Una societat mercantil a Catalunya a darreries del segle XII", 1968; "Una sentència arbitral entre padre e hijo judíos", 1970; etc. i particularment de la història de Montblanc: "Equipament d'un molí hidràulic a Montblanc el 1686", 1972; "No-

tícies socials i econòmiques de Montblanc, La Guàrdia dels Prats i la Riba, pels voltants del 1200, en els documents de Poblet", 1966; etc.; de l'Espluga de Francolí: "Un poble de la Catalunya Nova els segles XI i XII, L'Espluga de Francolí de 1079 a 1200", 1966; "Un segell hebraic trobat a l'Espluga de Francolí i els jueus i conversos de la vora de Poblet", 1966; etc. o Vimbodí: "Una comunitat femenina a Vimbodí, depenent de Poblet", 1974, etc.

També conreà el tema de l'assaig i publicà nombrosos treballs periodístics a *La Vanguardia* i altres periòdics, alguns recollits en els llibres *Reflexiones de un monje* (1990) y *Al caer la tarde* (1966).

Morí a Poblet l'any 2004. Amb motiu de la seva jubilació l'any 1991 el Departament de Geografia, Història i Filosofia de la Facultat de Filosofia i Lletres de Tarragona va promoure la preparació i edició d'una miscel·lània d'homenatge. El Centre d'Estudis de la Conca de Barberà li dedicà un homenatge l'any 2003.

Gener Gonzalvo, "El Pare Agustí Altisent".

Andreu Mayayo Artal, *Diccionari d'historiografia catalana*, pàg. 67-68.

Amadeu-J. Soberanas, *Index Tarraconensis*, pàg. 33-34.

Alugia, Pere d'. Benefactor de l'església de Santa Maria de Montblanc (1265).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ambler, Ramon. Prohom de la vila. Instituí un benefici sota l'advocació de les santes Eulàlia i Àgata a l'església de Santa Maria de Montblanc (1334).

Jaume Felip, "L'església gòtica...".

Amer, Pere d'. Mestre general dels mercaderis que, en representació del seu orde, acceptà la donació dels prohoms i jurats de Montblanc de l'església i lloc de Santa Maria del Miracle (25 de febrer de 1288).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè".

Ametller, Josep. Organista de l'església de Santa Maria (1865-1872). Prengué possessió

del càrrec el 6 de desembre de 1865 i renuncià el 24 de desembre de 1872.

Núria Medrano, *Música i ball...*,

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas ...".

Amic, Joan. Nunci de Montblanc (1390).
Jaume Felip, *Llibre de privilegis*.

Amill i Sugranyes, Antoni. Hisendat de la Guàrdia dels Prats (1889).
ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5

Amill i Vergé, Maria. Religiosa. Carmelita vedruna natural de la Guàrdia dels Prats. El 1889 servia l'hospital de Montblanc i tenia 32 anys (en feia sis que era a la vila).
ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5

Amorós, Bertran, Josep. Prevere nat a Montblanc. S'ordenà sacerdot l'any 1900 a Tarragona, ciutat on residiria.
ACCB. FMM. Correspondència, sig. 900.

Amorós, Esperança. Abadessa del monestir de la Serra (1830-1833).
J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Amorós, Joan. Guerriller. Nasqué a Pira i fou conegut amb el nom de Janet de Pira. Lluità contra les forces de Felip V en la guerra de 1718-1720. Al front de la seva partida conquerí Montblanc i destruí els arxius on constaven els noms dels contraris de Felip V. En acabar la guerra, s'exilià a França. Més tard continuà la lluita i finalment s'acollí a una amnistia.

Diccionari biogràfic Albertí.

Amorós, Francesc. Mercader de la vila. El 30 de maig de 1628 féu un llegat a favor del santuari de la Serra (Retaule de la Confraria de Santa Llúcia).
Ramon Sabaté, "Resum...".

Amorós, Miquel. Rector de la Parròquia de Rojals (1933-1934).
Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Amorós, Pau. President de la societat L'Assutzena (1880).
Gabriel Serra, "La Conca de Barberà".

Amorós i Abelló, Ramon. Músic. Nat a Montblanc el dia 20 d'abril de 1912. Tocà a les orquestres *Amorós i Ritmo* y *Melodia*. Morí a la vila el 21 de febrer de 1978.

Amorós i Dalmau, Maties. Músic, nat a Montblanc el 14 de gener de 1901. Era conegut com Maties o Matietes baster. Pare de Maties i Ramon Amorós i Cervelló, ambdós també músics. Mestre de música. Tocà els instruments de piano, violí, flauta, flautí, fiscorn, plats i acordió. Començà tocant el piano en les representacions de cinema mut a Montblanc. Entre 1914 i 1917 tocava a l'orquestra *La Nova*. Creador i director de l'orquestra *Amorós*. Director del cor *El Pensament* pels volts de la dècada de 1920. Morí a Montblanc el 7 de setembre de 1979.
Núria Medrano, *Música i ball...*,

Amorós i Llauredó, Antoni. Músic. Nat a Montblanc el 26 de setembre de 1833. Membre de l'orquestra *La Vella* (1867). Morí a la vila el 15 de febrer de 1902.
Núria Medrano, *Música i ball...*, pàg. 227.

Amorós i Llauredó, Pau. Músic. Nat a Montblanc el 26 de novembre de 1839. Tocava a *La Vella* (1867). Morí a la vila el 8 de maig de 1888.
Núria Medrano, *Música i ball...*, pàg. 227.

Amorós i Sugranyes, Antoni. Alcalde de la vila, del 30 de novembre de 1912 al 5 de juliol de 1913. President de la Germandat del Santíssim Sagrament. (1922-1924).
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".
"La Germandat de socors...".

Amorós i Sugranyes, Ramon. Prevere, fill de la vila. Nasqué el 9 de febrer de 1872. Beneficiat i organista de l'església de Santa Maria (1895-1947). Prengué possessió del càrrec essent sots-diacon el 7 de juny de 1895.

Andreu, Domènec

El setembre següent tornà a Tarragona per continuar els estudis. Ordenat prevere (24 de desembre de 1896), continuà en les funcions d'organista que exercí fins a la seva mort, amb l'únic parèntesi dels anys de la guerra civil (1936-1939) durant els quals romangué amagat a la vila. Morí el dia 31 de maig de 1947. APM. Òbits (1930-1955).

Núria Medrano, *Música i ball...*, pàg. 227.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Andreu, Domènec. Vicari de Prenafeta (1829-1830).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Andreu, Gaspar Compositor. Mestre de capella de l'església de Santa Maria de Montblanc (vers 1615). Abans ho havia estat de la basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona (nomenat el 9 de maig de 1611) i després ho fou de la catedral de la Seu d'Urgell (1617-1621).

Francesc Bonastre, "Notes sobre el compositor Gaspar Andreu".

Andreu, Pau. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1824 a 1828). L'any 1828 fou elegit prior de Barcelona.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari del Miracle".

Andreu i Abelló, Antoni. Polític compromès en la lluita per les llibertats democràtiques i nacionals de Catalunya. Nasqué a Montblanc el 10 de març de 1905. Regidor de l'Ajuntament de Reus (1931) i vicepresident del Centre de Lectura de la mateixa ciutat (1936). Director del *Diari de Catalunya*, portaveu d'Estat Català (1937) i membre del Comitè Executiu d'Estat Català. Fundador del Front Nacional de Catalunya i d'Edicions 62. Al final de la guerra civil s'exilià a França. La seva correspondència de l'exili ha estat recollida per Jordi Tous i Vallvé en un volum titulat *Antoni Andreu i Abelló: correspondència política d'exili (1938-1939)*. *D'Estat Català al Front*

Nacional de Catalunya. Tarragona, 1999.

Fou un dels fundadors i, després vicepresident, del Museu-Arxiu de Montblanc. Enamorat de la seva vila i gran col·laborador i difusor del procés de restauració del patrimoni històric de Montblanc. El Museu-Arxiu li tributà un gran homenatge (1983) i dedicà el seu nom a la sala d'Art de la mateixa institució.

Lluís Farré Carreras, "Anton Andreu Abelló, vice-president del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca", *Espitllera* (Montblanc) 21 (1983), pàg. 35-36.

Maties Solé, "El Museu Arxiu de Montblanc i Comarca..."

Jordi Tous, "Antoni Andreu i Abelló. Un montblanquí fundador del Front Nacional de Catalunya" (I).

Andreu i Abelló, Carles. Nasqué a Reus el 15 de febrer de 1924. Senador per Convergència i Unió a les Corts espanyoles (1986-1989) i membre de la Comissió Mixta per al traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat de Catalunya. Morí el 18 de gener del 2008.

Xavier Garcia, *Homenots del Sud*, Tarragona. 1994, pàg. 19-22.

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí*.

[Redacció] "Entrevista amb el montblanquí Carles Andreu Abelló", *Espitllera* (Montblanc) 10 (1982) pàg. 29.

Andreu i Abelló, Josep. Advocat i polític. Nasqué a Montblanc l'any 1906 però de molt jove es traslladà amb la seva família a Reus. Cursà els estudis de la llicenciatura de dret a la Universitat de Barcelona i exercí d'advocat a Reus. Fou president del FNR de Reus (1930) i formà part de la comissió de la Generalitat que aprovà el projecte d'estatut d'autonomia presentat a les Corts constituents. Diputat al Parlament de Catalunya (1932) i president de la seva comissió de Justícia i Dret i membre de la Diputació Permanent. President de l'Audiència Territorial de Barcelona (1936) i del Tribunal de Cassació de Catalunya (1936), també fou President de l'Ateneu Barcelonès (1936). Al final de la guerra civil s'exilià a

França (1939) i més tard a Mèxic i a Tànger. Tornà a Barcelona l'any 1962. Va obrir la sessió constitutiva de l'Assemblea de Catalunya el 1971 i fou diputat a Madrid (1977-1979) i senador (1979-1980), diputat al Parlament de Catalunya (1980-1984) pel Partit Socialista de Catalunya. Fou novament president de l'Ateneu Barcelonès (1977-1985). L'Ajuntament de Montblanc el nomenà fill predilecte de la vila (26 d'agost de 1983). Morí a Madrid el 31 de maig del 1993. El 1999 l'Ajuntament de Barcelona li dedicà una plaça. ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.7.7. Josep M. Porta, *Montblanc*.

Andreu i Cabestany, Josep. Comerciant de barita. Casat amb Josepa Abelló Pasqual, de Reus. El 1910 tenia 31 anys. ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Andreu i Domingo, Josep. Polític i industrial, nat a Montblanc el 12 de maig del 1956. Alcalde de la vila (3 de juliol de 1999 a 23 d'abril de 2001). Senador (2003-2004) i diputat al Congrés a Madrid per Esquerra Republicana de Catalunya (2004). L'any 2007 fou reelegit en el càrrec d'Alcalde de Montblanc.

[Redacció] "Josep Andreu Domingo. Diputat a les Corts espanyoles", *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004), pàg. 8-10.

Andreu i Gassol, Rafael. Confiter. Nasqué a la vila el 28 de juny del 1883. Era fill de Rafael i Adela. Alcalde de la vila per poc temps (del 2 al 13 d'octubre de 1923) ja que dimití pocs dies després de prendre possessió del càrrec per pressió familiar. El 1910 es casà amb Josepa Gil Camps, mestra, natural de Barcelona. Fou administrador de la duana del tabac a Montblanc. Morí a la vila el 7 de novembre del 1969. La saga dels confiters Andreu fou iniciada a Montblanc per Rafael Andreu i Voltes, natural d'Alcover (Alt Camp) i casat amb Mercè Vilamajor, de Montblanc. Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció] *La Nova Conca* (Montblanc), 6 d'octubre de 1923.

Andreu i Gil, Rafael. Nat a Montblanc. Metge a les mines de Fígols (Berguedà). Morí assassinat a Barcelona durant la guerra civil (1937).

Andreu i Gil, Lluís. Confiter, nascut a Montblanc l'11 de gener de 1915, casat amb Nativitat Civit Serra, de l'Hospitalet de Llobregat. Morí a la vila el 20 d'octubre de 1989. Amb el seu germà Joan, creà els populars *Merlets*, lllaminadura feta a base d'ametlla, sucre i farina.

Andreu i Gil, Pepita. Mestra. Nascuda a Montblanc el 22 de desembre del 1920. Exercí la seva professió a Riudecols (Baix Camp), la Guàrdia dels Prats i Montblanc. Francesc-Xavier Gistau, "Pepita Andreu", *El Foradot* (Montblanc) 7 (2001), pàg. 10-11.

Andreu i Girona, Esteve. Rector de la Guàrdia dels Prats (1816-1828) i vicari de Nulles. Nascut a Alcover. Morí l'any 1829. Albert Palacín, "Rectorologi...".

Andreu i Reñé, Josep Maria. Mestre. Instaurador de la Festa de l'arbre. Nasqué a Montblanc el 18 de gener de 1869, fill de Rafael, confiter i Josepa, de Vallbona de les Monges. El seu avis paterns eren d'Alcover i Valls i els materns de Vallbona i els Omells. De ben jove sentí la vocació de l'ensenyament. Als 18 anys li fou adjudicada la primera escola i, a partir d'aleshores, es dedicà plenament a la docència que exercí durant 51 anys. El 1889 residia a Vila-seca. Entrà en contacte amb Rafael Puig i Valls que l'any 1898 havia fundat a Barcelona la *Sociedad para la Fiesta del Arbol* i s'animà a fer-la realitat. Essent mestre a Sant Joan de les Abadesses la celebrà, per primera vegada a Catalunya, un diumenge del mes de març de 1899, efectuant una plantada de 200 arbres en una zona que es coneguda com el bosc del Sr. Andreu. Morí el 9 d'abril

Anela, Joan-Baptista

de 1951. La vila de Sant Joan de les Abadesses (Ripollès) li dedicà un carrer .

ACCB. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

J. Vallespinosa [Lluís Vives Poblet], "José M. Andreu".

Anela, Joan-Baptista. Prevere. Vicari de Prenafeta (1820-1821).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Anglada i Just, Josep Maria. Prevere. Nasqué a Riudecols (Baix Camp) l'any 1926 i fou ordenat l'any 1952. Vicari i organista de Santa Maria de Montblanc (1956-1959). Més tard exercí el ministeri a Reus, Almofter i Castellvell del Camp (1985 a 2001). Morí a Riudecols el juliol de 2002.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Josep M. Grau, "300 aniversari de la benedicció de l'església...".

Josep Sanahuja - Núria Medrano, "La coral Flor de Lis celebra el seu desè aniversari", *El Foradot* (Montblanc) 13 (2002) pàg. 4-7.

Anglès, Josep. Rector, sembla accidental, de Rojals (1863).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Anglès, Josep. President de la Societat Artesana (1884). En aquell any el sots-president era Miquel Arnabat i el secretari Miquel Teixidó.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.13.1.

Anglès i Castellet, Macià. El 1879 tenia una fàbrica de guix al terme de Montblanc. En el segle anterior l'explotació d'aquest recurs natural es concentrava a Vilaverd.

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879).662.2.1.

Anglès i Català, Joan. Músic. Nat a Montblanc el 22 de juny de 1898. Tocava el fiscorn a *La Vella* (1918). Morí a la vila el 12 de setembre de 1895.

Núria Medrano, *Música i ball...*, pàg. 227.

Anglès i Ferriol, Joan. Contratista d'obres. El 1910 tenia 32 anys .

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Anglès i Segarra, Eugeni. Hisendat de la Guàrdia dels Prats (1889).

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Anglès i Ventosa, Josep Maria. Prevere, nat a Tarragona. Vicari de l'església de Santa Maria de Montblanc (1940-1942). Malgrat el poc temps que exercí el seu ministeri a la vila deixà una empremta perdurable. Promotor del moviment de reforma litúrgica que anys després consagraria el Concili Vaticà II i gran impulsor dels moviments d'apostolat juvenil. Morí a Tarragona el 10 de novembre de 1972. Als vint-i-cinc anys de la seva mort un gran nombre de persones, entre elles molts montblanquins, li tributaren un homenatge a la Pobra de Mafumet (Tarragonès), la darrera parròquia que regentà.

Anglesola, Arnau d'. Rector de la Guàrdia dels Prats (1421-1426).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Anglesola, Francesc d'. Lloctinent del veguer de Montblanc (1496).

Josep Iglésies, *La població de les Vegueries*.

Anglesola, Galceran d'. Rector de la Guàrdia dels Prats (1406-1418).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Anglesola, Lluís d'. Prevere. L'any 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Anglesola, Galvany d'. Sots-veguer de Montblanc (1399).

Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Esplugas...".

Anglesola, Gertrudis. Religiosa cistercenca, nascuda a Montblanc. La seva vida fou

glossada per Vicenç Ortí i Mayor en l'obra l'obra *Vida, virtudes y prodigios de la venerable Gertrudis Anglesola, religiosa cisterciense*, publicada a València l'any 1743.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Anglesola, Guillem d'. Jurista. Representant de la vila de Montblanc a les Corts Catalanes de 1333 convocades per Alfons III, el Benigne, i celebrades a l'església de Sant Miquel de Montblanc. En aquestes Corts s'unificà la quantia de la llegítima a Catalunya amb l'adopció de la del dret romà de Justinià. El mateix Guillem d'Anglesola actuà com a àrbitre, junt amb Guillem Janer i Francesc Alenyà, en la concòrdia formalitzada per dirimir certes qüestions sorgides entre el municipi i la parròquia de Montblanc. En testament atorgat l'any 1334, instituí un benefici a l'església de Santa Maria.

Jaume Felip, "L'església gòtica..." .

"El primer quart..." .

Lluís Paris, "Montblanc i els seus comtes-reis".

Anglesola, Pere d'. Fundador del benefici del Sant Esperit en la capella del mateix nom de l'església de Santa Maria de Montblanc (12 de juny de 1348).

Jaume Felip, "L'Església gòtica..." .

Anguela, Josep. Vicari de Prenafeta (1824-1825) i ecònom de la Guàrdia dels Prats (1829-1830).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..." .

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..." .

Anguera, Camil. Vicari de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1892-1896).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel..." .

Anguera, Francesc. Religiós mercedari de la comunitat de Montblanc que fou regent de la Guàrdia dels Prats (1708).

Albert Palacín, "Rectorologi..." .

Anguera, Josep. Rector de Rojals (1825 a

1830).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..." .

Anguera i Rodríguez, Bernardí. Director de la companyia teatral d'aficionats de la societat L'Assutzena, de Montblanc (1876?). Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà".

Angulària, Pere d'. Fundà el benefici de l'Esperit Sant a la capella de Sant Francesc Xavier de l'església de Santa Maria (1348).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..." .

Aragonès i Boada, Concepció. Donà a l'església de Santa Maria de Montblanc (1990) una imatge barroca del Sant Crist que procedia del refetor del convent de Sant Francesc, heretada dels seus avantpassats.

Full Parroquial (Montblanc), 16 de setembre de 1990.

Aragonès i Pere, Ramon. Músic. Nat a Reus l'any 1917. Tocava el violí i altres instruments a les orquestres *The Yanquis Boys* i *España*. Morí a Reus.

Núria Medrano, *Música i ball...*, pàg. 227.

Argany, Paula. Vídua del mercader Pere Cabrera. Deixà un llegat a favor del santuari de la Serra (1622).

Ramon Sabaté, "Resum..." .

Arbizu i Elcarte, Gregorio. Alcalde de la vila (31 d'agost al 2 de novembre de 1943).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Arbós, Joan-Baptista. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1738-1740).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..." .

Arce i Ochotorena, Manuel. Arquebisbe de Tarragona (1944-1948) i cardenal (des de 1945). Nat a Orobio (Navarra) el 1879. Or-

denat sacerdot el 1904, el 1928 fou nomenat Bisbe de Zamora i el 1937 d'Oviedo. Quan arribà a Tarragona nomenà vicari general a Francesc Vives Recasens, que ja ho havia estat en el pontificat anterior del Dr. Francesc Vidal i Barraquer, fet que motivà una política eclesiàstica prudent. Publicà el catecisme bilingüe. A Montblanc es preocupà per l'ensenyament, tant el primari com el secundari. Gràcies a les seves gestions i interès personal s'edificaren les noves instal·lacions de l'escola pública. Ell mateix en col·locà la primera pedra el 28 de desembre del 1946, però no la veié acabada a causa de la seva prematura mort. La inauguració oficial tingué lloc el 21 de gener del 1951 pel seu successor cardenal Arriba i Castro. El 1992 el col·legi passà a denominar-se Les Muralles. També es distingí per l'afecte al Col·legi Mare de Déu de la Mercè. Morí a Tarragona el 16 de setembre de 1948.

Salvador Ramon Vinyes, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*. vol. I. A-C. Barcelona, 1998.

Josep M. Tarragó, "50 anys del col·legi públic Les Muralles".

Francesc Vives, "La obra del Cardenal Arce en Tarragona", *Boletín Oficial Eclesiástico* (Tarragona) 74 (1948), pàg. 523-540.

Argensola, Onofre d'. Donzell, veí de la vila (1548).

Jaume Felip, "L'Estudi de Gramàtica de Montblanc".

Arimany i Balcells, Manuel. Industrial, natural de Balaguer. Fundador, junt amb Albert Carreres i Anglès, de la primera empresa que subministrà energia elèctrica a Montblanc (1900). Els generadors estaven instal·lats al Molí del Poca i consistien en una turbina hidràulica i una caldera amb màquina de vapor. La potència màxima conjunta era de 60 CV, sembla que eren 20 CV hidràulics i 40 CV tèrmics. La producció de la central hidràulica, no obstant, era segurament superior ja que, sense cost addicional, podia funcionar dia i nit; en canvi, la central tèrmica solament funcionava quan la demanda era molt alta o bé en èpoques de secada perquè consumia

carbó i llenya, Anys més tard l'empresa fou venuda a August Escandé que la va vendre, l'any 1912, a la societat Energia Elèctrica de Catalunya.

J. M. Badia i Batalla, *Notes sobre el subministrament elèctric a Montblanc*. Treball inèdit.

Llorenç Sánchez Capdevila, *L'aventura hidroelèctrica de la Vall de Capdella*. Barcelona, 1992, pàg. 62

Armand, Maria Agnès. Abadessa del monestir de la Serra (1666). Fou de nou abadessa l'any 1670 i possiblement els anys 1674, 1676 i 1678.

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Armengol, Fructuós. Notari de la vila (1718-1721).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Arnabat i Miquel, Isidre. Alcalde de la vila des del 1 d'agost de 1910 a l'1 de gener de 1912. Durant el seu mandat, es construïren les escales que des del carrer dels Hortolans condueixen a l'església de Santa Maria (setembre de 1911) i s'instal·là la primera bàscula pública de la vila (2 d'octubre de 1911). En el mateix període l'Ajuntament demanà al govern espanyol que fes seves les Bases de la Mancomunitat de Catalunya (desembre de 1911). Fou president de la Germanat del Santíssim Sagrament (1896-1900).

Josep M. Porta, "La Germanat de Socors" i "Els alcaldes de Montblanc".

Arnabat, Mercè. Carmelita Vedruna. Nasqué a la vila l'any 1880. Entrà a la comunitat el 1903. Morí a Sant Sadurní d'Anoia el 25 de setembre del 1918.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Arnau, Berenguer. Draper de Montblanc que comerciava amb jueus de Santa Coloma de Queralt (1298).

Y. Assis, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*.

Arnau de Monte Carballo, Guillem. Mestre de gramàtica i lògica a Montblanc. La

concessió la féu el rei Jaume II el 2 d'octubre de 1293.

Jaume Felip, "L'Estudi de Gramàtica....".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Arnau, Teresa. Abadessa del monestir de la Serra (1651) i benefactora. Llegà 50 lliures per pintar el retaule de l'altar major i 500 per millores del convent (8 de setembre de 1697). Ramon Sabaté, "Resum...".

J. Sánchez, "Abaciologi...".

Arnavat, Francesc. Campaner (1824). Conegut com a Francisquet.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Arnavat, Pere. Campaner major de l'església de Santa Maria (1780).

J. Sánchez Real, "El campaner rebel".

Arnavat i Borrell, Josep. Músic. Nat a Montblanc el 30 de maig de 1838. Formà part de *La Vella*. Morí a la vila el 13 de juny de 1918.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Arnavat i Borrell, Miquel. Músic de l'orquestra *La Vella* (1853 i 1867). Nasqué a Montblanc el 25 de gener de 1829 i morí també a la vila el 25 de maig de 1895.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Arnavat i Miquel, Miquel. Músic. Nat a Montblanc el 13 de juliol de 1853. Tocava amb *La Vella* (1867). Morí a la vila el 26 de novembre de 1907.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Arriba i Castro, Benjamín de. Nasqué a Penamayor (Galícia) el 8 d'abril de 1886. Ordenat sacerdot el 1912, el 1935 el nomenaren bisbe de Mondoñedo (Galícia) i el 1944 d'Oviedo i després arquebisbe de Tarragona (1949-1970) i cardenal (1953). El 1950 organitzà el Congrés catequístic diocesà i inaugurà la casa d'exercicis de la Selva del Camp. El 1951 a Tarragona creà el col·legi de Sant

Pau per a nens pobres. Fundador del Col·legi Episcopal de la Mercè de Montblanc (1953). Davant de les dificultats econòmiques per a la seva restauració, finançà part de l'obra amb càrrec al seu peculí personal. Fruit de la seva dedicació a l'esmentada institució educativa l'Ajuntament de Montblanc en sessió del 2 de juny del 1971 el nomenà fill adoptiu. Quatre dies després el consistori municipal i el patronat del col·legi li organitzà un acte d'homenatge al Cinema del Casal Montblanquí. El 1967 obrí la residència sacerdotal Sant Fructuós i creà el Patronat diocesà de suburbis i el col·legi de formació professional de Bonavista (Tarragona). Exponent del nacionalcatolicisme del moment, suprimí *La Veu de la Parròquia* que editava Mn. Muntanyola als Omells de Na Gaia. Amb tot, la intervenció del vicari general Francesc Vives Recasens li evità caure en més errors. Sentia una gran preocupació per les classes més desvalgudes a més de les marginals (gitanos). Morí a Barcelona l'any 1973.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 6559.3.2.

Francesc Giralt Palau, *El Cardenal Benjamín de Arriba y Castro: Síntesis de una vida*. Tarragona. 1974.

Albert Manent, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*. vol. I. A-C. Barcelona, 1998.

Arrufat i Mestres, Josep. Professor d'Història, editor i llibreter de Montblanc. Tenia la llibreria a la Plaça Major. Havia nascut a Cervera (la Segarra) el 1869, fill d'un guardaagulles del ferrocarril. De jove es traslladà a Tarragona i treballà a la impremta d'Arís i fill. El 1885 dirigia el diari tradicionalista *El Restaurador*. Edità i dirigí el periòdic *La Comarca de Montblanch. Semanario político independiente, literario, de intereses locales, avisos, noticias y agricultura*, el primer periòdic legal publicat a la vila, que aparegué el 2 d'agost de 1889 i es publicà fins l'1 de març de 1890. Durant una curta temporada visqué a Barcelona i fou redactor d'*El Correo Catalán*. Publicà una comèdia en català: *Qui sembla vents* (Tarragona, 1887). Addicte al tradicionalisme, marxà a Madrid on triomfà com a periodista. A la ca-

Arrufat i Mestres, Ramon

pital d'Espanya edità el periòdic *Madrid Català. Revista mensual il·lustrada, Interessos morals i materials. Lletres i Arts. Notícies*, redactat en català. Formà part del consell de redacció d'*El Correo Español* i redactor d'*El Movimiento Catòlico*. Allà s'imprimiren diverses obres seves (1900-1911). Per motius de salut tornà a Cervera, ciutat en la qual morí el 4 de març del 1913.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Roser Puig, Josep M. Grau i Jaume Felip, *La premsa i la història a la Conca de Barberà*.

Josep M. Razquin, *Gent de la Segarra*. Barcelona, 1998, pàg. 320-321.

Arrufat i Mestres, Ramon. Prevere i professor. Nat a Cervera (la Segarra), estudià la carrera eclesiàstica a Tarragona. Vicari de la parròquia de Sant Miquel (1885). Impulsor i director del col·legi-institut d'ensenyament secundari de la Mercè de Montblanc. El centre, amb la col·laboració de l'Ajuntament, funcionà de 1887 a 1891. A Cervera dirigí el col·legi de l'Estudi Nou, juntament amb el seu germà Climent, també sacerdot. El 1901 passà a dirigir el col·legi provincial de Tarragona. Sobresortí com a poeta místic. Els seus amics i Pin i Soler el consideraven un digne successor de Verdager. Autor de diverses obres en vers i prosa, la majoria inèdites, publicà: *Recull de poesies catalanes*. Tarragona, 1887, *La Cabeza del Conde de España*. Barcelona, 1923; *El buen ciudadano*, *Cartilla de educación cívica para texto de lectura en las Escuelas de Instrucción Primaria*. Barcelona, 1926. Un cop jubilat es retirà a Barcelona, on fou consiliari d'Acció Catòlica (parròquia de la Concepció) i beneficiat de la parròquia de Sant Josep Oriol. Morí assassinat el 1936.

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel".

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè de Montblanc*.

Josep M. Razquin Jené, *Gent de la Segarra*.

Barcelona, 1998, pàg. 324-325.

Artigues, Isidre. Mestre de minyons originari de Cervera i veí de Montblanc (1823). Estava casat amb Francesca Rafi.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Astruga. Esposa de Domènec Bertran, fundadora a l'església de Sant Miquel d'un benifet sota l'advocació del mateix sant (1359).

Ramon Sabaté, Panegíric...

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Aubigny, Senyor d'. Vegeu Stewart, George.

Auferil i Costa, Josep. Músic i compositor, nascut a Sabadell el 16 de novembre de 1916. Director de la Cobla Jovenívola de Sabadell. Entre les seves sardanes s'hi compta *L'Aplec de Montblanc*.

Grup Sardanista del Museu Arxiu.

Josep M. Contijoch, "Voltant la sardana (i IV)", *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004) pàg. 20-22.

Augé i Roset, Maties. Geganter de la vila de la dècada dels anys vint del segle passat, conegut amb el nom de *Manditxa*.

Josep M. Porta i Ismael Porta, "Els gegants i els nans de Montblanc", *La Casa de la vila. Butlletí Municipal* (Montblanc) 3 de setembre de 1992.

Auqué i Masquef, Macià. Pintor i escultor de Reus (1881-1951). Autor de les pintures i decoració del cambril de l'església de la Mare de Déu de la Mercè (1908).

Josep Olesti Trilles, *Diccionari biogràfic de reusencs*. Vol I, pàg. 69.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè*.

Avià, Francesc. Notari de la vila (1793-1826). Casat amb Maria Mogues.

Josep M. Grau, "Montblanc, refugi d'un notari tarragoní durant la Guerra del Francès (1811)", *El Foradot* (Montblanc) 11 (2002).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Josep M. Porta. "El retorn de protocols".

Avià i Vega, Josep. Músic. Nat a la vila el 22 d'agost de 1911. Tocava el saxofon alt i el clarinet a l'Orquestra *Amorós*. Era conegut com el *Cebet*. Morí a Montblanc el 15 de març de 1997.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

B

Badia, Josep. Doctor en medicina. Estava casat amb Claramunda Folch. Morí el 23 de setembre de 1727.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc", *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*. Montblanc, 2006.

Badia, Josep. Mestre de cases de Sarraí. Construí les anomenades mesures del pallol de Montblanc (1752).

Josep Guarro Figuerola, "Conveni per a la construcció de les mesures del pallol", *La Conca de Barberà* (Montblanc) 216 (1907) pàg. 1-2.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Badia i Anguela, Francesc. Nat a Valls el 21 de novembre de 1894. Director del Banc de Valls a Montblanc. La seva actuació fou decisiva en l'aplicació d'un sistema de finançament del Banc que facilità la construcció de molts dels edificis dels Sindicats Agrícoles de la Conca de Barberà, les Garrigues i altres comarques. Fou membre de la junta de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, de Montblanc, i, durant molts anys, procurador del barri de Sant Roc, de la vila. Morí a Valls el 14 de febrer de 1979.

Francesc d'A. Costas i Jové, *El Banc de Valls*. Valls. 2002.

Baella, Dídac. Plebà de Montblanc (1632). El 1638 apareix com a simple beneficiat de la comunitat de preveres.

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638) 3.1.1

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Baeza Martos O'Neil, Fernando. (Madrid 1920-2002). Editor i polític. Sena-

dor a les corts espanyoles per Osca (1977-1982) i ambaixador d'Espanya davant el Consell d'Europa (1983-1987). La seva vinculació amb Montblanc prové per part de la seva esposa, Maria Giralt, d'ascendència montblanquina. Ambdós passaven temporades a la vila ducal. Un any després de la seva mort el Museu-Arxiu de Montblanc li tributà un homenatge amb el nomenament de soci d'honor i la celebració d'un cicle de conferències, els textos de les quals foren editats en forma de llibre el 2004 amb el títol: *Fernando Baeza. Un humanista a Montblanc*.

Bafarull, Pere. Prevere de la vila (1581). Fou apoderat del noble Vidal de Blanes, hereu de Joan de Conesa, per liquidar béns de la família montblanquina dels Conesa.

Jaume Felip, "L'actual seu del Consell Comarcal..."

Baget, Josep. Cònsol de la vila (1628).

La Conca de Barberà (Montblanc), 10 de maig de 1903.

Baget i Nogués, Josep. Alcalde major de Montblanc i tinent de corregidor del partit (1721-1724). Natural de Tarragona i doctor en drets. L'any 1720 ja actua interinament, però és nomenat pel càrrec el 21 d'octubre de 1721. Anteriorment havia estat alcalde major de Vic. El 13 d'agost del 1723 la Reial Audiència de Barcelona el nomenà segrestador de la jurisdicció civil i criminal de Rocafort.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Balanyà, Antoni. Prevere. Vicari de Prenafeta (1844). S'exclaustrà del convent de la

Balanyà i Dalmau, Josep Maria

Mercè de Montblanc segurament com a conseqüència de les lleis desamortitzadores de 1835. Josep M. Grau, "Rectorologio de Prenafeta".

Balanyà i Dalmau, Josep Maria. Filòleg i traductor. Nat a Montblanc el 2 de març de 1956. Llicenciat en Filologia germànica per la Universitat de Barcelona (1979). Traduí nombroses obres al català. Morí d'accident el 28 de novembre de 1987.

[Redacció], "In memoriam", *Espitllera* (Montblanc) 71-72 (1987), pàg. 26-27.

Balanyà i Freixa, Ismael. Pintor i decorador. Nasqué a Montblanc el 27 d'agost del 1890, fill d'Isidre i Dolors. Fou fundador i director de l'Estudi de dibuix de Montblanc (1932-1936) i promotor de diverses activitats artístiques. Com a escenògraf realitzà els decorats de les obres de teatre de la Joventut Nacionalista i del Centre Parroquial. Durant la Guerra Civil (1936-1939) fou delegat local de Patrimoni de la Generalitat. També es dedicà al pessebrisme. Morí a Montblanc el 8 de gener de 1966.

APM. Òbits (1955-1976).

Balanyà i Moix, Ismael. Pintor, grafista i professor de l'Escola Massana de Barcelona. Nasqué a Montblanc el 25 de febrer de 1921. De jove, junt amb el seu pare i el seu germà Josep Maria, decorà diverses esglésies de la Conca, com les de la Guàrdia dels Prats, Blancafort, Solivella, etc. i l'interior d'algunes cases particulars de la vila. Durant la guerra civil va escriure i dibuixar el *Llibre Verd* de Montblanc.

L'any 1939 pintà els frescos de les capelles dels barris de Sant Roc, Sant Cristòfol i de la Mare de Déu dels Àngels. Es traslladà a París i a la capital francesa estudià a l'*École des Beaux Arts* i mantingué contactes amb els més famosos pintors de l'època. Tornà a Catalunya l'any 1948. Fou professor de dibuix, pintura i procediments murals, tasca que alternà amb la realització de nombroses obres que exposà a diverses ciutats de Catalunya i Alemanya. L'any 1956 pintà el mural de l'altar major del

santuari de la Serra i, més tard, altres murals a Montblanc, Montserrat, Poblet, etc. Són seves també les pintures de l'entrada de l'edifici de l'Ajuntament de Montblanc, absis de l'església de Rojals, presbiteri del temple de Prenafeta i les de la seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà que, per mort de l'artista, acabà el seu nebot Ismael Porta Balanyà. Fou autor de nombrosos dibuixos i il·lustracions de cartells i llibres.

El 1992 el Centre d'Estudis de la Conca juntament amb el setmanari *El Pati* edità el manuscrit *Llibre verd de Montblanc*, realitzat el 1937, amb dibuix de les festes populars de la vila en aquell temps. Morí a Prenafeta el 5 de gener de 2000.

L'Ajuntament de Montblanc li concedí la Medalla d'or de la vila (1991) i fou nomenat fill predilecte de Montblanc (6 de gener de 2000). El setembre del 2002 el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà li dedicà un sentit homenatge, en el qual assistí la seva vídua i família en ple. Part del seu fons personal es conserva a l'Arxiu Comarcal de la Conca (Col·lecció I. Balanyà), bàsicament fotos de les seves obres, catàlegs d'exposicions, notes de premsa, etc.

En sessió del 29 de juliol del 2004 l'ajuntament acordà dedica-li un carrer de la vila.

"Ismael Balanyà artista montblanquí", *Espitllera* (Montblanc) 17 (1983) pàg. 36-39

Josep M. Porta i Ismael Porta, *Ismael Balanyà*.

Balbi, Guillem. Fundador d'un benifet sota l'advocació de Sant Miquel a l'església montblanquina del mateix nom (1327).

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria".

Balcells Masgoret, Pere. Veure *Nen de Prades*.

Baldrich, Daniel. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1683). Prevere de Vilafranca del Penedès. Titular del benefici de Sant Andreu (1682). El 1690 encara era a la comunitat.

APM. Actes comunitat 1690, sig. 3.2.16.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Baldrich, Magí. Argenter natural de Lilla i veí de Lleida. Impulsor de les obres de l'església del seu poble natal. Fundà un benefici a la capella del Sant Nom de Jesús, actual capella del Santíssim.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Baldrich i Llort, Joan. Nat a la vila. Casat amb Mercè Sabaté i Gaya. Instal·là i regentà el primer bar a Montblanc (vers 1920) al carrer Ribera, cantonada amb la Placeta dels Àngels. Més tard es dedicà professionalment a recader, tasca que exercí durant molts anys a satisfacció de tothom. Acostumava portar a Montblanc les darreres novetats que veia a Barcelona. Promogué la primera audició o demostració de la ràdio en local públic al centre de l'Associació Catalanista (1925 o 1926) Membre actiu de la Congregació de la Puríssima Sang de N.S. Jesucrist, fou, portador de la imatge del Sant Crist durant més de 50 anys i rebé, per aquest motiu, un homenatge de la Congregació (1955). Enamorat de la vila, va escriure *Facècies poètiques. Montblanc vell i Montblanc nou* (1967); *Vells costums montblanquins* (1970) i *Breu història de Montblanc amb preguntes i respostes* (1973). Morí a Montblanc el 9 d'abril del 1973 als 88 anys.

Francesc Badia, "Apunts per a una història de la ràdio a Montblanc" *Aplec de Treballs* (Montblanc) 6 (1984) pàg. 199 i seg.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *Història de la Congregació...*

Baldrich i Llort, Maria Assumpció. Religiosa. Carmelita vedruna. Nascuda a Montblanc el 5 de novembre del 1878. Ingressà a la comunitat el 1900 i morí a Vic el 10 de febrer de 1952.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Baldrich i Sabaté, Vicenç. Rellotger i fotògraf. Reuní un important arxiu fotogràfic que reflecteix els monuments i la vida de Montblanc durant la major part del segle XX.

Era fill de Joan Baldrich i Llort. Morí a la vila l'any 2005. L'any 2006 la seva vídua donà el seu fons fotogràfic a l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà.

Baldrich i Vilà, Vicenç. Comerciant d'alcohols. Nat a Blancafort, el 1910 tenia 68 anys, estava casat amb Isabel Pasqual, de Reus. Tenia un fill, Ramon, de 18 anys en el mateix ram.

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Baliu, Josep. Guerriller carlí, natural de la vila. Morí el 26 de maig de 1835 a Montblanc en ocasió de l'assalt a la presó -aleshores situada al palau del Castlà- per alliberar els companys presos. Les forces atacants estaven sota el comandament del *Llarg de Copons* i del *Griset de Cabra*.

Gregori Doménech, *Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación...*

Ballester, Josep. Religiós franciscà de Montblanc que regí provisionalment l'església de Lilla en absència de vicari resident (gener de 1892).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Banquer, Pau. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1638).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Banyeres, Pere de. Fundador del benifet de Santa Llúcia a l'església de la Serra (1383).

Ramon Sabaté, "Resum..."

Barbarà i Ferreté, Dolors. Abadessa del monestir de la Serra (1903-1906). Natural de la Selva del Camp.

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc) 28 d'Abril de 1906.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Barceló, Joan. Prevere. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Barenys, Josep

Barenys, Josep. Prevere. Rector de la parròquia de Lilla (1925-1926).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Barenys i Cavallé, Josep Maria. Cap militar carlí, nascut a Maspujols (Baix Camp) l'any 1818. Aixecà una partida carlina el 4 de març del 1872, pagant a sou als seus integrants. Fou tinent coronel i comandant militar del cantó de Reus i del Priorat. Al front del seu escamot, integrat per 80 homes i reforçat per altres 25 comandats pel *Guerxo de la Ratera*, entrà a Montblanc el 17 de maig de 1872, sense lluita i en sortí a la nit després de tallar els fils del telègraf. Novament Barenys penetrà a la vila amb el seu escamot el 3 de juny del mateix any. Durant l'any 1872 les partides carlines entraren sis vegades a Montblanc provocant la curiositat dels veïns. La passivitat i la tolerància dels veïns de la vila enfront de les incursions carlines molestaren les autoritats de Tarragona que ordenaren refer la muralla i tapiar les finestres i portes particulars que donaven a l'exterior. El 17 de març de 1873, Barenys, que es trobava a Bràfim, exigí de l'ajuntament de Montblanc l'import d'un trimestre de la contribució que l'ajuntament havia recaptat per lliurar-lo al govern liberal. L'any 1875 Josep Maria Barenys s'exilià a França però després retornà. Morí l'any 1893 a Maspujols (Baix Camp).

Robert Vallverdú, *El tercer carlisme a les comarques meridionals de Catalunya (1872-1876)*. Barcelona, 1997, pàg. 398.

"La defensa de Montblanc..."

Baró, Jaume. Religiós mercedari. Comanador dels convents de Santa Maria del Miracle i de Santa Maria dels Prats (1337 i 1343).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Baró, Joan. Cap d'un escamot carlí que el 18 de setembre de 1874 en una incursió a la vila segrestà l'alcalde de Montblanc Aleix Magrinyà i Batet i un grup de propietaris de la vila exigint el pagament d'un rescat. Els segrestats foren posats en llibertat després de pagar la quantitat de 1.600 duros.

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Baró i Vilanova, Adela. Mestra de l'escola pública de Montblanc (1881-1901). Natural de Reus. Havia arribat a Montblanc el 1862. El 1889 tenia 54 anys. El 1910 consta com a jubilada.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.3-4. i Població, sig. 1434.5 i 1435.3.

Bargalló, Antoni. Mestre a la Guàrdia dels Prats (1889-1892).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Barrai, Antoni. Pintor montblanquí del segle XVI. La historiadora de l'art tarragonina, Sofia Mata, el relaciona per raons estilístiques amb el retaule de Santa Maria Magdalena de l'hospital de Montblanc del mateix nom. De l'obra desmuntada el 1936 es conserven onze taules al Museu Diocesà de Tarragona. En una d'aquestes taules hi ha dibuixat l'escut de la vila ducal. Vers el 1564 i 1566 pinta al tremp un retaule al mur de l'absis del santuari de la Mare de Déu del Roser de Vallmoll, avui encara conservat en el mateix lloc. El 1566 contracta un retaule de Sant Cristòfor amb el Comú de Puigpelat (Alt Camp). Aquest mateix any realitza un nou retaule per la Confraria del Roser de Valls. Vers el 1571 el trobem executant una altra obra similar pels confreres de la mateixa advocació de Vinaixa (les Garrigues). L'autora esmentada considera Barrai com a un pintor prolífic, però de limitades aptituds, molt proper encara als esquemes gòtics, amb un dibuix previ elemental que utilitza una línia fosca per delimitar els contorns i que compensa la pobresa de les seves composicions amb l'ús abundant de l'or.

Pere Batlle i Huguet, "Una obra documentada del pintor Antonio Barrai" *Boletín Arqueológico* (Tarragona) 1 (1944), pàg. 17-22.

Sofia Mata de la Cruz, *La pintura del cinc-cents a la diòcesi de Tarragona (1495-1620)*.

"Pintors montblanquins del cinc-cents..."

Barri, Salvador. Vicari de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1883).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel..."

Barrufet, Macià. Guerriller. Nasqué a Blancafort. Lluità a la Conca de Barberà contra les forces de Felip V.
Diccionari Albertí.

Barrufet, Pere. Rector de la Guàrdia dels Prats (1426-1431).
Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Bartomeu, Bernat. Notari de la vila (1325).
Eufemià Fort i Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 326.

Bartomeu, Francesc. Escrivà de Montblanc (1432).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Bartomeu, Joan. Prevere i degà de Montblanc (1578)
Jaume Felip, "Taula pintada..."

Bas, Pere de. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc (1317). En el capítol que havia de decidir sobre el caràcter clerical o laic que havia de tenir l'orde, el convent montblanquí es decidí a favor de la primera opció.
Jaume Felip, "El convent de la Mercè".

Basil, Agustí. Apotecari de la vila. Nasqué vers l'any 1718 i era fill del també apotecari Felip Basil i la seva primera muller Mariana Vilomara. Casat vers l'any 1760 amb Josepa Guasc. Fou regidor municipal l'any 1758 i col·lector del cadastre i paper segellat (1784). Morí l'any 1797.
Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc", *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Basil, Felip. Apotecari de Montblanc (1723-31). Nasqué vers l'any 1699. Estava casat amb Mariana Vilomara. Sembla que succeí en l'ofici a Jaume Mestre i tenia la

botiga de farmàcia al carrer de Sant Roc, a l'actual carrer Major. Fou regidor municipal els anys 1739 i 1755. L'any 1727 preparava medicaments pels malalts internats a l'hospital de Santa Magdalena de la vila. Morí el 30 de gener de 1757 i fou enterrat al convent de Sant Francesc.

Jordi González, "Notícies..."

Josep M. Grau Pujol. "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc", *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Basil, Francesc. Apotecari (1824). Estava casat amb Maria Antònia Dalmases i tenia la casa al barri de Sant Roc. Segons Maria Sánchez Real va contraure matrimoni amb Engràcia Foraster. És el darrer membre documentat de la nissaga dels farmacèutics Basil.
Josep M. Grau Pujol. "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc", *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Basques, Pere. Mestre d'obres o arquitecte del segle XIV originari de Montblanc. Autor del projecte de la capella del palau episcopal de Tortosa (vers 1345). El canonge tortosí Josep Matamoros l'anomena Benet Basques, i el fa autor de la traça de la reforma de la catedral de Tortosa, la qual encara es conservava a l'arxiu de la catedral de Tortosa abans de la darrera guerra civil. La seva actuació a Tortosa coincideix en el temps amb la prelatura del bisbe montblanquí Arnau de Llordat, que segurament el cridà.

Francesca Español, Guillem Seguer...

José Matamoros, *La Catedral de Tortosa*. Tortosa, 1932, pàg. 33-34 i 66.

Basquetes. Guerriller carlí que, amb el seu escamot i junt amb els caps Tallada i Car-

Bassa, Guillem

nicer, entrà a Montblanc el 19 de novembre de 1872.

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Bassa, Guillem. Rector de la Guàrdia dels Prats juntament amb Bernat Roig (1261-1271).

Albert Palacin, "Rectorologi..."

Bassa, Joan. Encarregat de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1971-1974).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Bassa, Melcior. Doctor en lleis, resident a la vila. L'any 1670 formava part de la junta d'obres per a la reconstrucció del temple de Santa Maria.

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església de Santa Maria..."

Batalla, Raimunda. Abadessa del monestir de la Serra (1888).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Batet Mestres, Domènec. Militar. Nat a Tarragona el 1872 i casat amb Elvira Martínez de Larrea. Fill de Domènec Batet Rosich, comerciant nat a Lilla el 1842 emigrat a Tarragona el 1863, on morí el 1916. L'àvia paterna, Ramona Rosich, també era de Lilla i això establí una forta vinculació de Domènec Batet amb el poble. Participà en la Guerra de Cuba (1895-1897). El 1925 obtingué el grau de general de brigada, el 1931 assumí el comandament del govern militar de Barcelona. El 6 d'octubre de 1934, quan Lluís Companys proclamà l'Estat Català, Batet mantingué la legalitat constitucional declarant l'estat de guerra i atacant el palau de la Generalitat. El juliol de 1936 era cap de la Divisió Orgànica de Burgos i es mantingué de nou fidel al Govern. En negar-se a secundar l'alçament militar, fou sotmès a un consell de guerra el 7 de gener de 1937 i afusellat el 18 de febrer següent.

Josep M. Grau i Roser Puig, "L'atracció de la ca-

pital provincial".

Lilla. *Aproximació a la història d'un poble*, pàg. 133-134.

Roser Puig Tàrrrech, "Genealogia dels Batet" a *Diari de Tarragona*, 23 de març de 1997.

Hilari Raguer, *El general Batet*. Barcelona, 1994.

Bateta, G. Abadessa del monestir de la Serra (1319).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Batlle, Oleguer. Mestre de cases de la Guàrdia dels Prats que realitzà les primeres obres de reforma i cobertura interior de l'església de Sant Miquel (1784-1785).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Reformes a l'església de Sant Miquel..."

Batlle i Huguet, Pere. Prevere (Reus, 1907-1988) Vicari de Santa Maria de Montblanc (1931). Canonge de la seu tarraconina, professor del Seminari Conciliar i director del Museu Diocesà de Tarragona. Arqueòleg i historiador de l'art. Entre els seus articles de temàtica montblanquina poden consignar-se "Cicles bíblics dels capitells del claustre de Santes Creus i de Santa Maria de Montblanc" (Santes Creus, IV, 31, 1970), i "Esculturas del artista montblanquense Guillermo Seguer", *Analecta Sacra Tarraconensis* (Barcelona), XV, (1942). "El nom del mestre de Sant Jordi és Ramon de Mur?" *Aires de la Conca* (Montblanc) 1936.

Josep Adserà Martorell, *El Doctor Pere Batlle i Huguet, degà de la Junta de l'Hospital (1955-1990)*. Tarragona, 1992.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Josep Olesti Trilles, *Diccionari bibliogràfic de reusencs*. Reus, 1991, vol. I, pàg. 104-105.

Batlle i Poca, Josep. Beneficiat de la parròquia de Montblanc (en aquest terme ni tenia terres). Nasqué a Vilaverd el 1668.

Valentí Gual, *Els Batlle de Vilaverd. De Tarba a ciutadans honrats de Barcelona*.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa a la Conca...*

Batlle i Poca, Magí. Fill de Joan i Teresa. Noble de Vilaverd resident a Montblanc. Casat amb Anna Maria Folc. Morí l'any 1713. Aquesta família tenia pous de neu al terme de Vilaverd que subministraven gel a Montblanc i Valls. La seva tomba era davant de l'altar del Santíssim Nom de Jesús de l'església de Santa Maria de Montblanc.

Josep M. Grau, *La indústria tradicional...*

Valentí Gual, *Els Batlle de Vilaverd. De Tarba a ciutadans honorats de Barcelona.*

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa a la Conca...*

Bayer i Coll, Paulí. Mestre i poeta. Nasqué a Ossor (la Selva). Fill d'Antoni i Antònia. Exercí el professorat públic a Montblanc del 1887 al 1914, deixant un gran record entre els seus alumnes. Autor de la lletra de "Déu vos guard", himne a la Mare de Déu de la Serra que, amb música de Francesc Gelambí, va ser estrenat l'any 1906 amb motiu de les festes de la coronació de la imatge. Fou autor també de la lletra de l'himne dedicat a la Congregació del Nom de Maria, establerta a l'església de l'hospital de Santa Magdalena (1911) i de moltes poesies, entre les quals poden remarcar-se "A la Verge de la Serra" i "La germana de la Caritat". Morí a Montblanc el 5 d'abril de 1916. Un germà seu, Josep, casat amb Teresa Camps, li va sobreviure deu anys i finà a la vila el 21 de juliol de 1906, a l'edat de 71 anys.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.5.

APM, Òbits, vol. 9 (1904-1929).

Silvestre Bel, "Recordant..."

Josep Gaya, "El meu mestre".

Núria Medrano Torres, "Els cants de la Mare de Déu de la Serra".

Josep Rosselló, "Agraïment"; "El mestre nou", i "A la memòria del mestre..."

Bayer i Gaspar, Conrad. Escriptor i poeta. Nascut a Montblanc i veí de Barcelona. Autor de la "Pregària a la Mare de Déu de la Serra" (1956) i de moltes poesies sobre temes montblanquins. Entre la seva obra poden remarcar-se les poesies "Segadors" (1909), escrita quan

l'autor tenia 17 anys; "Prega per nosaltres" (1957), "La petita pàtria", i la lletra de la sardana "Angelina" musicada pel mestre Vicenç Bou. Autor de treballs de divulgació com les *Llegendes de les matrones* (1960). Treballador i organitzador infatigable i montblanquí de cor. Ànima de la Comissió de Barcelona per a les Festes del Cinquantenari de la Coronació de la Imatge de la Mare de Déu de la Serra (1956). Va ser homenatjat pel Cercle Artístic de Barcelona (1948). Morí a Barcelona el 16 d'abril de 1972.

Bayer i Gaspar, Marcel·lí. Músic. Compositor, violonista i saxofonista. Nasqué a Montblanc l'11 de novembre de 1898. Rebé les primeres lliçons de música de Mn. Ramon Amorós, organista de l'església de Santa Maria, i després estudià al Conservatori Superior de Música del Gran Teatre del Liceu de Barcelona. Professor del Conservatori de Música del Gran Teatre del Liceu i de l'Escola Municipal de Música de Barcelona. Autor de diverses sardanes sobre temes montblanquins, entre elles les que porten els noms de "Pilareta", "Montblanc" i "Montblanc joiós". Morí a Barcelona el 17 de febrer de 1977.

Josep M. Contijoch, "Voltant la sardana (i IV)", *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004) pàg. 20-22.

Grup Sardanista del Museu-Arxiu.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Francesc Sifre, "El sardanisme a Montblanc".

Becerril de Hinojosa, Antoni. Alcalde major de la vila. Natural de Terol (Aragó). Fou designat pel rei Ferran VII el 2 d'abril de 1828 i prengué possessió de l'Alcaldia el 13 de maig del mateix any. Durant el seu mandat es van numerar les cases del poble, s'ordenà l'emblanquinat de totes les façanes, la neteja de carrers i altres normes d'higiene. Construí la Font del Raval i va promoure el reforçament de la nau del temple de Santa Maria. El 2 de març de 1834 fou nomenat alcalde major de Saragossa.

Jaume Felip, "Història d'un alcalde singular", *Es-pitllera* (Montblanc). Montblanc, 110 (1997).

Belart, Antoni

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Belart, Antoni. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1754).

Belart, Lleó. President de l'Associació de propietaris del partit de Montblanc (1931).

Belart, Manuel. Primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de la vila (1850).
ACCB. FMM. Administració general, Actes (1850), sig. 9.3.4.

Belart, Nicolau. Vicari (1785-1798) i ecònom de Santa Maria de Montblanc (1798). Regent de Lilla (1797-1798). Beneficiat de Santa Maria (1805).
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.
Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc" (1734-1800)".
Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Belart i Arrufat, Josep-Antoni. Propietari, regidor (1880-1890), impulsor de l'*Ateneu* (1880). El 1883 era tresorer del *Círculo Católico*. En aquest mateix any el secretari de l'entitat era Ramon Belart Berenguer.
ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.12.1.
Gabriel Serra, "La Conca de Barberà...".

Belart i Folch, Bonaventura. Eclesiàstic i escriptor, natural de Montblanc (1882). Sacerdot de les Escoles Pies, ordenat l'any 1907. Vice-rector del col·legi d'Igualada. Morí assassinat a Granollers els primers dies de la guerra civil de 1936.
Bergadà i Escrivà, Àngel. *Martirologi...*

Belart i Miquel, Macià. Abat del monestir de Santes Creus. Fou batejat a la vila el primer de març de 1785 (havia nascut el dia anterior). Era fill dels consorts Josep Belart i Serra i Rita Miquel i Botines (aquesta de Santa Coloma de Queralt). Ingressà al monestir cistercenc els primers anys de la primera dècada del segle XIX i en fou abat durant el període 1826 a

1830. Fou l'antepenúltim abat del cenobi abans de l'exclaustració de 1835.
APM. Baptismes, vol. 5 (1772-1790).
Jaume Felip, "Dos abats de Santes Creus...".

Belart i Miquel, Josep. Nascut el 1775 a Montblanc, germà de l'anterior. Prior de l'església de Sant Pere de Reus. Havia arribat el 1821, als 43 anys, a Reus on conviuria amb la seva germana Rita i dues nebodes. El seu nomenament data del 6 d'agost del 1819. Cessà del càrrec el 1823. Amb anterioritat havia regentat les parròquies de Solivella i Pradell de la Teixeta (Priorat). Morí a Reus el 8 d'agost del 1825.
ACBC. Fons municipal de Reus, padró d'habitants de 1820, sig. 1666.
J.M. Domingo Blay, *La prioral de Sant Pere de Reus*. Reus, 1977, pàg. 32.

Belart i Miquel, Ramon. Escultor. Nasqué a Montblanc el 28 de juliol de 1772. Ingressà a l'escola de Belles Arts de Barcelona on guanyà una beca de l'Ajuntament barceloní per participar en un concurs convocat per la *Real Academia de San Fernando*, de Madrid, circumstància que l'induí a traslladar-se a la capital espanyola l'any 1805. A Madrid visqué les jornades atzaroses de la guerra napoleònica. El 24 de setembre de 1808 obtingué el primer premi d'escultura per decisió de la *Real Acadèmia de Bellas Artes de San Fernando*. L'any 1810, malgrat els precs del mateix monarca Ferran VII, admirador de l'escultor montblanquí, Belart es traslladà a la ciutat de Mallorca per treballar al costat del seu amic i mestre l'escultor Josep Folc. Ambdós construïren un gran panteó pel Marquès de la Romana.

La mort del pare de Belart l'any 1814 comportà el retorn de l'escultor a la seva vila natal que ja no abandonaria més. El 12 de febrer de 1818 ingressà a la *Real Academia de Bellas Artes de San Fernando*, màxim guardó que li feia una il·lusió particular.

La producció artística de Ramon Belart fou especialment de caire religiós. Les seves imatges en les quals aconseguí una admi-

nable perfecció arribaren a Figueres, Valls, Reus, Poblet i altres ciutats de Catalunya. Montblanc guardava nombrosos i bells exemplars de la imatgeria de Belart. El Crist crucificat de l'església de Santa Maria, el grup de la flagel·lació de Jesús, venerat al santuari de la Serra, una imatge de Sant Jordi, una altra de Sant Ramon venerada a l'església de la Mercè, constituïen entre moltes altres proves evidents del talent artístic de Belart. Malauradament totes les seves obres de Montblanc foren destruïdes l'any 1936. Ramon Belart morí a Montblanc l'any 1840, admirat i estimat pels seus convilatans.

APM. Baptismes, vol 5 (1772-1790).

César Martinell, "Un artista montblanquí".

"A través d'una centúria..."

Monsalbus [Francesc Badia Batalla], "Ramon Belart..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Belart i Palau, Lluís. Religiós franciscà, fill de la vila. Fou guardià dels convents de Vic (1925) i de Lleida (1926).

[Redacció], *Aires de la Conca* (Montblanc), 9 de maig de 1925.

Belart i Serra, Josep. Pintor i escultor. Nasqué a la vila l'any 1751. Casat amb Rita Miquel, de Santa Coloma de Queralt. Pare del també escultor montblanquí Ramon Belart i Miquel. A inicis del mil vuit-cents junt amb l'escultor sarralesc Isidre Espinalt, obrà l'altar de la Mare de Déu del Roser de l'església parroquial de Barberà de la Conca (el 1802 cobraren una part del retaule).

Jaume Felip, "Una obra desconeguda..."

Josep Porta Blanch, *Arreplec de dades per a la història de Barberà*, pàg. 173.

Bellisèn, Bernat. Jurista montblanquí. Fundà un benifet a l'església de l'hospital de Sant Bartomeu (18 de juny de 1346).

Pau Queralt, "L'església i hospital de Sant Bartomeu".

Bellisèn, Joan. Cònsol de la vila (1496).

Josep Iglesias, *La població de les Vegueries...*

Bellisèn, Mateu. Cònsol de Montblanc, junt amb Pere Grinyó (s. XVI). Morí el 2 de març de 1521.

Jaume Felip, "L'Estudi de Gramàtica..."

Bellisèn, Pere. Notari de la vila (1523 a 1553). A casa seva tenia una dispesa per als estudiants de l'Estudi de Gramàtica de la vila (1535). De l'època d'estudiant de Pere Bellisèn se'n conserven uns apunts seus de Lògica.

Jaume Felip, "L'Estudi de Gramàtica..."

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pau Queralt, "Una comuna escolar..."

Bellisèn, Pere. Fill de l'anterior. Notari de la vila (1554-1579).

Jaume Felip, *L'actual seu del Consell Comarcal...*

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Belltall, Joan. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1898).

Albert Palacín, "Rectorologi..."

Bellver, Josep. Prevere originari de la vila on mantenia algunes propietats. El 1731 residia a Valls.

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Bellver, Josep. Vicari de Prenafeta (1783-1796).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Bellver i Fàbrega, Joan-Baptista. Regidor de l'Ajuntament de Tarragona el 1734. Fill de Josep Bellver i Marquès, ciutadà honrat de Barcelona, veí de Valls i de Gertrudis. El 1714 es casà amb Gertrudis Pujol i Palau de Maspujols (Baix Camp).

Antoni Jordà Fernández, *Poder i comerç a la ciutat de Tarragona. S.XVIII*. Tarragona. 1988, pàg. 285.

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Rics i poderosos, però no tant. La noblesa a Tarragona i comarca al segle XVIII.

Bellver i Pujol, Joan-Baptista. Beneficiat

Bellver i Pujol, Josep

de l'església de Santa Maria de Montblanc. Un germà seu de nom Marià, morí a la vila l'any 1753.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Bellver i Pujol, Josep. Noble. Regidor primer de l'Ajuntament de Montblanc (1744-1745, 1752). Es casà amb Josepa Mercader de Saleta.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Beltrí i Baró, Jaume. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1703-1704). Havia nascut a Tortosa.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Benancasa, Mateu. Draper i síndic de la vila que, junt amb Jaume de Conflent, Berenguer Marc i Bernat Peironet, síndics, signà l'escriptura de cessió de terrenys per edificar el monestir de la Serra (1295). El 1298 efectuà venda de draps a jueus de Santa Coloma de Queralt.

Y. Assis, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Benavent de Barberà i Abelló, Pere. Arquitecte i escriptor. Nasqué l'any 1899 a Barcelona, on moriria el 1974. President de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya i membre numerari de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. Autor del projecte del nou altar i retaule major de l'església de Santa Maria de Montblanc (1951).

Josep Olesti Trilles, *Diccionari biogràfic de reusencs*, Reus 1991. vol. 1, pàg. 110-111.

Maria Porter Moix, "les nades del fons Benavent de Barberà", *Estudis Altafullencs* (Altafulla) 27 (2003), pàg. 111-143.

Benet, Jaume. Religiós mercedari. En entrar al convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc féu un llegat a favor de l'orde de dues vinyes i dues cases, que serviren per a la construcció d'un porxo davant de la porta principal del convent montblanquí.

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Benet, Joan. Prevere. Rector de Prenafeta (1897-1898).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Benet i Marimon, Francesc. Rector de Rocafort de Queralt, que promogué la restauració de l'ermita de Santa Maria dels Prats (La Guàrdia) i impulsà i dirigí les obres de rehabilitació, salvant l'edifici de la ruïna.

Albert Palacín, "Rectorologi..."

Roser Puig, "Notes sobre l'ermita de la Mare de Déu dels Prats..."

Benviure, Pere de. Nat a Montblanc. Secretari del duc de Girona i després escrivà del rei Joan I. Casat amb una dama del llinatge d'Anglesola. D'ell s'ha dit que formà part d'aquell nucli d'escrivans que, amb llur culte a la forma ciceroniana, van procurar donar brillantor al nostre idioma. Redactor del cèlebre edicte donat per Joan I des de València el 14 de març de 1394 en què es manava celebrar en tota la Corona d'Aragó la festa de la Immaculada Concepció. L'edicte, redactat en llatí, constitueix una gran lloança a la Mare de Déu. A demanda de Pere de Benviure, quan era secretari del duc de Girona, Pere III aprovà a Montsó (Aragó) el 16 d'agost de 1384 els capítols de la Confraria del preciós Cos de Jesucrist, de Montblanc.

A la mort del rei Joan I, Pere de Benviure fou processat, junt amb altres cortesans, per la reina Maria de Luna que li ordenà, sota amenaça de mort, d'obrir el testament del rei difunt. Malgrat l'amenaça, Pere de Benviure s'hi negà en falta la presència de la vídua Violant de Bar i altres persones que havien d'estar presents a l'acte. La reina acatà la decisió del notari reial i el nou rei Martí l'Humà perdonà tots els imputats.

Diccionari Albertí.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis*, doc. 61, 67, 76-78, 90, 157 i 162.

Lluís París, *Assaig...*

Berengué i Morató, Agustí. Vicari de Santa Maria (1950-1951).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa

Maria de Montblanc”.

Berenguer, Ramon. Rector de la Guàrdia dels Prats (1300). Ho fou també juntament amb Jaume Palau (1300 -1305).

Albert Palacín, “Rectorologi...”.

Berenguer Bonfill. Casat amb Adalendis. Ambdós eren d’Olèrdola (Alt Penedès). Pares de Pere Berenguer de Vilafranca, fundador de Montblanc i primer batlle i veguer de la vila (1163).

Josep M. Porta, “Aproximació a la figura de Pere Berenguer de Vilafranca”.

Berenguer de Tàrrega. Vegeu Tàrrega, Berenguer de.

Berenguer i Berenguer, Manuel Joaquim. Notari de Montblanc (1827-1854).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta i Balanyà, “El retorn de protocols”.

Berenguer i Solivella, Bonastra de. Fundador d’un benefici sota l’advocació de l’Expectació del part de la Verge Maria en l’altar de Sant Nicolau de l’església de Santa Maria de Montblanc (13 de novembre de 1405).

Jaume Felip, “L’església gòtica...”.

Berga, Bernat. Junt amb la seva muller fundà un benifet sota la invocació de Sant Jordi a l’església de Sant Marçal (9 d’octubre de 1372).

Josep M. Porta i Gabriel Serra. *Història de la Congregació...*

Pau Queralt, “El culte de Sant Jordi...”.

Berga, Feliu. Daurador de la vila (1820). Treballava en l’ornamentació d’esglésies. Estava casat amb Isabel Tomàs i tenia casa al carrer de Sant Marçal.

Josep M. Grau i Roser Puig, “Aspectes econòmics de Montblanc...”.

Bergadà, Agustí. Clergue de la vila, be-

neficiat de l’església de Santa Maria (1796-1805).

Josep M. Grau i Roser Puig, “Inventari dels testaments...”.

Gabriel Serra, “La parròquia de Santa Maria a primers...”.

Bergadà, Jaume. Rector de la Guàrdia dels Prats (1652). Durant el seu rectorat, amb la finalitat de dignificar l’església, malmesa per la guerra dels Segadors, es portà a la Guàrdia un bell retaule gòtic del monestir de Santes Creus i es féu una nova urna per a les despulles de sant Pere Ermengol.

Albert Palacín, “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...”.

Bergadà, Josep-A. Plebà de Montblanc (1793-1796). Va pendre possessió del càrrec el 21 de juliol del 1793. Aquell any es va instal·lar al cloquer la campana *El seny gros*, de 40 quintars de pes, la major de l’arxidiocesi tarragonina. El 1786 es bastí el cor.

Lluís París Bou, “Capellans, rectors i plebans de Montblanc” (7) *Full Parroquial* (Montblanc) 925 (1989), pàg. 2.

Bergadà, Maria Francesca. Abadessa del monestir de la Serra (1850-1853). Elegida novament l’any 1859.

J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Bergadà, Ramon. Rector de Rojals durant un curt període de temps no determinat entre els anys 1830 al 1833).

Josep M. Contijoch, “Rectors de la Parròquia de Rojals...”.

Bergadà, Ramon. Vicari de Santa Maria (1931-1933).

Àngel Bergadà, “Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc”.

Bergadà i Escrivà, Àngel. Plebà de Santa Maria de Montblanc (1975-1997). Historiador. Nat a Belianes (Urgell) el 5 del 12 del 1930. Rector de Vimbodí (1967-1975).

Àngel Bergadà Escrivà, *Una família dels Berga-*

Bergadà i Panadès, Ramon

dà. *Amb els seus descendents i amb els nouvinguts*. Tarragona, 2002, pàg. 108-113.

Vimbodí, pàg. 136.

Albert Palacín, "Rectorologi..."

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà..."

Bergadà i Panadès, Ramon. Notari de la vila (1883 a 1885).

Jospe M. Porta. "El retorn de protocols..."

Bergadà i Piñol, Maria Gemma. Abadesa del monestir de la Serra (1955-1961).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Bergalló, Antoni. Mestre a la Guàrdia dels Prats. Era natural de Cartagena (Múrcia), el 1889 tenia 62 anys. Vivia a la Guàrdia des del 1872.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Bernard Bellisèn, Alamanda de. Fundadora d'un benefici sota l'advocació de l'Ascensió en la capella del mateix nom de l'església de Santa Maria de Montblanc (11 de desembre de 1369).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Bernarda de Potau, Gaietà. Doctor en drets i plebà de Montblanc (1727-1730). El seu pare era Joan Bernarda, doctor en medicina. Durants els anys 1705-1716, coincidint amb la Guerra de Successió, administrà els béns (dels termes de Tàrraga i la Floresta) dels marquesos de la Floresta) quan, per la nova situació política, aquests emigraren a Madrid. Josep M. Grau, "Documentació relacionada amb els Potau de Sarra al l'arxiu parroquial de Montblanc (segles XVII-XVIII)", *Recull de Treballs* (Sarral) 3 (2004) pàg. 93-96.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (6), *Full Parroquial* (Montblanc) 924 (1989), pàg. 2.

Bernat de Térmens. Vegeu Térmens, Bernat de.

Bernat i Baldoví, Antoni. Fundador del

Casino dels senyors juntament amb Salvador Cantó i Masalles (1856).

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Bernat i Escoté, Joan. Prevere, natural de l'Espluga de Francolí. El 1889 residia a Montblanc. Sembla que és el Mn. Joan Bernat que de 1883 a 1892 era vicari de la parròquia de Sant Miquel.

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Jospe M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (s. XIX-XX)".

Bertran, Antoni. Farmacèutic de la vila (1845).

ACCB. FMM. Eleccions, cens electoral (1845), sig. 1501.

Jospe M. Grau Pujol, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)". *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Bertran, Domènec. Fundador, junt amb la seva esposa Astruga, d'un benifet a l'església de Sant Miquel (1359).

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Bertran, Jaume. Fundador del benifet dels Sants Abdó i Senen al santuari de la Serra (1401).

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Bertran, Josep. Campaner de l'església de Santa Maria de Montblanc (1781).

J. Sánchez Real, "El campaner rebel".

Bertran, Macià. Rector de Rojals (1783-1785). El 1754 es troba com a beneficiat de la Comunitat de preveres de Montblanc.

Jospe M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Bertran, Pere. Fundador d'un benifet sota l'advocació de Sant Miquel a l'església de Sant Miquel de Montblanc (1359).

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Bertran i Dalmau, Jeroni. Hisendat. Re-

sident a la vila el 1889.

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Bertran i Miró, Maria. Religiosa nascuda a Montblanc (1879). Ingressà a l'Institut de Carmelites Missioneres Terciàries Descalces. Ocupà càrrecs superiors en el seu orde. Morí a Valls l'any 1961.

Bertran i Pérez, Josep. Músic. Nasqué a Montblanc el 17 de febrer de 1899. Violinista de *La Vella*. Morí a la vila el 18 de juny de 1985.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Besant, Antoni. Batlle de Prenafeta (1561). Era el propietari del mas d'en Besant o mas d'en Sabater, de Prenafeta.

Jaume Teixidó, *Els combregants...*

Besses, Heren. Nom de casa d'un guerriller de Montblanc que participà en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a Breda (la Selva).

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Besses i Torner, Josep. Mestre rellotger de Tarragona, constructor del rellotge del campanar de l'església de Lilla (1892). Construí també el rellotge per a l'església de Santa Maria, segons convení amb l'Ajuntament de Montblanc (1879).

Jaume Felip, "El rellotge públic..."

Josep M. Grau i i Roser Puig, *Lilla*.

Bibiano i Puga, José. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1774-1776), advocat, natural de Saragossa. Provenia d'Agramunt on havia exercit el mateix càrrec (1770-1774). La seva estança a Montblanc no li provà i per motius de salut presentà la renúncia, per retirar-se a la capital aragonesa. L'any 1775 Rafael Ribes, regidor degà de la vila ducal assumí les funcions de l'alcaldia.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Biel. Vegeu Farré i Solanes, Gabriel.

Biscarri, Llorenç. Serraller i rellotger de Montblanc. Contractà amb l'Ajuntament de la vila la construcció d'un rellotge per a l'església de Santa Maria (3 d'agost de 1760). Morí a la vila el 4 de setembre del 1761.

APM, Comptes enterraments i novenes (1752-1765). 29.2.

Eduard Farré, "Rellotges i rellotgers..."

Biscarri, Salvador. Serraller i rellotger de Montblanc, fill de Llorenç Biscarri. Treballava amb el seu pare en el taller de Montblanc (segle XVIII).

Eduard Farré, "Rellotges i rellotgers..."

Josep M. Grau i Roser Puig, "La mesura del temps..."

Biscarrues, Domènec. Prevere i beneficiat. Nascut a Montblanc i habitant a Reus (1746) Roser Puig Tàrrach, "Mobilitat demogràfica de la Conca de Barberà i la Baixa Segarra via Reus (segle XVIII)", *Recull* (Santa Coloma de Queralt) 10 (2007), pàg. 119-138.

Biure, Pere-Ramon de. Nat a Montblanc (s. XIV). Secretari del rei Joan I.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Blanca d'Anjou. Reina de Catalunya i Aragó i esposa de Jaume II. Protegí els jueus de Montblanc. Concedí a Bertran Jorba muntar una taula a la carnisseria de la vila per subministrar carn als jueus (1305). Les queixes dels altres carnisseros motivaren el tancament de la carnisseria (1306), però més tard fou definitivament restablerta (1321).

Isabel Companys - Núria Montardit "Notícia sobre la construcció de la tomba de Blanca d'Anjou (1313)", *Santes Creus. Butlletí de l'Arxiu Bibliogràfic*, vol. IX, núm. 63-64 (1986) i vol. X núm. 65-66 (1987), pàg. 19-29.

Eufemià Fort i Cogul, "Precisions sobre la data en què morí la reina Blanca d'Anjou", *Santes Creus. Butlletí de l'Arxiu Bibliogràfic*, vol. V, núm. 48 (1978), pàg. 445-447.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Blanca de Navarra

Blanca de Navarra. Reina de Catalunya i Aragó i duquesa de Montblanc. Nasqué l'any 1385, filla de Carles III el Noble i Elionor de Castella. Es casà amb Martí, el Jove, rei de Sicília (1402). Vídua, contragué noves núpries (1420) amb l'infant Joan, fill de Ferran d'Antequera i futur Joan II, del que tingué quatre fills, entre ells Carles, príncep de Viana. Morí l'any 1441.

J. Ramon Castro Alava, "Blanca de Navarra y Juan de Aragón", *Príncipe de Viana* (Pamplona), 102-103 (1966), pàg.47-64.

Blanes i de Centelles, Raimon de. Doctor en ambdós drets. Hereu de Joan de Conesa. Benefactor de la Confraria de la Puríssima Sang de N. S. Jesucrist instituïda a l'església de Sant Marçal de Montblanc. Pau Queralt, "La confraria...".

Blavi, Josep. Bastoner (1925) conegut amb el nom de *Pep Victo*.

Blavi, Maties. Ecònom de Prenafeta (1851). Posteriorment fou regent de Barberà de la Conca (1862-1864).

Josep Porta Blanc, *Arreplec de dades per a la història de Barberà de la Conca*, pàg. 229.

Blavi i Roselló, Joan. Bastoner. Va crear una nova colla de bastoners l'any 1943. Era barber de professió.

Bó, Guillem. Comanador del convent del Miracle i dels Prats (1421).

Ramon Sabaté, "El convent de la Mercè".

Boada. Nom, propi o atribuït, d'un guerriller de Montblanc integrant d'un escamot de partidaris del general Prim, coneguts com a sublevats, que combaté contra forces regulars de l'exèrcit prop de l'ermita de Sant Joan (1866-1867).

Joan Poblet, "El foc de Sant Joan".

Boada, Jeroni. Alcalde de la vila. Consta que exercia aquestes funcions l'1 de gener de 1843, cessà el dia 31 de març de 1844. De nou

fou alcalde des del 3 d'agost de 1854 al primer de gener de 1855, i del 3 al 15 d'agost de 1856, data en la qual cessà per malatia.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Boet, Claudi de. Natural de Granollers, casat amb Manuela Bigas Rico, de València. Registrador de la propietat (1889).

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Bofarull i Sans, Francesc. Arxiver i historiador. Nasqué a Barcelona l'any 1843 i morí l'any 1938. Cursà estudis de dret i a l'Escola diplomàtica. Director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (1893-1911), membre de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (1883) i corresponent de l'*Academia de la Historia de Madrid*. Col·laborà en la publicació del darrer volum de la *Colección de documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón* (1910). Autor de *Documentos para escribir una Monografía de la villa de Montblanch* (1897).

Boil, Pere. Tresorer del rei Jaume II, el Just, i encarregat de la construcció dels banys i de la presó de Montblanc (1303).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Boix, Narcís. Mestre de l'escola pública (1903-1908). Nascut a Girona. Promogué a la vila l'ensenyament de la llengua catalana entre els infants.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig.1511.9.

Josep M. Poblet, *Montblanc a començaments de segle*.

Bonanat, Bernat. Rector de la Guàrdia dels Prats (1399-1403). Ho havia estat també juntament amb Ramon Reyes (1393-1397).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Bonell, Antoni. Mestre a Lilla (1906-1907).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Bonet, Gabriel. Prevere. Organista de l'església de Santa Maria (1659-1663). Fou

contractat el 5 de juliol de 1659 amb efectes a partir del 4 de maig, amb el sou de 80 lliures anuals.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Bonet, Ramon. Prevere. Regent de la parròquia de Lilla (1912 a 1917). Durant el seu mandat es construí i col·locà un nou retaule major, obra de l'escultor i daurador de Reus Pere Domenèch, beneït i inaugurat amb una gran festa el 31 d'agost de 1913.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Bonet i Vallverdú, Ramon. Prevere. Músic i compositor. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc. Nasqué a Valls el 30 de Novembre de 1830 i fou deixeble dels professors fra Joan Miret i Josep Barba. Als 15 anys era organista de les esglésies de les Germanes Carmelites, de Sant Francesc i de la Verge del Carme, de Valls. Cursà estudis eclesiàstics i fou ordenat sacerdot. L'any 1857 guanyà per oposició la plaça d'organista i mestre de cant de l'església de Santa Maria de Montblanc. L'any 1860 guanyà, també per oposició, la d'organista de la seu de Tarragona. Fou membre de la Societat de Mestres Organistes Compositors de París, i de la Societat de Música Religiosa de Milà. Impulsor del moviment wagnerià i de l'estudi i difusió de la cançó popular catalana. És autor d'una col·lecció de cants populars de muntanya, de moltes peces de música religiosa i de la sarsuela "Moisés i Aaron". Escriví també manuals per a l'ensenyament de solfeig i cant. Morí a Tarragona l'any 1905.

Jordi, "Notes per a un fitxer".

Eudald Melendres, *Biografia de D. Ramón Bonet Vallverdú, presbítero*. Tarragona, 1891.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Bonfill, Berenguer. Vegeu Berenguer Bonfill.

Bonifaç i Massó, Lluís. Escultor nat l'any

1730 a Valls, ciutat en la qual obrí el seu taller. Treballà a Montblanc i altres poblacions de la Conca de Barberà (L'Espluga de Francolí, Poblet, Sarraí, Vimodí). L'any 1756 obrà el sagrari pel convent montblanquí de la Mercè, l'any següent esculpia un Sant Crist, i finalment el 1762 hi construí el retaule de Sant Pere Nolasc. El 1773 dibuixà la traça del retaule major de Santa Maria de Montblanc. Morí a Valls l'any 1786.

Cèsar Martinell, *El escultor Luis Bonifás y Massó. 1730-1786. Biografía crítica*. Barcelona, 1948.

Sofia Mata de la Cruz i Jordi París Fortuny, *Els Bonifás, una nissaga d'escultors*. Valls, 2006.

Bonifaç i Sastre, Lluís. Escultor. Autor del retaule barroc dit de les ànimes existent a l'església parroquial de la Guàrdia dels Prats (1735). El retaule costà 212 lliures i fou daurat pel daurador Lletget.

Boqueras i Llorc, Ramon. Organista de l'església de Santa Maria (1948 a 1956) i encarregat de la parròquia de Rojals (1949 a 1955). Professor de música i excel·lent pedagog. Inicià i fomentà a Montblanc la formació musical de molts infants. Morí a la Canonja el 12 de desembre de 1983.

Bordell, Gabriel de. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Bordell, Miquel de. Veguer de Montblanc (1461).

Bordell, Sebastià. Prevere de la comunitat de Santa Maria de Montblanc (1638-1643). APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII...".

Bordell i Casas, Jaume. Músic. Nat a Montblanc el 17 de setembre de 1899. Violinista i trombonista de l'orquestra *La Vella* (1918). Tocà a la cobla-orquestra *Els Montblanquins*. Morí a la vila.

Bordell i Cervelló, Jaume

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Bordell i Cervelló, Jaume. Alcalde de la vila (25 d'octubre de 1960 a 2 de març de 1964).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Bordell i Martí, Pere. Torraire de Montblanc de finals del segle XIX.

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc. Aproximació històrica*.

Bordelló, Miquel de. Escrivà de Montblanc (1358) i síndic de la vila (1359).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Borges i Solano, Carme. Mestra a Lilla (1902).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Borgonya, Enric de. Escultor de Barcelona al qual se li atribueix l'autoria del retaule renaixentista que presidí l'ermita de Sant Joan fins l'any 1936.

Jaume Felip, "L'ermita i el retaule de Sant Joan Baptista de Montblanc (segle XVI)", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 17 (1994), pàg. 63-74.

Borgonyó, Joan. Mestre de cases que l'any 1685 treballà en la pavimentació de l'església de Santa Maria de Montblanc.

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església de Santa Maria...".

Borgunyó i Garriga, Agustí. Músic i compositor. Nasqué a Sabadell el 2 de maig de 1894. Casat amb la montblanquina Maria Escoté Òdena, tia del músic Joan Escoté. Autor de sardanes i obres simfòniques sobre temes montblanquins i catalans, malgrat residir durant molts anys als Estats Units d'Amèrica. Començà els seus estudis musicals a l'Escola Municipal de Música de Sabadell. Director artístic de l'orquestra *Meyer Davis*, de Wasghinton, i de la *Nacional Broadcasting Symphony Orchestra* (NBC). Composà música per a documentals cinematogràfics als Estats

Units. Autor de la música de la *Pregària a la Mare de Déu de la Serra* (1956), amb lletra de Conrad Bayer. Entre les seves sardanes s'hi troben *Pomell montblanquí* (1956) que és un recull de melodies populars de la vila, *La font de l'ermita*, inspirada en l'ermita de Sant Josep de Montblanc, *Núria*, *Mantell blau* i *Per ella*, guardonada amb el Premi Josep Serra de 1956. És autor també del *Cant de la Senyera* de l'Orfeó Montblanquí i *Fogueres de Sant Joan*. Morí a Barcelona l'any 1967.

Josep M. Contijoch, "Voltant la sardana (i IV)". *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004) pàg. 20-22.

Grup Sardanista del Museu Arxiu.

Josep M. Pladevall Fontanet, "Agustí Borgunyó, compositor", *Arxaona* (Sabadell) 15 (1994), pàg. 79-84.

Bori, Jaume. Pintor montblanquí del segle XVI. L'any 1584 reclamà contra els jurats de Tarrés per incompliment del contracte formalitzar per a la construcció d'un retaule.

Sofia Mata de la Cruz, "Pintors montblanquins del cinc-cents".

Boronat, Bonaventura. Rector de Lilla (1865).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Boronat, Tomàs. Rector de Rojals (1878-1887).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Borràs, Gaetà. Cirurgia de la vila (1845).

ACCB. FMM. Eleccions. Cens electoral (1845), sig. 1501.

Borràs, Pere. Notari de Montblanc (1338).

Eufemià Fort i Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 295.

Borràs i Ferré, Manuel. Bisbe auxiliar de Tarragona. Nasqué a La Canonja el 9 de setembre de 1880. El 19 de setembre de 1903 rebé l'ordenació sacerdotal. Fou preconitzat bisbe de Bisca pel papa Pius XI i nomenat auxiliar del cardenal Vidal i Barraquer. Presidí

els actes de clausura de la Missió General de Montblanc (abril de 1935). Els primers dies de la guerra civil fou detingut a Poblet i portat a la presó de Montblanc (24 de juliol de 1936) on romangué pres. Fou assassinat dies després (12 d'agost) en el terme de la vila, prop de Lilla, lloc on un monument perpetua la seva memòria.

Àngel Bergadà, *Martirologi...*

Manuel Fuentes i Francesc Roig, *Manuel Borràs i Ferré: Una vida al servei de l'Església*. La Canonja, 2004.

Borràs i Vidal, Josep Maria. Alcalde de la vila des del 23 d'abril de 2001 al 14 de juny de 2003.

Borrell, Francesc. Vicari regent de Lilla (1825-1834). Organitzà una missió predicada per religiosos d'Escornalbou (1-24 de maig de 1829). També fou vicari de Prenafeta (1826-1829).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Borrell i Barceló, Josep-Antoni. Prevere i beneficiat. Nasqué a Tarragona el 25 d'octubre de 1905. Organista de l'església de Santa Maria (1831-1855). Prengué possessió del càrrec el 5 de juny de 1831. L'any 1862 exercí novament les funcions d'organista en absència del titular Bonaventura Massot. Ho féu també ocasionalment els anys 1864 i 1867. Morí a Montblanc el 4 de febrer de 1872.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Bors, Joan de. Rector de la Guàrdia dels Prats (1356-1357).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Boscà, Josep. Mestre orguener de Barcelona, constructor de l'orgue de l'església de Santa Maria de Montblanc, segons contracte de 28 de febrer de 1703. El 1750-1752 Antoni Boscà, mestre d'orgues de Barcelona, realitza un nou instrument aprofitant la cadireta antiga.

Francesc Bonastre i Bertran, "Evolución del órgano Español en el siglo XVIII, a través de la obra de los organeros Boscà", *El órgano Español: Actas del II Congreso Español de Órgano*. Madrid, 1987, pàg. 171-182.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Bosc, Rafel. Frare franciscà. Nasqué a Montblanc l'any 1590 (el seu pare era metge). Ingressà el 1606 a l'orde de fra menors a Barcelona. Elegit ministre provincial el 1638, càrrec al qual renuncià el 1641 amb motiu de la guerra dels segadors. Escriví una biografia de Sant Salvador d'Horta (1629). Morí al convent de Santa Maria de Jesús, de Barcelona, l'any 1622. La seva vida exemplar motivà que, després de la seva mort, l'orde obrís un procés per constatar les virtuts del frare montblanquí.

Agustí Boadas-Josep Martí, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*. vol. I. Barcelona, 1998.

Pere Sanahuja, "El P. Magí Català...".

Bosquest, Sebastià. Prevere, mestre de capella a Montblanc (1671-1672). A l'Arxiu parroquial de Verdú s'hi conserven tres partitures de la seva mà.

Josep M. Salisí Clos, "Les partitures de la capella de música de Santa Maria de Verdú. Segles XI-XVIII", *Urtx* (Tàrraga) 11 (1998), pàg. 77.

Bot de la Vall. Vegeu Casanovas i Casanovas, Joan.

Bou, Guillem. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc (1418 i 1421).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè...".

Bové i Guasc, Pere. Hisendat, nat a Vinaixa i casat amb Urcisina Pedrol Rossell. Alcalde de Montblanc. Fou nomenat el 2 de juliol de 1865 per substituir Josep Pedrol i Borràs que renuncià per motius de salut. Era primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament presidit pel seu predecessor. Cessà el 7 de Març de 1866 per dimissió.

Bover, Isidre

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Bover, Isidre. Beneficiat de l'església de Santa Maria. Havia estat rector de Tarrés. Deixà els seus béns a la parròquia de Santa Maria de la vila (1788).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Bover, Salvador. Prevere i filòsof, nascut a Montblanc. Estudiós i propagador de la filosofia lul·liana. Promotor d'una càtedra lul·liana i de l'Acadèmia del Beat Ramon Llull (1905). Autor de *La filosofia nacional de Catalunya*, *Homenatge al Doctor Arcangèlic* i de molts altres treballs. Director de la *Revista Lul·liana* (1905) Publicà també *Les doctrines lulianes en lo Congrès Universitari Català. Història del lulisme* (1906).

Pau Queralt, "Per la filosofia nacional".

Bravo i Sanfeliu, Pascual. (Saragossa 1893-Madrid 1984). Arquitecte, la seva mare, Maria S. Sanromà (1875-1960), era de Montblanc, vila on passava els estius i on coneixeria la seva futura esposa Àurea Giralte Esteve (1899-1983). Autor del projecte de l'edifici de la fàbrica de goma de Montblanc (1930), encomanat pel seu oncle Joan. El 1952 fou nomenat membre de la Reial Acadèmia de Belles Arts de *San Fernando* de Madrid. En aquesta ciutat fou catedràtic de l'escola d'Arquitectura.

Bravo i Sanfeliu, Julio. Metge i escriptor (Saragossa 1894-Madrid 1987) d'ascendència montblanquina. Fill de l'arquitecte Julio Bravo Folch (1862-1920) i Maria Sanfeliu i Sanromà (1873-1960). Autor de diverses novel·les, una de les quals, *Maria Bellesguard* (1923) ha estat traduïda al català i reeditada a Tarragona el 2002. Utilitzà el pseudònim de Tristán Gay. Els estius els solia passar a Montblanc, vila que en els seus escrits és denominada *Montflorit*.

Briansó i Civit, Ramon. Prevere, natural de Blancafort. El 1910 tenia 61 anys. Residia a la vila des del 1884.

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Brull, Pere. Rector substituït de la Parròquia de Rojals (1858). Era vicari de Farena.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Brunell, Abraham. Jueu montblanquí, de professió draper, que comerciava amb els drapers de Valls (1322).

Gabriel Secall, "Notícia històrica de les jueries medievals..."

Brunell, Adzai. Metge. Jueu montblanquí que exercia la medicina a la vila (1381). Sembla que va procurar remeis al rei Joan I (1395) quan es trobava a Montblanc. Era conegut com a Mestre Adzai Brunell o Bonsenyor Brunell.

Gabriel Secall, "Notícia històrica de les jueries medievals..."

Bueno. Primer cap de l'estació de ferrocarril de Montblanc inaugurada l'any 1863. No consta el nom de pila.

Ramon Cantó, "La via fèrria..."

Buira, Pasqual de. Prestamista de Montblanc. L'any 1407 Astruc Bonafeu, jueu de Santa Coloma de Queralt, li reconeix un deute de 36 sous per un préstec que li feu el primer.

Josep M. Llobet Portella, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt segons els protocols notariais de Cervera (1341-1492)*.

Bulló i Nogués, Francesc. Mestre d'obres. Nasqué a Montblanc el 28 de febrer de 1898. Tingué cura de la conservació i reparació del temple de Santa Maria la Major de Montblanc i del seu campanar durant diverses dècades. Recuperà la custòdia d'argent de Santa Maria i altres peces d'orfebreria del temple que havien estat emparedades durant

la guerra civil. Féu les obres de muntatge dels actuals retaules i altar majors de Santa Maria. Morí a la vila el 26 d'abril de 1987.

J. Sánchez Real, "El campaner rebel".

Bulló i Obrador, Josep. Cap de colla de bastoners (1943). Reorganitzà el ball de bastons acabada la guerra civil.

Bunyol, Ignasi. Notari de la vila (1738-1785). Casat amb Ramona Castelló Huguet, filla del notari Francesc. El 1742 comprà la plaça de notari. El 1753 obtingué l'arrendament de la cúria del castlà de Montblanc.

Josep M. Grau, *La indústria...*

"El convent mercedari...".

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa...*

Bunyol i Castelló, Salvador. Ciutadà honrat de Barcelona. Notari de la vila (1783-1822). El 1781 es casà amb Magdalena Civit

Alba. En diverses ocasions fou regidor primer de l'ajuntament (1784-85, 1790-1791 i 1796).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Buscà, Dolors. Mestra a l'escola pública de Montblanc (1881).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.2.

Busquets, Margarida. Abadessa del monestir de la Serra (1689-1690). Fou elegida de nou el 1697, 1702, 1715 i 1718.

Josep Sánchez Real, "Abaciologi...".

Busquets, Sebastià. Organista de l'església de Santa Maria (1671-1672).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

C

Cabanyes, Francesc. Militar del segle XVII. Natural de Badalona. Creà i organitzà una companyia de voluntaris que lluità contra les tropes castellanes durant la Guerra dels Segadors. El 1641 ocupà Montblanc i convertí la vila en base d'operacions de l'exèrcit català. El 1642 era governador de la castellania d'Amposta.

Manel Güell, "Francesc Cabanyes, el primer segador-almogàver", *A Carn!*, núm. 1 (2006), pàg. 14-17. [Disponible a: <http://perso.wanadoo.es/ramon19630427>].

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Cabeça, Francesc. Notari de la vila (1727). J.M. Grau, *La indústria...*

Cabeça, Josep. Cònsol de Montblanc (1660) i notari de la vila (1643-1691).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pau Queralt, "De què i com feia les despeses...".

Cabeça i Blet, Josep. Notari de Montblanc (1706-1753).

"Notes d'Arxiu", *Aires de la Conca* (Montblanc) 20 de juliol de 1929.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Inventari dels testaments...".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Cabeça i Font, Josep. Notari de la vila (1754 a 1763).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Cabeza i Civit, Antoni. Alcalde de la vila, des del 12 de novembre de 1955 al 3 de febrer de 1957, data en la qual li fou acceptada la dimissió.

[Redacció], "Antonio Cabeza Civit, nuevo alcalde de nuestra villa", *Montblanch. Boletín de Cultura e Información Local* (Montblanc), 68 (1955), pàg. 2.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Cabeza i Roselló, Josep. Alcalde de la vila. Prengué possessió del càrrec el 10 de gener de 1910, presidint l'Ajuntament resultant de la proclamació de consellers feta el 5 de desembre de l'any anterior per la Junta municipal del cens electoral. Cessà el 2 de febrer de 1910 en haver estat anul·lada per la Comissió Provincial la proclamació de consellers del 5 de desembre de 1910. Novament elegit en les eleccions municipals de 12 de novembre de 1911 com a representant del partit jaumista, tornà a presidir l'Ajuntament. Sent alcalde morí a Montblanc el 14 d'abril de 1912.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Cabeza i Saumell, Josep. Alcalde de la vila. Prengué possessió l'1 de juliol de 1881. Cessà el mateix dia de l'any 1883. Anteriorment havia estat regidor (1880-1881).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Cabeza i Sabaté, Josep. Hisendat. El 1910 tenia 45 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Cabeza i Saumell, Pau. El 1879 tenia un forn de teules i rajoles. En el segle anterior ja es documenta una teuleria al terme però en els comptes d'obra de les esglésies es constata que les bòbiles més importants del segle XVIII a la conca eren a l'Espuga de Francolí, en una zona argilosa i amb aigua.

ACCB. FMM. Hisenda. Matricula industrial

Cabot, Agustí

(1879), sig. 662.2.1.

Josep M. Grau, *La indústria...*

Cabot, Agustí. Cònsol de la vila (1712).

Cabré i Jané, Lluïsa. Abadessa del monestir de la Serra (1939-1942). Li correspongué la tasca de rehabilitar el convent després de les destruccions sofertes durant la guerra civil. Fou també elegida abadessa pel període 1948 a 1951) i de nou l'any 1955.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Cabré i Pujol, Josep Maria. Mestre. Nasqué a Tivissa el 29 de maig del 1883. Exercí la seva professió a Reus, on tingué com alumnes els doctors Vilaseca i Sabater. El 1913 abandonà el magisteri privat per haver aprovat les oposicions públiques. Fou destinat a Clariana, Freginals, Vandellòs, Montblanc i finalment a Reus, on es jubilà el 1953. Dirigí amb gran dedicació i encert durant molts anys l'Escola del Pla (coneguda popularment com l'Estudi del Pla) de Montblanc, tot i les pèssimes condicions del local. Deixà un gran record entre els seus alumnes que li oferiren un gran homenatge molts anys després (1950). El setembre del 1976 se li dedicà un carrer. Morí a Tarragona el 23 de juny de 1962. Sobre ell Josep M. Poblet va escriure: "Possiblement el [mestre] qui ha deixat més solc entre les generacions de la seva època. També de bona mida i rialla franca, feia menys vida de cafè, car la seva preocupació consistia en els deixebles; per aquest motiu sempre se'l veia com la viva representació del mestre d'estudi. I no és que fos tancat, sinó que el seu ideal es concentrava en la formació d'un alumnat pel qual es desvivia".

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.7.5.

Josep M. Poblet, *Memòries d'un rodamon*, pàg. 97.

Caixal. Vegeu Joan Simon.

Caixal Miró, Andreu. Inventor nat a Montblanc el 1863, fill de Josep i Gertrudis. Als 23 anys es casà amb la reusenca Carme Llauredor Solsona. Creà un gat mecànic per

millorar l'eficàcia de les premses de vi i oli. Morí a Reus el 13 de desembre del 1935.

Josep Olestí, *Diccionari biogràfic de reusencs*, vol. I, Reus. 1991, pàg. 162.

Caixó del Joc, Hereu. Renom d'un guerriller carlí montblanquí que combaté en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a Prats de Lluçanès (Osona).

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Calaf, Bernat. Rector de la Guàrdia dels Prats (1338 a 1340).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Calaf, Francesc. Prevere de la parròquia de Santa Maria (1782).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc".

Calaf, Joan. Cònsol de la vila (1618).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Calaf, Macià. Cònsol de la vila (1671).

J. Sánchez Real, "Dades sobre les campanes..."

Calaf, Pere. Degà de Montblanc (1496).

Josep Iglésies, *La població de les Vegueries...*

Calaf, Ramon. Prevere de la comunitat de Santa Maria de Montblanc (1638-43).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Calbet, Francesc. Notari de la vila (1584-1614).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Calders i de Vilafranca, Carles de. Castlà de Montblanc. Casat amb Teresa Desbosc. Cedí al Comú de la vila els terrenys per construir la bassa de Vinyols (31 d'octubre de 1628). Residia habitualment a Barcelona.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Joan Poblet, *La Conca de Barbarà*, 10 maig 1903.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*
J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Calderó, Pere. Beneficiat de Montblanc (1497).

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Cama de boia. Renom d'un bandoler del segle XVIII que actuava al Coll de Lilla exigint peatge als transeüints per assegurar-los la immunitat des de Valls al Coll de Tarrés. Fou mort pels Mossos d'Esquadra a Masmolets. En l'acció perderen la vida 3 mossos i 11 lladres.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Camarasa, Guillem. Rector de la Guàrdia dels Prats (1373 a 1377).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Cambra i Monter, Rafael. Prevere. Primer director de Col·legi Episcopal de la Mare de Déu de la Mercè (1953). Rector de la parròquia de Lilla (1953-1963).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè...*

Camí, Josep. Daurador. Natural de Reus i veí de la vila (1820). Casat amb Maria Amat. Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Roser Puig Tàrrach, "Un informe fiscal sobre els dauradors i pintors de Reus en la crisi del començament del segle XIX (1817)", *Informatiu Museus* (Reus) 34 (2006), pàg. 10-11.

Campdepadrós i Permanyer, Andreu. Calderer (1879). Iniciador de la nissaga a la vila. Arribà a Montblanc atret per les destil·leries d'alcohol.

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.

Campdepadrós i Puig, Baldomer. Alcalde accidental de la vila (octubre de 1904). Nat a Montblanc l'any 1872. Enginyer agrònom

per la Universitat de Montpeller (França). President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1916-1918). Morí a Barcelona l'any 1948.

Josep M. Porta, "La Germandat de Socors...".

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc), 8 d'octubre de 1904.

Campdepadrós i Puig, Eusebi. Músic. Nat a Montblanc el 19 de juny del 1896, fill de Baldomer Campdepadrós i Puig, de Montblanc, i Maria Puig i Jofré, de Reus. Casat amb Concepció Nogué i Ciurana, del Vilosell (les Garrigues). Agent comercial. Féu estudis al seminari de Tarragona (1907-1916) i fou organista a Tarragona (1913-1914) i a la parròquia de Sant Miquel de Montblanc i també de l'església de Santa Maria durant els anys 1941, 1948 i 1956 a 1983). Fundador de les Conferències de Sant Vicenç de Paül a Montblanc. Obrer de la Serra i home bondados i caritatiu. Durant la persecució religiosa de 1936-1939 va assegurar el culte clandestí a la vila, junt amb Mn. Ramon Vall que aleshores era soldat. Morí a Montblanc l'any 1983. APM. Baptismes, vol. 16 (1891-1904).

Lluís Saragossa i Pallarés, *Records de la meua vida*.

Campdepadrós i Sans, Josep Maria. Alcalde de la vila (2005-2006). Nascut a Montblanc el 12 d'octubre de 1955.

Campos, Francesc. Mercedari. Comanador del convent de la Mare de Déu de la Mercè (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII...".

Camps i Arnau, Josep Maria. Escultor. Nasqué a Barcelona l'any 1879. Estudià amb el pintor Ramon Martí i Alsina, amb Pere Carbonell a l'Escola de Belles Arts, al Cercle Artístic de Sant Lluç i amb l'escultor Agapit Vallmitjana. Fou el primer col·laborador de l'arquitecte Antoni Gaudí, fundador del Foment Gracienc de les Arts i president de la Congregació Mariana dels Lluïsos de Gràcia. Autor del primer projecte d'altar i retaule major per a l'església de Santa Maria (1950)

Canals i Vilaró, Salvador

i del projecte definitiu (1956) per substituir el retaule barroc destruït durant la guerra civil (1936). Autor també de les imatges del Sagrat Cor, Sant Maties, Mare de Déu del Roser, Mare de Déu del Carme, Sagrada Família, Sant Tarsici i altres de la mateixa església. Fora de la vila, realitzà l'altar de Sant Josep del monestir de Montserrat i restaurà l'altar major de l'església de Santa Maria del Mar, de Barcelona. Té obres a Madrid, València, Vic i altres poblacions. Morí a l'edat de 89 anys.

Josep M. Grau, "El retaule major de Santa Maria..." (II).

Ramon Ribera, "Josep M. Camps i Arnau".

Canals i Vilaró, Salvador. Escriptor i polític. Nascut a San Juan de Puerto Rico l'any 1867. Diputat provincial pel districte electoral Valls-Montblanc, elegit en les eleccions de 10 de setembre de 1906. President del Certamen literari celebrat en ocasió de les festes de la coronació de la Mare de Déu de la Serra (1906). Morí a Barcelona l'any 1938.

Josep M. Poblet, *Montblanc a començaments de segle*.

Càncer, Josep. Noble originari de la vila. L'any 1731 residia a Barcelona. Part del seu arxiu patrimonial es conserva a l'Arxiu Comarcal del Baix Camp (Reus).

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Canela Barberà, Pere. Picapedrer nat a Alcover (1874) casat amb Maria Cortés i habitant a Montblanc (1930).

ACCB. FMM. Població. Padró 1930.

Caner, Josep. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1786).

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari del Miracle..."

Cantó, Miquel. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739-54).

APM. Actes comunitat 1739, sig. 3.2.8.

Cantó, Pau. Rector de Rojals (1815 a 1825). Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Cantó, Salvador. Regidor degà de la vila. Exercí les seves funcions des de l'1 de gener de 1831 fins el mateix dia de l'any següent.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Cantó i Alfonso, Raimon. Poeta, fill de la vila. Es conserva impresa una poesia seva sobre l'Orfeó Montblanquí (1925).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Cantó i Espinach, Maria Rosa. Religiosa, carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 19 d'abril del 1836. Filla de Mateu, marxant, i Magdalena. La seva àvia paterna era de Blancafort i el seu avi matern de Solivella. Entrà a la Congregació el 1858. Morí a Beneixama (Alcoià) el 4 de març del 1886.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Cantó i Espinach, Ramon. Mestre i historiador, nat a Montblanc el 27 de juliol de 1844. Cronista de la vila. L'any 1877 deixà Montblanc i es traslladà a Barcelona. Escriví la *Història de la Il·lustre i Reial Vila Ducal de Montblanc*, en cinc volums, encara inèdita, el manuscrit de la qual es conserva parcialment al Museu Comarcal. És autor de les Conferències sobre la Història de Montblanc, donades al Centre Excursionista de Catalunya i publicades a *La Conca de Barberà* i de *Passatemps que no es passa temps sinó desengany forçós*. Morí a Barcelona el 1907.

Josep M. Grau, *Diccionari d'historiografia catalana*. Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís Vives, *Narracions històriques...*

Cantó i Sabater, Salvador. Alcalde de la vila, des de l'11 d'octubre de 1868 fins el 29 d'abril de 1869. El 1910 tenia 80 anys. Havia estat president de la Junta provisional del govern de la vila. Fou també alcalde l'any 1869

i, de nou, des del primer de juliol de 1887 al 28 de desembre de 1890, data en la qual l'Ajuntament fou suspès pel governador civil. Encara estigué de nou al front de l'Alcaldia del 21 de gener al 17 de febrer de 1891 i del 21 de març al primer de juliol de 1891. Comprador de finques eclesiàstiques procedents de la desamortització.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Salvador-J. Rovira Gómez, *La desamortització de Madoz a la província de Tarragona (1859-1886)*.

Cañaveras, Juan-José. Advocat. Llicenciat en Dret per la Universitat de Sigüenza (1744), natural de Cuenca. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1756-1761). Abandonà Catalunya per ocupar altres càrrecs a Castella i Andalusia.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona...".

Canyellas, Josep. Plebà de Montblanc (1804-1816). El 24 de febrer de 1809 davant l'ocupació francesa retirà la imatge petita del Santuari de la Mare de Déu de la Serra, i més endavant el 2 de maig del 1811 traslladà a la parròquia la imatge gran de la patrona montblanquina. El 27 de juny del mateix any fou detingut pels invasors i traslladat a Tarragona on demanaren un rescat de 2.500 duros. Romangué presoner dels francesos fins el pagament de la quantitat esmentada. El 1816 fou nomenat canonge de la seu.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (8), *Full Parroquial* (Montblanc) 927 (1989), pàg. 4.

Assaig...

Ramon Sabaté, "Resum...".

Capdevila, Onofre. Cònsol de la vila (1671).

J. Sánchez Real, "Dades sobre les campanes...".

Capdevila, Ramon. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1830 a 1833).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Capdevila i Anglès, Isabel. Carmelita vedruna. Nasqué a Montblanc el 2 de juliol del 1929. Entrà a la Congregació el 1949, als 19 anys professà a Vinalesa (Horta. País Valencià) Serví als leprosos de Manila a les Filipines (1981-1990). Morí a Balaguer el 19 de juliol de 1999.

Albert Palacín "Record de la Germana Isabel Capdevila". *Full parroquial* (Montblanc) 118 (1999).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Capdevila i Miquel, Tomàs. Prevere i historiador. Nasqué a Forès el 21 de gener de 1903 i fou ordenat sacerdot el 22 de setembre de 1928. Com a vicari exercí el ministeri pastoral a les parròquies d'Altafulla, Santíssima Trinitat de Tarragona, Riudecanyes, Mont-ral i Montbrió del Camp i, com a rector, a Sarral i Conesa. Les seves obres de caràcter històric més conegudes són *El monestir de Poblet*, *Notes històriques i descriptives*, *El monestir de Santes Creus i Sarral*. *Notes històriques de la vila*. Col·laborà als periòdics, *La Cruz*, de Tarragona, *Catalònia*, de Tarragona; *Avui*, de Reus i *Aires de la Conca* de Montblanc. En els seus escrits històrics dedicà una especial atenció als temes montblanquins. Durant la guerra civil fou assassinat a Solivella el 6 de setembre de 1936.

Àngel Bergadà, "Tomàs Capdevila Miquel, prevere", *Església de Tarragona. Butlletí Oficial de l'arquebisbat* (Tarragona) 101 (1997), pàg. 30.

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història en la premsa...*

Josep M. Grau, *Diccionari d'historiografia catalana*.

Joan Serra Vilaró, *Víctimas sacerdotales...*

Amadeu-J. Soberanas, *Index Tarraconensis*.

Caracciolo, Carlo Andrea de. (1583-1646) Marquès de Torrecuso, militar napolità al servei de Felip IV. Serví a ultramar –campanya contra les Illes dels Quèrquens (1616, expedició de Bahía 1625, etc.), guerres al Palatinat, Flandes, Alemanya i Itàlia, i, des de 1638, al front dels Pirineus. S'assenyalà en el socors d'Ondarríbia (1638, i també a Salses (1639) on fou mestre de camp general. El 23

de setembre de 1642, va ser un dels comandaments hispànics que saquejaren i incendiaren la vila ducal en els fets anomenats “la general crema de Montblanch”; vint dies abans, havia protagonitzat una matança al Pla de Santa Maria. A Montblanch, els soldats feren tota mena de malvestats amb el veïnat, entraren a l'església de Santa Maria profanant el Santíssim i perseguint les persones allí refugiades; a Sant Miquel mutilaren imatges. En els incendis foren destruïts l'Arxiu municipal, els tres arxius de la parròquia de Santa Maria i el de l'hospital de Santa Magdalena.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Núria Florensa i Soler - Manel Güell: “*Pro Deo, Pro Regi, et Pro Patria*”. *La revolució i la campanya militar de Catalunya de 1640 a les terres de Tarragona*.

Manel Güell, “La Conca de Barberà i la Baixa Segarra en flames. La campanya de Lleida de 1642”.

Josep M. Porta, *Montblanch*.

Carbanyer, Joan. Mestre de cases francès, originari de Cirés, parròquia de Glanic, bisbat de Tours, que treballà l'any 1685 en la reconstrucció de l'església de Santa Maria de Montblanch.

Jaume Felip i J. Sánchez Real, “La portada de l'església...”.

Carbonell, N. Director o rector de l'Estudi de Gramàtica de Montblanch (1535).

Jaume Felip, “L'Estudi de Gramàtica...”.

Carcoler, Josep. Compositor. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanch (1708-1712). Fou un compositor habilíssim, del que se'n coneixen 48 obres repartides entre la Biblioteca de Catalunya, Catedral de Tarragona, arxius parroquials d'Olot i de Santa Pau. Residí després a Tremp i a Olot on morí el 27 d'octubre de 1776.

Francesc Bonamusa, “Josep Carcoler (†1776): Notícia biogràfica i compositiva”, *Recerca musicològica* (Barcelona) 1 (1981), pàg. 113-150.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

Francesc Civil, “Mestres de la Capella de Cant i

organistes de la Parròquia de Sant Esteve de la vila d'Olot, segles XVII i XVIII”, *II Assemblea d'Estudis del Comtat de Besalú*, 1973. Olot, 1978, pàg. 107-109.

Francesc Civil, “La música religiosa a Olot i Comarca del segle XVIII”, *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca* (Olot) 1 (1978), pàg. 195-212.

Carme Monells, “El fons musical de l'església de Sant Esteve d'Olot”, *Revista Catalana de Musicologia* (Barcelona) 2 (2004), pàg. 207-213

J. Sánchez Real, “El órgano y los organistas...”.

Cardona, Guillem de. Castlà de Montblanch (1226-1259).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanch*.

Cardona, Ramon de. Castlà de Montblanch (1264).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanch*.

Carles de Viana. Directe successor del ducat de Montblanch, com a fill primogènit de Joan II. Aquest, però, nomenà duc de Montblanch a l'altre fill, Ferran II (1458). Havia nascut a Peñafiel (Castella) l'any 1421 i morí a Barcelona l'any 1461. Les seves despulles reposen al monestir de Poblet.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet, 1974.

Gener Gonzalvo Bou, “Lletres inèdites de Carles, príncep de Viana, primogènit legítim dels catalans, a l'abat de Poblet Miquel Delgado (1560-1461)”, *Aplec de Treballs* (Montblanch) 25 (2007), pàg. 50-58.

Poblet, panteó reial. Barcelona, 2001.

Ferran Valls i Taberner, “El Príncep de Viana”, *Per la restauració del monestir de Poblet*. Barcelona, 1935, pàg. 123-126.

Carles III, l'Arxiduc. Rei dels catalans (1705-1714). Nasqué a Viena el primer d'octubre de 1685. En el plet successori entre l'arxiduc i Felip V, la vila es declarà a favor del primer (1705). El nou rei Carles III féu una solemne visita a Montblanch el 5 de juliol de 1706. El comte Staremborg, general de les tropes de l'arxiduc, va establir el seu quarter general a la vila (1708). Entre els montblanquins que lluitaren al seu favor cal remarcar

Francesc de Castellví i Salvador Alba. L'arxiduc, ja emperador, morí a Viena el 20 d'octubre de 1740.

M. Virginia León, "El reinado del archiduque Carlos en España. La continuidad de un programa dinástico de gobierno", *Manuscrits* (Bellaterra) 18 (2000), pàg. 41-62.

Carnerero, José. Director de la presó de Montblanc. Natural de Manzanares (Ciudad Real). El 1889 tenia 29 anys. És un altre exemple dels funcionaris de l'Estat que feien estades de curta durada a la vila (juntament amb personal de la Guàrdia Civil, jutges, telegrafistes o ferroviaris).

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Carnisser. Guerriller carlí que, junt amb els caps Tallada i Basquetes, comandava els escamots que entraren a la vila el 17 de novembre de 1872.

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc...".

Carnisser, Andreu. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Carnisser, Bernat. Plebà de la vila (1480-1495). Durant la seva regència es promulgà l'edecte reial d'expulsió dels jueus (1492).

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc", *Full Parroquial* (Montblanc) 921 (1989), pàg. 2.

Carnisser, Guillem. Diputat de la vila i de la vegueria de Montblanc (1472).

Josep Guarro, "Notícies històriques del clos emmurallat...".

Carnisser, Pere-Joan. Vicari de Montblanc (1563).

Pau Queralt. "El toc de les campanes".

Carnisser, Josep. Vicari regent de Lilla (1814 a 1821).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Carpa i Calvó, Joan. Alcalde de la vila. Prengué possessió del càrrec el dia 1 de gener de 1867. Cessà el 2 de setembre de 1867 en ser destituït tot l'Ajuntament pel comandant general de les províncies de Lleida i Tarragona a conseqüència del moviment revolucionari. Notari de Montblanc (1861-1874).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Carreras, Pere. Músic, fill de la vila. Tocà amb l'orquestra *La Nova* (1911-1912).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Carreras, Ramon. Prevere. Coadjutor de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1910-1911).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...".

Carreras i Anglès, Albert. Industrial que, juntament amb Manuel Arimany i Balcells, fundà la primera empresa productora i subministradora d'energia elèctrica a Montblanc (1900). Vegeu "Arimany i Balcells, Manel".

Josep M. Badia i Batalla, *Notes sobre el subministrament elèctric a Montblanc*. (Obra inèdita).

Carreras i Avià, Antoni. Prevere i poeta. Nat a Montblanc el 1895. Cursà estudis al Seminari de Tarragona i exercí el ministeri pastoral en diverses poblacions de l'arxidiòcesi. Retornà a la vila l'any 1939 i fou nomenat capellà del santuari de la Mare de Déu de la Serra. Les seves obres revelen un sentiment poètic exquisit. Morí a Tarragona el 1983.

Núria Medrano, "Els cants dedicats a la Mare de Déu de la Serra", pàg. 204.

Carreras i Ollé, Carles. Alcalde de Montblanc, des del 14 de juny de 2003 al primer de gener de 2005. Nasqué a la vila el 8 de desembre de 1954.

[Redacció] "Entrevista a Carles Carreras Ollé", *El Foradot* (Montblanc) 20 (2003), pàg. 12-13.

Carreras i Palau, Josep. Prevere, nascut a Valls. Fou professor del col·legi de la

Carreras, Josep

Mercè. El 1889 tenia 27 anys; havia arribat a Montblanc l'any anterior.
ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5

Carreras, Josep. Cònsol de la vila (1715).
Valentí Gual, "Conflictes entre Poblet i Montblanc..."

Carreres i Trilla, Ramon. Prevere de la vila, natural de Valls. El 1910 tenia 30 anys.
ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Cartañà i Sanahuja, Martí. President del Sindicat Agrícola i Caixa Rural de Montblanc (1936). En aquella data la junta directiva la integren: Ramon Agustí Comes (sots-president), Ramon Gaya i Jover (secretari), Martí Carreras i Porta (tresorer) i els vocals, Ramon Gay i Escoté, Josep Cartanyà i Masalies, Rafael Vilà i Saperes, i Pere Cartañà i Folch. El secretari era Josep Maseras i Bertran.
ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.9.2.

Josep Recasens, *La repressió franquista a la Conca de Barberà...*

Cartañà i Santromà, Joan. Picapedrer, originari de Vilaverd. El 1920 tenia 58 anys. Estava casat amb Coloma Avià, de Montblanc.

Carter, Ramon. Escrivà de la vila (1412).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Casals, Ramon. Ecònom de Prenafeta (1851-1852).
Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta (s. XVIII-XX)".

Casanovas i Batlle, Josep M. Farmacèutic, nat a Montblanc l'any 1855. Obtingué el títol de llicenciat el 12 de gener de 1880. Casat amb Bonaventura Monfar i Urréjola. Impulsor de l'Ateneu (1880) i membre d'honor de la Congregació de la Sang. Morí 1919.
ACCB. FMM. Sanitat. 829 i Hisenda. Matricula industrial (1879), sig. 662.2.1.
Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Casanovas i Batlle, Magí. Advocat. Nat a la vila el 1853 i hi morí el 30 d'octubre de 1920. Casat, en primeres núpcies, amb Pilar Monfar i Urréjola i, en segones, amb Concepció Ubach i Lleó, de Vilafranca del Penedès. Fiscal. Secretari del Jutjat de Montblanc. Al morir deixà una filla de la primera esposa, Rosa.

Arxiu Família Contijoch (Montblanc).
La Nova Conca (Montblanc) 100 (1920).

Casanovas i Casanovas, Joan. Torraire que actuà en el darrer quart del segle XIX i que destacà per les seves aptituds i actuacions. Era conegut com *Bot de la Vall*.

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc. Aproximació històrica*, Montblanc.

Casanovas i Gassol, Magí. Propietari, impulsor de l'Ateneu (1880). Comprador de finques eclesiàstiques procedents de la de la desamortització.

Salvador-J. Rovira Gómez, *La desamortització de Madoz a la província de Tarragona (1859-1886)*.

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Casanovas i Sanromà, Rosa. Carmelita vedruna. Nascuda a la vila el 29 de març del 1881, filla de Ramon Casanovas i Farriol, boter, i Gertrudis Sanromà i Casanovas. Finà a l'hospital de Granollers el 22 d'octubre de 1905.

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).
Josep M. Porta-Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Casanovas i Carré, Josep. Advocat i escriptor. Nasqué a Montblanc el 10 de juliol de 1909. Era fill de Josep Casanovas i Boada, propietari, i de Magdalena Carré i Saperas, de Vinaixa. Casat l'any 1942 amb Assumpció Cobos. Col·laborador del *Butlletí Montblanch* i del setmanari *Juventud* de Valls i d'altres publicacions locals. Utilitzà el pseudònim *Licenciado Astrea*.

APM. Sant Miquel. Baptismes. Vol. 3 (1901-1924).

Casanoves, Pere-Nolasc. Frare mercedari i literat. Nasqué a Barcelona l'any 1778. Estudià Filosofia i Teologia a Montblanc. Ingressà a l'Orde de la Mercè vers l'any 1798 i tornà a Montblanc, dedicant-se al ministeri sacerdotal i apostolat, essent conegut com l'apòstol de la Conca. De les seves obres només queda referència a una *Relación de las fiestas que en los días 10, 11, 12 y 13 de agosto de 1816 hizo la villa de Montblanch en la translación de la Imagen de su augusta patrona la Virgen Sma. de la Sierra a su renovado convento, junto con las religiosas que moran en él. En donde se da una exacta noticia de lo más substancial que pasó en esta villa y a las mismas religiosas, en esta pasada guerra contra Francia, con algunas particularidades dignas de atención y nota*. Morí a Girona l'any 1829.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Casas i Homs, Josep Maria. Historiador, llatínia i lexicògraf. Nasqué a Valls el 25 de juliol de 1894. Estudià a Barcelona, Madrid, Bonn, Florència i Roma. Doctor en Filosofia i Lletres i Catedràtic de Llengua Llatina. Redactor literari de *La Veu de Catalunya*, membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, assessor de l'Institut d'Estudis Catalans i col·laborador de Pompeu Fabra. Traductor de les obres de Tàcit i Quintilià per a la Fundació Bernat Metge. Autor de treballs sobre lingüística i literatura medieval, com "Aribau a través de su biblioteca", "L'heretatge d'un mercader barceloní: darrerries del catorzè segle", i "El castell de Castellar l'any 1388: transcripció i estudi d'un inventari". En el camp de la historiografia, publicà Poliodorus de Johannes de Vallata (1953), Obres en prosa, de Joan de Castellnou (1969), La Gaya Ciència de P. Guillén de Segovia (1975-76), i Llibre del batlle reial de Barcelona Berenguer Morey, 1375-1378 (1976). Entre els seus treballs relacionats amb Montblanc, cal remarcar "La palabra plebano" (Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Tarragona, 1963), "El color en la toponímia de Montblanc. Estudi etimològic"

(*VIII Assemblée d'Estudiosos*. Montblanc, 1966), Vilasaua (Montblanc, 1960). Donà una conferència a Montblanc sobre Plébano o Plebano (10 de maig de 1953). Fou membre del jurat dels Jocs Florals de les Festes del Cinquantenari de la Coronació de la Mare de Déu de la Serra (1956). Morí a Barcelona el 12 de juliol de 1979.

Bibliografia selecta de Josep M. Casas Homs, i Notes per a un fitxer: Josep M. Casas Homs, *Cultura* (Valls) setembre 1979.

Oriol Junqueras i Vies, *Diccionari d'Historiografia Catalana*.

Cases, Adelina. Mestra a Prenafeta (1906-1907). Nascuda a Reus. El 1910 tenia 60 anys. Havia arribat a Montblanc el 1865.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512 i Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Cases, Antoni. Rector de la Guàrdia dels Prats (1809). Natural de Valls. Morí l'any 1809.

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Cases, Francesc. Vicari de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1782).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc".

Cases, Maria. Llevadora de Montblanc. Finà el dia 21 de novembre del 1723.

Jospe M. Grau, *Població i lluita contra la mort a Montblanc (s. XVIII)*.

Castanyer, Salvador. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle (1768 a 1781).

Jospe M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari...".

Castella, Elionor de. Vegeu Elionor de Castella.

Castellà, Jeroni. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739).

Castellà i Folc, Francesc

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8.

Castellà i Folc, Francesc. Alcalde de la vila. Substituí a Josep Giol i Malet que dimití per motius de salut. Prengué possessió el 25 d'octubre de 1861 i cessà l'1 de gener de 1863. De nou fou nomenat alcalde i prengué possessió el 20 de març de 1884 i cessà el 14 de maig de 1885 en ser reposats els anteriors alcalde i resta de consistori.

Jospe M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Castellet i Martí, Josep. Alcalde de Lilla i Prenafeta (1869).

Jospe M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Castelló, Antoni. Notari de la vila (1733 a 1742).

Jospe M. Porta. "El retorn de protocols".

Castelló, Francesc. Notari de la vila (1690 a 1732).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Jospe M. Porta, "El retorn de protocols".

Castelló, Joan. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).

APM. Actes comunitat (1690), sig. 3.2.16.

Castelló, Joan. Clergue i beneficiat de la vila (1792).

Jospe M. Grau, *La indústria...*

Castelló, Lluís. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Jospe Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, Vol. II.

Castelló i Guasc, Josep. Notari de la vila. (1753-1788).

Jospe M. Grau, *La indústria...*

"L'ermita de St. Josep", *Espitllera* (Montblanc) 56-57 (1986).

Jospe M. Grau i Roser Puig, "Inventari dels testaments..."

Jospe M. Porta, "El retorn de protocols".

Castells i de Casanova, Ignasi. Advocat

de Tremp. Alcalde major de Montblanc (1752-1756). Anteriorment ho havia estat de Manresa (1742-1751), després tornà a Manresa (1757) i d'allí ascendí de categoria, en ser nomenat corregidor de Lleida (1764) i més endavant de Barcelona (1766). Morí l'any 1793.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Castells i Sabaté, Joan. Hisendat. Natural de Valls, estava casat amb Josepa Forns Briançó, de Montblanc. El 1924 residia a la vila.

ACCB. FMM. Població. Padró 1924, sig.1437.

Castelltallat, Arnau de. Prevere. Benefactor de l'església de Sant Jaume de la Guàrdia dels Prats (1268).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Castellvell, Guillem de. Veguer de Montblanc (1287). Sembla ser el mateix personatge de Guillem de Castellvera, veguer de Montblanc i de Vilafranca (1281), lloctinent d'Arnau Roger, comte de Pallars, que es cita en *Aires de la Conca* (2 de novembre de 1929). Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria de Montblanc".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Castellví, Francesc de. Noble. L'any 1731 residia a Cervera.

Jospe M. Porta Balanyà, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Castellví, Josep. Músic, nat a la vila. Tocava el fiscorn a l'orquestra *La Vella* (1900-1903). Era conegut com el *Pubill*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Castellví i Bellet, Josep-Antoni de. Natural de Montblanc. De la casa pairal dels Castellví. Batlle de Montblanc (1790-1802). Tres germanes seves ingressaren a la comunitat de Vallbona de les Monges: Maria Ignàsia (1784-1865) professà el 1800; Maria Beneta (1782-1860) el 1817 (fou bossera en els anys 1820-1836) i Maria Josepa (1783-

1848) el 1821.

Josep-Joan Piquer, *Abaciologi de Vallbona*, pàg. 377.

Castellví i Cunillera, Antoni. Fou la primera persona que circulà amb bicicleta pels carrers de la vila (1903).

J. Virolai, "Bicicletas y automóviles".

Castellví i Cunillera, Lluís. President del F.C. Montblanquí (1925).

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol montblanquí*.

Castellví i d'Ermengol, Frederic de. Assistí a les Corts catalanes de 1599. Posteriorment esdevingué ardiaca de la Seu d'Urgell.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa...*

Castellví i d'Ermengol, Hortensi de. Casat amb Elionor de Torrelles. Fou veguer de Montblanc. Assistí a les Corts Catalanes de 1599 i 1626.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa...*

Castellví i de Peguera, Francesc de. Veguer de Montblanc (1627-1631). S'esposà el 1609 amb Anna de Regàs i de Sallà.

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria de Montblanc".

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Castellví i de Ponç, Ignasi de. Nat a Montblanc el 1642, fill de Joan i Lucrècia. Veguer de Montblanc (1677). Es casà en primeres núpcies amb Joana d'Obando a Barcelona l'any 1674 i en segones (a Fontscaldes el 1688) amb Maria Teresa Ferran, de Vallmoll. Cavaller de Montesa. Governador de Juneda, Arbeca i Bellpuig. Morí el 3 de març del 1707.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Castellví i de Ponç, Anna Maria. Abadessa del monestir de Vallbona de les Monges (1701-1711), en el qual havia ingressat l'any 1644. Morí el 13 de gener de 1713.

Josep-Joan Piquer, *Abaciologi de Vallbona*, pàg. 288-295.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Castellví i de Pontarró, Josep-Ignasi de. Alcalde major de Montblanc i tinent de corregidor (1790-1802). Nat a Tarragona l'any 1740 i casat el 1780 amb Gabriela de Bellet de Miporqué, de Tamarit de la Llitera. Anteriorment havia presidit les alcaldies majors de Vilafranca del Penedès (1766), Girona (1770) i Cinco Villas a l'Aragó, (1774).

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa...*

Castellví i de Pontarró, Josepa Maria de. Abadessa del monestir de la Serra (1820). Morí el 19 de desembre del mateix any. Entrà en el monestir el 1766. Una germana seva, Ignàsia, tarragonina (1734-1806) professà a Vallbona de les Monges i un germà seu Manuel esdevingué monjo de Poblet (del 1757 fins a la seva mort l'any 1791).

Josep-Joan Piquer, *Abaciologi de Vallbona*, pàg. 288-295.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Castellví i de Pontarró, Ignàsia de. Religiosa cistercenca (1734-1806), fou abadessa del monestir de Vallbona de les monges (1802-1806). Filla de Joan i Maria Teresa.

Josep-Joan Piquer, *Abaciologi de Vallbona*, pàg. 341-344.

Castellví i de Torrelles, Hortensi de. Veguer de Montblanc (1640).

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Castellví i de Vilallonga, Lluís de. Militar. Fill del batlle de Montblanc Josep-Antoni de Castellví i Bellet. De la casa pairal dels Castellví. Nascut l'any 1840 accidentalment a Tarragona, però fortament vinculat a la vila que mai oblidà. Fèu la campanya de Cuba (1864-1874) i després la del nord en la

guerra carlina. Ascendí a coronel (1883) i a general de brigada (1888). Fou governador del castell de Montjuïc i cap de l'Estat Major a Catalunya. Resultà ferit en l'atemptat de l'anarquista Paulí Pallàs contra el capità general de Catalunya Martínez Campos (1893). Ascendí a general de divisió i la vila de Montblanc li regalà la faixa i l'espasí. Fou promogut a tinent general (1910) i designat capità general de València. Entre les condecoracions que rebé es remarquen la gran creu blanca del mèrit militar i la gran creu de Sant Hermenegild. Visità freqüentment la vila i tingué cura del seu patrimoni familiar. Els seus bons oficis serviren per a resoldre molts problemes del municipi en relació a l'administració central. Presidí en nom del rei Alfons XIII, que el delegà especialment, la processó de les festes de la coronació de la imatge de la Mare de Déu de la Serra (1906). Morí a Barcelona el 24 de setembre de 1918, a l'edat de 78 anys.

La Conca de Barbarà (Montblanc) 28 de setembre de 1918.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Josep M. Porta-Gabriel Serra, "La Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc (1906)".

Castellví i Ferran, Josep de. Fill d'Ignasi de Castellví i Ponç. Doctor en drets per la Universitat de Cervera. Tinent de corregidor i alcalde major de Montblanc (1746-1751). Traduí del francès les obres de l'abat de Saint-Real. Escriví una *Vida de Jesucrist*, amb textos bíblics i notes històriques. Fou autor també de l'obra *Método para impugnar a los deístas*. El 1766, quan tenia 70 anys i estava malalt, se li proposà l'alcaldia major de Vilafranca del Penedès, càrrec al qual renuncià a favor del seu fill, Josep-Ignasi de Castellví i de Pontarró.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona...".

Castellví i Obando, Francesc de. Militar i historiador. Nasqué a Montblanc l'any 1682 i fou batejat a l'església de Santa Maria el dia 16 de febrer pel plebà Francesc Murtra.

Era fill del veguer de Montblanc, Ignasi de Castellví i de Ponç i de la seva esposa Joana Obando, i germà del que després en fou corregidor, Josep de Castellví i Ferran. Estudià al Col·legi de Cavallers de la Puríssima Concepció, de la ciutat de Lleida. Dues germanes seves professaren al monestir de Vallbona de les Monges: Jerònima (1708-1712) i Maria (1704-1753). Fou un defensor ferm de la causa de l'arxiduc Carles d'Àustria, si bé a causa de la seva joventut no pogué participar en els inicis de la guerra de successió. En les dramàtiques discussions hagudes el juliol de 1713 sobre la conveniència o no de sotmetre's a Felip V, defensà la tesi de la resistència, com el braç popular i especialment els representants de Barcelona, Manresa, Sabadell i Solsona propugnaven i que, a la fi s'imposà. Castellví fou conseqüent i tingué una participació activa i important en la lluita, com a capità de la Coronela. En els darrers dies de la guerra, el 12 d'agost de 1714, caigué ferit al baluard de Sant Pere. Malgrat això, la rendició de l'11 de setembre el trobà encara lluitant. Ocupada Barcelona sofrí represàlies i li foren confiscades totes les seves rendes. Iniciada l'any 1718 la guerra entre França i Espanya fou acusat de conspirador i s'amagà al monestir de Vallbona de les Monges on hi tenia unes germanes. La notícia fou coneguda i un escamot de soldats el detingué. Castellví vivia amb dificultats i resolgué emigrar. Ho aconseguí l'any 1726 i es traslladà a Viena, on escriví la seva obra més coneguda, en sis volums manuscrits i escrita en castellà com era costum en aquell temps, que d'acord amb l'ús barroc de l'època porta un títol extensíssim que diu: *Narraciones históricas desde el año 1700 hasta el año 1725. Motivos que precedieron a las turbaciones de España, en particular a las de Cataluña; estado, resoluciones y fuerzas de las potencias interesadas en esta guerra; sitios de plazas, sorpresas, defensas y condiciones, batallas, combates y reencuentros, con su resumen a la fin de cada uno de los sucesos que acaecieron en España, singularmente del último bloqueo y sitio de Barcelona en 1713 y 1714. Motivos, resoluciones, defensas, asaltos y rendiciones: abolición de los fueros, honores y an-*

tiguas leyes, plan de nuevo gobierno; confirmado todo en documentos auténticos. Precedidas de tres breves comentarios, el primero desde la población de España hasta la expulsión de los moros; el segundo, cronológico, desde el Rey Don Pelayo hasta el Rey Don Henrique IV de Castilla; el tercero, histórico y genealógico, político y militar de los Condes de Barcelona, Reyes de Aragón y después Reyes de España hasta el año 1700. Escritos por Don Francisco castellví, natural del Principado de Cathaluña, nacido en la Real Villa de Montblanch, capital del Ducado de este nombre; con cuyo título los primogénitos de los Reyes de Aragón condecoraban sus personas; colegial del Colegio de Caballeros de la Purísima Concepción de la Antiquísima Universidad de Lérida, capitán que fué en el Regimiento de los Ciudadanos de Barcelona llamado la Coronela; en los años de 1714 hasta 1725. L'obra de Castellví és d'una gran probitat i rigor històric i fou redactada amb documents i testimoniatges de primera mà. Per a la seva redacció comptà amb la col·laboració de molts emigrants però d'una manera especial amb la de Nicolau de Monjo i Corbera, que havia lluitat al seu costat en la defensa de Barcelona. El manuscrit d'aquesta obra bàsica es conserva al Staats-Archiven de Viena, una còpia està guardada en la Biblioteca de Catalunya. Castellví és autor també d'un Atlas Universal en dos volums i 292 mapes. Francesc de Castellví i Obando morí a Viena el 15 de setembre de 1757 i fou enterrat a l'església de Santa Maria de la capital austriaca. Montblanc li dedicà una làpida a la plaça de Sant Francesc.

Francisco de Castellví, *Narraciones históricas*. Madrid, 1997-2002. 4 vols.

Joan Mercadé, Agustí Alcoberro, *L'exili austriacista (1713-1747)*. Barcelona, 2002, 2 vols.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep-Joan Piquer, *Abaciologi de Vallbona*, pàg. 333.

Pau Queralt, "Francesc Castellví i Obando", *Nova Conca* (Montblanc) 250 (1923).

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Castellví i Roig, Joan de. Veguer de Montblanc (1576). Casat amb Elionor de Peguera.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Català, Joan. Beneficiat de l'església de Santa Maria (1805).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Català i Guasc, Magí. Religiós franciscà i missioner. Nasqué a Montblanc el 29 de gener de 1761, junt amb un altre germà bessó. Era fill dels cònjuges Macià Català i Roig, notari públic de la vila, i de la seva esposa Francesca Guasc i Burgueres. Fou batejat a l'església de Santa Maria, junt amb el seu germà Pere, el dia 31 del mateix mes de gener. Entrà com a novici al convent de Sant Francesc de Barcelona el 4 d'abril de 1777 i segurament va fer els vots el 9 d'abril de l'any següent. Cursà els estudis de filosofia, teologia i moral en algun dels convents de Catalunya en els quals s'impartien aquests estudis, molt probablement en el de Girona. En aquesta ciutat fou ordenat sacerdot el 19 de febrer de 1785 pel bisbe Tomàs de Lorenzana. Demanà insistentment anar a les missions americanes i no va tardar en aconseguir-ho. L'any 1786 va embarcar al port de Cadis amb destinació a Mèxic. Juntament amb ell embarcà també el P. Josep de la Creu Espí i ambdós arribaren a les costes mexicanes. Mentre el P. Espí exercí el seu ministeri com a capellà d'un dels vaixells que navegaven pel Pacífic, el P. Magí Català s'incorporà a la comunitat del Col·legi Missioner de Sant Ferran. L'any 1793, per disposició dels seus superiors, embarcà, com a capellà, en la fragata *Nuestra Señora de Aránzazu* que feia la ruta fins a la badia de Nootka, en terres de l'actual Canadà, descoberta nou anys abans pel mallorquí Joan Pérez o Peres. El missioner montblanquí anhelava tornar a les missions i l'any següent fou destinat a la Missió de Santa Clara, a Califòrnia, a la qual va dedicar totes les seves energies i tota la seva vida. Gairebé mai va sortir de Santa Clara i la seva obra evangelitzadora i humanitària en favor dels més desvalguts fou extraordinària. Morí el 22 de desembre de 1830 i va ser enterrat a la mateixa Missió de Santa Clara. L'any

Català i Guasc, Pere

1884 va incoar-se el procediment canònic de beatificació per l'arquebisbe de San Francisco, el dominic català Josep Sadoc i Alemany. La persona del missioner montblanquí ha donat nom a una illa canadenca del Pacífic, al costat occidental de la gran illa de Vancouver, que fou batejada amb la denominació de *Catala Island*, i a un pas estret entre illes de la badia de la Reina Carlota, també al Canadà, denominat *Catala Passage*.

Francesc Badia, "Català Island:...", pàg. 127 i seg.
P.Z. Engenhardt, *The Holy Man of Santa Clara*.

Català i Guasc, Pere. Religiós franciscà nascut a la vila el 29 de gener de 1761, fill de Macià Català i Roig, notari, i Francesca Guasc i Burgueres. Era germà bessó de fra Magí Català i Guasc.

Francesc Badia, "Català Island:..."

P.Z. Engenhardt, *The Holy Man of Santa Clara*.

Català i Pic, Pere. Artista fotògraf. Nasqué a Valls el 14 de setembre de 1889 i s'establí a la mateixa ciutat com a fotògraf professional (1914). L'any 1920 obrí estudi a Montblanc, primer a la Plaça Major i després al carrer Major, i adquirí gran prestigi. Un nombre extraordinari de montblanquins de l'època passaren pel seu estudi. L'any 1937 es traslladà a Barcelona i es dedicà a la fotografia comercial i al cartellisme, aconseguint èxits internacionals. Fou promotor de les relacions Catalunya-l'Alguer. Morí a Barcelona el 13 de juny de 1971.

"Notes per a un fitxer", *Cultura* (Valls), juliol-agost de 1974.

Pere Català Roca, "El vallenc Pere Català i Pic, artífex del primer creuer a l'Alguer" (1960), *XXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya*. Valls. 1989, vol. II, pàg. 223-236.

Elisabet Insenser Brufau, "Pere Català Pic: Exponent de la fotografia moderna a Espanya", *Kesse* (Tarragona) 25 (1998) pàg. 11-12.

Català i Roig, Macià. Notari de la vila (1752 a 1791). Estava casat amb Francesca Guasc i Burgueres. Els consorts eren coneguts a la vila com el doctor Macià i la senyora

Francesca. Del matrimoni en van néixer una noia i cinc nois i, entre aquests darrers, els bessons Magí i Pere Català i Guasc.

Francesc Badia, "Català Island:..."

P. Z. Engenhardt, *The Holy Man of Santa Clara*.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Causí Marsal, Agustí. Músic i compositor. Nasqué a Montblanc el 2 d'octubre de 1906. Fill de Ramon Causí Cantó i Teresa Marsal Pedrol. És autor de la música d'una cinquantena de sardanes amb temes montblanquins, entre elles, "Aires de la Conca" (1930), "Records de Montblanc" (1962) dedicada a la patrona de la vila, "La tia Roseta", "A la Verge de la Serra", "Sardana blaugrana", "Recordant la mare", "Les torres de Montblanc", "Quan jo n'era petitet", "L'aplec de Sant Josep", "Novells dansaires", "A la Verge de Meritxell" i "Els gegants de Montblanc". La sardana "A la Verge de Meritxell" fou guardonada amb el Premi Andorra 1967. Tocà el violoncel, el saxofon tenor i el clarinet a *La Vella* (1929-1930) i *The Yanquis Boys* (1934-1936). Segons Núria Medrano la mort ocorregué a Barcelona el 10 de maig de 1978. Altres fonts assenyalen que morí a Mollerussa el 18 de maig de 1978.

Josep M. Contijoch, "Voltant la sardana (i IV) ", *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004) pàg. 20-22.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Causí i Prats, Joan. Músic i compositor. Nasqué a Montblanc el 3 de desembre de 1881. Trombonista de l'orquestra *La Nova*. És autor de diverses sardanes. Morí a la vila el 29 de gener de 1949.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Cavaller, Joan. Escultor. En els documents consta com a natural de Saragossa. L'any 1786 vivia a Montblanc junt amb la seva esposa Magdalena Planes, de Mataró.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Immigració al Montblanc setcentista (1774-1794)".

Cendra, Josep. President de la Societat

de Vaquers i Cabrers de Montblanc (1921). L'entitat es va disoldre el 30 d'abril de 1921. ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.5.1.

Cendrós, Agustí. Militar carlí, nascut, com el seu germà Pere, a la Guàrdia dels Prats. Participà en diverses accions bèl·liques per la comarca. Ascendí a capità. Després de l'ocupació de Santa Coloma de Queralt pels carlins fou nomenat cap d'aquell cantó i assolí la graduació de tinent coronel. Acabada la guerra, sol·licità l'indult i es retirà a la Guàrdia dels Prats, on tenia propietats. Els dos germans participaren en les tres guerres carlines. Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc...". *La Guerra dels Matiners a Catalunya (1846-1849). Una crisi econòmica i una revolta popular.*

Cendrós, Pere. Cap carlí, nascut a la Guàrdia dels Prats, que, comandant una partida de voluntaris, ocupà Montblanc el dia de Corpus de 1874 i presidí la processó pels carrers de la vila. El seu gendre era també oficial de l'exèrcit carlí. Un altre combatent, conegut com *Hereu del Pepet Cendrós*, fill del vell, probablement també familiar, era així mateix oficial i morí en acció de guerra a Prades. Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina". Jordi Vallespinosa [Lluís Vives Poblet], "Un Corpus accidentado". Robert Vallverdú Martí, *La Guerra dels Matiners a Catalunya (1846-1849). Una crisi econòmica i una revolta popular.*

Cendrós i Anglès, Maria. Dida, natural de la Guàrdia dels Prats. Treballava per la família de l'advocat montblanquí Melcior Foraster i Borràs (1889). L'anotem com a representativa de les dones ocupades en el servei domèstic de les classes benestants locals. ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5

Cendrós i Casanovas, Macià. Popular cap dels grallers (1911). Havia nascut a la vila i era conegut com Macià Comes. [Redacció], *Gazeta de la Conca* (Montblanc) 10 de juny de 1911.

Cendrós i Gual, Rosa. Religiosa. Carmelita vedruna. Nascuda a la vila el 7 de juliol de 1835, filla de Francesc Cendrós, pagès i d'Antònia Gual, de Querol. La seva àvia paterna era de Vinaixa i la materna de Montagut. Entrà a la congregació el 1862 i morí a Deusto (País Basc) el 15 de febrer del 1900. Fou superiora. APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890). Josep M. Porta-Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Cendrós i Queralt, Josep. Hisendat de la Guàrdia dels Prats. El 1889 tenia 54 anys. ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Cerdà, Guillem. Batlle de Prenafeta (1503). Valentí Gual, *Justícia i terra*, pàg. 48.

Cerdà i Alaudete, Rafael. Notari de la vila (1926-1934). Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc.*

Certer, Ramon. Notari de la vila (1409-1413). Ramon Sabaté, "Els benefactors de la Serra". Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 146.

Cervelló, Bernat. Batlle de Lilla (1651). Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla.*

Cervelló, Josep. Alcalde del municipi de Lilla (1847). Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla.*

Cervelló i Carreras, Ramon. Músic. Nasqué a Montblanc el 19 de març de 1920. Tocà la trompeta i el contrabaix a l'orquestra *Amorós*. Morí a la vila el 31 de desembre de 1997. Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Cervelló i Cartanyà, Josep. Guerriller carlí, nascut a Lilla i conegut amb el nom de *Civaderes* de Lilla. Participà activament

Cervelló i Vives, Antoni

en la primera guerra carlina i, amb la seva partida, operà sovint per terres de la Conca de Barberà.

Jordi Vallespinosa [Lluís Vives Poblet], "Llarg de Copons".

Cervelló i Vives, Antoni. Advocat, nat a la vila. Fou un dels organitzadors de la VIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos celebrada a Montblanc (1966) i de les Festes Populares de Cultura Pompeu Fabra (1970). President de l'Associació Amics de Montblanc (1984-1989), del Museu-Arxiu i del Casal Montblanquí (1954-1958).

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí*.

Maties Solé, *Museu Arxiu de Montblanc i Comarca*.

Cervera, Pere. Prevere, natural de Santa Coloma de Queralt. Rector i plebà de Santa Maria (1426-1441). És el primer que s'intitulà Plebà. Féu moltes fundacions i deixes a causes pies en vida i en el seu testament de 9 de novembre de 1441. Sobressortí per la seva generositat i caritat. Fundà el benifet de l'Anunciació de la Mare de Déu i de Sant Benet a l'altar major de l'església de Santa Maria (1443).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes-reis".

"Assaig històric..."

"Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Joan Poblet, "Pies fundacions al segle XV", *La Conca de Barberà* (Montblanc) 5 de gener de 1907.

Cervera, Josep. Cònsol de la vila (1628).

La Conca de Barberà (Montblanc) 10 de maig de 1903.

Cervera, Guillem de. El 1234 va vendre el lloc de la Guàrdia dels Prats a Guillem de sa Guàrdia per 2.070 maravedins.

Paul Freedman, "La condició dels pagesos en un poble català del segle XIII". Assaig d'història de la pagesia catalana (segles XI-XV), Barcelona. 1988, pàg. 61-76.

Cervera, Ramon de. Senyor del castell i del poble de la Guàrdia dels Prats (1190).

Josep M. Porta, "La Guàrdia dels Prats".

Chaparro Adame, Ferran. Militar, natural de Fregenal de la Sierra (Badajoz). Cavaller de l'ordre de Sant Hermenegild i la Flor de Lis, arribà al grau de tinent coronel. El 1820 estava casat amb Maria Teresa, filla dels nobles montblanquins, Francesc-Xavier d'Aguiló Marañoso i Gertrudis Molins de Josa. Tenia la casa al carrer de Solans. APM, llibres de Baptismes 9 (1818-1829).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Chaparro i Papiol, Ferran. Farmacèutic nascut al Vendrell, casat amb Teresa Riera Soler. El 1910 tenia 41 anys. Alcalde de la vila des del primer de gener de 1902 a la mateixa data de 1904. President de l'Associació Catalanista (1904), President de la Junta d'Obra del santuari de la Serra, Delegat de la Unió de vinyaters (1915, col·laborador dels periòdics locals *La Conca de Barberà* (1915) i *Aires de la Conca*, i promotor dels interessos dels pagesos. Fou el primer president de la Lliga Regionalista, de Montblanc (1914). "Home de criteri justicier, quasi rectilini, era de la pasta d'infant. El seu sentit instintiu de fer honor a tota jerarquia, fàcilment es lligà amb la més humil amiat, respectuós i sempre guardant, en la senzillesa més democràtica, la noble senyoria de l'esperit." Són paraules que poden llegir-se a *Aires de la Conca* de 22 de maig de 1926. En ocasions els documents catalanitzen el seu cognom (Xaparro). Morí a la vila el 19 d'abril de 1938.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Josep M. Grau, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La farmàcia de Montblanc* (s. XVIII).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció] *Aires de la Conca* (Montblanc) 22 de maig de 1926.

[Redacció] *La Conca de Barbarà* (Montblanc) 12 de juliol de 1903.
Ramon Sabaté, "Resum..."

Cintet del Fonoll. Vegeu Viñas i Sanromà, Jacint.

Círia, Andrés de. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1770-1774). Posteriorment ocupà les alcaldies de Vic (1775), Tàrraga (1778), Barcelona (1783) i per acabar de corregidor de Daroca (1787).
Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Ciroll, Pere. Mestre d'obres, nascut a Montblanc (s. XIV) que, com a mestre major, dirigí la construcció de l'església de Santa Maria, rebent una retribució de 60 lliures anyals (1392 i 1398). Sota la seva direcció hi treballà Pere Perull. Bastí el campanar de l'església de Conesa, segons contracte de 19 de gener de 1399 amb els jurats d'aquella població Bernat d'Oluja, Tomàs Febrer i Simó d'Almenara. Feu així mateix la reforma d'una capella de l'església de la Sang, d'Alcover; i dirigí la construcció (1368-1371) del sepulcre de Pere V de Queralt i Alamanda de Rocabertí a l'església de Santa Maria de Bell-lloc de Santa Coloma de Queralt.
Tomàs Capdevila, "Un mestre arquitecte quinzen-centista".
Jaume Felip, "L'església gòtica...".
Emma Liaño, "Las iglesias góticas de Santa Coloma..."

Cisquer, Joan. Alcalde de la vila des del 17 de març al 2 d'abril de 1857.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Cisco del Molí. Vegeu Moix Sabaté, Francesc.

Cisquet de l'Espluga. Renom d'un cap de les forces carlines, natural de l'Espluga de Francolí, que intervingué i morí en l'assalt a la presó de Montblanc –aleshores situada al palau del Castlà– per alliberar els presos (26

de maig de 1835).
Gregori Domènech, "Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación..."

Cistell(ó), Bernat. Fundador del benifet de Sant Climent i Santa Cecília al santuari de la Serra (1403).
Ramon Sabaté Balcells, *Panegíric...*

Ciurana i Boqueras, Josep. Mestre de Montblanc. Acabada la guerra civil de 1936 fou objecte de depuració.
Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victoria" a la Conca de Barberà*.

Ciurana, Hermenegild. Encarregat de la Parròquia de Rojals (1934).
Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Ciurana i Pedrol, Josep M. President del casino *El Foment* (1905).
ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.16.2.

Civaderes de Lilla. Vegeu Cervelló i Cartanyà, Josep.

Civit, Francesc. Doctor en drets de Montblanc (1731).
Josep M. Porta Balanyà, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Civit, Isidre. Prevere. Vicari de Prenafeta (1772-1773).
Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta (s. XVIII-XX)".

Civit, Joan. Alcalde de la Guàrdia dels Prats (1687).
Valentí Gual, "Llagostes i miracle".

Civit, Josep. Vicari i beneficiat de la parròquia de Santa Maria (1766-1768).
Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc".

Civit, Mateu. Cònsol de la vila (1681).
Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant

Civit, Ramon

la segona meitat...”.

Civit, Ramon. President del Sindicat Únic de Treballadors de Montblanc (1922).

Civit, Sebastià. Bastoner (1925). Era conegut com *Sebastià de la Sivilla*.

Civit i Bulló, Salvador. Religios carmelita, nascut a Montblanc el 8 d'octubre de 1884. Fill de Salvador Civit i Pena, pagès i Maria Bulló i Agustí. Estudià al Seminari de Tarragona i al noviciat dels Carmelites Descalços del Desert de les Palmes (Castelló de la Plana) on professà el 1903. Cursà els estudis de Filosofia i Teologia a Borriana i València. Ordenat sacerdot (1908) celebrà la primera missa al santuari de la Serra de Montblanc. Secretari i procurador Provincial dels Carmelites. El 1911 fou destinat a la Missió de Mazatlan (Mèxic), sofrí la persecució de Calles i continuà la seva missió evangelitzadora a Tukson-Arizona el 1919. L'any 1921 retornà a Catalunya, nomenat director del noviciat de Palafrugell i i elegit provincial de l'orde (1930). Fou reelegit els anys 1933, 1939, 1948 i 1957. El temps de la guerra civil fou empresonat durant 15 mesos a la Presó Model de Barcelona. El 1939 fou l'artífex del retorn a la normalitat conventual després de la crema de tres convents i l'assassinat de 23 religiosos. Malgrat la seva continuada absència mai es desvinculà de la vila on celebrà les noces d'or sacerdotals (1958). Morí a Barcelona el 2 d'octubre del 1964.

Gabriel de la Creu, “Los superiores provinciales [...] de Cataluña (1588-1951)”, *Monte Carmelo* (Burgos) LXIII (1955), pàg. 194-195.

[Redacció] “Rdo. P. Fr. José Salvador de J.M. (1884-1964)”, *Boletín Informativo. Carmelitas descalzos de Cataluña y Baleares*, IX (1965), 18-20.

Civit i Cendra, Antoni. President de la Joventut Republicana (1907). En aquest any la junta de govern la formaven: Josep Girons i Porter (sots-president), Macià Escoté i Rué (secretari), Josep Cendra i Roig (sots-secretari), Salvador Montalà i Felip (tresorer) i com

a vocals, Josep Company i Contijoch, Ramon Blavi i Martí, Mateu Oller i Poca, i Raimon Gual i Molner.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.3.1.

Civit i Miret, Tadeu. Pagès, fill de la vila. Impulsor del cooperativisme. Promotor i fundador a Montblanc de l'Associació Agrícola (1917), predecessora del Sindicat de Vinyaters. President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1926-28).

Civit i Nadal, Antoni. Prevere. Doctor en teologia moral. Plebà de Montblanc (1798-1804) i rector de la Guàrdia dels Prats (1796). Havia exercit també el seu ministeri a L'Esplugu de Francolí (1766-1767), Capafons, Vimbodí i Guimerà. És autor del *Prontuario práctico de las exequias funerales*, imprès a Tarragona per Pere Canals l'any 1796.

Jordi Bou Simó, *L'ermita de la Santíssima Trinitat...*

Josep M. Grau i Roser Puig, “Inventari dels testaments...”.

Albert Palacín, “Rectorologi...”.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, “Capellans, rectors i plebans de Montblanc” (7), *Full Parroquial* (Montblanc) 925 (1989) pàg. 2.

Civit i Sala, Antoni. Polític. Diputat provincial electe pel districte de Montblanc (1878).

AHDT. Actes, 4.11.1878 (fs.101-102).

Clapés, Teresa. Religiosa. Germana carmelita vedruna, natural de Granollers. Fou la primera mestra titular de nenes del col·legi que el seu institut obrí a Montblanc l'any 1853.

J. M. Porta-P. Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Claver, Isidre. Apotecari de Montblanc (1671).

Jordi González, “Noticias...”.

Claver, Pere. Plebà de Montblanc (1647-1648). Era natural de Montroig del Camp.

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat...".

Clement, Pere. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle (1437).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè...".

[Climent], Maria. Esposa de Francesc Climent, soldat de la Milícia Nacional que es trobava de servei a la presó de Montblanc (edifici del palau del Castlà) la nit del 15 al 26 de maig de 1835 quan una nombrosa partida de carlins, comandats pel *Llarg de Copons* i el *Griset de Cabra*, atacaren l'edifici amb la finalitat d'alliberar els presos. Segons el relat oficial, Maria Climent, enmig de la lluita, anà a socórrer el sentinella greument ferit i tancà les portes de l'edifici per evitar l'entrada de reforços dels atacants. En el mateix document, el comandant de les forces defensores qualifica Maria Climent d'heroïna, *pues a más del valor que tuvo para salir a la calle y cerrar después la puerta del cuerpo de guardia, no cesó mientras duró el fuego de exortar [sic] a los bravos defensores de aquel recinto a morir antes que rendirse*. Gregori Domènech, "Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación...".

Clofent, Jaume de. Síndic de la vila (1295).

Lluís París, *Història de la Serra*.

Cogombre, Ramon. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc (1342).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè...".

Coll, Josep. Comanador del convent de la Mercè (1762).

Cèsar Martinell, *El escultor Luis Bonifás y Massó. 1730-1786. Biografía crítica*. Barcelona. 1948, pàg.159.

Coll, Sebastià. Religiós franciscà. Autor de la "Relación de las fiestas que a Nuestra Señora la Virgen María de la Sierra dedicó la real villa de Montblanch en los días 3 y 4 de junio del pre-

sente año 1764", impresa a Barcelona el mateix any.

J. Sánchez Real, "Un manuscrit del segle XVIII".

Colom, Antoni. Torraire de Montblanc que fou un excel·lent ananeta (finals s. XIX).

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc. Aproximació històrica*.

Colom, Pere. Draper de Montblanc. Junt amb la seva esposa, Margarida, instituí un benefici sota l'advocació de la beata Caterina, verge, a la capella de l'església de Santa Maria dedicada actualment al Sagrat Cor de Jesús (1313). Entre 1298-1299 realitzà vendes de draps francesos a jueus de Santa Coloma de Queralt.

Y. Assis, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*.

Jaume Felip, "L'església gòtica...".

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Colom i Alsina, Josep. Prevere i poeta. Nasqué a Súria (Bages) el 12 d'agost de 1906 però aviat amb la seva família emigrà a Casserres (Berguedà). Estudià a la Universitat Pontifícia de Tarragona i fou ordenat sacerdot el 20 de desembre de 1931 pel cardenal Vidal i Barraquer. Exercí el ministeri a la parròquia de Bràfim (Alt Camp) i, com a vicari, a la d'Alforja (Baix Camp) Vicari de la parròquia de Santa Maria de Montblanc, des de primers d'octubre de 1935, desplega una gran activitat apostòlica entre el jovent. Va promoure el grup montblanquí Fra Magí Català de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, de la que fou consiliari. Autor dels Goigs a llaor de Sant Cristòfor (1936) patró del barri montblanquí del mateix nom. La seva producció poètica, generalment de temàtica religiosa, és molt abundant i ha estat aplegada substancialment en un volum publicat l'any 1988 per la Parròquia de Santa Maria titulat *Poesies de Mn. Josep Colom i Alsina, vicari màrtir de Montblanc*. És molt coneguda la poesia "El temple flamejant" escrita a la presó de Montblanc els dies previs a la seva mort. Morí assassinat a Vallmoll el 4 d'agost de 1936 du-

Coloma, Bartomeu-Joan

rant la guerra civil. L'any 1988 els montblanquins li oferiren un homenatge a Casserres.

Coloma, Bartomeu-Joan. Notari de Montblanc (1535-1550).

Valentí Gual, *Justícia i terra*, pàg. 242 i 466.

Colrat, G. Veguer de Montblanc (1284).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria..."

Comas, Macià. Vegeu Cendrós i Casanovas, Macià.

Comes i Amorós, Agustí. (a) *teixidor*. Veí de la vila mort el 13 deembre de 1893 als 26 anys per trets de la Guàrdia Civil arran les protestes de la població per la supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc.

Josep M. Porta, "La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències" (2).

Comelles, Lluís de. Veguer de Montblanc (1456).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Comenja, Pau. Mestre de cases, de Barcelona, que treballà en la reconstrucció de l'església de Santa Maria de Montblanc (1675). L'any 1679 era encarregat de les obres.

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església..."

Comes, Francesc. Prevere de la vila (1690).

APM. Actes comunitat. 1690, sig. 3.2.16.

Gabriel Serra, "Notes sobre l'arxiu de la Comunitat..."

Comes, Ramon. Rector de la parròquia de Lilla (1930).

Josep M. Grau i i Roser Puig, *Lilla*.

Comes i Carreres, Raimunda. Llevadora. El 1910 tenia 57 anys i era vídua.

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Comes i Huguet, Josep. Músic. Nasqué a Montblanc l'11 de març de 1917. Tocava el saxofon alt i tenor, el clarinet, la bateria, el tible, la guitarra i també havia actuat com a cantant i animador. Va iniciar-se musicalment amb el mestre Jaume Escoté i Òdena entre el 1927 i el 1929. Des del 1929 fins el 1934 tocà amb l'*Orquestra-Cobla Maseras*. El 1934 fou un dels fundadors de *The Yankis Boys*, en la qual tocà fins a l'inici de la Guerra Civil. Durant la guerra civil tocà amb la banda de la seva divisió. Després de la guerra i fins el 1949 tocà a l'Orquestra *Espanya* i del 49 al 54 amb l'Orquestra *Excelsior*, d'Alcover. Durant els anys 50 completà els seus estudis d'harmonia amb el montblanquí Marcel·lí Bayer, professor al Liceu. El 1954 començà a tocar amb l'orquestra del Teatre Novetats de Barcelona i el 1954 es traslladà a Barcelona, on tocà en diferents orquestres: Conjunt *Miguel Duchado*, Orquestra *Savoy*, Conjunt *Joan Castillo*, Orquestra *Ventura*... Amb el Conjunt *Alfredo Doménech* va estar un any fent el programa Fantasia de Ràdio Nacional d'Espanya. Fundà l'Orquestra *Mare Nostrum*. Durant tres temporades s'incorporà a l'orquestra titular del Gran Teatre del Liceu tocant el clarinet. Morí el 17 de gener de 1990.

Núria Medrano Torres, *Musics i ball...*

Comes i Oliveras, Josep. Músic, nat a Montblanc, fill de Josep Comes i Huguet. L'any 1954 es traslladà, junt amb el seu pare, a Barcelona on tocà en diverses agrupacions musicals.

Núria Medrano Torres, *Musics i ball...*

Commeleran i Carrera, Joan. Pintor. Nasqué a Barcelona. Estudià a l'Escola de Belles Arts i celebrà la seva primera exposició a la mateixa ciutat (1929). Excel·lent muralista especialitzat en temes religiosos. Hi ha obres seves al Museu d'Art Modern de Barcelona. És autor del gran quadre de Sant Miquel que presideix l'església del mateix nom de Montblanc.

Josep M. Contijoch, "A propòsit del gran quadre

de Sant Miquel", *El Foradot* (Montblanc) 16 (2003), pàg. 22.

Comte, Francesca. Mestra a l'escola pública (1892-1893).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.8.

Comte, Joan. Prevere. Vicari de Prenafeta (1822).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta (s. XVIII-XX)".

Conangla i Balcells, Antoni. Advocat, natural de Santa Coloma de Queralt, casat amb Dolors Fontanilles Voltes. Jutge municipal (1894). President del *Círculo Católico* (1880). Era d'ideologia carlina.

ACCB. Població. Padró 1889, sig. 1434.5 i Hisenda. Matricula industrial 1879, sig. 662.2.1.

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà*.

Conangla i Fontanilles, Josep. Escriptor i polític. Nasqué a Montblanc el 15 de setembre de 1875. Fill d'Antoni Conangla Balcells, advocat de Santa Coloma de Queralt i Dolors Fontanilles Voltes, de Montblanc. Estudià el batxillerat a Tarragona i cursà els estudis de dret a la Universitat de Barcelona. Col·laborà de jove als periòdics *La Autonomia*, *La Renaixensa* i *Juventut*. Quan la seva lleva fou cridada fou enviat a Cuba però no intervingué en cap acció bèl·lica. Quedà seduït per Cuba i la seva gent. Per això, ja casat amb la montblanquina Maria Tomàs, retornà a Cuba l'any 1902 quan l'illa havia assolit ja la seva independència. Es dedicà al periodisme i fou cap de redacció dels diaris *El Nuevo País* i *El Día*. Esdevingué un dels més fermes puntals de la revista *La Nova Catalunya* que havia estat fundada pel catedràtic de l'Havana Claudi Mimó l'any 1908. Fou soci actiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, de l'Havana, i del Club Separatista Català de la mateixa ciutat, a Barcelona fou homenatjat per la seva tasca a favor de la llengua i de l'ensenyament catalans (1920). Presidí en tres ocasions el Centre Català de la capital cubana i els Jocs Florals celebrats a la mateixa ciutat (1923) en ocasió dels

quals pronuncià el *Discurso y elogio del idioma catalán*. Gran amic i col·laborador de Francesc Macià, junt amb ell va promoure l'Assemblea Constituent del separatisme català celebrada a l'Havana (1928), en el curs de la qual s'aprovà el Projecte de Constitució de Catalunya, que el mateix Conangla havia redactat i que constava de 212 articles. Fou delegat de la Conselleria de Cultura de la Generalitat per a l'Amèrica Central (1931) i presidí els Jocs Florals de la Llengua Catalana de l'Havana (1944). Revisor d'estil del *Diario de Sesiones de la Cámara de Representantes de Cuba*, delegat dels periodistes parlamentaris cubans, fundador de l'Associació d'Escriptors i Artistes Americans, fundador i directiu de l'Associació Bibliogràfica Cultural de Cuba. Dissenyador de la bandera estelada de Catalunya. Escriptor fecund, montblanquí de soca-rel, no oblidà mai la seva vila natal a la qual dedicà una part selecta de la seva producció literària, entre la qual cal remarcar: *Estiu a Montblanc*. *Impressions vuitcentistes* (1892), *El meu pare, que al Cel sia* (1920) i *Montblanquines*. La seva obra escrita sobre molts altres temes, generalment polítics, fou extraordinària. Sense pretensió exhaustiva es poden assenyalar: *El nacionalismo catalán*, *Evocació* (1904), *Elegia de la guerra* (1904), *La ciudadanía adoptiva* (1916), *Cataluña y su voluntad. Principales elementos y razones que deben tenerse en cuenta para el estudio de la cuestión catalana* (1919), *Catalanisme i Cuba* (1921), *Eternal* (1921), *Pasado, presente y futuro de Cataluña* (1924), *Engaños y errores del comunismo* (1935), *Cuba y Pi i Margall* (1947), *Martí y Cataluña* (1951), *Federación y Confederalismo, Las nacionalidades ibéricas, Confederación o separatismo, Paladines catalanes en defensa de los derechos y de las libertades de Cuba, El alma de Cataluña, Conspiración y Martirio de Pintó, Pi i Margall y la independencia cubana, Humanología, Biografía de Tomás Gener i Mirador Humanista* (1955). Estudiós de Maragall escriví *Los otros sentidos* (1957) y *La palabra viva de Maragall*, sobre el gran poeta català i la seva obra. Poeta inspirat, evocà sovint en les seves poesies els temes montblanquins com en *La visió de la*

Conangla i Fontanilles, Rosa

ginesta, Evocacions montblanquines i Rosa mística (1917) poesia dedicada a la Verge de la Serra. Visità diverses vegades Montblanc i, en ocasió d'un dels viatges, fou nomenat soci honorari del Casal Montblanquí (9 d'octubre de 1955). L'Ajuntament de la vila posà el nom de Conangla a l'avinguda que va del Baluard de Santa Anna al santuari de la Serra en un acte públic d'homenatge del 10 de setembre del 1971. Morí a l'Havana el 15 de maig de 1965. El seu fons personal retornà a Catalunya i avui es pot consultar a l'Arxiu Nacional de Catalunya (Sant Cugat del Vallès).

APM, Baptismes, vol. 14 (1870-1880).

ACCB FMM. Cultura, sig. 1540.7.4.

Josep-Lluís Carod Rovira, "Conangla i Fontanilles".

Josep Conangla Fontanilles, *Memorias de mi juventud en Cuba. Un soldado del ejército español en la guerra separatista (1895-1898)*.

Josep M. Poblet, "Semblança...", *Montblanch. Boletín de cultura e información local*.

[Redacció] "Homenaje y entrega del título de socio...", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* 67 (1955).

Joaquim Roy, *Josep Conangla i Fontanilles (Montblanc 1875-l'Havana 1965)*. *Patriarcat del nacionalisme català a Cuba*.

Conangla i Fontanilles, Rosa. Escriptora. Nascuda a Montblanc el 26 de març del 1878. El seu padrí de fonts fou Ramon Conangla, notari de Cervera. Germana de Josep Conangla i Fontanilles. Col·laborà en el setmanari *La Conca de Barbarà* i en diverses publicacions de Barcelona amb escrits de temàtica religiosa. Morí a Montblanc el 22 d'agost del 1953. APM, Baptismes, vol. 14 (1870-1880). APM, Òbits, vol. 10 (1930-1955).

Conesa, Francesc de. Nascut a la vila. Donzell. Possiblement fill de Pere-Joan de Conesa (1460). Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Conesa, Gabriel. Batlle de la vila (1385). Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Esplugas".

Conesa, Jaume de. Escrivà reial i literat. Nasqué a Montblanc vers l'any 1320 i morí a Barcelona el 1375. Fou membre de la cancelleria reial (1342), secretari (1351) i protonotari (1365) del rei Pere III, a qui serví durant més de 30 anys. El Cerimoniós estructurà una nova organització dels afers públics i foren els escrivans de la seva cancelleria els que hagueren de trobar la llengüa i l'estil adequats, a la vegada que contribuïren a la unificació lingüística de la nostra prosa. Jaume Conesa fou un dels més rellevants protagonistes d'aquesta empresa i, per això, és considerat com un dels principals renovadors de la prosa catalana. Traductor escrupulós i elegant, la seva prosa, segons Martí de Riquer, és clara i precisa, amb un substrat de sintaxi llatina severament mesurat. L'any 1367 acabà de traduir al català, amb el títol de *Histories troianes*, la *Historia destructionis Troiae*, de Guido delle Colonne, escrit l'any 1287. La traducció fou editada per R. Miquel i Planas a Barcelona l'any 1906. D'aquesta publicació es conserva un exemplar al Museu-Arxiu de Montblanc, donatiu del llibreter Josep Porter. A Montblanc instituí el benefici de Tots els Sants (1359) a la capella dedicada actualment a la Mare de Déu de Montserrat de l'església de Santa Maria. Jaume Conesa morí a Barcelona l'any 1390. A. Carbonell, A. M. Espadaler, J. Llovet i A. Tayadella, *Literatura Catalana*. Jaume Felip, "L'església gòtica...". Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis". Jaume Riera Sans, *Diccionari d'historiografia catalana*. M. de Riquer-A. Comas, *Història de la Literatura Catalana*. Rafael Tasis, *Pere el Cerimoniós i els seus fills*.

Conesa, Jaume de. Veguer de la vila (1503). Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Conesa, Joan de. Donzell. Doctor en ambdós drets. Morí l'any 1581. Jaume Felip, "L'actual seu del Consell Comarcal..."

Conesa, Pere-Joan de. Probable descendent de Jaume Conesa protonotari de Pere III. Intervingué en l'arbitratge concertat per solucionar el litigi existent entre l'arquebisbe i canonges de la seu de Tarragona, d'una banda, i el paborde Macià Alenyà de l'altra. Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Conflent, Jaume de. Síndic de la vila. Junt amb els síndics Mateu Benancasa, Berenguer Marc i Bernat Peironet, signà l'escriptura de cessió de terrenys per edificar el monestir de la Serra (1295). Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Constança d'Aragó. Reina de Mallorca. Filla d'Alfons el Benigne i de la seva primera muller Teresa d'Entença i germana de Pere III. Nasqué a Balaguer (vers 1330) i fou casada amb Jaume III de Mallorca (1336). En el curs de les hostilitats entre el seu germà Pere III i el seu marit Jaume III, fou retinguda pel primer i instal·lada a Montblanc. Gràcies a les gestions del papa Climent VI fou alliberada i pogué reunir-se de nou amb el seu marit a Montpeller (1345). Morí en aquesta darrera ciutat (1346).

Constantí i Murtra, Antoni. Rector de la Guàrdia dels Prats (1996-1998). Albert Palacín, "Rectorologi..."

Contijoc, Andreu. Natural de Santa Coloma de Queralt. Rector i degà de Montblanc. N'exercí les funcions des de 1329 a 1356. Durant el seu temps de rector passà pels moments terribles de la gran fam de 1333 i de la pesta negra de 1348. També durant el seu rectorat es cobrí la major part de la volta de l'església de Santa Maria que s'estava construint. L'any 1347 donà mil sous per a la construcció de l'església de Santa Coloma de Queralt on fundà el benifet de Sant Andreu. El 1349 signava una concòrdia amb el municipi que posava fi al plet relacionat amb els drets sobre els documents notariais que es redactaven a l'escribania de Montblanc.

Jaume Felip, *Llibre de privilegis...* pàg. 112-126.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc", *Full Parroquial* (Montblanc), 920 (1989), pàg. 2.

Joan Segura i Valls, *Història de Santa Coloma de Queralt*. Santa Coloma de Queralt, 1984 (3a. edició) pàg. 289.

Contijoc, Bartomeu. Jurista montblanquí (s. XIV). El rei Pere III el designà jutge per resoldre certes qüestions entre la Universitat de l'Espluga i uns homes de Blancafort (1399).

Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Espluga".

Contijoc, Joan. Vicari de l'església de Santa Maria de Montblanc (1496).

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

La població de les Vegueries de...

Contijoch i Carol, Josep. Industrial. Nascut a Montblanc el 1903, estudià a Barcelona enginyeria industrial, completant la seva formació a Ginebra (Suïssa) als anys vint. Alcalde de la vila, des del 12 d'octubre de 1934 al 16 de febrer de 1936. President del club de futbol C.D. Montblanc (1931). A l'inici de la guerra civil li foren incautats els béns i es va veure obligat a fugir i durant tres anys s'amagà a Barcelona a casa d'uns amics. Aquest captiveri forçat el marcà per la resta de la seva vida; amb tot gràcies a l'ajut de la seva esposa, Rosa Casanovas i Monfar, superà el tràngol. Algun historiador ha afirmat que es refugià a les Illes Balears, fet incert. Aquesta confusió té l'origen en el trasllat durant la postguerra de Josep Contijoch a Mallorca per a instal·lar una nova fàbrica d'alcohol, en estar prohibida la seva destil·lació a la península. Morí el 1952 a la República de l'Equador.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Arxiu Família Contijoch (Montblanc).

Josep M. Castellví i Tàrraga, *Història dels 50 primers anys del futbol montblanquí*.

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà 1890-1939...*

Contijoch i Grinyó, Francesc

La Nova Conca (Montblanc), 2 d'octubre de 1920.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Contijoch i Grinyó, Francesc. Propietari i industrial nat a Montblanc el 1867, fill de Josep Contijoch i Poblet. Continuà amb el negoci familiar de destil·lació d'alcohol pur, proveïdor de la casa Domecq. Amplià el proveïment d'aigües potables a la vila amb la compra de la Vall. Diputat provincial pel partit conservador. Casat amb Coloma Carol Segura, originària de Santa Coloma de Queralt. Morí el 6 de gener de 1936.

Aires de la Conca (Montblanc), 25 de gener de 1936.

Arxiu Família Contijoch (Montblanc).

Contijoch i Poblet, Josep. Hisendat i industrial. Nat el 1848, fill de Josep Contijoch, de Barberà de la Conca i d'Antònia Poblet. Casat amb Rosa Grinyó i Casanoves. Tenien un hostal a la Plaça Major número 18 (cantonada amb la Font Major), edifici que ampliarien amb la compra de la casa del costat. Home emprenedor pels negocis, adquirí a una empresa francesa la fàbrica de licors instal·lada a l'antic convent de Sant Francesc (amb la qual cosa, atenent la cronologia, no fou el culpable de la crema de la seva biblioteca com alguna vegada s'ha comentat), que esdevingué destil·leria d'alcohol. Promotor de la baixada d'aigües del Mas d'en Solé (1887-1888), sota el nom comercial de *José Contijoch y Compañía*. Comissionista de vi i carbó. Regidor de l'ajuntament (1890-1893). Morí a Barcelona. Arxiu Família Contijoch (Montblanc). Gabriel Serra, "La Conca de Barberà...".

Copons i d'Aguilar, Maria. Vegeu Aguilar, Maria d'.

Copons i d'Aguilar, Ramon-Maria. Castlà de Montblanc (1768). Era fill de Maria d'Aguilar i residia a Barcelona. Sembla totalment desvinculat de la vila ja que en el seu testament (1768) no esmenta el nom de Montblanc. Al segle XVII la castllania medi-

eval s'havia desnaturalitzat i només es mantienien els drets i propietats que generaven una renda.

Josep M. Grau, "El castlà de Montblanc,...".

Copons de Calders i de Vilafranca, Jaume. Castlà de Montblanc (1722) i baró de Segur. Casat amb Maria d'Aguilar. Partidari acèrrim de l'arxiduc Carles. Després de la guerra de Successió li foren segrestats tots els béns.

Jaume Felip, "Possessió de la Castllania...".

Josep M. Grau, "El castlà de Montblanc,...".

Copons i de Copons, Pere de. Arquebisbe de Tarragona (1729-1753). Natural de Barcelona. Col·laborà econòmicament a la construcció de la volta del cor de l'església de la Serra (1750).

Josep Blanch i Fontanilles, *Arxiepiscopologi de la Santa Església Metropolitana i Primada de Tarragona*. Tarragona, 1951.

Ramon Sabaté, "Resum...".

Cortada, Antoni. Prevere. Vicari de Prenafeta (1844).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Cortès i Foguet, Ramon. Religiós franciscà. Nat a Montblanc el 28 de febrer de 1889. Professor als col·legis de Balaguer i de la Bisbal. Morí assassinat el 15 d'octubre de 1936.

Cortès i Oller, Francesc. Alcalde del municipi de Lilla i Prenafeta (1877). Sembla que presidí el darrer ajuntament.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Cortès i Rodón, Antoni. Natural i veí de Lilla. Soldat del Regiment d'Infanteria de Tetuan, guardonat amb la creu de plata de l'Ordre del Mèrit Militar (1880) per la seva actuació en l'acció de guerra de Monte Montaña contra forces carlines (1874).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Cortí, Joan. Rector de la Guàrdia dels Prats

(1501-1507). El cognom correcte podria ser Contí.

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Cortiella, Salvador. Vicari perpetu o residenc de Lilla (1776-1782).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Coscollana, Josep. Metge de la vila. Nasqué l'any 1680, fill de Benet Coscollana, pagès de l'Espluga de Francolí. Estava casat amb Francesca Arqués. L'any 1720 ja exercia la medicina a l'Espluga. L'any 1723 fou contractat com a metge de Montblanc i traslladà el seu domicili a la vila, on visqué la resta de la seva vida. La seva vida professional fou llarga ja que a l'edat de 80 anys encara visitava malalts. Habitava la casa denominada actualment cal Xolis, al carrer Pere Berenguer de Vilafranca, en els balcons de la qual encara es poden veure un relleu amb la menció abreviada "Dr. IOhan COscullanA, 1761" i un altre amb un escut i la birreta de doctor. Exercí activitats polítiques a la vila, ja que l'any 1734 figura com a regidor. Morí l'any 1776.

Josep M. Grau. "El creixement urbà... (2)".

Població i lluita contra la mort...

J. Sánchez Real, *Bestiari folklòric...*

Costa, Antoni. Escultor nascut a Berga en el si d'una família d'escultors. Autor, junt amb Francesc Vogué, del gran retaule major de l'església de Santa Maria de Montblanc, dissenyat per l'escultor vallenc Lluís Bonifàs i destruït durant la guerra civil de 1936. Morí a la vila el 26 de juny de 1775.

J.M. Grau, "El retaule major de Santa Maria...".

Josep M. Grau i Roser Puig, "L'última obra de l'escultor berguedà...".

Costa, Carles. Religiós franciscà. Guardià del convent de la Mercè (1935). Regia la comunitat montblanquina el 7 d'abril de 1936 quan l'Ajuntament disposà el desallotjament de l'edifici del convent.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la

Mercè...".

Cuatrecases Llobet, Francesc. Hostaler natural de l'Ametlla de Segarra. Havia arribat a Montblanc l'any 1869.

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Josep M. Grau i Pujol, "Hostals i fondes a Montblanc (segles XVIII-XIX)", *El Foradot* (Montblanc) 45 (2007), pàg. 11-12.

Cucurull i Batalla, Ramon. Rector o encarregat de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1952-1963) i col·laborador de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1952-1963). Era natural de Valls.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Cugat, Francesc. Natural de Riudecols (Baix Camp). Rector de Rojals. Amplià l'església aixecant les parets de la sagristia (1798) i construint la capella de sant Antoni de Pàdua (1803) en què s'hi col·locà un nou retaule dedicat a aquest sant (1804). Deixà escrit que a Rojals s'esperava l'entrada dels francesos i, dies més tard, anotava de l'afusellament d'un rojalenc al paratge denominat les Eres.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Valentí Gual, "Rojals, una ciutat...".

Cunillera, Joan. Prevere. Vicari (1896-1900), rector (1901) i ecònom (1904) de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc.

La Conca de Barbarà (Montblanc) 12 d'agost de 1905.

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...".

Cunillera, Josep. Ecònom, regent de la Guàrdia dels Prats (1849-1851 i 1870-1876). Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Cunillera i Olivé, Remigi. President del

Cuquetes, Francesc

Casal Montblanquí (1953-1954).
Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí*.

Cuquetes, Francesc. Batlle de la vila (1397).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Curto i Tàcies, Pere. Farmacèutic natural
de Valls (1882). Llicenciat el 1910. La seva

esposa Carme Milà, era de Barcelona. Residien a Montblanc des del 1920. Morí a la vila l'any 1949.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 829 i Població. Padró 1930.

Josep M. Grau, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XXI)", *La farmàcia de Montblanc* (s. XVIII).

D

Dalmau i Marsal, Eloi. Músic. Nasqué a Montblanc el 4 de juny de 1894. Tocava el contrabaix. Formà part de les orquestres *La Vella*, cobla-orquestra *Els Montblanquins*, *Amorós*, *The yankis boys*, *Maseras* i *Espanya*. Morí a Montblanc el 26 d'agost de 1978.

Informació de la família.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Dalmau, Isidre. Prevere. Rector de la parròquia de Lilla (1903-1905) i, després, de la de Prenafeta (1905-1908).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Dalmau, Josep. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1799). Vicari de Prenafeta (1807-1812).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari del Miracle..."

Dalmau, Pere. Daurador veí de Barcelona. Autor del daurat de l'altar i retaule major del santuari de la Serra (vers 1855).

Dalmau, Rafel. Prevere. Beneficiat de Santa Maria de Montblanc (1739).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Dalmau, Simó. Cònsol de la vila (1671).

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

Dalmau i Miret, Salvador. Pagès. Casat amb Elvira Dalmau. El febrer de 1930 fou elegit president de la *Sociedad Agrícola Mont-*

blanquense. Els seus companys de la junta de govern eren: Josep Folch i Folch (sots-president), Ramon Porté i Dalmau (secretari), Miquel Olivé i Porté (sots-secretari), Martí Cartaïa (tresorer), Josep Sanahuja (comptador), Ramon Agustí (primer vocal), Ramon Gay (segon vocal), Josep Folch i Ortal (tercer vocal). El 1932 era president de l'Associació Laica de Montblanc. Acabada la guerra fou empresonat (1939-1941).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.3.5.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Els empresonats polítics de la Conca de Barberà a Tarragona, a finals de l'any 1940", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 12 (1994), pàg. 138.

Josep Recasens, *La repressió franquista a la Conca de Barberà...*

Dalmau i Mulet, Josep. Vicari de Santa Maria (1945-1946).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Dalmau i Murtra, Joan. Comerciant, nat a Montblanc, fill de Joan i Gertrudis. Casat amb Teresa Sabaté i Pedrol. Alcalde de Montblanc. Prengué possessió el primer de juliol de 1895 i cessà el mateix mes de 1899. Durant el seu mandat fou restablert el Jutjat de 1ª instància i instrucció. Aconseguí el retorn dels religiosos franciscans a Montblanc que obriren escola a l'antic convent de la Mercè. Deixà escrit un diari personal (1863-1895). Fou president de la Germandat del Pendó del Santíssim Sagrament (1887-1889) i vocal de la Cambra Agrícola de Montblanc i la Conca. Era conegut com Joanet Murtra. Morí a Montblanc el 7 d'agost de 1906 als 64 anys d'edat.

Dalmau i Sabaté, Gertrudis

APM. Òbits, Santa Maria 9 (1904-1929).

Josep M. Contijoch, "Renoms".

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

"La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències" (3).
"La Germandat de socors..."

Dalmau i Sabaté, Gertrudis. Religiosa carmelita vedruna. Nasqué a Montblanc el 2 de gener de 1881. Ingressà a la congregació el 1898. Fou superiora de la comunitat de Manresa. Morí en aquesta darrera ciutat el dia 25 de febrer de 1963.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites Vedrunes a Montblanc*.

Dalmau i Sabaté, Joan. Alcalde de la vila, on nasqué el 1870, fill del també alcalde Joan Dalmau Murtra. Es casà amb Magdalena Català i Timoneda, de Llorenç de Vallbona (Urgell). Prengué possessió de l'alcaldia el 7 d'agost de 1909. Cessà l'1 de gener de 1910. Fou regidor en altres ajuntaments. Polític tradicionalista, fundador de la Joventut Jau-mista de la vila. President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1920-1922). Morí a Montblanc el 30 de gener de 1951.

APM, Òbits Santa Maria (1930-1954).

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

"La Germandat de Socors..."

Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victoria..."*.

Dalmau i Sabaté, Josep. Poeta. Nat a Montblanc el 7 de maig de 1873. Fill de Joan Dalmau Murtra, traginer, i Teresa Sabaté Pedrol, de la vila. Publicà en castellà un volum de poesia titulat *Capullos poéticos* (1897). Publicà també moltes poesies al Butlletí de l'Ateneu Obrer de Tarragona i era gran amic de Cosme Vidal (Josep Aladern). Utilitzà el pseudònim Nuño Núñez. Morí a Barcelona el 1906 als 30 anys d'edat, víctima de tuberculosi.

APM. Baptismes, vol. 14 (1870-1880).

JMCC, "Renoms".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Lluís Vives, "Narracions històriques..."

Daniel, Esperança. Abadessa del monestir de la Serra (1594 a 1599). Durant el seu abadiat es féu nova informació dels fets prodigiosos de la Serra (1576-1590) i entraren a la comunitat de la Serra quatre exemplars monges del monestir de Santa Elisabet, de Barcelona (21 de novembre de 1594). Llavors era mestra de novícies sor Margarida Garret. L'abadessa Esperança Daniel morí l'any 1599.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, "Resum..."

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Darderic, Francesc. Campaner major de l'església de Santa Maria. Fou contractat pel termini de 4 anys el 23 de gener de 1563.

Pau Queralt, "El toc de les campanes".

J. Sánchez Real, "El campaner rebel".

Daroca, Simó. Sots-veguer de Montblanc (1318).

Josep M. Llobet, "Dues lletres..."

Deguí, Pere. Clergue i filòsof nascut a Montblanc (s. XV). Estudiós de la filosofia lul·liana. Després d'haver ensenyat a Barcelona regí, a partir de l'any 1481, la càtedra de filosofia lul·liana de Ciutat de Mallorca en la qual desenvolupà una extraordinària tasca científica. A Roma obtingué del papa Sixte IV l'aprovació de les tesis contingudes en la seva obra més coneguda *Janua Artis Magistri Raymundi Lluli*. De nou a Mallorca constituí escola a la muntanya de Randa junt amb els seus deixebles anomenats deguins. Nomenat l'any 1487 capellà de la cort dels Reis catòlics exercí la seva càtedra en totes les ciutats on la cort s'aturava, circumstància que féu possible una extraordinària difusió de la filosofia lul·liana. A més de l'obra ja esmentada *Janua Artis* (Barcelona, 1473), escriví, entre altres, *Opus divinum*, dividida en quatre parts: Metafísica, Física, Lògica i Distincions plurificables, *Tractatus de differentia* (Sevilla, 1500), *Formalitates brevis* (Sevilla, 1500), exemplars

de les quals es poden trobar a la Biblioteca de Catalunya. Segons Eulàlia Duran, gràcies a Deguí el lul·lisme adquirí categoria universitària. Deguí no es limità a desenvolupar els aspectes filosòfics de l'obra de Llull sinó que la continuà fins a les seves prolongacions teològiques i místiques. Pere Deguí és considerat –afegeix– el més important dels deixebles de Ramon Llull. Morí l'any 1500 a Sevilla on havia anat a fundar una càtedra de doctrina lul·liana.

Eulàlia Duran, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, vol II (D-0). Barcelona, 2000.

Lluís Farré, "Un montblanquí il·lustre".

Pedro Guirao, "El P. Pedro Dagui".

Pau Queralt, "A l'entorn de Pere Deguí, la grafia del seu cognom", *Aires de la Conca* (Montblanc) 80 (1928).

Mariàngela Vilallonga, "Pere Dagui", *La literatura llatina a Catalunya al segle XV*. Barcelona. 1993, pàg. 89-92.

Delgado de Torres, Manuel. Metge nat a Cadis (1895) en exercici a Montblanc (1920-1941). Posseïdor del segon aparell receptor de ràdio que hi hagué a la vila (1925?). El pioner de la radiofonia a Montblanc fou Enric Pujadas i Font (1924).

Delgado i Guasch, Pere. Prevere. Nat el 1866 a Valls. Arribat a Montblanc el 1916, fou capellà del santuari de la Serra, funció que deixà a causa de la guerra civil (1936).

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 5766 i Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

Josep Recasens, "L'anomenat "Año de la victòria"...

Desclergue, Berenguer de. Notari de Montblanc (1440).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Salvador-J. Rovira Gómez, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desclergue, Bonaventura I de. Notari de la vila (1546) i diputat local, pare de Bo-

naventura Desclergue, beneficiat de l'església de Sant Miquel, i de Francesc Desclergue. En primeres núpcies es casà amb Isabel Montseny.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Salvador-J. Rovira Gómez, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desclergue, Bonaventura II de. Doctor en drets. Assessor jurídic ordinari del veguer Llordat (1603).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Salvador-J. Rovira Gómez, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desclergue, Francesc de. Jurista de gran prestigi i personalitat, doctor en drets civil i canònic, assessor del veguer de Montblanc Francesc de Castellví (1627); assessor del batlle de Sarra (1635) i advocat, assessor i procurador del monestir de Poblet durant molts anys (1640). Arribà a ocupar el càrrec de veguer de Montblanc (1624). En testament de 8 de febrer de 1646 disposà ser enterrat a l'església de Sant Francesc de Montblanc.

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria..."

Salvador-J. Rovira Gómez, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues de Montblanc*.

Desclergue, Galcerà II de. Doctor en drets canònic i civil, veí de la vila (1502). Estudià a Lleida i a Tolosa.

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desclergue, Lluís de. Veguer de Montblanc (1581).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria..."

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desclergue, Pere de. Notari de la vila (1499).

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desclergue i Montseny, Bonaventura de. Prevere, fill de Bonaventura I Desclergue. Fou

Desclergue i Tous, Amadeu de

beneficiat de l'església de Sant Miquel (1549). Salvador-J. Rovira Gómez, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues*

Desclergue i Tous, Amadeu de. Doctor en dret per la Universitat de Lleida (1624), i veguer de Montblanc. Fill de Francesc Desclergue i de Caterina Tous.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Desona, Berenguer. Veí de Pontils. Fundà el benefici de Sant Sadurní a l'església de Sant Bartomeu de Montblanc (1397).

Pau Queralt, "L'església i hospital de Sant Bartomeu".

Dionís, Miquel. Prevere de la comunitat de Santa Maria (1638). Fou vicari de la parròquia de Montblanc i encarregat de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1640-1654). Durant el seu mandat i en ocasió de la guerra dels Segadors les tropes castellanes ocuparen la Guàrdia dels Prats i incendiaren l'església. APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII...".

Doltres i Escoda, Josep Maria. Natural de Poboleda (Priorat). Encarregat de la parròquia de Rojals, juntament amb la de Mont-ral (1946-1949).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Domènec, Joan. Prevere. Regent de la parròquia de Lilla (1912).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Domènech, Josep Maria. Vicari de Santa Maria (1929).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Domènech i Bonet, Josep. Coadjutor de

la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1912-1915). Era natural de Valls. El 1910 tenia 31 anys.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...".

Domènech i Circuns, Josep. Mestre i escriptor de Montblanc. Autor d'*Elements de Gramàtica castellana-catalana*. (Barcelona, 1829) i la *Vida de la proto-màrtir Santa Tecla: patrona de Tarragona y de todo el Principado de Cataluña*. Aquesta darrera obra s'ha editat a Tarragona el 1993 a cura dels tarragonins Andreu Dasca i Jordi Rovira.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Domènech i Marsal, Pere. Escultor i daurador de Reus, nat el 1864. Autor del retaule major de l'església de Sant Joan Evangelista de Lilla (1913). El 1901 realitzà l'altar del Sagrat Cor de la parròquia de Sant Francesc de Reus, el 1902 en construí un altre sota la mateixa advocació a la parròquia de Vimbodí.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Josep Olesti i Trilles, *Diccionari biogràfic de reusencs*, vol. 1r. Reus, 1991, pag. 217.

Domingo, Jaume. President de la Germanat de la Soledat (1880). Antoni Roselló era secretari.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.7.1.

Domingo, Joan. Eclesiàstic. Frare del convent de Sant Francesc. Mestre de gramàtica de la vila (1747).

Domingo, Josep. Bastoner (1925). Era conegut amb el renom de *Marcó*.

Domingo, Manuel. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1782-1785). Natural de Reus. Prengué possessió el 12 de juliol de 1782, a l'església de Sant Miquel on antigament havia estat fundat el benefici de Santa Quitèria, annex a l'ofici d'organista. Cessà el 19 de novembre de 1785.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*
J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Domingo, Nicolau. Jurista de Montblanc (1382).

Jordi Morelló Baget, *Fiscalitat i deute públic en dues viles del Camp de Tarragona. Reus i Valls, segles XIV i XV*. Barcelona, 2001, pàg. 336.

Domingo i Ardèvol, Josep. Prevere, escriptor i poeta. Nasqué a Montblanc el 22 de març de 1890. Fill de Jaume Domingo i Miret, d'ofici sabater, i Maria Ardèvol i Vallverdú, del Lloà (Priorat). Estudià al col·legi de la Mercè i fou anxaneta de la colla dels Torraires de Montblanc. Féu els estudis eclesiàstics al seminari de Tarragona, fou ordenat sacerdot i celebrà la primera missa a l'església de Santa Maria, integrant-se en la comunitat de preveres del mateix temple. Vicari de Santa Maria (1903). Director de l'associació juvenil Pomells de Joventut de Montblanc i del seu butlletí *Nova Llabor* (1922). Els Pomells de Joventut van ser dissolts i el periòdic *Nova Llabor* clausurat els primers temps de la dictadura de Primo de Rivera. Director d'un grup teatral juvenil (1923). Fou també director de *L'Estel. Revista mensual d'esports. Portaveu de l'Agrupació Excursionista* (1924-1926). Mn. Josep Domingo tingué al seu càrrec les parròquies de Lilla (1907-1929), Blancafort, Barberà i la Guàrdia dels Prats, de la qual fou ecònom (1935 a 1951), amb el parèntesi de la guerra civil. Els veïns d'aquesta darrera parròquia li oferiren un homenatge de gratitud l'11 de març de 1951. Gran llatísta es dedicà també a l'ensenyament d'aquesta llengua. Sacerdot exemplar i prudent, conseller de tothom. Gaudí sempre d'una gran popularitat per la seva senzillesa, simpatia i bonhomia. Predicà durant més de 30 anys en la festa de Sant Roc, patró del barri del mateix nom en el qual vivia i del qual era un gran animador. Escriptor de bella i senzilla prosa, col·laborà en diverses publicacions locals i comarcals. Poeta que cultivà els temes religiosos i populars montblanquins. Autor de diversos goigs, entre ells el de Sant Roc i de Sant Joan

(1906) que musicà el mestre Gelambí, i d'uns Pastorets que foren representats a Montblanc. Vocal de la Junta d'Obres del santuari de la Serra i vicepresident de la Congregació de la Puríssima Sang. Morí a Montblanc el 21 de setembre de 1951 als 72 anys.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.18.6.

Montblanch. Boletín de cultura e información local. (octubre de 1951).

Judit Albalat, "L'activitat teatral..."

Jospe M. Grau i Roser Puig, *La història de la premsa...*

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Domingo i Gelambí, Llorenç. Mestre de l'escola pública de la vila. La primera referència la trobem l'any 1906. El 1910 tenia 66 anys. La seva esposa era d'Arbeca.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.10. i Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Domingo, Maties. Músic. Nasqué a Montblanc en data no concretada de finals del segle XIX. Trompetista. Formà part de diverses agrupacions musicals de la vila (*La Vella, Amorós, Maseras*). Era conegut amb el renom *el serraller*. Morí a la vila.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Donadéu, Guillem. Notari de la vila (1383-1392).

Jaume Felip, *Llibre de privilegis...*

Eufemià Fort i Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 296.

Pere Sanahuja, "L'almoïna dels sastres..."

Duch, Paula. Abadessa del monestir de la Serra (1846). Fou elegida de nou els anys 1858 i 1863.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Duran i Viusà, Josep. President del club de futbol Penya Joventut (1933).

Jospe M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol montblanquí*.

E

Eixalà, Àngel d'. Militar. Capità del Batalló 1r. de la Milícia Nacional de Valls. Fou enviat a Montblanc (10 de febrer de 1835) davant del temor d'un atac de les forces carlines que actuaven pel Tallat.

Gregori Domènech, "Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación Histórica..."

Elionor de Castella. Esposa de Jaume I, a favor de la qual el rei infeudà la vila de Montblanc (1221).

Antoni Hernández Palmés, "Sepulturas reales en la Seu Vella, viajes póstumos del Rey D. Alfonso IV", *Ilerda* (Lleida) 40 (1979), pàg. 129-165.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Elionor I de Navarra. Infanta d'Aragó, filla de Joan II de Catalunya i Aragó i de Blanca de Navarra. Nasqué l'any 1425. En morir el seu germà Carles, príncep de Viana, del qual fou hereva, pretengué el ducat de Montblanc i es titulà duquessa de la vila. Es casà amb Gastó IV de Foix (1435). Mort el seu pare (1439) accedí al tron de Navarra, però morí quinze dies després. Els hereus d'Elionor reivindicaren, sense èxit, el dret al ducat de Montblanc. Això motivà que fins al segle XIX hi hagués pretendents que procedien del comte de Foix.

Jaume Espelt, "1387-1987. VI Centenari del Ducat..."

Elionor d'Urgell. Filla segona de Jaume II, el Dissortat, comte d'Urgell, i de la seva muller, la infanta Isabel, filla de Pere III el Cerimoniós i de Sibila de Fortià. Nasqué vers l'any 1410. Després que el seu pare fos empresonat (1413) i de veure confiscats tots els seus béns, visqué amb la seva mare al monestir

de Sixena. Més tard fou portada a Balaguer, a la cort reial de València i a Castella, junt amb la seva germana gran Isabel. A la mort de Ferran I (1416), la reina Elionor d'Albuquerque s'ocupà de l'educació d'Elionor i d'Isabel. Tornà a Catalunya (1422) i visqué a Lleida, sota la tutela de l'ardiaca Guillem de Barutell, parent de la seva mare, nomenat tutor d'ambdues germanes per Alfons IV, el Magnànim. Es traslladà a Montblanc (1424) on féu vida eremítica i de penitència a l'ermita de Sant Joan i, segons la tradició, a la cova de Nialó prop de l'ermita. El mot *Nialó*, deriva de la contracció de l'originari Na Elionor. Gaudí de fama de santedat. Visità periòdicament el venerable fra Pere Marginet, monjo de Poblet, que feia vida de penitent a les muntanyes de la Pena i les misses del qual oïa sovint. Rebé cartes de la reina Maria pregant-li l'encomanés a les oracions de fra Marginet (1424) i expressant-li el desig de parlar amb ella (1429). Féu testament a Montblanc. Morí, sembla, l'any 1430 i el seu cos fou enterrat a l'església de Poblet. L'Associació Catalanista de Montblanc posà a la cova de Nialó el 29 de maig de 1906 una placa de marbre amb el text: "Ací feu anys seguits dura penitència la germana [sic] de l'immortal Jaume d'Urgell, darrer hereu de la dinastia reial de Catalunya, N'Elionor d'Aragó, qui visqué a Sant Joan i hi morí santament en 1430, i fou enterrada a Poblet".

Agustí Altisent, *Història de Poblet*.

Virgínia Costafreda Puigpinós, "Elionor d'Urgell, filla del comte Jaume el Dissortat i la seva trajectòria pel Regne de Nàpols", *Urtx* (Tàrraga) 16 (2003), pàg. 55-74.

[Redacció] *Aires de la Conca* (Montblanc), 28 de març de 1925.

Elisenda

Elisenda. Vídua de Ramon d'Oluga, de la Guàrdia dels Prats. Benefactora del santuari de la Serra (1343).

Ramon Sabaté, "Resum..."

Eloi, Felip. Nascut a Montblanc. Organista de l'església de Santa Maria (1776-1777).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Eloi, Jaume. Mestre de minyons de la vila (1734-1738). Originari del Talladell [actual municipi de Tàrraga].

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció..."

Enrich, Delfi. Religiós franciscà, guardià del convent de la Mercè de Montblanc (1929).

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè...*

Ermengol, Pere. Nasqué a la Guàrdia dels Prats pels voltants de l'any 1220. Fill de casa noble s'aficionà a les armes i en una discussió matà el seu contrincant. Fugint de la justícia reial es convertí en bandoler. En una batuda que el seu pare, Arnau, féu contra els malfactors per ordre del rei Jaume I, s'enfrontaren pare i fill i aquest es lliurà i demanà perdó. Obtingut l'indult reial, Pere ingressà a l'orde mercedària i entre els anys 1261 i 1264 realitzà diverses missions a Múrcia, Granada i Alger, alliberant més d'un centenar de captius. A Bugia fou condemnat a mort però miraculosament es salvà. Més tard tornà a la Guàrdia dels Prats i es dedicà totalment a la pregària i a la caritat envers els pobres. Morí a la Guàrdia dels Prats el 27 d'abril de 1304. L'any 1688 fou canonitzat.

Joaquín Millán Rubio, "Sant Pere Ermengol. Àngel, dimoni, redemptor, màrtir", *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004, pàg. 133-144.

Josep Sanahuja i Bulló, "VII Centenari de la mort de Sant Pere Ermengol", *El Foradot* (Montblanc) 24, (2004), pàg. 4 i seg.

Manuel Sancho, *Vida de S. Pedro Armengol. Religioso de la Merced*. Lleida, 1904.

Eroles, Beatriu d'. Abadessa del monestir

de la Serra (1535).

Jaume Felip, "El Renaixement..."

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Esbrí i Òdena, Josep. Músic (Barcelona, 1930-Montblanc 1995). Visqué a Montblanc entre 1939 i 1947, on participà activament en la vida musical i teatral de la vila. Posteriorment marxà a París. Casat amb la montblanquina Laura Masdeu Pàmies. Autor de la lletra i música de *Pregària*, dedicada a la Mare de Déu de la Serra i *Retorn*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*

"Els cants dedicats a la Mare de Déu de la Serra"...

Escandé i Barthés, August. Comerciant francès que, en el darrer terç del segle XIX instal·là a Montblanc una central elèctrica que produí llum elèctrica per a la vila. La central estava instal·lada en un local de la Muralla de Sant Francesc.

Josep M. Badia i Batalla, *Notes sobre el subministrament elèctric de Montblanc*.

Vicenç Bayona Cardona, "Montblanc i l'electricitat", *El Foradot* (Montblanc) 39 (2006), pàg. 4-8.

J. Casanovas, "L'arribada de la llum elèctrica".

Llorenç Sánchez Capdevila, *L'aventura hidroelèctrica de la Vall de Capdella*. Barcelona, 1992, pàg. 62.

Escayola i Blanch, Joan. Pintor, nat a Montblanc el sis de març de 1908. S'especialitzà en pintura *guache* i en aspectes urbans. Exposà a Barcelona a la Sala Busquets en els anys 50 del segle passat i a Montblanc, vila que inspirà molts dels seus quadres.

J. F. Ràfols (director). *Diccionario de artistas de Cataluña, Valencia y Baleares*. Barcelona. 1980, vol. II, pàg. 371.

Escayola i Campdepadrós, Francesc. Calderer. Natural de Caldes de Montbui i resident a Montblanc el 1889. Havia arribat a la vila l'any 1863 als 13 anys d'edat. Casat amb Beneta Vendrell i Montseny. President de la *Juventud Republicana de Montblanch* (1907). En aquell any la junta directiva la formaven: Antoni Civit (sots-president), Manuel Sana-

huja (secretari), Josep Llopis (sots-secretari), Josep Girons (tresorer), Salvador Tell (vocal), Macià Sigró (vocal), Josep Ribas (vocal) i Josep Company (vocal).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.3.2 i Població. Padró 1889.

Escobar i Navarro, Eugeni. Metge a Montblanc (1946).

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 5766.

Escoda, Josep. Ecònom de Santa Maria (1840).

J. Sánchez Real, "La tornada a la Serra..."

Escoté i Amorós, Jaume. Músic. Era conegut com *el Coletó*. Nasqué a la vila el 16 de febrer de 1849. Director de l'orquestra *La Vella* (1866 i 1866 i 1894). Morí a Montblanc el 12 de març de 1915.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Escoté i Escoté, Jaume. Músic. Nasqué a l'Espluga de Francolí l'any 1800 i adquirí la formació musical a l'escolania del monestir de Poblet. Subdirector, per als actes religiosos, de la Música del *Coletó*, *La Vella*. Fou el primer músic de la generació dels *Coletó*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Escoté i Fort, Ferran. Alcalde de Rojals, nat el 1893. Acabada la guerra civil fou empresonat (1939).

Josep Recasens, *La repressió franquista...*

Escoté i Gelambí, Jaume. Músic. Nat a Montblanc el 5 d'agost de 1824. Violinista. Era conegut com *el Coletó*. Membre de l'agrupació Música del *Coletó* (1844), primer director de *La Vella* (1850) i també primer director del Cor L'Assutzena. Morí a la vila el 4 de gener de 1887.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Escoté i Gelambí, Josep. Músic. Nat a Montblanc el 16 de febrer de 1827. Formà part de la Música del *Coletó* (1844). Morí a la vila en data no determinada anterior a 1871.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 228.

Escoté i Martí, Maties. Músic. Nasqué a Montblanc el 2 de juliol de 1922. Tocava el piano, el contrabaix, el bandoneó i l'acordió. Treballà en diferents agrupacions musicals amb Jaume Escoté i Òdena i formà part de les orquestres *Espanya* i *Ritmo y Melodía*. Durant uns mesos dirigí l'Orfeó del Casal Montblanc. Anys després va marxar a Andalusia. Morí a Màlaga el 22 d'agost de 1997.

Dades facilitades per Núria Medrano.

Escoté i Miquel, Jaume. Director de la banda de música *La Vella*, que, a la segona meitat del s. XIX, tenia la seva seu a la societat L'Assutzena, de la vila.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, *Apunts històrics sobre el palau Alenyà...*

Escoté i Òdena, Jaume. Músic. Nascut a Montblanc el 24 d'abril de 1879. Fill de Jaume i Maria i casat amb Teodora Martí. Era conegut com *el Coletó*. Tingué un fill, Macià que també fou músic. Pianista i violinista. Dirigí l'agrupació coral El Pensament (1905) i l'orquestra *La Vella* (a partir de 1910). Morí a Montblanc el 14 d'octubre del 1943.

APM. Òbits Santa Maria (1930-1954).

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 229.

Montblanc i la Sardana.

Escoté i Òdena, Josep Maria. Germà de l'anterior. Sastre, músic i compositor, nat a Montblanc el primer d'octubre de 1884. Fill de Jaume Escoté i Amorós, sastre, i Maria Òdena i Martí. Estava casat amb Antònia Pérez i Fortuny. Tocava el clarinet. Dirigí la cobla *La Principal del Vallès*, de Sabadell (1921). Morí a Sabadell el 10 d'agost del 1966.

APM. Baptismes Sant Miquel, vol. 2 (1881-1900).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 229.

Montblanc i la sardana.

Escoté i Rius, Gregori. Alcalde de Rojals (1910-1916).

Escoté i Rué, Josep

ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Escoté i Rué, Josep. Músic. Nat a Montblanc el 20 de febrer de 1883. Era conegut com *Josepet de cal Coletó*. Tocava el cornetí i la trompeta. Forma part de les agrupacions *La Vella* i Cobla orquestra *Els Montblanquins*, i *Amorós*. Morí a Tarragona el 4 de juliol de 1952.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 229.

Escoté i Rué, Maties. Músic. Nat a Montblanc el 6 d'agost de 1887. De professió sabater, es dedicà professionalment a la música. Trombonista. Dirigí el cor El Pensament (1922 i 1926). Formà part de l'Orquestra *La Vella*, Cobla-orquestra *Els Montblanquins* i Orquestra *Amorós*. Morí a Montblanc el 24 de desembre de 1935.

[Redacció], *Aires de la Conca* (Montblanc), 262 (4 de gener de 1936) pàg. 7.

Núria Medrano, *Músics i ball...*

"Els cants dedicats a la Mare de Déu de la Serra"...

Escoter i Ferrer, Josep. Militar carlí, nat a Rojals, fill de Josep i Raimunda. Casat amb Maria París de Montblanc. Durant la segona Guerra Carlina fou tinent graduat de la setena companyia del novè batalló de Catalunya, de l'exèrcit reial. Morí el 18 de maig del 1839 als 50 anys i fou enterrat al cementiri de la Vall d'Ora.

Antonio Guerrero Uriarte, "El libro de óbitos del hospital de sangre carlista de la Vall d'Ora" (Navès, Solsonès)", *Gimbernat* (Barcelona) 15 (1991), pàgs. 155-164.

Escoter, Llorenç. Beneficiat de l'església de Santa Maria (1612). En testament de 30 de novembre de 1612 féu una deixa de 400 lliures per a vestir pobres.

Pau Queralt, "La confraria dels pobres..."

Escursa, Joan. Veguer de Montblanc. Assassinat pels miquelets que entraren a la vila el 23 d'abril de 1714.

Josep Guarro, "Un episodi de guerra..."

Espanyol, Guillem. Prevere. Fundà un benefici sota l'advocació de la Beata Maria a la primitiva església de Santa Maria de Montblanc (1282).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Espinac, Bonaventura. Religiós mercedari que, després de ser abandonat el convent de la Mercè a causa de la desamortització, tingué cura temporalment de l'edifici (1835-1854) i salvà la famosa vera-creu que posseïa el convent.

Tomàs Capdevila, "La Mare de Déu de la Mercè..."

Espinac, Josep Maria. Alcalde de Montblanc, de 10 de gener al 3 d'agost de 1854.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Espinac i Cantó, Macià. Impulsor del Centro montblanquense, regidor (1883-1887) i primer tinent d'alcalde (1890-1891).

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Espinac i Gual, Antoni. Frare mercedari del convent de la Mercè, nascut a Montblanc l'any 1807. Després de l'exclaustració (1835) fou beneficiat de la comunitat de preveres de l'església de Santa Maria. És autor de *Apuntes históricos y cronológicos de la Real y Ducal Villa de Montblanc, escritos por Don Antonio Espinach, Presbítero, de la Orden de la Merced, Beneficiado e hijo de dicha Villa* (1869-1871), obra encara inèdita. Fou el primer president de la Congregació de la Puríssima Sang de N. S. Jesucrist, de la vila (1859-1867). S'ha dit d'ell que "fou un investigador infatigable del nostre passat històric i un fidel guardià dels drets i costums montblanquins". Morí l'any 1885.

Lluís París, *Història de la Serra*.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *Història de la Congregació...*

Espinac i Real, Bonaventura. Enginyer nat a la vila. Cap superior de mines del Perú.

Joan Foguet, *Panegric...*

Espinalt i Serra-rica, Isidre. Escultor

nat a Sant Joan d'Oló l'any 1658. Construï el retaule de la Immaculada Concepció per a la capella lateral del mateix nom de l'església de Santa Maria de Montblanc, destruït el 1936. L'any 1737 morí a Sarraí, població on tenia instal·lat el seu taller des del 1695. Era el pare d'un altre escultor homònim, mort l'any 1741.

Carles Dorico Alujas, "Noves dades sobre l'escultor Isidre Espinalt", *Recull Miquel Melendres*. Tarragona, 1995, pàg. 97-114.

Joan Fuguet, "Els escultors Espinalt de Sarraí i el retaule de Santa Victòria de Barberà de la Conca". *Aplec de Treballs* (Montblanc) 3 (1981), pàg. 269-277.

Josep M. Grau Pujol i Roser Puig Tàrrach, "La nissaga dels escultors Espinalt de Sarraí i la seva producció artística. Algunes aportacions". *Quaderns d'Història Tarraconense* (Tarragona) VIII (1989), pàg. 75-93.

Joan-Hilari Muñoz Sebastià, "Les relacions artístiques entre l'escultor Isidre Espinalt i el bisbe de Tortosa fra Sever-Tomàs Auther", *Recull de Treballs* (Sarraí) 3 (2004), pàg. 113-126.

Roser Puig Tàrrach, "Els Espinalt: Una nissaga d'escultors d'origen olonenc establerts a la Conca de Barberà (segles XVII-XIX)", *Modilianum* (Moià) 29 (2003), pàg. 23-38.

Mercè Vidal i Solé, "Noves obres dels escultors Espinalt de Sarraí", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 10 (1992), pàg. 215-255.

Espinós, Josep. Vicari de Santa Maria de Montblanc (1784-1792).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Esplugues i Llorens, Enric. Rector de la parròquia de Lilla (1945-1953) i vicari de la de Montblanc (1942-1944). Gran afeccionat al teatre, dirigí un grup teatral local.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc", *Full Parroquial* (Montblanc) 1000 (23 de maig de 1993).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Esqué i Martorell, Josep. Músic. Nat a

Montblanc el 10 de setembre de 1873. Era conegut com *Josep de ca l'Anton Gros*. Tocava el contrabaix. Formà part de la banda *La Montblanquina* i fou director de *La Nova*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Esquer, Jaume. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1643-1648). Després ho fou de l'església de l'Espluga de Francolí.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Estall, Victòria. Abadessa del monestir de la Serra (1665).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Estallés, Climent. Jurista. Assessor del veguer de Montblanc (1629).

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Estapà, Francesc. Prevere. Natural de Reus. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1786-1798). Prengué possessió del càrrec el 26 de gener de 1788. Graduat en Filosofia, grau de mestre en arts, per la Universitat de Cervera.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Esteve. Plebà de Montblanc. Segons Lluís París, era rector de la primitiva església de Santa Maria el 14 d'abril de 1172 i sembla que ho era encara el 13 de maig de 1180. Darrerament s'ha documentat ja en el maig del 1163.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans..."

Carme Plaza Arqué, "Esteve, un plebà de Montblanc del 1163", *El Foradot* (Montblanc) 2, (2000) pàg. 30-31. Aquest article també es publicà com annex del *Full Parroquial* (Montblanc) març del 2000.

Esteve, Francesc. Manescal de Montblanc (1731).

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Esteve, Nicolau-Maria

Esteve, Nicolau-Maria. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1780-1783), natural de València. Es doctorà a la Universitat de Gandia. Fou també nomenat alcalde major de Morella (1776) i més tard de Puigcerdà (1783). Es casà amb Maria Antònia d'Aguiló, filla d'Antoni Aguiló.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona...".

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, *Apunts històrics sobre el palau Alenyà...*

Esteve, Pere. Capellà de l'església de Santa Maria del Miracle, de Montblanc (1258 i 1271).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè,...".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, "El convent de la Mercè".

Estradé, Joan. Alcalde de la vila, des del primer de gener de 1852 al 10 de gener de 1854.

Jospe M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

F

Fàbregues, Antoni. Ecònom i vicari de Lilla (1837-1855...). Fou el primer ecònom i qui més temps estigué al front de la parròquia. Li tocà assumir les conseqüències de la desamortització. Regent de la parròquia de Prenafeta (1825-1826) i ecònom de la mateixa parròquia (1844-1845).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Fàbregues, Josep Maria. Rector de la Guàrdia dels Prats (1810-1816) i plebà de Montblanc (1816-1834). Vivia al carrer Solans. Deixà anotades les malvestats comeses per les tropes franceses que ocuparen la Guàrdia. A la vila ducal afrontà les persecucions dels ordes conventuals (1820-1823). Desenvolupà una gran activitat pastoral. El 22 de juny del 1827 l'arquebisbe confirmà a l'església de Santa Maria a 1.029 persones. El 1830 suprimí les reixes de ferro de les capelles laterals. Fou el darrer degà. Traspassà el 1834.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Albert Palacín, "Rectorologi...", pàg. 47.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (8), *Full Parroquial* (Montblanc) 927 (1989), pàg. 4

Falcó, Pere. Organista de l'església de Santa Maria (1704-1707). Prengué possessió el 17 d'octubre de 1704.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Farnós, Andreu. Doctor en dret, veí de Montblanc. Intervingué en el procés contra el bandoler Gabriel Olivé celebrat a Sarra

l'any 1628.

Valentí Gual i Rafael Català, "El procés..."

Farràs, Pere. Militar. Capità, cap de les forces enviades a Montblanc com a guarnició per defensar la vila dels atacs dels carlins (1872). Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Farré i Carreras, Lluís. Tipògraf i més tard empleat de banca. Nascut a Montblanc l'any 1919. Escriptor i corresponsal de la premsa diària barcelonina (*El Noticiero Universal* i *El Correo Catalán*) a Montblanc en les dècades dels seixanta del segle passat. També col·laborà al Butlletí *Montblanch*.

Farré i Ferrando, Ramon. Alcalde pedani de Prenafeta. Acabada la guerra civil fou empresonat (1939-1941).

Josep Recasens, *La repressió franquista a la Conca de Barberà* (1939-1945).

Farré i Fortuny, Josep. Prevere. Plebà de Montblanc (1956-1968). Promogué la restauració de l'orgue barroc del temple de Santa Maria, de la imatge de la Verge de la Serra i reformes del mateix santuari (1957). Celebrà una gran Missió a la vila (novembre de 1959). Durant el seu plebanat fou inaugurat el monument al bisbe Dr. Borràs (1959), s'edità el primer disc amb l'Himne a la Mare de Déu de la Serra (1960), va ser reposada una de les campanes de l'església de Sant Miquel (1961) i obert el finestral de la capella de la Mare de Déu del Roser de l'església de Santa Maria (1962). Féu la primera instal·lació megafònica al mateix temple (1962) i inicià els concerts d'orgue (8 d'abril de 1962). Cessà l'any 1968 en ser nomenat rector de la parròquia de Sant

Farré i Magre, Lluís

Joan de Tarragona. Morí a Tarragona l'any 1968.

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà..."

Lluís París Bou, "Les festes del 50è aniversari de la Coronació de la Mare de Déu de la Serra (1956)", *El centenari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanc (1906-2006)*. Valls, 2006, pàg. 153-160.

Farré i Magre, Lluís. Filòsof. Franciscà secularitzat. Nascut a la vila el 14 de gener 1902. Fill d'Iu Carles Farré i Farré, comerciant i Rosa Magre i Claresó, ambdós de Sarraí. Ingressà al convent dels franciscans de Vic, estudià filosofia i teologia a Barcelona i Madrid. Celebrà la primera missa l'any 1932. Col·laborador de publicacions montblanquines. Missioner en terres americanes (1935). El 1944 aconseguí el doctorat de filosofia amb la tesi *Teoría de los valores y filosofía antigua* a la Universidad americana de Còrdoba. Professor de les Universitats de Tucumán i la Plata (República Argentina) d'Història de la filosofia antiga, medieval i contemporània, Estètica, antropologia i filosofia de la religió. Féu aportacions importants al camp de l'Estètica. Autor de *Estética* (1950), *El espíritu de la filosofía inglesa* (1952), *Lucrecio, filósofo y poeta* (1958), etc. Morí a Buenos Aires el 1997.

APM. Baptismes, vol. 6, (1890-1904).

Agustí Boadas-Josep Martí, *Diccionario d'història eclesiàstica de Catalunya*, vol. I. Barcelona, 1998.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Farré i Solanes, Gabriel. Geganter, conegut com *Biel*, que actuà durant la segona dècada del s. XX.

Josep M. Porta i Ismael Porta, *Els gegants i els nans de Montblanc*.

Farriol, Salvador (o Maties). Perruquer de senyores establert a Odessa (Rússia) en temps dels Tsars quan a dita ciutat hi acudia la cort a estiuejar i les dames portaven grans pentinats. En triomfar la revolució marxà de Rússia i cap als anys vint del segle passat s'establí a Montblanc al Carrer Major, núm. 40.

L. Astrea [Josep Casanovas], "Reducció de barberies", *Espitllera* (Montblanc) 80-81 (1988), pàg. 39.

Farriol i Abelló, Josep. Geganter, conegut amb el sobrenom de *Moret*. Actuà durant la segona dècada i possiblement a l'inici de la tercera, del segle XX.

Josep M. Porta i Ismael Porta, "Els gegants i els nans de Montblanc".

Farriol i Bertran Josep. Manescal de Montblanc (1930).

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

Farriol i Porta, Maria. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 24 de març de 1872, filla de Francesc Farriol i Vallvé i Teresa Porta i Garriga. Ingressà a la comunitat el 1894. Morí a Vilafranca del Penedès el 29 de setembre del 1922.

APM. Baptismes, vol. 18 (1870-1880).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites Vedrunes a Montblanc*.

Farriol i Sabaté, Joan. Natural i veí de la vila. Beneficiat de la comunitat de Santa Maria de Montblanc. El 1910 tenia 42 anys. Fou assassinat a les rodalies de Tarragona el 22 d'agost de 1936.

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Àngel Bergadà Escrivà, *Martirologi de la Conca*.

Farriol i Sanromà, Joan. Alcalde de la vila des de 23 de maig al 28 d'octubre de 1868, i del 23 de juliol de 1879 al primer de juliol de 1881. També fou regidor (1883-1884) i administrador de la Junta de Beneficència. Comprador de finques eclesiàstiques procedents de la desamortització. Fill de Joan Farriol i Oliva.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Salvador-J. Rovira Gómez. *La desamortització de Madoz a la província de Tarragona (1859-1886)*. Tarragona, 1987, pàg. 562.

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Fayel, Duc de. Vegeu Mothe-Houdancourt, Philippe de la.

Feix, Bonaventura. Frare caputxí del convent de Valls que exercí, per poc temps, les funcions de rector a la parròquia de Rojals (1731).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Felip i Huguet, Ramon. Rector de Rojals (1864-1878).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Fenya, Joan. Cònsol de la vila (1702).

J. Sánchez Real, "Dades sobre les campanes..."

Ferigola, Josep. Mestre d'obres que treballà en l'acabament de la construcció de l'església de Santa Maria (1632).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Ferran. Monjo de Poblet, fill del fundador de Montblanc Alfons I, el Cast.

Lluís París i Bou, "Montblanc i els seus comtes reis".

Ferran I, d'Antequera. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1412-1416) Duc de Montblanc. Nasqué a Medina del Campo (Castella) el 30 de novembre de 1380. Era fill segon de Joan I de Castella i d'Elionor d'Aragó. En morir Martí I, es celebrà Parlament a Montblanc per designar el successor reunint-se a l'església de Sant Miquel de l'11 d'agost al 10 de setembre de 1410. Per a l'elecció del nou monarca es celebrà l'anomenat Compromís de Casp en el qual els compromissaris elegiren rei a Ferran (1412). Aquest per posar fi a la pugna que sostenia amb el comte d'Urgell li oferí el ducat de Montblanc, però no hi hagué entesa i s'inicià la guerra que acabà amb la rendició del comte d'Urgell a Balaguer. Ferran convocà Corts a Montblanc que se celebraren al refetor del convent de Sant Francesc i s'obriren el vespre del dia 17 d'octubre de 1414. En el curs de les sessions, que duraren fins el dia 3 de setembre, hi hagué una forta discussió entre el monarca i Ramon Desplà, conseller en cap de Barcelona,

a causa de no accedir el rei a certes pretensions oligàrquiques de les classes dirigents de l'època. Morí a Igualada el 2 d'abril de 1416. En testament de 1415 el rei Ferran deixà el ducat de Montblanc al seu fill Joan.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 281-283.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Ferran Soldevila, "La mort de Ferran d'Antequera a Igualada", *Miscellanea Aqualatensia* (Igualada) 1 (1949), pàg. 25-31.

Francesca Vendrell de Millàs, "Tres nous documents sobre les relacions entre Ferran I d'Aragó i el monestir de Poblet", *Miscellanea Populetana* (Poblet), 1966, pàg. 349-353.

Ferran II, el Catòlic. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1479-1516). Duc de Montblanc. Nasqué a Sos (Aragó) el 10 de març de 1452. Era fill de Joan II i Joana Enríquez. Casat amb Isabel de Castella (1469) i, en segones núpcies, amb Germana de Foix (1506). Durant el seu regnat es produïren fets tan importants com la conquesta de Granada (1492), el descobriment d'Amèrica per Cristòfor Colom (1492) i el recobriment del Rosselló (1493). Sent príncep s'entrevistà el primer de maig de 1466 a Montblanc amb l'abat de Poblet per a intentar posar fi a la guerra entre el monarca i Pere de Portugal. De nou es trobava a la vila el 3 de novembre de 1493 de pas cap a Poblet. Nomenà ambaixador seu a la cort pontifícia el plebà de Montblanc i després cardenal Francesc Remolins. Era capellà dels reis catòlics el sacerdot montblanquí Pere Deguí. Ferran II morí a Madrigalejos (Castella) el 23 de gener de 1516. El seu cos fou sepultat a Granada.

Àngel Casals Martínez, "Els últims anys del regnat de Ferran II", *Pedralbes* (Barcelona) 10 (1990), pàg. 237-242.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Ferrant Vázquez, Alejandro. Arquitecte Conservador de Monuments del Servei de Defensa del Patrimoni Artístic de Catalunya, les illes Balears i el País Valencià depenent del Ministeri d'Educació. Nascut a Madrid

Ferrater, Ambrós

el 1897. Tingué al seu càrrec la conservació dels monuments de Montblanc. Enamorat de la vila, col·laborà amb Lluís Monreal i Tejada i portà a terme la seva missió amb encert i dedicació exemplars. Visità Montblanc per primera vegada l'any 1947 per reconèixer l'enteixinat del sostre de l'església de Sant Miquel. En dirigí la primera restauració així com l'embelliment del temple amb l'enderroc total de la volta de guix i maons que el cobria interiorment. Més tard dirigí la rehabilitació del clos emmurallat. La seva dedicació i afecte a la vila, motivà que l'Ajuntament el nomenés fill adoptiu de Montblanc (gener de 1961). Col·laborador del Museu-Arxiu al que donà uns vitralls col·locats a la façana posterior de l'edifici. Soci honorari del mateix Museu Arxiu. També treballà als monestirs de Santes Creus i Poblet. Morí a Madrid el 1976. El seu arxiu personal el cedí a la Biblioteca de València.

[Redacció], *Montblanch, Boletín de cultura e información local*, febrer de 1953.

Josep M. Grau Pujol, "La restauració dels monuments. Bases per a la història de la restauració dels monuments de Montblanc i comarca", *El Foradot* (Montblanc) 18 (2003), pàg. 28-29.

Maties Solé, *Museu Arxiu de Montblanc i Comarca*.

Ferrater, Ambrós. Castlà de Montblanc (1722).

Ferrater i Porta, Melcior. Rector de la Parròquia de Lilla. Nasqué a l'Espluga de Francolí el 10 de febrer de 1886. Oficià la seva primera missa al monestir de Montserrat l'any 1911. Fou nomenat rector de la parròquia de Lilla l'agost de 1930. Morí assassinat prop de Vallmoll el 2 d'agost de 1936.

Àngel Bergadà, *Martirologi...*

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*

[Redacció], *Gazeta de la Conca* (Montblanc) 31 (1911).

Ferré i Batlle, Josep. Vicari de Santa Maria de Montblanc (1946-1950) i encarregat de la parròquia del Sant Salvador de Prenafeta. Nat a Calafell el 18 de febrer de 1918. Fundador

a Montblanc del club de futbol F.C. Mehal·la. Fou rector de Figuerola i Masmolets i des de 1965 tenia al seu càrrec les parròquies de Fontscaldes i la Masó. Morí a Montblanc el 29 de novembre de 2005.

Ferré i Cervelló, Francesc. Músic. Nat a Montblanc el 22 de juliol de 1913. Trompetista i violinista. Formà part de les agrupacions *La Vella* (1929-1930), *Amorós, España* i *Ritmo y Melodía*. Morí a Barcelona el 6 de desembre de 2002.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Ferrer, Agustí. Religiós franciscà que exercí les funcions de rector de la parròquia de Rojals (1731).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Ferrer, Bernat. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Ferrer, Gaspar. Mercader de Montblanc. El 1593 era l'arrendador dels delmes que l'Arquebisbe rebia a Conesa.

Josep M. Llobet Portella, "Algunes dades documentals sobre Conesa (1425-1645)", *Recull* (Santa Coloma de Queralt) 10 (2007), p. 89-104.

Ferrer, Jaume. Batlle de Montblanc (1635). J. Sánchez Real, *La casa Desclergues*.

Ferrer, Joan. Prevere. Vicari i beneficiat de Santa Maria de Montblanc (1750-1770).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Ferrer, Macià. Organista de l'església de Santa Maria (1712-1727 i 1731-1738). Fou nomenat organista el 13 de desembre de 1712, pel termini de 3 anys i amb el sou de 60 lliures anyals, i cessà el 30 de setembre de 1727. A partir d'aleshores tingué una notable activitat com a compositor i director. És autor d'un recull de cançons de Nadal imprès els

anys 1729 i 1731. El 30 d'octubre d'aquest darrer any fou contractat de nou com a organista per temps indefinit. Prèviament havia estat examinat d'orgue, composició i cant pla per Mn. Antoni Abellà, organista de Reus. Morí el 16 d'abril de 1738.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Ferrer, N. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1688).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Ferrer, Pere. Prevere montblanquí del s. XIV, copista de llibres. L'any 1331 es comprometé a fer, per a la parròquia de les Piles, un leccionari santoral il·luminat com el que hi havia a l'església de Santa Maria de Montblanc.

Jaume Felip, "Copistes..."

Ferrer, Salvador. Organista de l'església de Santa Maria, fill de la vila. Prengué possessió el dia 21 d'octubre de 1756 i cessà el 19 de març de 1757.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Ferrer, Sebastià. Vicari de la parròquia de Prenafeta (1830-1844).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Ferrer Bassa. Pintor i miniaturista del s. XIV, principal introductor a Catalunya dels models italianitzants. Autor de diverses decoracions amb miniatures a un llibre dels *Usatges* (1335), el *Llibre d'Hores de Maria de Navarra* (1342) i dels retaules del palau de l'Aljaferia de Saragossa (1343), capella del palau reial de Barcelona (1343), capelles reials de Mallorca i Lleida, etc. Treballà a Montblanc en una obra no determinada ja que Berenguer Marçal, germà del mercader montblanquí Jaume Marçal, contractà amb Ferrer Bassa la decoració d'un retaule (1342). Un estudi de Jaume Felip permet atribuir al pintor català la decoració del retaule de sant Bernat i sant Bernabé

de l'església de Santa Maria de Montblanc. Sembla que morí en ocasió de l'anomenada pesta negra, ja que Ferrer Bassa era difunt l'any 1350.

Rosa Alcoy Pedrós, "El mestre de Santa Coloma de Queralt i l'italianisme del segle XIV", *Recull* (Santa Coloma de Queralt), 4 (1996), pàg. 7-26.

Isabel Companys i Núria Montardit, "La presència del pintor Ferrer Bassa en terres tarragonines: la seva primera obra documentada (1315) i un mural ignorat de l'autor a Santes Creus", *Recull Miquel Melendres i Rué*. Tarragona, pàg. 59-87.

Jaume Felip, "L'activitat del pintor Ferrer Bassa..."

Ferrer i Burriac, Francesc. Músic. Sembla que nasqué a Alió (Alt Camp). Tocava el clarinet. Mestre de *La Vella* (1902). Junt amb Gumersind Maseres i Domingo, fundà l'any 1902, el cor El Pensament. Era conegut com *Cisquet d'Alió*.

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Ferrer i Canós, Domènec Bonaventura. Religiós franciscà. Professor de Batxillerat del Col·legi de la Mercè (1932-1935). Escriptor i poeta. Havia nascut a Vila-reial (Plana Baixa) l'1 d'octubre de 1887. Morí assassinat a Almassora (Plana Alta) el 20 d'agost de 1936.

J. Trepac, *Mártires franciscanos de Cataluña*.

Ferrer i Malagrida, Manuel. Sastre de professió, fou autor teatral i actor afeccionat. Escriví *Esclats de Joventut*, obra teatral estrenada el 25 de març de 1925.

Aires de la Conca (Montblanc) 28 de març de 1925.

Ferreter, Antoni. Rector de Prenafeta (1878-1880).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Ferriol, Maria. Mestra de nenes de la vila (1790).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció..."

Figuera, Bernat. Rector de Montblanc (1383). Consta que durant el seu rectorat

Figuera, Joan

l'església de Santa Maria la Major ja estava dedicada al culte.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc", *Full Parroquial* (Montblanc) 920 (1989), pàg. 2.

Figuera, Joan. Titular o encarregat dels banyes de Montblanc per concessió del rei Jaume II feta el mes d'octubre de 1303.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Gabriel Secall, *Notícia històrica de les jueries medievals...*

Figueras, Joan. Rector de la Guàrdia dels Prats (1924-1930).

Albert Palacín, "Rectorologi..."

Figueres, Josep. Mestre de l'escola pública a Montblanc (1897-1901).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.6.

Figueres, Magdalena. Llevadora de Montblanc en el darrer quart del segle XVIII.

Josep M. Grau, *Població i lluita contra la mort...*

Figueres i Murtra, Josep. Manescal de la vila (1879-1889).

ACCB, FMM, Població. Padró 1889, sig. 1434.5 i Hisenda. Matrícula industrial 1879, sig. 662.2.1.

Figueres i Rossell, Josep. Hisendat de Prenafeta. El 1889 tenia 55 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Figuerola, Àngel Antoni de. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1764-1766). Anteriorment havia estat corregidor de Palència (1750), Barbastre (1760), Benavarre (1753) i Tarragona (1757-1760).

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Josep Guarro, "Collites i regalies..."

Figuerola i Blasi, Salvador. Industrial. President del Casal Montblanquí (1954).

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí...*

Flaugier, Josep-Bernat. Pintor. Nasqué a

Lo Marttegue (Provença) l'any 1757), però ja sent infant visqué a Tarragona amb els seus pares. S'establí a Barcelona cap el 1773. L'any 1790 anà a París on conegué les noves tendències aleshores imperants. Tornà a Barcelona i tingué un gran èxit professional. A Montblanc pintà, a l'església de Sant Miquel, el cambril presidit per la imatge del Sant Crist. Aquestes pintures van ser primerament cobertes per teles i després desaparegueren parcialment en enderrocar-se el cambril. Darrerament (2005) han estat redescobertes les de la cúpula. A Poblet decorà la Sagristia Nova. A Barcelona la seva obra més coneguda és la "Coronació de la Mare de Déu", a la cúpula de Sant Server i Sant Carles Borromeu. Pintà també a moltes cases particulars com les cases Vedruna, Erasme, Moia i palau de la Virreina, de Barcelona, la casa Miró a Reus i la casa Castellarnau a Tarragona. Consta que a Montblanc decorà alguna casa particular no identificada. A Poblet també sembla que intervingué en la decoració pictòrica de la sagristia nova.

Durant l'ocupació francesa fou nomenat director de l'Escola de Nobles Arts de Barcelona, substituint Jaume Folc que s'havia negat a reconèixer el rei Josep I. Aquest nomenament li comportà antipaties i l'hostilitat dels altres professors. En el mateix període fou encarregat de recollir les obres d'art dels convents suprimits per decret de 1809. Morí a Barcelona l'any 1813.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet. 1974, pàg. 606.

Joan Bassegoda Nonell, "La decoración de la Sacristia Nueva del Monasterio de Poblet. Hallazgo y restauración de pinturas en su cúpula", *Reales sitios. Revista del patrimonio nacional* (Madrid) 81 (1984), pàg. 45-64.

Sussana García-Pons, "Les pintures del sostre del saló principal de la planta noble de la Casa-Museu Castellarnau", *Casa Castellarnau: Família, història i art a Tarragona*. Tarragona, 2001, pàg. 125-151.

Florit, Joan. Mestre de cases que, junt amb Francesc Tomàs, contractà la construcció de les voltes interiors de l'església de Sant Miquel

de Montblanc (1787).

Joan Fugueta, "Una església del darrer barroc..."

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Josep Porta i Blanc, *Arreplec de dades per a la història de Barberà*.

Flotats Lluçia, Joan. Escultor. (Manresa 1847 - Barcelona 1917). Autor de les escultures de Rebeca, Raquel, Judit i Ester del cambril de l'església de la Mare de Déu de la Serra (finals del s. XIX). Treballà al temple de la Sagrada Família, de Barcelona, i a la Santa Cova de Manresa. Deixeble d'Agapit Vallmitjana Barbarny. Fou un dels principals imatgers de temàtica religiosa de la Catalunya del segle XIX.

"El escultor Juan Flotats Lluçia (1847-1917)", *Revista ilustrada Jorba* (Manresa) 109 (1918), pàg. 49-51.

Foguet, Agustí. Torraire (finals s. XIX). Era un dels membres de la nissaga dels Foguet, integrada per l'esmentat Agustí i pels seus germans Josep, Francesc, Joan i un quart del qual no consta el nom. En alguna ocasió els cinc germans muntaren el pilar de cinc.

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc. Aproximació històrica*.

Foguet i Gallissà, Enric. Advocat. Regidor degà de la vila (1818 -1819). Fou cap de la milícia de voluntaris de la vila.

APM. Baptismes, vol. 9 (1818-1829).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc durant el trienni constitucional (1820-1823)".

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Foguet, Joan. Religiós franciscà. Escriptor. Autor de *Panegíric de Nostra Dona de la Serra, Patrona de la vila de Montblanc* (1935).

Lluís París, *Història de la Serra*.

Foguet, Josep. Clergue de la vila (1782).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Foguet, Josep. Regidor degà de la vila (1833-1834).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Foguet i Folch, Antoni. Alcalde de la vila des del primer de febrer de 1874 al 5 de juliol de 1875. Nomenat per substituir l'anterior alcalde Aleix Magriñà i Batet que havia cessat per dimissió. Afrontà la tasca de la reconstrucció després de les destrosses ocasionades per l'anomenat aiguat de Santa Tecla del 23 de setembre de 1874. Cessà en l'alcaldia el 5 de juliol de 1875.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Foguet i March, Fèlix. Pedagóg. Nasqué a Montblanc l'any 1891. Amb el patrocini i ajuda de la Cambra Agrícola Oficial de Montblanc i la Conca assistí a l'Escola Catalana de Mestres de Barcelona, on sobresortí per la seva capacitat i intensa vocació. Obtingué el títol de mestre superior i continuà les seves investigacions i estudis en el camp de la pedagogia. Professor del Col·legi Mont d'Or, de Barcelona. Autor de diversos treballs pedagògics i promotor del Miting Pedagògic de Montblanc (1912). Morí a Barcelona el 21 de maig de 1913 als 22 anys d'edat.

Josep Costa, "Mon amic".

Alexandre Galí, "La pedagogia..."

Àngel de la G. Grau, "Lo que em va llegar en Fèlix".

Eladi Homs, "En Foguet..."

Pau Queralt, "Nostre homenatge".

Foguet i March, Jaume. Alcalde de Montblanc. Nat a la vila el 31 de gener del 1891, fill de Fèlix Foguet i Pons, fuster, i Carme March i Vallès, de Montblanc. La seva àvia materna (Maria Vallès) era de Vilallonga del Camp. Per primera vegada prengué possessió de l'Alcaldia l'1 d'abril de 1920. Durant el seu mandat l'Ajuntament acordà adherir-se a la campanya promoguda per l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya en defensa del dret català (17 de maig de 1920). Cessà el primer d'abril de 1922. Inicià un segon mandat el primer de febrer de 1934 i cessà el 7 d'octubre següent, però fou reposat el 17 de febrer de 1936 continuant fins l'11 de

Foguet i Mir, Josep

gener de 1939. A partir d'aquesta data s'exilià a França on morí. L'any 1922 fou nomenat president del F.C. Montblanquí, i el 1933 de la Societat de Socors Mutus La Montblanquina. El 1936 presidí també el Centre Republicà Autonomista.

APM. Baptismes, vol. 16 (1891-1904).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.8.5.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

ACCB. Fons Roselló, sig. 2531.10.18. Reglaments.

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol montblanquí*.

La Nova Conca (Montblanc) 3 d'abril de 1920 i 1 d'abril de 1922.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Foguet i Mir, Josep. President del F.C. Mehal·la (1951). Un germà seu, de nom Joan, morí al front durant la Guerra Civil.

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol montblanquí*.

Josep M. Prats Batet, "El cost humà de la Guerra Civil (1936-1939) a la Conca de Barberà", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 13 (1995), p.187.

Foguet i Òdena, Agustí. Alcalde de la vila. Prengué possessió del càrrec l'1 de gener de 1906 al 23 d'agost de 1907. Durant la seva presidència es celebraren les festes de la Coronació de la Mare de Déu de la Serra. El 20 de maig del mateix any, junt amb altres regidors, representà Montblanc a la festa de Solidaritat Catalana celebrada a Barcelona. Fou president del la Germandat del Pendó del Santíssim Sagrament (1914-1916).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

"La Germandat de Socors..."

Josep M. Porta i Gabriel Serra, "La Coronació Canònica..."

Foguet i Òdena, Bonaventura. Carmelita vedruna. Nasqué a Montblanc el 19 d'abril del 1872. Entrà a la congregació el 1888. Morí a San Felipe (Xile) el 31 d'octubre de 1947.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites Vedrunes...*

Foguet i Pere, Emili. Músic i compositor. Nasqué a la Guàrdia dels Prats el 28 de maig del 1921. Fill d'Emili Foguet i Martí i Mercè Pere i Clofent. La seva àvia materna era de l'Espluga de Francolí. Autor de nombroses sardanes, entre les quals cal remarcar *Al temps de l'avi*, *Dança i cançó nostra*, *Montserratina*, *L'amic Manau*, *Solivella per molts anys*, *El mestre de Figueres*, i *Els amics de Montblanc*, dedicada als montblanquins de Barcelona. Morí a la vila el 26 de juliol de 1996.

AP Guàrdia dels Prats, Baptismes, vol. 3 (1852-1929).

Montblanc i la sardana. Museu-Arxiu, 1987.

Josep M. Contijoch, "Voltant la sardana (i IV)" *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004) pàg. 20-22.

Francesc Sifre, "El sardanisme de Montblanc".

Folc, Carles. Cònsol de la vila (1690, 1702).

Pau Queralt, "La confraria..."

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat del segle XVIII".

Folc, Josep. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1754-92).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Folc i Gener, Maria Alberta. Abadessa del monestir de la Serra (1719-1723). Fou abadessa també els anys 1725-1726, 1728-1730, 1737-1740 i 1742-1744. El segon cognom apareix en ocasions també com a Janer i Giner.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Folch, Carles. Procurador (1879).

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.

Folch, Josep. Pintor montblanquí que realitzà la pintura de l'altar major de Sant Miquel (1880).

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Folch i Andreu, Emili. Procurador. Nat

a Montblanc. Diputat provincial pel districte del Vendrell (1905), població en la qual residia, elegit aquell any per 3.378 vots. Llavors tenia 34 anys. Repetí càrrec el 1911 per 4.701 vots. Era del partit conservador. Romangué a la Diputació fins el 1921, i formà part de diverses comissions (Beneficència, Hisenda, Obres del Port, Foment, Reclutament).

AHDT. Governació, cpf. sig. 5 bis. i censos i eleccions. Llibres, 1904.

Folch i Andreu, Rafael. Farmacèutic i investigador de la història de la Farmàcia. Estudià a l'escola pública amb el mestre Maties Guarro i després passà a cursar l'ensenyament secundari a la Mercè. Estudià farmàcia a la Universitat de Barcelona i es llicencià l'any 1903. L'any 1904 es doctorà a Madrid amb la tesi *Estudio de las glándulas suprarrenales y de su principio activo, la adrenalina*. Posteriorment fou professor auxiliar de la Facultat de Farmàcia de Barcelona i exercí la professió al Masnou durant tres anys. El 1911 marxà a Madrid com a professor auxiliar numerari fins el 1915, que fou nomenat catedràtic d'Història de la Farmàcia de la Universitat de Madrid fins la seva jubilació el 1951. El 1935 ingressà a la *Real Academia de Medicina*. Fundador i director fins el 1951 del *Museo de la Farmàcia Hispana* i fundador i president de la *Sociedad Española de Historia de la Farmacia*. També presidí la *Unión Farmacéutica Nacional* (1919 i 1935). Guardonat amb la Medalla *Georg Urdang*, de la Societat Internacional d'Història de la Farmàcia (1955). Fou soci d'honor de prop d'una desena d'entitats acadèmiques de l'Estat i l'estranger. L'Ajuntament de Montblanc, en sessió de 31 de gener de 1952, el nomenà fill predilecte de la vila, amb la concessió de la medalla de plata. Una de les avingudes de la vila porta el nom del Dr. Folch. L'any 1981 amb motiu del centenari del seu naixement la Societat Espanyola d'Història de la Farmàcia celebrà diversos actes d'homenatge a Madrid i edità una miscel·lània amb el títol: *Medicamento, història y sociedad. Estudios en memoria del profesor D. Rafael Folch Andreu*. Universi-

dad Complutense. Madrid, 1982. En aquella data es col·locà una làpida a la seva casa natal del carrer Major de Montblanc.

ACCB. Cultura, sig. 1540.2.

Aires de la Conca (Montblanc) 263 (25 de gener de 1936).

Boletín informativo. Real Academia Nacional de Medicina (Madrid) 20, (1951).

Folch de Cardona, Ramon. Senyor i castellà de Montblanc per infeudació que féu al seu favor el rei Jaume I (1226). Era vescomte de Cardona.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Folch i Folch, Josep. Polític i sindicalista, fill de la vila. Durant uns mesos del 1931 fou alcalde accidental de Montblanc en substitució de Lluís Ros Costa. Alcalde de la vila des del 24 de febrer de 1932 a l'1 de febrer de 1934. El febrer de 1930 havia estat escollit sots-president de la *Sociedad Agrícola Montblanquense*. El 1936 formà part del Comité Antifeixista de Montblanc en representació d'Esquerra Republicana. Diputat al Parlament de Catalunya, del qual fou secretari (1938). Exiliat a Mèxic l'any 1939. Morí a Montblanc l'any 1985.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.3.5 i Administració General. Actes, sig. 17.

Carles Andreu Abelló, "El Montblanc de Josep Folch".

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Folch i Pinyol, Josep. Alcalde-Gestor de la vila (març 1931).

Folch i Roig, Josep. Advocat i Procurador, nat a la vila. Degà del Col·legi de Procuradors dels Tribunals de Barcelona. Donà la torreportal de Sant Jordi a la vila. La donació fou formalitzada pel seu fill Albert Folch i Oromí l'11 de març de 1961. Morí a Barcelona el 17 de març de 1957.

[Redacció], *Montblanch. Boletín de cultura e información local*, 126 (1961).

Folch i Tomàs, Ramon

Folch i Tomàs, Ramon. Músic. Formà part de l'orquestra *La Vella* (1867). Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Folch i Vallvé, Ramon. Músic. Nasqué a Montblanc el 5 de febrer de 1831. Formava part de l'orquestra *La Vella* (1853 i 1867). Morí a la vila el primer de gener de 1889. Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 230.

Folcràs, Bernat de. Veguer de Montblanc (1685).
Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria...".

Fonoll, Cintet del. Vegeu Viñas i Santomà, Jacint.

Fonoll, Reinard des. Arquitecte, escultor i mestre lapicida. Nasqué versemblament a Oxford-Shire (Anglaterra) vers l'any 1290. Fou un dels constructors del temple de Santa Maria la Major de Montblanc. Posseí una tècnica professional completa en totes les activitats de la construcció. Treballà al monestir de Pedralbes (1326) i al de Poblet (1327-1331). En aquesta època s'establí a Montblanc i contragué matrimoni semblant amb una dona de la Guàrdia dels Prats. A Poblet féu les obres de consolidació de la nau de l'epístola mitjançant les capelles laterals. Treballà també en l'acabament i la cobertura del claustre i en altres obres. A Santes Creus (1332-1336) construí el claustre, palau i referetor, convenint-se en el contracte la facultat del mestre de traslladar-se a casa seva, sens dubte a Montblanc, tots els dies de festa. Tornà a treballar a Poblet (1337-1343) i edificà el cimbori i fortificacions, alternant les obres amb altres a Lleida. Bellpuig de les Avellanes i Anglesola. Construí també el sepulcre de Ramon Folch de Cardona a Poblet. Cridat per l'arquebisbe de Tarragona, Arnau Sescomes, construí a Tarragona la capella de les Verges i altres obres, alternant amb altres que continuà fent a Poblet (1343-1347). Per causa de la pesta cercà refugi a Santes Creus (1348-1351) i treballà a les obres del nou palau reial. De nou a Montblanc (1352), participà en la

construcció del temple de Santa Maria i fixà definitivament la seva residència a la vila. Se li atribueixen la decoració de la porta de la sagristia i la dels capitells dels matxons de l'absis, Començà el retaule de Sant Bernat i Sant Bernabé que, a la seva mort, continuà un dels seus deixebles. Més tard marxà de la vila i visqué a Almenara i després a Santa Coloma de Queralt (1370). L'Ajuntament de la vila li dedicà un carrer al barri de Sant Maties. Un fill del Mestre podria ser Ferrer de Fonoll, notari reial de Montblanc (1360).
Jaume Felip, "L'església gòtica...".

Emma Liaño Martínez, "Reinard Fonoll maestro de obras de la Seo de Tarragona. Una hipótesis sobre su obra". *Miscel·lània en homenatge al P. Agustí Altisent*. Tarragona, 1991, pàg. 379-402.

José M. Recasens i Comes, "A propòsit de la possible intervenció de Reinard des Fonoll en la construcció de l'església arxiprestal de Morella: Correspondència inèdita entre Vives i Miret i John H. Harvey", *Santes Creus. Boletín del Archivo Bibliográfico*. vol. III, núm. 29 (1969) pàg. 569-579.

J. Vives i Miret, "Reinard des Fonoll,...".

Fonollet. No es coneix el nom de pila. Combatent carlí (1872-1875), nat a la vila, conegut amb el renom d'*Hereu Fonollet*, que morí en l'acció de guerra anomenada foc o batalla d'Almóster.

José Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Font, Antoni. Religiós franciscà. Organista de l'església de Santa Maria (1813-1815). Nomenat per la Comunitat de Santa Maria el 3 de juny de 1813.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Font i Rovira, Camil. Notari de Montblanc (1901-1902). Després marxà a la notaria de Mataró.

José M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

"El retorn de protocols".

Fontanilles Moles, Josep. Procurador

Foraster i Montaner, Pere d'Alcàntara

(1879), secretari de la societat La Flor de Lis (1871).

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial 1879, sig. 662.2.1.

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Foraster, Francesc de. Beneficiat (1760-1766) i procurador de la Comunitat de Preveres de Santa Maria (1789).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Peix i carn..."

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Foraster, Ramon. Advocat. Natural del Vilosell (les Garrigues), casat amb Tecla Boquer. L'any 1785 el matrimoni ja residia a Montblanc.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Immigració al Montblanc setcentista (1774-1794)".

Foraster i d'Aguiló, Maria Bàrbara. Carmelita descalça, nascuda a Montblanc el 9 de gener de 1782. Filla de Pere de Foraster, ciutadà honrat de Barcelona, i Rosa d'Aguiló, residents a la vila. El bateig l'administrà el prevere i beneficiat Francesc de Foraster. Entrà al convent de Barcelona el 10 de maig de 1830, per professar el 14 d'octubre del mateix any.

APM. Baptismes, vol. 5 (1772-1790).

Gabriel Beltran Larroya, *Carmelitas Descalzas de Cataluña y Baleares. Documentación histórica: 1588-1988*. Roma, 1990, vol. I.

Foraster i Aldomà, Jaume. Advocat i polític. Nasqué a Montblanc el 10 d'octubre del 1881. Fill de Jaume Foraster Borràs, hisendat, i Casilda Aldomà, de Castellldans. El seu pare de bateig fou Ramon Xamar, advocat de Juneda. Fou regidor en dues legislatures, Jutge Municipal (1928-1930), membre del Tribunal Econòmic Administratiu de Tarragona i Magistrat suplent de l'Audiència Provincial. El 1916 consta com a propietari de la revista *L'Escut*, quan notifica el canvi de director en la persona de Josep Griñó i Esteve. Morí a Tarragona l'11 de juny de 1962.

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.18.3.

Foraster i Borràs, Jaume. Jutge municipal (1893). Impulsor del *Centro montblanquense*. President de la junta local de defensa contra la fil·loxera.

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Foraster i Borràs, Melcior. Jutge de pau de Montblanc (1894).

Josep M. Porta, "La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències (3)".

Foraster i Borràs, Ramon. Alcalde de la vila. Havent cessat el seu predecessor fou designat alcalde, però el mateix dia renuncià al càrrec (23 d'agost de 1907).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Foraster i Homs, Ramon M. Propietari. Caporal del sometent de Montblanc (1935), anteriorment havia estat sots-caporal del districte (1931).

Josep M. Contijoch, "El sometent de Montblanc en l'inici de la II República", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 24 (2006), pàg. 197-207.

Foraster i Mateu, Jaume. Alcalde de la vila, des de l'1 de gener de 1850 fins el 20 de juny del mateix any en què cessà per canvi de domicili.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Foraster i Molins, Casimir. Notari de la vila (1807-1829). El 1807 era síndic de l'Ajuntament de Montblanc.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Ramon Sabaté, "Resum..."

Foraster i Montaner, Pere d'Alcàntara. Regidor degà de Montblanc (segle XVIII). Nasqué a Alcover l'any 1730. La seva mare, Francesca Montaner i Murtra (germana del plebà Josep) era de Montblanc. Morí el 1797.

Foraster i Pàmies, Jaume

Es casà tres vegades, la segona amb Rosa Maria d'Aguiló.
Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Foraster i Pàmies, Jaume. Alcalde de la vila. Fou nomenat el 13 d'agost de 1856 i cessà el 13 de març de 1857. El 1865 era primer tinent d'alcalde.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Forcades, Tomàs. Clergue de la vila, beneficiat de l'església de Santa Maria (1805).
Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Forès, Arnau. Protector de l'església de Santa Maria, fundador del benifet de Santa Margarida (1390).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Forès, Simó de. Junt amb la seva esposa, Francesca, instituí un benefici sota l'advocació dels sants Simó i Judes Tadeu a la capella de l'església de Santa Maria dedicada posteriorment a la Pietat.
Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Forment, Damià. Escultor veí de la vila. Sembla que nasqué a València. Fou deixeble del seu pare Pau Forment i treballà a Saragossa (1509) on féu el banc del retaule de la Basílica del Pilar, els retaules majors de les esglésies de Sant Pau (1511), Santa Engràcia (1517) i Sant Miquel dels Navarresos (1518), retaule de la catedral d'Osca. Féu obres pel monestir de Sixena a l'Aragó (1526). L'any 1527 es traslladà a Montblanc on instal·là el seu taller en vistes a la construcció del retaule major de Santa Maria de Poblet que li encarregà l'abat Caixal i que acabà cap al 1529. Jaume Felip atribueix al taller de Forment la capella del sant sepulcre del monestir de la Serra, projectada l'any 1528. Romangué a la vila fins l'any 1535. Se'l considera com un mestre de l'arquitectura renaixentista a Catalunya. Morí a Santo Domingo de la Calzada (La Rioja) el 1540.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*.

Jaume Felip, "El Renaixement..."

Emma Liaño Martínez, *Poblet. El retablo de Damián Forment*. Poblet, 2007.

Pau Queralt, "Mestre Damià Forment a Montblanc", *Aires de la Conca* (Montblanc) 62 (1927) .

Formig, Pere. Primer comanador conegut del convent mercedari de Santa Maria del Miracle, de Montblanc. Més tard (1301) fou mestre general de l'orde.
Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Forner, Joan. (a) Grisot de Cabra. Nat a Cabra del Camp vers el 1793 i mort a Vall-dossera (Alt Camp) el 1848. Guerriller d'una partida carlina natural de Cabra del Camp que operà per terres de la Conca de Barberà. Entrà a Montblanc el 25 de maig de 1835 junt amb els homes del *Llarg de Copons*.
Jordi Vallespinosa [Lluís Vives Poblet], "Llarg de Copons".
Robert Vallverdú Martí, *La Guerra dels Matiners a Catalunya (1846-1849). Una crisi econòmica i una revolta popular*. Barcelona, 2002, pàg. 403.

Forns, Joan. Religiós mercedari del convent de la Mercè de Montblanc. Vicari de la parròquia de Santa Maria (1743-1744).
Roser Puig, "Vicaris i preveres de la Parròquia de Santa Maria..."

Fort, Raimon. Músic, nat a la vila. Tocava el clarinet a l'orquestra *La Vella* (1910).
Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Fort, Salvador. Alcalde de Rojals (1890-1891).
ACCB. FM Rojals, sig.1579.

Fort i Òdena, Pere. Alcalde de Rojals (1930).
ACCB. FM Rojals, sig.1579.

Fortuny, Epifani. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1761-1764). Nascut a Balaguer (la Noguera) el 1724 en una família de notaris; el seu pare era Francesc Fortuny. Estudià Filosofia i Lletres a la Uni-

versitat de Cervera (la Segarra), on es doctorà l'any 1743. El 1751 va ser nomenat corregidor de Vilafranca del Penedès, vila de la qual fou alcalde major (1752-1757). Més tard ho fou de Lleida (1757-1760). Morí l'any 1797.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona".

Fortuny i Virgili, Josep. Vicari resident encarregat de Lilla (1796-1797). Era fill d'un espardenyer de Vilallonga del Camp. Morí un any després del seu nomenament.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Francesc Joan. Mestre argenter montblanquí (s. XV).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Francesc i Barbarà, Pau. Músic. Nasqué a Alcover (Alt Camp) el 6 de març de 1912. Trompetista i violoncel·lista de l'orquestra *Amorós*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Francesc i Vilamajor, Joan. Plebà de Montblanc (1726-1727).

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà...".

Francesc i Civit, Jaume. Hisendat de la Guàrdia dels Prats. El 1889 tenia 67 anys. ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5

Francesch, Francesc. Músic, nat a Alió (Alt Camp). Tocava el clarinet a l'orquestra *La Nova* (1910-1914).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Francí. "Vegeu Palau i Dalmau, Salvador".

Franquès, Cristòfol. Rector de Rojals durant el període de 1772 al 1783. Josep Maria Contijoch diu que "les seves actes són redactades amb una cal·ligrafia impecable i la primera pàgina del llibre fou ornada amb acurats dibuixos."

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Franquesa i Ferrer, Josefina. Religiosa carmelita vedruna. Nasqué a Santa Coloma de Queralt l'any 1908. Fou mestra de multitud de nois i noies de Montblanc, on residí des de 1931 fins a 1960, amb el sol parèntesi de la guerra civil (1936-1939) quan el col·legi fou tancat. Deixà un gran record entre les famílies de la vila. Morí a Falset el 22 d'agost de 1986 als 78 anys d'edat i 57 de vida religiosa. *Espitllera* (Montblanc) 58 (1986), pàg. 16.

[Redacció], "Morí la germana Josefina"

Freixas, Pere. Organista de l'església de Santa Maria (1728-1729), natural de les Borges Blanques (Garrigues). Fou contractat condicionalment el 26 de maig de 1728 i després ratificat. En el contracte s'establí l'obligació de l'organista de "compondre missa i *villancicos* de música nova" en "totas las festas principals de l'any, tant de la reverenda Comunitat, com de la vila". Francesc Bonastre creu que morí el maig de 1733.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Fresquet Bardina, Guillem. Pintor aquarel·lista, nat a Barcelona. Premi especial en la 1a. Biennal d'Art de Montblanc (1953), medalla i premi en les biennals posteriors (1956, 1959, 1963) i segon premi de dibuix (1966). En la seva nombrosa producció abunden els temes montblanquins.

"Fresquet, aquarel·lista a Montblanc", *Espitllera* (Montblanc), 17 (1983) pàg. 36-39.

Fuguet, Bartomeu. Rector de la Guàrdia dels Prats junt amb Pere-J. Llorenç (1640-1654).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Fusté i Olivé, Marc. Poeta popular, conegut amb el sobrenom de *Marquet de la dona*. Nasqué a Valls el 20 de gener de 1801. Autor del *Ball parlat de Sant Pere Ermengol* que es representa a la Guàrdia dels Prats.

Albert Palacín, *El ball parlat de Sant Pere Ermengol*.

Fuster, Bartomeu

Brauli Montoya-Albert Palacín, *Variabilitat i prestigi en el Català de Valls i l'Alt Camp. Marc Fusté, Marquet de la dona i els seus balls parlats*. Valls, 1993.

Fuster, Bartomeu. Rector de la Guàrdia

dels Prats (1484-1496).

Albert Palacín, “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...”.

Fuster, Pere. Escrivà de Montblanc (1325).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

G

Gallart i Magarolas, Francesc. Encarregat de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1963-1965).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Garau i Mut, Antoni de P. President del C.D. Montblanc (1943).

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc*. Montblanc, 2006.

Garay Otañez y Rada, Juan de. (1586-1650) Marqués de Villarrubia de Langre, i cavaller de l'hàbit de Santiago. Militar des dels 11 anys, fou capità a Flandes (1621-1632) i mestre de camp a Itàlia (1635-1636). S'assenyalà en la campanya de Luecata (1637), gràcies a la qual recuperà el favor reial, i més tard rebé el càrrec de general de l'artilleria de Llombardia. Traslladat a Catalunya, prengué part en els primers compassos de la guerra de Separació. L'any 1640 fou nomenat governador del Rosselló i mestre de camp general de l'exèrcit de Felip IV. Novament caigut en desgràcia, fou enviat al front de Portugal, i entre 1641 i 1645 exercí de governador de les Armes d'Extremadura, després fou general en cap de Cantàbria (1645). Retornà finalment a Catalunya, per comandar les campanyes de 1648 i 1649, en les quals obrí el camí definitiu cap a Barcelona dos anys més tard, quan ell ja no hi era. En la darrera campanya militar de 1649, derrotà la cavalleria francesa en dues ocasions, la segona, el 14 de novembre, prop de Montblanc, vila en la qual havia entrat el 29 de setembre anterior després d'expulsar les forces contràries que defensaven l'església de Santa Maria, recuperant, a més, tota la Conca de Barberà per a Felip IV.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a tra-*

vés de la premsa de l'època. IV. Barcelona, 1993.

Núria Florensa i Soler, Manel Güell: "Pro Deo, Pro Regi, et Pro Patria". *La revolució i la campanya militar de Catalunya de 1640 a les terres de Tarragona*. Barcelona, 2005, pàg. 243-245.

Manel Güell, "Juan de Garay, capità general de l'exèrcit de Catalunya (1649-1650)", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 25 (2007), pàg. 59-80.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

www.tercios.org/personajes/garay_otanez_juan.html

Garcia, Teresa. Mestra de l'escola pública a la vila (1890).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.7.

Garcia-Tornel i Florensa, Llorenç. Notari de Montblanc (1948-1955) i escriptor. Col·laborà assiduament al *Boletín Montblanch*. Autor dels articles *Una conferencia diplomática en Montblanc, en el siglo XIV* (1950), *Sobre literatura histórica catalana* (1950) i altres treballs de temàtica històrica, religiosa o literària. Donà fe, en la seva condició de notari, de la reintegració a les tombes reials de Poblet de les despulles dels reis catalans (4 de juny de 1952). L'any 1955 deixà la notaria de Montblanc i es traslladà a Rubí, i després a Barcelona. Morí en aquesta darrera ciutat.

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Garzón Naya, Lorenzo. Notari de Montblanc (1905). Anteriorment havia treballat a la notaria de Lloret de Mar (1889-1904).

Josep M. Grau, *Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners*. Barcelona, 1996.

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Garret, Margarida. Religiosa clarissa del convent de la Serra. Mestra de novícies. Gaudí de fama per les seves virtuts. Morí el 5 de desembre de 1597.

Ramon Sabaté, "Grandeses de la Serra".
"Resum..."

Garriga i Pons, Josep. Alcalde de la vila. Prengué possessió l'1 de gener de 1904 i cessà el mateix dia de 1906. Durant el seu mandat la Corporació deixà de vestir la franja roja dita gramalla (reminiscència de la vella toga que s'abandonà el 1716) per derivar d'un manament del rei Felip V. Pel contrari els regidors continuaren portant l'espasí i l'escut de la vila, segons acord de 30 de gener de 1904. Per segona vegada prengué possessió de l'Alcaldia el 2 de febrer de 1910 presidint l'Ajuntament nomenat pel governador civil en cessar els consellers de la corporació anterior per anul·lació de la proclamació de la Junta Municipal del Cens de 5 de desembre de 1909, i continuà al front de l'Alcaldia fins el primer d'agost de 1910. Per tercera vegada fou alcalde des del 9 de novembre de 1924 fins el 2 de març de 1925.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".
Gabriel Serra, "Els espasins..."
Lluís Vives, "El Municipio de Montblanc".

Gassió, Bandoler del Montsant i Muntanyes de Prades del final del segle XVI. Assaltà Rojals i el veguer de Montblanc alçà el sometent per a perseguir-lo. Morí el 1592.

Ezequiel Gort i Juanpere, *Història de la Cartoixa de Scala Dei*, Reus. 1991, pàg. 276.

Gassol, Josep. Regidor degà de la vila. Exercí les funcions del càrrec des del 12 de gener de 1827 al 18 de març del mateix any.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gassol, Macià. Organista de l'església de Santa Maria (1740-1742). Prengué possessió el 27 de novembre de 1740. Autor d'unes cançons de Nadal publicades en la mateixa dècada. El 8 de novembre de 1742 ingressà a la comunitat del Cister de Poblet.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*
J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Gassol, Sebastià. Vicari i ecònom de Lilla (1811-1814).
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Gassol i Andreu, Joan. Banquer, natural de Cervera. El 1910 tenia 46 anys. Havia arribat a la vila l'any 1870.
ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Gassol i Borrell, Isidre. Hisendat. L'any 1882 tenia un cafè amb billar a la plaça major.
Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Gassol i Millé, Josep. Advocat i hisendat. Regidor de l'Ajuntament (1880-1881). Comprador de finques procedents de la desamortització de Madoz.
ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.
Salvador-J. Rovira Gómez, *La desamortització de Madoz a la província de Tarragona (1859-1886)*. Tarragona, 1987. pàg. 559, 562.

Gassol i Ortiz, Josep Maria. Alcalde de la vila. Prengué possessió de l'Alcaldia l'1 de gener de 1863 i cessà el mateix dia de l'any 1865. Durant el seu mandat acabà de construir-se la línia del ferrocarril Reus-Montblanc. El 3 de maig de 1863 arribà per primera vegada el tren a Montblanc. En sessió de 8 de març de 1864 l'Ajuntament acordà l'adquisició dels gegants de la vila. Notari de Montblanc (1849-1872). Comprador de finques eclesiàstiques procedents de la de la desamortització.

Josep M. Porta, *Els gegants...*
"El retorn de protocols",
"Els alcaldes de Montblanc".
Salvador-J. Rovira Gómez, *La desamortització de Madoz...*

Gassull, Antoni. Prevere. Vicari de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1878-1880) i rector de Prenafeta (1886).
Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Gassull, Arnau. Fundador del benifet de la Immaculada Concepció a l'església de Santa Maria de Montblanc (24 de setembre de 1404).
Jaume Felip, "L'església gòtica...".
Joan Poblet, "Montblanc i la Immaculada".
Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Gaulip. Argenter jueu de Montblanc (1377).
Gabriel Secall, "Notícia històrica de les jueries medievals...".

Gavaldà, Francesc. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).
APM Capítols Comunitat de preveres (1690), sig. 3.2.16.

Gavaldà, Joan. Cirurgià (s. XVIII). Possiblement és el mateix Joan Gavaldà que el 23 de maig de 1723 era obrer de la Serra.
Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.
Ramon Sabaté, "Resum...".

Gavaldà, Nicolau. Notari de la vila (1587-1597). Fou elegit síndic administrador del convent de Sant Francesc per acord de la comunitat de 13 d'agost de 1597.
Josep M. Porta, "El retorn de protocols".
Pere Sanahuja, "Nomenament de síndic...".

Gavaldà, Pere. Notari de Montblanc (1622).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Gavaldà i Martí, Antoni. Militar. Subtinent que comandava la companyia de la Milícia nacional que fou atacada per les forces carlines de la partida de Manuel Ibàñez, *Llarg de Copons*. Morí en la defensa de la presó instal·lada a l'edifici del palau del Castlà.
Gregori Domènech, *Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación històrica...*
Jordi Vallespinosa [Lluís Vives], "Llarg de Copons".

Gavarré, Manuel. Prevere. Rector de Prenafeta (1874-1877).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Gavarró i Ravell, Pau. Paperer de Rojals (1889). És un exemple de l'activitat industrial, desenvolupada en el terme en els s. XVIII-XIX, que aprofitava els corrents d'aigua. Consta que l'any 1876 hi havia a Rojals 3 molins de paper d'estrassa i un de fariner.
ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Sobre els molins vegeu, Salvador Palau Rafecas, *Els molins fariners hidràulics de Catalunya. 690 molins inventariats*. Santa Coloma de Queralt, 1992, a més de l'apartat que hi dediquen, Josep M. Contijoch i Vicens Bayona, *Els masos de Rojals*. Montblanc. 1997, pàg. 121-130.
Josep M. Grau i Roser Puig, "Les Muntanyes de Prades i el Bosc de Poblet", *Actes de les Primeres Jornades sobre el Bosc de Poblet*. Poblet, 2004, pàg. 268.

Gay, Joan. Organista de l'església de Santa Maria (1756). Nomenat unilateralment per l'Ajuntament de la vila el 8 d'abril de 1756. Cessà el 21 de juliol següent.
Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*
J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Gay, Joan. Propietari nat a Montblanc. El 1844 residia a Valls i tenia 65 anys.
Josep M. Grau i Roser Puig, "Emigració de la Conca de Barberà a la ciutat de Valls en el marc de la Primera guerra carlina", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 25 (2007), pàg. 140.

Gay, Josep. Alcalde de la vila. Prengué possessió el 18 de febrer de 1836 i cessà el 26 d'abril del mateix any. Apareix de nou com a alcalde els anys 1839 i 1840. El 1845 consta com a procurador.
ACCB. FMM. Eleccions, Cens electoral (1845), sig. 1501.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gay i Escoté, Ramon. Pagès. Membre del Comitè Antifeixista de Montblanc en representació del Partit Obrer d'Unificació Marxista (1936). El 26 d'octubre del mateix any fou nomenat president de la comissió

Gay i Ribé, Joan

d'incautacions de l'Ajuntament de Montblanc (1936). Durant la repressió posterior a la guerra civil fou afusellat a Tarragona (19 d'octubre de 1939).

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Josep Recasens Llor, *La repressió franquista a la Conca de Barberà*.

Gay i Ribé, Joan. Geganter montblanquí. L'any 1949 començà les seves actuacions que prosseguí durant molts anys. Havia nascut el 22 de juliol de 1923. Morí el 15 de desembre de 1990.

Josep M. Porta i Ismael Porta, "Els gegants i els nans de Montblanc".

Gay i Ribé, Josep Maria. President del club de futbol FJ. Montblanc.

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc*.

Gaya, Manuel. Prevere. Vicari de la parròquia de Prenafeta (1822-1823).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Gaya i Cendra, Josep. Prevere i escriptor. Nasqué a la vila el 19 de juliol de 1881. Fill de Pau Gaya i Torruella, traginer, i de Dolors Cendra i Avià, ambdós de Montblanc. Féu els estudis primaris a l'escola de Paulí Bayer. Cursà estudis a la Universitat Pontifícia de Tarragona. Llicenciat i doctor en Teologia. Ordenat sacerdot, fou beneficiat de la comunitat de preveres de Santa Maria. Canonge arxiver de la seu de Lleida (18 de juliol de 1908). Orador brillant. Acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia d'Història i de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, i membre de la Junta Provincial de Museus. Autor d'una biografia de Sant Ramon de Penyafort (1911) escrita a instància del Col·legi d'Advocats de Barcelona, *Sant Vicens Ferrer* (1913) i *El Patronato del mártir San Anastasio sobre la ciudad de Lérida* (1915). Promotor de la restauració de la seu vella de Lleida (1915) tasca en la qual col·laborà amb Francesc Macià, aleshores diputat de les Borges Blanques (1915). Morí a

Lleida, als 40 anys d'edat, el 27 de març de 1922.

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).

Gazeta de la Conca (Montblanc) 29. d'abril de 1911.

Gaya i Jover, Ramon. Membre del Comitè Antifeixista de Montblanc, en representació del Partit Socialista Unificat de Catalunya (1936). En la reunió del 9 d'agost del mateix any va ser delegat d'agricultura i proveïments de l'Ajuntament de Montblanc càrrec que revalidà el 26 d'octubre del mateix any i el 15 de febrer de 1937.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Gelabert, Pere. Rector de la Guàrdia dels Prats (1654-1673). Durant el seu rectorat fou canonitzat Sant Pere Ermengol.

Albert Palacín, "Rectorologi..."

Gelambí i Barberà, Joan. Músic. Nat a Alcover (Alt Camp) el 12 d'octubre de 1869. Organista de l'església de Santa Maria de Montblanc (1876-1893 i 1896). Havia estat organista d'Arbeca. L'any 1893 prengué possessió del benefici de Tots els Sants i cessà com a organista. Director de l'orquestra *La Nova* (1903-1906), director del cor del Centre Moral (1905) i fundador director de l'agrupació coral *El Agricultor* (1906) que, l'any següent, adoptà el nom de Cor Tradicionalista. A Valls dirigí *La Principal del Camp* i *La Lira Vallense*. Morí, segons sembla, l'any 1915 als 74 anys d'edat. Pertanyia a la tercera generació de músics de la família Gelambí. Deixà un llegat per cobrir les despeses de l'obertura del finestrall de la capella del baptisteri de l'església de Santa Maria de Montblanc.

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà...*

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Gelambí i Dalmau, Francesc. Professor de música, conegut com a *Cisquet Gelambí*. Nasqué a Alcover (Alt Camp) el 9 de febrer de 1856. Emigrà a Montblanc l'any 1884.

Reorganitzà i dirigí l'orquestra *La Nova*. Fou organista ocasional de Santa Maria. El 1891 l'orquestra que dirigia actuà a la festa de benedicció de la capella del Santíssim de Barberà de la Conca. Director del cor la Lira. Després es traslladà a Lleida i dirigí l'Orfeó Lleidatà i la banda de música *Santa Cecília* d'aquella ciutat. Morí a Barcelona l'abril de 1914.

ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

"Els Gelambí (ca.1815-1991). Una família de músics entre Alcover, Montblanc i Valls", *Butlletí. Centre d'Estudis Alcoverencs* (Alcover), 106 (2004), pàg. 10-22.

"Els cants dedicats a la Mare de Déu de la Serra"...

Josep Porta i Blanc, *Arreplec de dades per a la història de Barberà*.

Gelambí i Martí, Francesc. Músic. Nat a Montblanc vers l'any 1915. Organista ocasional de Santa Maria (1830) i director de la Música del *Coletó* (1844). Posteriorment es traslladà a Alcover, població en la qual morí. Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Gelambí i Pellicer, Francesc-Xavier. Músic, director i compositor. Fill d'una família de gran tradició musical, deixà la vila en enviuadar però mantingué sempre forts vincles amb Montblanc. Estudià al Teatre Reial de Madrid. A Montblanc creà una generació d'afeccionats i deixebles, alguns de gran mèrit, i hi deixà una forta empremta de cultura musical. Reorganitzà l'orquestra *La Nova* (1883) que, sota la seva direcció, gaudí de gran prestigi. A Lleida, Arbeca i les Borges Blanques deixà una estela d'iniciatives musicals. Fou director de l'Orfeó Lleidatà (1903) i fundador de l'Orquestra *Santa Cecília*, de Lleida. Autor de valuoses composicions de música sacra i profana, entre elles *l'Himne a la Mare de Déu de la Serra* (1906) estrenat en ocasió de les festes de la coronació canònica de la imatge. Fou membre de diversos jurats i honorat amb moltes distincions en el món de la música. Humanament, segons la premsa local, era un home de bé a carta cabal, de ca-

ràcter franc, senzill i sempre voluntariós. Era, es deia, un bon cristià i un bon català. Morí a Barcelona, on es trobava circumstancialment, el 13 d'abril de 1914.

La Conca de Barberà (Montblanc) 11 d'abril de 1914.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 227.

Gelambí i Pellicer, Joan. Prevere i músic. Organista i compositor. Nascut a Alcover (Alt Camp) vers 1841. Arribà a Montblanc l'any 1877. Reorganitzà l'orquestra *La Nova* (1883) i fou director d'agrupacions corals. Morí a la vila el 7 de desembre de 1915.

ACCB. FMM. Padró habitants 1889.

Núria Medrano Torres, "A un segle del Motu Proprio. Incidència del document en la música religiosa de Montblanc", *El Foradot* (Montblanc) 20 (2003), pàg. 15-18.

Músics i ball..., pàg. 230.

Gelambí i Pellicer, Macià. Músic. Casat amb Antònia Barberà i Canela d'Alcover. El 4 de febrer de 1885 van batejar una nena a Montblanc, de la qual fou padrí de fonts Francesc Gelambí, organista de les Borges Blanques (Garrigues).

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).

Gelambí i Vives, Macià. Músic. Nascut vers 1893-1896. Formava part de l'orquestra *La Nova* (1910-1911).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Gelonch, Maria. Mestra de l'escola pública (1921).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.12.

Gendre, Josep. Veguer arquebisbal de Tarragona (1658-1660). Veí de Montblanc i casat amb la montblanquina Isabel Ferrer i de Castellví, vídua de Jaques. Segons Salvador J. Rovira Gómez es tracta probablement del Josep Gendre, que fou capità dels Terços de cavalleria del Rosselló i que el 24 de febrer de 1661 elevà consulta al Consell d'Aragó sol·licitant el privilegi de cavaller.

Salvador-J. Rovira, "Notícies del llinatge Gendre..."

Gener, Guillem

Gener, Guillem. Noble. Senyor de Puiggròs i habitant a Montblanc. El 1338 comprà el senyoriu del castell, terme i lloc de la Sala (Baixa Segarra) a Guillem de Comalats. L'any 1383 el ven al notari de Barcelona, Jaume Galliners.

Eufemià Fort i Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 295-296.

Gener, Pere. De Montblanc. El 16 de maig de 1326 comprà una castlania de Conesa als marmessors de Guillem de Cervelló. Eufemià Fort i Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 271.

Gener, Rafael. Cònsol de la vila (1693). Ramon Sabaté, "Resum..."

General, El. Renom d'un guerriller carlí de Montblanc que participà en la tercera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra prop d'Igualada (Añoia) uns dies abans de l'assalt a aquesta ciutat.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Gerald, Guillem. Escrivà de la vila (1383). Pere Sanahuja, "L'almoïna dels sastres".

Gibert, Antoni. Lapidista o picapedrer francès, establert a Montblanc (1593). Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Gibert, Francesc. Vicari de Lilla (1835-1836). Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Gibert, Pau. Franciscà del convent de Sant Francesc de Montblanc que féu ocasionalment, amb altres religiosos del mateix convent, les funcions de rector de la parròquia de Rojals (1725-1730).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Gibert i Jofre, Joan. Religiós mercedari, natural de València. Comanador del convent

de la Mercè de Montblanc (1386) i gran orador. Redemptor de captius a Bujia i Granada; amic de Martí I l'Humà; company de Sant Vicenç Ferrer en els seus viatges apostòlics. Fundador dels manicomis i promotor del tractament racional dels malalts mentals.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, "El convent de la Mercè".

Gible, Gertrudis de. Abadessa del monestir de la Serra (1712 a 1713).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Gil, Pere. Degà de Montblanc (1361).

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 118.

Gil i Camps, Josepa. Mestra de l'escola pública. Nasqué a la vila l'11 de febrer de 1886 i morí també a Montblanc el 26 de març de 1972. Exercí la docència a Montblanc des de 1914 fins el 1934.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.11.

Gil i Martínez, Francesca. Mestra a la Guàrdia dels Prats durant els anys trenta del segle passat.

Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victòria"...*

Giménez i Porcuna, Francesc. Vicari de Santa Maria (1972-1987). Rector de la Guàrdia dels Prats (1981 a 1987) i de Rojals (1967 a 1988).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Gimeno, Vicente. Mestre de l'escola pública (1881).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.2.

Giminella (o Giminells), Joan de. Donzell, veguer de la vila (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII...".

Giné i Roselló, Josep Maria. Alcalde de la vila des del 27 de juliol al 12 de novembre de 1955. Nat a Montblanc el 30 de maig de 1925.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 6559.6.1.

Jospe M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Giner, Guillem. Draper de Montblanc. Comerciava draps amb jueus de Santa Coloma de Queralt (1298).

Y. Assis, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*.

Giner, Pericó. Draper de Montblanc. Venia draps a jueus colomins (1298).

Y. Assis, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*.

Giol i Malet, Josep. Alcalde de la vila. Prengué possessió del càrrec l'1 de gener de 1861. Dimiti per raons de salut el 25 d'octubre següent.

Jospe M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Girona, Joaquim. Rector de Rojals (1908-1915).

Jospe M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Golobardes i Vila, Miquel. Professor d'ensenyament mitjà i universitari, a més d'arxiver i historiador. Nasqué a Peralada el 22 de febrer de 1909 i morí a Barcelona el 1971. Mogut per una gran vocació intel·lectual es posà a estudiar ja gran. Féu el batxiller, estudis de magisteri, llicenciatura en història antiga (1942) i doctorat en Filosofia i Lletres (1954). Exercí la docència a Montblanc (1940-1943). Persona amb vocació i dedicació extraordinàries que marcà els seus alumnes, malgrat el curt període de temps que restà a la vila i l'escassetat de mitjans de què disposava. Fou professor de llatí a Figueres (1944) des d'on passà a Girona i després a Blanes. Guanyà les oposicions a càtedra d'institut a Múrcia (1961). També fou director de les edicions del Palau de Peralada, institució amb la qual es vinculà des de 1943. A partir del 1949 s'ocupà de l'or-

denació, classificació i recuperació del seu arxiu. Promotor incansable d'activitats culturals (conferències i ponències) i docte investigador i escriptor. La seva obra més coneguda és *Els remences dins el quadre de la pagesia catalana fins el segle XV* (1971-1973). És autor també d'*El convent del Carme de Peralada*.

Inés Padrosa Gorgot, *Diccionari d'historiografia catalana*. Barcelona, 2003; "Peraladencs del segle XX", *El Butlletí* (Peralada) 11 (1999) pàg. 31-43.

Santiago Sobrequès. Presentació d'*Els remences*. Peralada, 1973.

Gols i Veciana, Joan. Prevere. Rector de Prenafeta (1887-1893). Nat als Pallaresos (el Tarragonès). El 1889 tenia 37 anys d'edat.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Jospe M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Gomar, Narcís. Mestre de minyons de la vila (1732-1734). Era originari de Palau (Bisbat de Solsona).

Jospe M. Grau i Roser Puig, "Instrucció...".

Gomis i Casas, Anna. Mestra de Rojals (1944-1945). Nasqué a Reus l'any 1919.

Gomis i Domínguez, Josep. Músic. Pianista. Nat a Buenos Aires (República Argentina) el 30 de gener de 1914. Cofundador i membre de l'orquestra *The Yanquis Boys* (1932). Formà part també de les orquestres *Maseras* i *Espanya* (1939-1940) i ocasionalment de l'orquestra *Amorós*. Morí a Montblanc el 14 de setembre de 1940.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Gomis Domínguez, Pilar. Carmelita ve-druna. Professora de música. Nasqué a la vila el 12 de juny del 1927. Ingressà a la congregació l'any 1948. Morí a Vilafranca del Penedès el 12 de maig del 2000.

Jospe M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Gomis i Martí, Josep. Nat a Montblanc el 22 de novembre de 1934. Alcalde de la vila del 2 de març de 1964 al 9 de gener de

Gondolbeu, Joan

1979; del 19 d'abril de 1979 al 28 d'octubre de 1980; i del 23 de maig al 14 de juny de 1983. President de la Diputació de Tarragona (1980 a 1982 ; i 8 de juny de 1983 a 5 de juliol de 1988). Procurador a les Corts espanyoles (1972 a 1978). Diputat a les Corts espanyoles per Convergència i Unió (legislatures de 1982 i 1986). Conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya (5 de juliol de 1988 a 22 de novembre de 1992) i delegat del Govern de la Generalitat a Madrid (28 de desembre de 1993 a 15 de maig de 2002).

Josep M. Carreras Vives, "Josep Gomis i Martí. Delegat del Govern de la Generalitat a Madrid", *Espitllera* (Montblanc) 100 (1995), pàg. 29-32.

Gondolbeu, Joan. Músic. Nascut als darrers anys del segle XIX. Era conegut com *Joan de la Gaseta*. Tocava el cornetí a l'orquestra *La Vella* (1918).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

González, Francesc. Manescal de la vila (1820). Estava casat amb Antònia Sabater i tenia el domicili al carrer dels Solans.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Gonzalo i Lindín, Antoni. Pintor, veí de Tarragona. Guanyador del primer premi de pintura de la II Biennal de Montblanc (1956).

Gornals, Carme Maria. Mestra de l'escola pública de Montblanc (1951-1952).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.6.

Gosé i Blàvia, Ramon. Notari de la vila (1877-1882).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Graïà, Samuel. Jueu montblanquí i important mercader draper (1326). Més tard deixà la vila i s'afincà a Prades.

Gabriel Secall, "Notícia històrica de les jueries medievals..."

Gras i Guasch, Jaume. Boter. President de

la *Sociedad Agrícola Montblanquense* (1923). Promotor de l'Ateneu Democràtic Obrer (constituït el 1921) i del Sindicat Únic de Treballadors (1920). L'any 1931 era president del Sindicat d'Oficis Varis de Montblanc. En la Junta d'aquesta entitat l'acompanyaven: Josep Roselló i Folch (secretari), Antoni Casas i Gaya (comptador), Joan Bertran (tresorer), Pere Domingo (bibliotecari), Miquel Grau (vocal) i Ramon Domingo (vocal). Posteriorment ingressà al Partit Obrer d'Unificació Marxista. Durant la repressió posterior a la guerra civil fou afusellat a Tarragona (22 d'agost 1941).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.3.2, 1595.7.3. i 1595.5.1.

Josep Recasens, *La repressió franquista...*

Francesc Sifre, "A propòsit d'uns cartells (7) Montblanc i la Guerra", *Espitllera* (Montblanc) 56-57 (1986), pàg. 49-55.

Grassa, Miquel. Organista de l'església de Santa Maria (1664). Originari de Bellpuig (Urgell). Beneficiat de Santa Eulàlia i Santa Àgata a l'església de Santa Maria de Montblanc (1667).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Grau i Bullich, Bernardí. Religiós franciscà, professor del Col·legi de la Mercè. Nasqué a Coll de Nargó (Alt Urgell) el 15 de febrer de 1903. Estudià Humanitats al Col·legi de Balaguer. Ingressà a l'orde franciscà (1918) i fou ordenat sacerdot el 3 d'abril de 1926. Gairebé immediatament fou enviat al Col·legi de la Mercè de Montblanc, regentat aleshores pels P. Franciscans, que dirigí des de 1926 fins a 1935. Fou un professor competent i exemplar que deixà un gran record entre els seus alumnes. Ha estat un dels grans mestres de la vila. L'any 1935 deixà Montblanc quan la comunitat hagué d'abandonar el col·legi per disposició municipal. El mateix any fou nomenat rector del Col·legi Seràfic de Balaguer. En iniciar-se la revolució i la guerra civil no volgué abandonar els seus alumnes que acompanyà a llurs famílies malgrat el perill que això

suposava. Al deixar l'últim estudiant a l'Escala (Baix Empordà) fou portat a Empúries i assassinat el dia 5 d'agost de 1936.

Francesc Badia, "El pare Bernardí Grau i Bullich". *El Foradot* (Montblanc) 29 (2005), pàg. 10-12.

Josep Trepà, *Màrtirs franciscans*.

Grau i Ciurana, Joan-E. Prevere i poeta. Rector de la parròquia de Sant Miquel (1916-1922). Prengué possessió de la rectoria el 5 de juliol. Autor dels *Goigs a Sant Pere Armengol*. Fou premiat en els Jocs Florals de Montblanc (1917) per la seva poesia *Oració del pobre*.

Grau i Gili, Sebastiana. Abadessa del monestir de la Serra (1921 a 1939). Natural de Riudoms. Durant el seu abadiat la comunitat hagué d'abandonar el convent per causa de la revolució i la guerra civil (1936).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Grau i Mata, Àngel de la Guarda. Escriptor, natural de Maspujols. Col·laborador assidu dels periòdics *Gazeta de la Conca* i *Aires de la Conca* amb treballs sobre temes montblanquins. Morí el 16 d'abril de 1953.

Gravolosa. Veguer de la vila. Fou un dels directors de la construcció del clos emmurallat (1366).

Josep M. Jàvega, "Les torres..."

Grenyó, Joan-Llorenç. Plebà de Montblanc (1595-1600). Doctor en dret canònic. Durant el seu mandat s'erigí a l'església de Sant Marçal la Confraria de la Puríssima Sang de Jesucrist.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Pere Sanahuja, "Nomenament de síndic".

Grimau Copons i Aguilar, Miquela de. Castlana de Montblanc. Era muller de Magí de Vilallonga i de Tamarit i prengué possessió de la castlania el 15 d'abril de 1791. En el segle XVIII la castlania s'havia desnaturalitzat i només comptaven els drets econòmics que

generava. Els castlans no estaven mai presents a la vila i actuaven a través de procuradors.

Josep M. Grau, "El castlà de Montblanc..."

Grinyó, Francesc. Prevere de la vila. Constructor de la bassa de Vinyols (1628) "per a subvenir –segons diu un document de l'època– als pobres i sa pàtria, mogut de la pietat dels pobres de la present vila que, per no tenir aigua per a poder regar, patiren en dita horta". Instituí per testament, una causa pia per a ensenyament de gramàtica (1643).

Document de 31 d'octubre de 1628 transcrit per Joan Poblet a *Aires de la Conca* (Montblanc) de 17 de maig de 1903.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció pública..."

"L'església de Rojals a la llum de les visites pastorals (s. XVII-XVIII)" *Espitllera* (Montblanc) 88 (1994) pàg. 86-87

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Grinyó, Francesc. Eclesiàstic. L'any 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Griñó i Farriol, Maria Teresa. Carmelita vedruna, nada a Montblanc el 4 de novembre del 1864. Filla de Josep Griñó i Miquel i Josepa Farriol i Pedrol. Entrà a la congregació el 1885. Morí a Llers (Empordà) el 16 de novembre de 1920.

APM. Baptismes, vol.13 (1859-1870).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Griset de Cabra. Vegeu Forner, Joan.

Guàrdia, Joan de. Rector de Montblanc (1257-1278). Fou el primer que s'intitulà rector de la vila. Segons Lluís París en el seu temps s'edificaren les esglésies de Sant Francesc i del Miracle, i els preveres de l'*Scriptorium* de l'església de Santa Maria feien còpies dels seus llibres per a altres esglésies. És versemblant que posés la primera pedra de l'església gòtica de Santa Maria la Major.

Guàrdias i Masalles, Josep

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Guàrdias i Masalles, Josep. Alcalde de la vila. Nomenat el 7 de març de 1866 per substituir l'anterior Pere Bové i Guasch. Cessà l'1 de gener de 1867.

Josép M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Guarra, Bernat de la. Religiós mercedari. Comanador dels convents de Santa Maria del Miracle de Montblanc i de Santa Maria dels Prats (1325-1327).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Guarro. Pintor montblanquí del segle XIX. No consta amb certesa el nom de pila. Autor de les pintures dels salons de la casa Francisquet del Mas. Se li atribueix també la decoració de la façana de la casa Tomàs de la Plaça Major.

Guarro i Casanovas, Macià. Mestre de l'escola pública. Nat a Montblanc (1830-1905?). Fill de Macià G. Huguet, confiter i Magdalena Casanovas Masalies. El documentem exercint almenys el darrer quart del segle XIX.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.2.

Guarro i Cortès, Antoni. Músic. Tocava el saxofon, el clarinet i la tenora. Formà part de les agrupacions musicals *La Montblanquina*, *La Vella*, Cobla-orquestra *Els Montblanquins*, i orquestres *Maseras* i *Espana*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Guarro i Cortès, Josep. Nat a Montblanc. Fill de Ramon G. Solé i Teresa C. Munné. Exercí durant molts anys –dècades de 1920 a 1950 aproximadament– de sagristà i campaner de l'església de Santa Maria. Dibuint i escenògraf.

Guarro i Figuerola, Josep. Historiador, músic i industrial, nascut a la vila el 10 de juliol de 1886, fill de Josep Guarro i Solé, boter,

i de Josepa Figuerola i Dalmau. Autor de diversos treballs sobre la història de Montblanc publicats en la Secció històrica de *La Conca de Barberà*. Tocà la flauta travessera a l'orquestra *La Vella* (1918). Fou president de la Joventut Nacionalista de Montblanc (1920) i posteriorment de la Lliga Regionalista de la vila. Morí a Montblanc el 15 de gener de 1958.

APM, vol. 15 baptismes (1880-1890).

J. Felip, J.M. Grau i Roser Puig, *La història en la premsa...*

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Amadeu-J. Soberanas, *Index Tarraconensis...*

Guarro i Figuerola, Macià. Mestre (jubilat l'any 1895). Una germana seva, Josepa, de 38 anys, morí per una bomba d'aviació el 14 de gener de 1939.

Josép M. Prats Batet, "El cost humà de la Guerra Civil (1936-1939) a la Conca de Barberà", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 13 (1995), pàg. 187.

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Guarro i Ribé, Macià. Advocat i polític. Nasqué a Montblanc el 21 de febrer de 1863. Fèu els estudis primaris a l'escola del seu pare Macià Guarro i Casanovas i el batxillerat a l'institut de Tarragona. Llicenciat en dret per la Universitat de Barcelona (1883). Exercí la professió d'advocat durant més de seixanta anys. Fou jutge municipal (1903), president del *Centro Unión Republicana* (1905), fiscal municipal i jutge de primera instància (1937). Als 25 anys fou conseller de l'Ajuntament de Montblanc. Alcalde de Montblanc des del 1 de juliol de 1899 al primer de gener de 1902. Diputat provincial (1914) i novament alcalde de la vila (1931). Conseller d'ensenyament i membre del Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya (1919) que presidí Puig i Cadafalch. Políticament milità en el partit republicà, sent un dels que proclamaren la República a la vila (1931). El 1930 era el president de l'Associació d'Esquerra. El secretari de l'entitat era Antoni Iborra i Farré, el tresorer Francesc Masdéu i Borràs, i els vocals Josep Folch i Folch i Ramon Porté i Dalmau.

Morí a Montblanc el 17 d'agost de 1953. ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.8.1.-4. Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Guarro i Robuster, Joan. Farmacèutic. Nat a Montblanc i resident a Barcelona on tenia oberta l'oficina de farmàcia. Apoderat de Lluís Cervera Carbonell, de Tarragona (propietari de Sant Francesc). President de la societat L'Assutzena (1894). Farmacèutic, establert a Barcelona, l'any 1893 promogué una campanya d'ajuda a les víctimes dels incidents del 13 de setembre del mateix any ocasionats per les protestes contra la supressió del jutjat de primera instància i instrucció de Montblanc. La comissió d'ajuda estava integrada per Anton Malet, Sebastià Pedrol, Josep Dalmau, Joaquim Torredemer, Daniel Molner, Antoni Espanyol, Joan Boada, Ramon Cantó i l'esmentat Joan Guarro.

Josep M. Grau Pujol, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*.

Josep M. Porta, "La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències (2)".

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà...".

Guarro i Sanromà, Joan. Comerciant de la vila (1889), casat amb Maria Robuster i Torrents, de Valls. ACCB. FMM. Població. Padró 1889.

Guarro i Solé, Josep. Músic. Nat a Montblanc el 20 d'agost de 1860. Tocava el clarinet a l'orquestra *La Vella*. Morí a la vila el 2 de març de 1938.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Guasc i Coll, Sebastià. Escultor nat a Montblanc i establert a Vilafranca del Penedès. Fill d'Ignasi, adroguer, i Maria. El 16 d'abril de 1787 es casà en aquesta darrera vila amb Maria Antònia, filla de l'escultor barceloní Francesc Gaig Baixeres. Guasc morí a Vilafranca el 5 d'agost del 1823 als 65 anys. Antoni Massanell Esclassans, "Artistes vilafran-

quins: pintors, escultors i dauradors (segles XV al XVIII", *Miscel·lània Penedesenca* (Vilafranca del Penedès) 1 (1978), pàg. 95-117.

Guasch i Torroella, Macià. Mestre de música. Nasqué a Montblanc el 18 de juny de 1843. Estava casat amb Magdalena Pàmies i Torroja, de Reus. En un bateig d'un fill seu fa de padrí un cunyat, Enric Pàmies, pianista de Reus. Fou organista de l'església de Santa Maria (1861). Primer president de *La Vella* i també primer president del cor de L'Assutzena (1862). President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1877-1880, 1882-1887, 1889-1896). Secretari de l'Ajuntament (1870-1876).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Josep M. Porta, "La Germandat de socors..."

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Güell i Canals, Joan. Rector de Prenafeta (1926). Natural del Catllar (Tarragonès) (1890).

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Guerxo de la Ratera. Vegeu Sorribes, Pere.

Guesclin, Bernat du. Militar. Cap de les anomenades Grans Companyies o Companyies blanques, integrades per mercenaris gascons, francesos, navarresos i d'altres països, que lluitaren a favor del comte de Trastàmara i de Pere III, el Cerimoniós, contra Pere I, el Cruel, de Castella. El gener de 1366, a Montblanc, Bernat du Guesclin, acompanyat dels seus col·laboradors Hug de Calverly i el comte de la Marca, presentà al comte Enric de Trastàmara, abans de sortir cap a l'encontre de l'exèrcit castellà, la gran força militar de les Companyies. Acabada la guerra amb Castella, després de mort de Pere I a Montiel –en la qual tingué una especial intervenció Bernat du Guesclin– i proclamat Enric de Trastàmara rei de Castella, les muralles de Montblanc

Guifreu de la Palma, Josep

serviren més d'una vegada de defensa dels habitants de la vila enfront dels atacs i violències que portaven a terme importants grups residuals de mercenaris que amb la pau havien perdut la seva manera de viure habitual.

Guifreu de la Palma, Josep. Mercedari i predicador. Lector d'arts i filosofia del col·legi de Sant Pere Nolasc de Barcelona (1725), comanador del convent de Girona i de Barcelona (1749). El 1752 és nomenat provincial de la regió d'Aragó. Autor de nombrosos sermons publicats i de l'obra *Apuntaments dels miracles de Nostra Senyora de la Serra, de la vila de Montblanc*, volum sense data coneguda que relaciona els privilegis concedits a la vila pels reis de Catalunya. L'any 1826 n'hi havia un exemplar al convent de la Mercè de Montblanc que era còpia d'un altre més antic.

Joaquín Millán Rubio, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*. vol. II. D-O. Barcelona, 2000.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Guifreu i Pujol, Pasqual. Metge nat a Cabanelles (Empordà) el 1901. Actiu a Montblanc l'any 1930.

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3.

Guillem, Bernat. Junt amb la seva esposa fundà un benefici a l'església de Sant Bartomeu de Montblanc (1346).

Pau Queralt, "L'església i hospital de Sant Bartomeu".

Guillem, Pere. Cunyat de Jaume Marçal, el fundador de l'església hospital de Sant Marçal. Junt amb la seva esposa Guillermoneta o Guillelma, que era germana del mecenes Marçal, sufragà les despeses de construcció de la capella de l'església de Santa Maria dedicada avui a la Pietat. L'any 1340 instituïren un benefici en la mateixa capella sota l'advocació dels sants Domènec, Pau i Pere Màrtir.

Francesca Español, *Guillem Seguer...*

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Guillem i Miralles, Margarida de. Fun-

dadora d'un benifet sota l'advocació de l'Esperit Sant en la capella del mateix nom de l'església de Santa Maria (30 de juliol de 1395).

Guimerà, Guillem de. Prior de l'orde de l'Hospital. Dirigí les obres de construcció del recinte emmurallat de Montblanc. Les obres foren iniciades l'any 1366 per manament del rei Pere III. Dirigí també les obres de fortificació del monestir de Poblet i de Lleida.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Sans i Travé, "Guillem de Guimerà", *Arrels* (l'Espluga de Francolí) 3 (1989), pàg. 13-81.

Guimerà, Joanot de. Veguer de Montblanc (1535).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria..."

Guimerà i de Tamarit, Ramon de (1584-1653). Mestre de Camp del terç de la vegueria de Montblanc, integrat bàsicament per conques, que, en la guerra de 1640 i a l'inici de les hostilitats, combaté contra les tropes hispàniques de Felip IV (assalt de Xerta). Era senyor de Ciutadilla i Sant Romà i baró d'Abeïlla. Havia estat bandoler nyerro (1614) però s'acollí a l'amnistia reial de 1619. Governador del vescomtat de Castellbó (1624). Figurà en la llista negra del protonotari Jerónimo de Villanueva (1632), com un dels instigadors de la sabotejada cort de 1626 (continuada el 1632). Proveïdor de blat de l'exèrcit reial (1638). Més tard fou acusat per no acudir a la campanya per a la reconquesta de la fortalesa de Salses (1639). Formà part de la junta secreta que negocià l'aliança defensiva amb França (1640) i negocià els acords de Ceret i del consell de guerra constituït per frenar l'entrada de l'exèrcit de Felip IV. Fou nomenat mestre de camp de la vegueria de Montblanc i se li encomanà la defensa de Xerta contra l'exèrcit del marquès de los Vélez (1640). Auxiliar de l'intendent francès (1641). Fou nomenat comte de Guimerà (1648).

John H. Elliott, *La Revolta catalana 1598-1640: un estudi sobre la decadència d'Espanya*. Barcelona, 1966.

Josep Sanabre, *La Acción de Francia en Cataluña en la pugna por la hegemonía de Europa: 1640-1659*. Barcelona, 1956.

Eva Serra, "Els Guimerà, una noblesa de la terra",

Recerques (Barcelona) 23 (1990) pàg. 9-36.

Guinovart, Bartomeu. Mestre de l'escola pública a Montblanc (1897).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.7.

Hereu Casanoves. Veg. Llauner.

H

Hereu Català. Veg. *Janoi, Pere*.

Hereu Cendrós. Veg. Montserrat, Josep.

Hereu Solanes. Veg. *General*.

Hernández i Martín, Jesús. Alcalde de la vila des de l'11 d'octubre de 1925 al 26 de febrer de 1930; i des del 12 de gener al 7 de juny de 1939. En ocupar l'exèrcit franquista la vila, l'auditoria de guerra de l'exèrcit nomenà en un primer moment com a regidors de la junta gestora de l'Ajuntament Ramon Palau Sans, Josep Foguet Mir, Antoni Moix Toses i Eusebi Campdepadrós Puig. El secretari era Daniel José Palau.

ACCB. FMM. Administració General. Actes (1939-1940), sig. 17.3.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Hinojosa, Marquès de la. Vegeu Ramírez de Arellano y Manrique de Lara, Juan.

Hongria, Violant d'. Senyora de Montblanc. Segona esposa del rei Jaume I, filla del rei Andreu II i néta de l'emperador llatí de Constantinoble, Pere de Courtenay. El matrimoni fou contret l'any 1235. El rei li donà la vila el dia 5 de febrer de 1246. Les seves despulles estan enterrades en una tomba del presbiteri de l'església del monestir de Vallbona de les Monges.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ferran Soldevila, *Jaume I...*

Hornillos i González, Pelai. Notari de Montblanc (1944-1948).

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Hortonedá, Acaci. Pintor montblanquí. Era fill del també pintor Cristòfor Hortonedá.

Joan Bosch-Joaquim Garriga, *El retaule de la prioral de Sant Pere de Reus*. Reus, 1997, pàg. 164.

Sofia Mata de la Cruz, "Pintors montblanquins del cinc-cents".

"El pintor Acaci Hortonedá i l'escultor Agustí Pujol II a Alcover (1621-1624)", *Butlletí. Centre d'Estudis Alcoverencs* (Alcover), 76 (1996), pàg. 14-37.

Hortonedá, Cristòfor. Pintor natural i resident a Montblanc, vila en la qual tenia el seu taller. Entre les seves obres figuren el retaule dels Sants Cosme i Damià per a l'església d'Alcover, contractat l'any 1586 i avui desaparegut; el de Sant Llorenç per a l'església de Rocallaura, avui al Museu Diocesà de Tarragona, i el de Santa Anna (1603) destinat a una capella lateral de l'església de l'hospital de Santa Magdalena de Montblanc, guardat avui a la capella del Baptisteri de l'església de Santa Maria. Aquest darrer retaule, del qual falta la taula superior, no consta signat per Hortonedá però la paternitat de l'artista montblanquí sembla del tot certa. Jaume Felip creu que la taula que falta al retaule és la que es conserva a la Plebania i que representa la Transfiguració del Senyor. L'any 1602 Hortonedá pintà, per a l'església de Santa Maria el retaule del Sant Nom de Jesús, que fou desmuntat en el curs del segle XIX i del qual se'n conserven tres taules dipositades avui al Museu-Arxiu, que reflecteixen escenes de la infància de Jesús, l'adoració dels Reis, la presentació al temple i la fugida a Egipte. L'any 1608 pintà també un retaule del Sant Nom de Jesús per a l'església de Vallmoll, del qual es conserva al Museu Diocesà de Tarragona

Hortonedá, Francesc

una taula que representa la fugida a Egipte, estudiada per Sofia Mata que n'ha remarcat les semblances amb la corresponent del retaule montblanquí de Santa Anna. La mateixa autora ha documentat una altra obra d'Hortonedá, un retaule per a la Confraria del Roser de Vallmoll (1623-1628)) que fou destruït l'any 1936. Segons Mata, l'estil d'Hortonedá és una barreja d'un substrat gòtic encara molt potent amb inclusió d'elements continguts als gravats d'origen italià que utilitzava; el dibuix és elemental i una característica de l'autor és l'allargament de les extremitats de les figures que representa. Jaume Felip assenyala com a caràcters més evidents de la pintura d'Hortonedá, el cànon allargat, colors irisats, rostres dolços, tan proper al manierisme del moment, però amb característiques que el diferencien de la resta de pintors coetanis.

El pintor signava les seves obres *Xpophorus Ortoneda* o bé *Xpophorus O.*, és a dir amb la grafia del cognom sense H.

Jaume Felip, "Taula pintada..."

"Restauració del retaule de Santa Anna". *Full Parroquial* (Montblanc) 1120 (1999).

Sofia Mata de la Cruz, "El pintor montblanquí..."

La pintura del cinc-cents a la diòcesi de Tarragona.

Hortonedá, Francesc. Rector de la Guàrdia dels Prats (1747 a 1768). Constata Mn. Albert Palacín que malgrat que Hortonedá constés com a rector oficial durant el llarg període de temps esmentat, la majoria de sagraments són administrats en la mateixa època per religiosos mercedaris i franciscans de Montblanc.

Albert Palacín, "Rectorologi..."

Huguet i Bonastre, Ramon. Prevere. El gener de 1939 tingué cura de restablir el culte a Montblanc i s'encarregà provisionalment de la parròquia de Santa Maria.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Huguet i Roselló, Josep. Beneficiat de la Comunitat de Santa Maria (1929-1939).

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Ibàñez, Manuel. (*Llarg de Copons*). Es suposa nascut a Copons (Anoia) vers l'any 1800. En la primera guerra carlina comandà una par-

tida d'addictes a Carles de Borbó que arribà a reunir prop d'un miler de voluntaris. Home astut i intel·ligent fou el gerriller carlí de més categoria que operà per terres de la Conca de Barberà. Al capvespre del 25 de maig de 1835, burlant la vigilància dels soldats de la Milícia Nacional, que defensaven els portals de la vila, introduí els seus homes a Montblanc disfressats de pagesos i traginers, aprofitant que era dia de mercat. A la matinada del dia 26 havien entrat tres-cents guerrillers de la seva partida, que a unes campanades del Seny Gros de Santa Maria atacaren els sentinelles dels portals i s'apoderaren de la vila. Pels carrers de les Corts i de la Fusteria arribaren a la plaça de Sant Miquel i atacaren la presó (situada a l'antic palau del Castlà) amb el propòsit d'alliberar els companys presoners. En la lluita morí el sots-tinent Antoni Gavalda, cap de la Milícia. Una circumstància fortuïta –l'aparició d'una dona (Maria Climent) que tancà la porta del casal fortalesa– impedí l'èxit immediat de l'operació i obligà els atacants a abandonar la vila en vista de l'arribada de reforços de les Milícies. Participà activament i amb èxit en les operacions de Reus (1837). Prop de Montblanc, se'l troba també en accions de guerra en les muntanyes de Selma (15 d'abril de 1835), Mont-ral (26 de juny de 1835), l'Espluga de Francolí (9 de juliol de 1835), Vilabella (22 d'octubre de 1835), Pont d'Armentera (7 d'octubre de 1938), etc.

Pere Anguera, *Déu, rei i fam. El primer carlisme a Catalunya*. Barcelona, 1995.

Gregori Domènech, *Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación Histórica...*

J. Vallespinosa [Lluís Vives Poblet], *Llarg de Copons*.

Iborra i Buyó, Santiago. Músic. Nat a la Guàrdia dels Prats el 3 de març de 1911. Violinista i saxofonista. Formà part de les orquestres *Amorós* i *The Yanquis Boys*. Vers l'any 1934 es traslladà a Barcelona.

ACCB. FMM. Població. Padró 1930, sig. 1437.3
Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Iborra i Farré, Antoni. Escriptor, poeta i polític, natural de la vila. Utilitzà el pseudònim *Anton de la Pruna*. En la dècada dels anys vint del segle passat, fou actiu propagandista de l'Obra d'Exercicis Espirituals. Més tard es dedicà a la política i milità en el Bloc Obrer Camperol i després en el Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM). Després de la guerra civil (1939) s'exilià a França. Morí a París. Un germà seu, Enric, morí al front durant la guerra civil.

Iborra i Farré, Enric. Músic. Violinista. Nat a Montblanc el 6 de juliol de 1913. Formà part de l'orquestra *Amorós*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Iborra i Farré, Joan. Escriptor i poeta, natural de la vila. Fundador del Cercle Obrer Intel·lectual de Catalunya, col·laborador de *L'Insurgent* i fundador de la revista *L'Estel*. Autor, entre altres, de la poesia *A Vós* (1927), de la novel·la *Creus de la vida* (1926) i de l'obra de teatre *Rebel·lies* (1936).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Imbert, Marià. Religios mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1805-1819). Durant el seu mandat fou col·locada a l'església una nova

Issacó

imatge de la Mare de Déu de la Mercè.

Josep M. Grau i Roser Puig, “El convent mercedari...”.

Issacó. Comerciant jueu de Montblanc (1298).

Y. Assis, *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*.

Ivorra, Beatriu d’. Castlana de Montblanc (1541). El 15 de gener de 1541 contractà amb el pintor montblanquí Jeroni de la Rúa i el mercedari Mestre Gil, d’Agramunt, la pintura

d’un retaule per a l’església de la Guàrdia dels Prats.

Sofia Mata de la Cruz, “Pintors montblanquins del cinc-cents”.

Ivorra, Jaume. Vicari de Montblanc (1638).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Janer, Guillem de. Representant de Montblanc a les corts catalanes de 1333 celebrades a la vila sota la presidència del rei

J

Alfons III, el Benigne. Les corts començaren vuit dies després de la Pasqua de Resurrecció, foren interrompudes per malaltia del rei, i continuaren fins el mes d'agost.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes-reis".

Janer, Jaume. Instituí un benefici a l'església de Santa Maria de Montblanc sota l'advocació de l'Ascensió de Nostre Senyor (1349). Sembla que la família Janer sufragà les despeses de construcció de la capella del mateix temple dedicada actualment a la Immaculada Concepció.

Jaume Felip, "L'església gòtica...".

Janer, Nicolau. Jurista montblanquí, conseller de Jaume II, el Just. El rei l'anomenava "savi en dret". (s. XIII-XIV).

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Janer i Rivalt, Maria. Mestra a Lilla (1881-1892).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Janoi, Pere. Guerriller carlí, natural i veí de Montblanc, conegut amb els renoms de *Janoi* i *Hereu Català*. Era membre d'una coneguda família montblanquina i drapaire de professió. Molt possiblement el seu cognom real era *Català*, ja que Janoi era el nom de la casa. Intervingué en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a la Coma del Diabló.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc...".

Jaumà, Josepa. Mestra a Prenafeta (1893).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Jaume I, el Conqueridor. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1213-1276). Nasqué a Montpeller l'1 de febrer de 1208 i era fill del rei Pere el Catòlic i de Maria de Montpeller. D'infant fou ostatge de Simó de Montfort fins l'any 1214, que fou retornat a Catalunya per ordre del papa Innocenci III. Aquell mateix any les Corts de Lleida el juraren com a rei. Va contreure matrimoni amb Elionor de Castella (1221) i, en segones núpcies, amb Violant d'Hongria (1235). Amb un nombrós exèrcit, en el qual hi figuraven molts montblanquins, va conquerir Mallorca (1229) i València (1238). Ajudà al seu gendre Alfons X, el Savi, de Castella, en la lluita contra els sarraïns i conquerí Múrcia (1266). La vinculació de Jaume I amb Montblanc fou molt intensa. A la tornada de Mallorca, després de la conquesta, el rei fou rebut amb entusiasme pels montblanquins (novembre de 1230). En la *Crònica o Llibre dels Feyts* el propi monarca ho confirma dient: "*E quan haguem estat en Tarragona anam-nos-en a Montblanc [...] e si nenguns hòmens del món podien bé acollir llur senyor ab professons e ab alegria, e ab gran plaer, per tot lloc on passàvem, ells ho feien a nos, e graïen Déu tot lo bé que Déu nos havia feït.*" Lluís París ha constatat també la presència del rei a la vila el mes de gener de 1236, l'11 de maig de 1260 i els dies que van del 18 al 28 de juliol de 1261. En el repartiment de les terres de Mallorca als participants a la conquesta, Montblanc fou una de les viles més beneficiades i consta que als homes de Montblanc els foren repartits, entre altres propietats, tres obradors a la ciutat de Mallorca, una granja en el propi terme i cinc en el de Petra. D'altra banda, remarca Lluís París que la importància del contingent o host de Montblanc que par-

Jaume II, el Just

ticipà a la conquesta de València ve revelada pel fet que dels quatre documents atorgats per Jaume I en l'últim mes del setge, un d'ells és un privilegi concedit a Montblanc *in obsidione Valentia* el 28 d'agost de 1238, així com que després de la conquesta es donés el nom de Montblanc a un carrer o barri de València, honor només concedit a les poblacions que més contribuïren a la campanya. Jaume I, confirmà la concessió de l'escripània de la vila a l'església de Santa Maria (1250), protegí els jueus montblanquins als quals concedí el lliure comerç de blat, oli i altres mercaderies (1260), i a la vegada els atorgà el dret de no poder ésser detinguts a les seves sinagogues (1265).

Entre altres nombrosos documents de Jaume I referents a Montblanc, Lluís París cita el que assenyalava la vila com a esponsalici en desposar-se amb Elionor de Castella (1222) i de la seva altra muller Violant d'Hongria (1251); la intervenció del rei en qüestions del primer clos emmurallat de la vila (1258) i la prohibició encaminada a evitar que quedessin exempts de la jurisdicció reial i local els béns radicats a Montblanc. Jaume I morí a València el 27 de juliol de 1276.

S'imposa una nova cita de Lluís París per remarcar que el record i l'afecte de la vila pel rei conqueridor han perdurat. Els actes celebrats, amb assistència multitudinària, a Montblanc per commemorar el setè centenari del naixement del monarca (1908) i el pas de les seves despulles camí de Poblet (1952) en poden ser un bon testimoni.

Joan-F. Cabestany, *Jaume I (1208-1276): esbós d'una biografia*, Barcelona. 1976.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Jaume II, el Just. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1291-1327). Nasqué a València l'any 1277 i era fill de Pere II el Gran i de Constança de Sicília. Conquerí Alacant, Elx i Múrcia (1296) i Sardenya (1324). Durant el seu regnat tingué lloc l'expedició catalano-aragonesa a Orient sota el comandament de Roger de Flor (1302). Segons Lluís París, fou el monarca més addicte a la vila, on es constata documentalment la seva presència el 31

de juliol de 1303, el 27 d'abril de 1304, l'abril i maig de 1307, els últims dies de gener de 1309, el 14 de setembre de 1314, els dies 6 i 7 de juny i tot el mes de juliol de 1316, del 3 al 19 d'abril i del 4 al 9 de maig de 1320, del 26 al 30 d'agost de 1322, del 29 de juny al 8 de juliol de 1323 i el 9 de novembre de 1325. Jaume II concedí a la vila autorització per celebrar una segona fira tres dies després de la celebració de la Pasqua (1297) i establí que no es fessin altres fires a menys de tres llegendes de Montblanc (vers 1321). L'any 1307 convocà i celebrà corts a l'església de Sant Miquel per aconseguir els mitjans econòmics que necessitava per a la conquesta de Sardenya.

Durant el regnat de Jaume II es produí l'arribada a Montblanc de la venerada imatge de la Mare de Déu de la Serra portada, segons la tradició, per la princesa Irene Làscaris, i la creació del deganat de Montblanc, erigit per l'arquebisbe Roderic de Tello (1299).

Jaume I fou molt devot de la Mare de Déu de la Serra i protegí el seu santuari. Comenta París que sis documents de 1296, 1311, 1313, 1322 i 1323 són prova de l'esplendidesa reial vers el santuari i monestir. El mateix historiador remarca altres fets del mateix monarca en relació a la vila, com la confirmació dels privilegis de l'església de Santa Maria (1322 i 1326), la protecció dels drets de l'Hospital de pobres de Montblanc (1291), el nomenament de Guillem Arnau de Montecarballo per ensenyar gramàtica i lògica a l'Estudi de Montblanc (1293), i els privilegis de no disminuir la vegueria de Montblanc (1320) i de no separar mai la vila de la jurisdicció dels monarques (1321). El rei comptava entre els seus homes de confiança amb els montblanquins Berenguer de Vilafranca, castlà, el jurista Nicolau Janer i Bernat d'Alenyà. Jaume II morí a Barcelona l'any 1327.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet, 1974.

Josep Baucells Reig, "Enterrament de Jaume II a Santes Creus l'any 1327", *Acta historica mediaevalia* (Barcelona) 20-21 (1999-2000), vol. I, pàg. 323-344.

Josep-David Garrido Valls, *La conquesta del sud valencià i Múrcia per Jaume II*, Barcelona. 2002.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

"L'expansió peninsular en la política de Jaume II: el matrimoni de la seva filla gran Maria amb l'infant Pere de Castella", *Anuario de estudios medievales* (Barcelona), 12 (1982), pàg. 491-536.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 61-82.

Jàvega i Martorell, Pau. Alcalde de la vila des del 8 de juliol de 1931 al 17 de febrer de 1932, data en la qual cessà per dimissió.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Jàvega i Roselló, Josep Maria. Escriptor i meteoròleg. Nasqué a la vila el 10 de novembre del 1919. Fill de Pau Jàvega i Martorell, comerciant natural de Tarragona i Maria Roselló i Pedrol, de Montblanc. Treballà al Banc de Valls. Cofundador del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca i del Casal Montblanquí. Organitzador dels Aplecs de Sardanes de la Vall celebrats els anys cinquanta, i cofundador i primer col·laborador del Butlletí *Montblanch*, que es publicà des de 1950 fins a 1962, i posteriorment de la revista *Espitllera*. Creà una estació de meteorologia i facilità durant anys tota la informació meteorològica de Montblanc a diversos mitjans de comunicació catalans. Col·laborador assidu de la Parròquia de Santa Maria i altres entitats locals. Morí a Montblanc el dia 22 d'octubre de 1989.

APM. Baptismes Sant Miquel, vol. 3 (1901-1924).

Josep M. Grau Pujol, "La premsa local durant el segon franquisme: "*Montblanch. Boletín de cultura e informació local*" (1950-1962)", (en premsa).

[Redacció] *Full Parroquial* (Montblanc) 923, 5 de novembre de 1989.

Joan, Francesc. Mestre argenter fill de la vila (1503-1507). El 1503 obrà una corona de plata per la Mare de Déu de Paret Delgada de la Selva del Camp.

Eufemià Fort i Cogul, *El santuari de la Mare de Déu de Paret Delgada, a la Selva del Camp de Tarragona*. La Selva del Camp, 1947, pàg.70.

Joan, Marc. Benefactor del santuari de la

Serra (1619).

Ramon Sabaté, "Resum...".

Joan de Montblanc. Vegeu Montblanc, Joan de.

Joan Pere. Batlle de Montblanc (1262).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Joan I, el Caçador (1350-1396). Rei de Catalunya i Aragó. Nasqué a la ciutat de Perpinyà l'any 1350. Era fill de Pere III, el Cerimoniós i d'Elionor de Sicília. Casat, en primeres núpcies, amb Mata d'Armanyac i, en segones amb Violant de Bar (1380). Abandonà la política de neutralitat del seu pare en relació amb el cisma d'Occident i donà obediència al papa d'Avinyó Climent VII. Concertà tractats de bon veïnatge amb França, Castella i Navarra i envià una gran flota a Sicília en ajuda del seu germà Martí que feia front a una forta rebel·lió. La gestió econòmica del seu regnat fou negativa. En canvi, la seva època fou d'un gran renaixement literari. Coneixia diverses llengües, era poeta, músic i lector de la Bíblia i dels clàssics. La seva Cort fou sens dubte la més culta del seu temps. D'altra banda, tenia una gran afeció a la caça. El desembre de 1389 el monarca sojornava a Montblanc després de passar uns dies al bosc de Poblet dedicat a la caça del senglar. De nou era a Montblanc el novembre de 1391 des d'on anà a caçar en terres de Prenafeta, Cabra i Figuerola. Un montblanquí il·lustre, Pere de Benviure, gran literat i home de gran honestetat, fou secretari de Joan I, no solament quan era príncep hereu sinó quan fou rei. París afegeix que el fet més important de Joan I en relació a la vila, fou la creació o erecció que ell feu del ducat de Montblanc, a favor del seu germà l'infant Martí, que després seria rei, en document datat a Granollers el 16 de gener de 1387, segellat, com els de més gran relleu de la cancelleria reial, amb la *bul·la* d'or. Joan I morí, en accident de caça, a Foixà l'any 1396.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 210-215.

Maria Teresa Ferrer, *Diccionari d'Història de*

Joan II

Catalunya. Barcelona, 1993.

Josep M. Madurell Marimon, "Joan I i el monestir de Poblet", *Per la restauració de Poblet*. Barcelona, 1935, pàg. 157-162.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Joan II. Duc de Montblanc. Comte de Barcelona i rei d'Aragó. Nasqué a Medina del Campo (Castella) l'any 1398. Era fill de Ferran I i d'Elionor d'Albuquerque. El seu germà Alfons IV el ratificà en la titularitat del ducat de Montblanc "per si i per sos fills legítims i per los fills dels seus fills en ratlla directa".

La guerra de Joan II amb la Generalitat inicià la davallada política i econòmica de Montblanc. Joan II es trobava a la vila el 13 d'agost de 1464 i el 10 de març de 1465. El 1470 des de Montsó autoritzà als síndics de Montblanc a reconstruir el castell situat dins la vila. Morí a Barcelona. El cadàver de Joan II reposà la nit del 9 de febrer de 1479 a l'església de Santa Maria, quan la comitiva que transportava el cos del monarca, que havia sortit de Santes Creus, es dirigia a Poblet on fou sepultat definitivament.

Prim Bertran Roigé, "Tàrraga en la revolta catalana contra Joan II", *Ilerda* (Lleida) 43 (1982), pàg. 359-376.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis*, pàg. 301-303.

Josep Iglésies Fort, *Pere d'Urrea i la Guerra de Joan II al Camp de Tarragona*. Barcelona, 1964.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Joanet, Arnau. Fundador d'un benifet sota l'advocació de Santa Margarida en la capella de l'Assumpció de l'església de Santa Maria de Montblanc (28 de novembre de 1390).

Jaume Felip, "L'església gòtica...".

Joanet del Molí. Veg. Rosselló i Vendrell, Joan.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc...".

Jorba, Berenguer de. Batlle de la vila

(1296).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

"Resum..."

Jorba, Bertran. Concessionari d'una taula de carnisseria pels jueus de Montblanc, segons acord de la reina Blanca i del seu espòs Jaume II (1305).

"El call dels Jueus a Montblanc", *Aires de la Conca* (Montblanc) 29 de setembre de 1926.

Jorba, Guerau de. Castlà de Montblanc (1174-1887). Nét de Guillem Dalmau i germà de Guillem de Cervera, es casà amb Saurina, de la que tingué dos fills Guerau i Guillem, dit d'Alcarràs. Home preeminent de la cort d'Alfons el Cast i conseller del monarca. Intervingué en les grans campanyes militars de l'època i prengué part en les conquestes de Tortosa i de Lleida. Participà en l'atorgament de cartes de població i en l'obra d'organització de la Catalunya Nova, intervingué en la solució de conflictes feudals i sortí avalador en diverses ocasions de les finances reials. Afavorí amb donacions el monestir de Poblet.

Agustí Altisent, "Seguint el rastre de Guerau de Jorba".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Jordà, Ignasi. Religiós franciscà. Guardià del convent de la Mercè (1899-1902). Durant el seu mandat es feren grans reformes a l'interior de l'església de la Mercè i es bastiren els altars de Sant Francesc, del Sagrat Cor i de la Immaculada.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la Mercè...".

Jordi de Déu. Escultor, esclau de Jaume Cascalls. El 1393 esculpí una creu de terme a Montblanc (per a la Plaça de Santa Maria), el fust de la qual el fabricà el picapedrer de Girona, Francesc Joan.

Pere Beseran i Ramon, *Jordi de Déu i l'italianisme en l'escultura catalana del segle XIV*. Tarragona, 2003, pàg. 217-218.

Jori, Francesc. Senyor de les Pereres, prop de Puigcerdà, i del castell de Bolet, a la vegueria de Vilafranca del Penedès. Comerciant de teles establert a Montblanc (1604), en la tenda del qual s'aprovisionaven les personalitats de la vila. El 3 de setembre de 1627 donà al pare vicari-guardià del convent de Sant Francesc de Montblanc, una custòdia d'argent i una imatge del Sant Crist. Probablement fou qui adquirí per compra el palau de la família Alenyà. Morí l'any 1629.

Jaume Felip, *L'actual seu del Consell Comarcal...*

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura de Pere Berenguer de Vilafranca".

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

"Retaules i capelles..."

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Jori, Jacint-Francesc. Fill de Francesc Jori, casat amb Isabel Desclergue. Doctor en drets civil i canònic. Comerciant de teles. Morí vers l'any 1629.

Jaume Felip, *L'actual seu del Consell Comarcal de la Conca...*

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Jori i Desclergue, Francesca. Filla de Jacint Francesc Jori i Isabel Desclergue, casada amb Francesc d'Aguiló Mirarnau, ciutadà honrat de Lleida. Del matrimoni en nasqueren tres fills, anomenats Francesc, Felicià i Antoni.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Josa, Pere-Joan. Natural de Fullea (Garrigues). Ciutadà honrat de Barcelona i veí de Montblanc. Casat amb Jerònima Dalmau, de Montbrió del Camp. L'any 1699 contractà la reconstrucció del casal familiar dels Josa, actualment edifici del Museu Comarcal.

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII.*

J. Sánchez Real, "L'edifici del Museu".

Josa i Dalmau, Joan de. Nasqué a la vila l'any 1728. Era fill de Pere-Joan Josa i de Jerònima Dalmau. Fou tinent de corregidor de Montblanc i tenia el títol de ciutadà honrat de Barcelona. Obrer de la Serra. Pagà les despeses de la gran reforma del cambril del santuari de la Serra, les obres de la qual no acabaren fins l'any 1831. En testament atorgat el mes de maig de 1798 deixà un llegat de mil lliures per a una corona de plata per la Mare de Déu de la Serra i fundà tres beneficis en el mateix santuari. Refeu part del casal que actualment acull el Museu-Arxiu. Morí l'any 1798.

Josep M. Grau, *La indústria tradicional...*

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Gabriel Serra, "La família Josa..."

"La parròquia de Santa Maria a primers..."

Lluís Vives, *Narracions històriques...*

Josa i Dalmau, Maria Clara. Abadessa del monestir de la Serra (1781 a 1784). Elegida novament l'any 1795.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Gabriel Serra, "La família Josa..."

Jové, Gregori. Alcalde de la vila des del primer de gener de 1859 al mateix dia de l'any 1861.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Jové i Arnabat, Josep Maria. Fill de la vila. Alcalde de Vilafranca del Penedès. Junt amb els seus germans Miquel i Enric el 1956, oferí a la Mare de Déu de la Serra el ceptre que avui porta la imatge.

Josep Monmany, "Les sortides de la Mare de Déu de la Serra..."

Jové i Blavi, Josep. Militar republicà i lluitador antifranquista (Montblanc, 1916-París, 2007). Militant del Partit Comunista, participà amb el grau de capità a la Guerra Civil espanyola i posteriorment a la II Guerra Mundial amb la resistència francesa que operava al Canigó i que alliberà Perpinyà. Posteriorment en temps de pau es mantingué exiliat a París, el seu domicili fou un lloc de trobada d'intel·

Jové i Cabeza, Felip

lectuals, artistes, polítics i sindicalistes.

Mateu Domènec Ribes, *Rue Traversière. Una història de la resistència antifranquista a França*. Barcelona, 2007.

Jové i Cabeza, Felip. Mestre nat a la vila el 23 de maig del 1916. La seva àvia fou mestra a Lilla. Exercí des del 1936 al 1982, a les poblacions del Morell (tres mesos del 1936), Tarragona, Duesaigües (1939-1952) i Montblanc (1954-1981). És un dels professors fundadors del Col·legi de la Mercè on treballà dos cursos com a mestre (1952-1954) i més de deu donant classes de dibuix i comerç però la major part de la docència montblanquina (27 anys) la féu a l'escola pública Arce Ochotorena, de Montblanc. Després de la seva jubilació (1981), l'any 1984, rebé la medalla d'Alfons X el savi. Un germà seu Josep, nat a la vila el 1920, morí a la Serra de Pàndols, durant la batalla de l'Ebre, l'any 1938.

[Redacció] "Entrevista al Sr. Felip Jové", *Espitllera* (Montblanc) 5 (1982) pàg. 21.

Jové i Marsal, Ferran. Músic. Nasqué a Montblanc el 17 de juny de 1921. Actuà, tocant el clarinet, a les orquestres *Amorós i Maseras*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Jové i Oliva, Rosa. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila l'any 1841, filla de Gregori, pagès, i Margarida, de Figuerola del Camp. Entrà a la congregació l'any 1859 i morí a la Pobra de Lillet (Berguedà) el 26 de maig del 1900. Fou superiora.

APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites Vedrunes a Montblanc*.

Jové i Pinent, Ramon. Plebà de Montblanc (1884-1908). Nasqué a Vallbona de les Monges el 1846. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1877-1878) i més tard plebà. Fou un dels grans plebans de Montblanc. Entre les obres que realitzà cal remarcar l'obertura i col·locació dels vitralls dels finestrals de la part superior de l'església de Santa Maria, enllo-

sà el temple, edificà l'actual Plebania (1890) i embellí la plaça de Santa Maria (acabada el 1911). Durant el seu plebanat es celebraren les festes de la coronació canònica de la imatge de la Mare de Déu de la Serra (1906). Morí a Montblanc el 8 de desembre de 1908.

ACCB, FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Albert Palacín, "Rectorologi...".

"El Plebà Ramon Jové...".

"El plebà de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra, Mn. Ramon Jové Pinent", *El Centenari de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanc (1906-2006)*. Valls, 2006, pàg. 113-122.

Lluís París, *Història de la Serra*.

"Capellans, rectors i plebans de Montblanc.

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Jové i Vilà, Felip. Farmacèutic. Llicenciat en Química i Medicina, i mestre de primer ensenyament. Nat a Constantí l'any 1886. El 1915 es casà amb Mercè Cabeza Sabaté. Exercí a Montblanc (1915-1923) i després al Morell. Morí a Sant Miquel dels Reis (València) el 17 de setembre de 1939.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 829.

Josep M. Grau. "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XXI)", *La farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*.

Jover, Isidre. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1690), sig. 3.2.16.

Jover, Macià. Prevere, natural de la vila. Reconstruí l'església i convent de la Serra, (1815) destruïts parcialment durant les guerres napoleòniques, invertint-hi 25.000 pessetes que li havien tocat de la loteria de Nadal.

Josep M. Grau i Eugeni Perea, "Església i ordes claustrals: les clarisses del monestir de la Serra de Montblanc", *El Centenari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanc (1906-2006)*, Valls 2006, pàg. 38-39.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Julià, Francesc. Fundador del benefici de

Santa Quitèria a l'església de la Serra (1381).
Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Juncosa, Jaume. Sacerdot exclaustat, a causa de les lleis desamoritzaadores, del convent de Sant Francesc de Montblanc. Féu testament el 1846.
APM. Testaments. vol. 68.

Juncosa, Josep-Antoni. Originari de Reus.

Instal·là una impremta a Montblanc l'any 1873.
Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Juscà, Miquel. Prevere. Mestre de Gramàtica a Montblanc (1660).
Pau Queralt, "De què i com feia despeses..."

Labadie Otermin, Francisco. Governador civil de Tarragona i cap provincial del *Movimiento* (1944-1950). Amb ell s'unificaren els

L

dos càrrecs. Advocat, nat el 1917. Provenia del Govern Civil de Santander. Més obert que la resta de governadors civils, deixà un record de falangista estricte però accessible. Practicà una política de renovació de càrrecs i s'interessà per l'estat de les diferents delegacions i llurs problemàtiques en una època de crisi econòmica. Un cop cessat passà al govern civil d'Astúries. L'Ajuntament de Montblanc el nomenà fill adoptiu en sessió del 4 d'abril de 1950.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.7.1.

Josep Clara Resplandís, "Els Governadors Civils del franquisme a Catalunya: notes sociològiques". *L'època franquista, Girona. Estudis sobre les comarques gironines*, Girona. 1989, pàg. 36-40.

Lamartra, Jeroni. Plebà de Montblanc (1636-1644). Suportà la guerra dels segadors i el saqueig de la vila i de l'església de Santa Maria per l'exèrcit de Felip IV. El 22 de setembre va ser cremat també l'arxiu parroquial. Per haver-se manifestat contrari a l'ocupació de Catalunya, li foren segrestades les rendes de la Plebania.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc.

Làscara, Irene. Vegeu Làscaris, Irene (o Eudòxia).

Làscaris, Irene (o Eudòxia). Filla de l'emperador de Nicea, Teodor II i néta de Joan III. Malgrat que el seu nom era Eudòxia, a Catalunya fou coneguda amb el nom d'Irene. També el nom Làscaris figura en algun lloc com Làscara. Nasqué l'any 1245. Visqué a la cort de Mamfred de Sicília, que era germà de la muller de Pere el Gran, de Catalunya.

Casada en primeres núpcies amb Guillem Pere, comte de Ventimiglia. Ja vídua arribà a Catalunya pels voltants de 1280 desembarcant a Salou. Continuà a Catalunya la tradició familiar dels Làscaris de protegir les arts i les lletres i, d'una manera especial, la cultura clàssica. L'any 1281 es casà en segones núpcies amb Arnau Roger, comte de Pallars, de qui tingué tres filles anomenades Sibília, Beatriu i Joland. Enviudà de nou l'any 1288. Amb el seu patrimoni fundà el monestir de la Serra de monges clarisses (1296) construït en el lloc de Santa Maria de la Serra que li fou donat pels síndics de la Universitat de Montblanc (20 de gener de 1296) a instància del rei Jaume II. Morí al monestir de Jonqueres, de Barcelona, l'any 1311 i el seu cos fou enterrat al convent de Sant Domènec de Saragossa.

Josep Baucells Reig, "La fundadora del monestir de la Serra, la princesa Irene Làscara".

"Eudòxia Làscaris: Princesa grega i fundadora del Monestir de Santa Maria de la Serra (Montblanc)", *Biografia de la fundadora i altres treballs històrics del Monestir de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc*. Montblanc, 1996, pàg. 11-53. Dins aquest volum hi ha un altre treball de Dolors Mateu Ibars (pàg. 61-80).

Pau Queralt, "La fundadora del monestir...".

Liula, Bernat. Argenter montblanquí (s. XIV-XV), autor, entre altres obres, d'una creu processional de plata per a l'església de Montoliu (1410) i d'una altra per la confraria de Sant Francesc, de Cervera, així com de la custòdia de plata per a Granyena de Segarra. Se li atribueix també l'autoria de la creu de la Glorieta, conservada avui a la catedral de Tarragona.

Jaume Felip, "Art religiós montblanquí".

Llabrés, Pau

Josep M. Llobet, "Dos documents sobre obres d'orfebreria".

Llabrés, Pau. Professor del Col·legi de la Mercè (1953).

Llagostera, Pere-Joan. Constructor de la volta del cor de l'església de la Serra (1750). Les obres foren sufragades per l'arquebisbe Pere Copons, el plebà Josep Montaner i el síndic Francesc Mirassó.

Ramon Sabaté, "Resum..."

Maties Solé - Maria Dolors Mestres, "Principals restauracions del santuari..."

Llarg de Copons. Vegeu Ibáñez, Manuel.

Llauner, Heren. Renom d'un guerriller carlí, veí de Montblanc, que intervingué en la darrera guerra carlina (1872-1875). Era llauner de professió. Morí en acció de guerra en l'anomenada batalla d'Almóster.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Llebaria i Torné, Dalmau. Plebà de Montblanc (1935-1936). Prengué possessió el setembre de 1935. Havia nascut a Falset el 5 d'octubre de 1877. Portà a terme una gran activitat pastoral i apostòlica, malgrat el poc temps que exercí la seva missió a Montblanc. Era home d'una gran i exquisida generositat i caritat i tenia fama de sant. Compartí les funcions de plebà amb les de regent de la parròquia de Sant Miquel. Detingut a Montblanc els primers dies de la guerra civil fou assassinat a Tarragona el 22 d'agost de 1936, junt amb els beneficiats de Santa Maria Mn. Joan Farriol i Mn. Josep Rosselló, ambdós fills de la vila.

Àngel Bergadà, *Martirologi...*

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà".

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Llebaria, Jaume. Rector de la parròquia de

Rojals durant 16 anys (1751 a 1767).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Llebaria, Lluís. Farmacèutic de la vila (1845). ACCB. FMM. Eleccions, Cens electoral (1845), sig. 1501.

Josep M. Grau. "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XXI)". *La farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*.

Llebret, Pau. Vegeu Pau Torroella.

Llecha i Sans, Jaume. Violinista. Nasqué a Montblanc el 12 de febrer de 1916. Estudià a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, amb els professors Morera, Viscasillas i Massià. Donà el seu primer concert el 7 d'abril de 1934. Després del parèntesi de la guerra civil, reaparegué a les sales de concerts i actuà amb l'Orquestra Municipal de Barcelona, l'Orquestra de Cambra i l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu. Fou guardonat amb el premi Manén (1950) i Premi extraordinari de violí del Conservatori Superior de Música de Barcelona (1951). Donà concerts a Montblanc el 19 de març de 1961 al Casal Montblanquí i el 5 de març de 1967, junt amb Marcel·lí Bayer, al Museu-Arxiu. Morí als 54 anys d'edat el 27 d'octubre de 1970.

Jaume Espelt, "Jaume Llecha i Sans (1916-1970). Insigne violinista montblanquí", *Espitllera* (Montblanc) 5 (1982), pàg. 26-29.

Lleonart, Andreu. Militar. Capità del Batalló 1r. de Valls de la Milícia Nacional, enviat a Montblanc el 26 de maig de 1835 amb 220 milicians, per defensar les milícies atacades per les partides carlines del *Llarg de Copons* i del *Griset de Cabra*.

Gregori Domènech, *Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación Histórica...*

Llinars i Aznar, Josep. Religiós mercedari i arquebisbe de Tarragona (1694-1710). Nat a Broto (Aragó). A finals del segle XVII disposà la construcció de la capella lateral de l'església de la Guàrdia dels Prats per acollir les despu-

lles de Sant Pere Ermengol (finals s. XVII). Així mateix féu fer la gran reixa de l'esmen-tada capella.

Joan Fuguet i Sans, "La reixa..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Llobera i Sampons, Josep. Alcalde de la vila. Prengué possessió l'1 de gener de 1914 i cessà el mateix dia de 1916. Disposà que els *serenos* de la vila cantessin les hores en català.

La Conca de Barbarà (Montblanc) 23 de febrer de 1917.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Lloberas i Agràs, Domènec. Vicari de Santa Maria (1933).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Llobet, Pasqual. Frare franciscà del convent de la Mercè que dirigí la institució benèfica i assistencial Almoïna de la venerable orde tercera de Sant Francesc, establerta per la Junta de terciaris de la vila de Montblanc (1912).

Josep M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la Mercè..."

Llobet, Ramon. Prevere. Coadjutor de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1880).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc..."

Llobets, Constança de. Abadessa de la Serra (1349 a 1374). El capítol de la seva comunitat estava integrat per les religioses Constança de Vilafranca, Constança Domènec, Blanca de Vilafranca, Maria Portell, Margarida d'Alenyà, Blanca Alenyà, Francesca de Montornés i Clara de Tarragona. Durant el seu abadiat i a instància seva, Jaume Conesa, secretari del rei Pere III, féu una informació amb declaracions de testimonis sobre els prodigis de la Serra, que fou elevada al papa Urbà V. (22 de maig de 1359). El mateix papa, des d'Avinyó, expedí el breu *Dum praeclsa* atorgant indulgències al monestir (7 de novembre de 1362). També durant el mateix abadiat, va

ser consagrada l'església de la Serra per fra Pere, bisbe de Pandora (10 d'agost de 1365).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Ramon Sabaté, "Resum..."

Llombart, Alfons. Cirurgià i cònsol de la vila (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Llombart, Salvador. Cònsol de Montblanc (1660).

Pau Queralt, "De què i com feia despeses..."

Llopert, Josep. Religiós mercedari de la comunitat de Montblanc que, junt amb Josep Sellàs (o Sellés), fou regent de la parròquia de la Guàrdia dels Prats. Rector de la Guàrdia dels Prats (1747).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Llopis, Francesc. Veí de Montblanc, benefactor de l'església de Santa Maria. En testament atorgat l'any 1764 deixà tots els seus béns a la parròquia.

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Llopis, Josep. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739-54).

APM. Actes comunitat, (1739), sig. 3.2.8.

Llopis, Josep. President de la *Cooperativa Montblanquense* (1898). En aquesta data el secretari era Josep Alfonso.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.2.

Llopis, Pere-Joan. Notari de la vila (1683 a 1690).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pau Queralt, "La Confraria de la Puríssima Sang".

Llordachs Llobera, Baldomer. Beneficiat de Santa Maria. El 1910 tenia 33 anys d'edat. ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Llordat, Acard de. Veguer de Montblanc

Llordat, Acard de

(1559).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria...".
Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Llordat, Arnau Guillem de. Noble de la vila (1548).

Pau Queralt, "Mestre Damià Forment", *Aires de la Conca* (Montblanc) 10 de setembre de 1927.
J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Llordat, Guillem de. (o Llordat, Arnau de). Bisbe d'Urgell (1327-1341) i de Tortosa (1341-1346). Nascut a Montblanc. De la família dels Llordat. El seu nom de pila apareix en ocasions com a Arnau. Degà del capítol d'Urgell (1313). Fou elegit bisbe d'Urgell el 27 de juny de 1326. Celebrà a la Seu un Sínode diocesà (1328) i es conserven algunes constitucions establertes durant el seu pontificat. Assistí al concili de Tarragona (1330) que presidí Joan d'Aragó, arquebisbe de Tarragona i patriarca d'Alexandria. Defensà coratjosament la Mitra d'Urgell contra les pretensions de Roger Bernat, vescomte de Castellbó, i Arnau Roger, comte de Pallars. Fou preconitzat bisbe de Tortosa pel papa Benet XII el 2 d'octubre de 1341. El 29 d'abril de 1343 celebrà un sínode del qual es conserven les constitucions. Morí el 3 de maig de l'any 1346 i fou enterrat en una capella de la catedral de Tortosa.

Cebrià Baraut, Jesús Castells, Benigne Marqués i Enric Moliné, *Episcopologi de l'Església d'Urgell*. Ramon O'Callaghan, *Episcopologio de la Santa Iglesia de Tortosa*. Tortosa, 1896, pàg. 90-91.
Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Llordat, Guillem Arnau de. Veguer de Montblanc (1629 i 1633-35).

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*
J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Llordat i d'Alenyà, Lluïsa de. Abadessa de la Serra (1632-1633) Tornà a ser abadesa el 1638-39 i 1652 i vicària els anys 1636 i 1637.

F. Olivé i Ollé, "Notes a l'entorn d'un formulari notarial del segle XVII de les comarques tarragonines". *Estudis sobre història de la institució notarial a*

Catalunya en honor de Raimon Noguera. Barcelona, 1988, pàg. 219-232.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Ramon Sabaté, "Resum...".

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Llordat i de Salgueda, Josep de. Veguer de Montblanc (1607-1608). Morí a Barcelona l'any 1608.

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Llorenç, Pere-J. Rector de la Guàrdia dels Prats juntament amb Bartomeu Fuguet (1640-1654).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Llort, Francesc. Prevere i vicari de Santa Maria (1632-1635). El 1638 apareix sols com a beneficiat.

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII...".

Llort i Blai, Ramon. Hisendat de Prenafeta. El 1889 tenia 58 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Llort i Coca, Joan. Vicari de Santa Maria de Montblanc (1952-1953) i, durant poc temps, regent de la Guàrdia dels Prats (1952) i de Prenafeta (1952).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Llort i Ferré, Josep. Alcalde de Rojals (1922).

ACCB. FM Rojals.1579.

Lluc i Dalmases, Ramon. Rector de la parròquia de Sant Miquel (1880-1887). Nat a Copons (Anoia). Havia arribat a Montblanc el 1878 als 44 anys. Home de ciència i grans virtuts, propagà l'ideari catalanista per la Conca

de Barberà. Impulsor de l'Ateneu, que posteriorment esdevindria *Centro Montblanquense*. ACCB. FMM. Població. Padró 1889.

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, "*La història a la premsa...*"

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà...".

Lluna, Joan. Notari de Montblanc (1623 a 1639).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Jospe M. Porta, "El retorn de protocols".

Llurba i Borrull, Concepció. Abadessa del monestir de la Serra (1973-1981). Novament fou elegida abadessa pel període 1985-1988.

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Luna, Maria de. Primera duquessa de Montblanc. Reina de Catalunya i Aragó. Esposa de l'infant Martí, primer duc de Montblanc, després rei Martí I, l'Humà. Era filla de Llop de Luna i de Brianda de Got. Del seu pare heretà el comtat de Luna i la senyoria de Sogorb. El matrimoni amb l'infant Martí es celebrà a Barcelona (1372). Erigit el ducat de Montblanc (1387) es traslladà a la vila on residí junt amb el seu marit que havia establert la seva cort a Montblanc. Amb ells habitava a la vila llur fill, l'infant Martí el Jove i la reina Maria de Sicília que després seria l'esposa d'aquest darrer. Assenyala París que quan l'infant Martí, duc de Montblanc, deixà la vila per dirigir-se a la conquesta de Sicília (1392), la duquessa Maria de Luna regí la vila amb encert i justícia i protegí els jueus de les persecucions de què eren objecte en aquells temps. Realitzà una reforma de l'organització municipal de Montblanc, mantenint el Consell dels cinquanta, entre els quals hi havia 16 jurats i consellers, establint tres Cònsols de renovació anyal i no reelegibles. Al morir sense descendència el seu cunyat, el rei Joan I (1396), sent encara l'infant Martí absent a Sicília, Maria de Luna es féu càrrec de la regència. Amb encert i èxit defensà Catalunya

de les escomeses del comte de Foix que al·legava drets en la successió de Joan I. Retornat el seu espòs de Sicília i acabada la seva funció de regència, intervingué encara en la pacificació de València (1404). Demanà la intervenció del papa Benet XIII per millorar la situació social dels remences. Bernat Metge lloà la duquessa de Montblanc dient que "eren tantes les virtuts de la que podria llargament lloar". Morí a Vila-real (Plana Baixa) l'any 1406.

Lluís París, *Notes històriques del Santuari...*

"Montblanc i els seus comtes reis".

J. M. Porta, "700 anys del Municipi...".

Maria Vilar Bonet, "L'empenyorament de joies i objectes del rei Joan I, fet per la reina Maria de Luna".

Luna, Pere de. Antipapa Benet XIII. Afavorí amb almoines i indulgències el santuari de la Serra (1393).

Montserrat Casas Nadal, "Consideracions sobre les cartes de santa Caterina de Siena al cardenal Pedro de Luna (futur Benet XIII), de 1378", *Acta historica et archaeologica medievale* (Barcelona), 22 (2001), pàg. 327-338.

E. Gort - M. Aragonès, *Pere de Luna i la senyoria de Reus. Benet XIII. Una obstinació proverbial*, Reus. 1987.

Ramon Sabaté, "Resum...".

Lunegra, Joan. Frare de l'abadia de Sant Marçal de Llemotges (Aquitània) que promogué la creació a Montblanc d'un monestir dedicat a Sant Marçal a l'església del mateix nom (1391).

Jospe M. Porta i Gabriel Serra, *Història de la Congregació...*

Jaume Riera, "La fundació del monestir de Sant Marçal...".

M

Macià i Serret, Joaquim. Religiós franciscà. Rector del Col·legi Seràfic establert al convent de la Mercè de Montblanc (1934). Havia nascut al Poal (Pla d'Urgell) el 17 d'abril de 1884. L'any 1936 era guardià del convent franciscà d'Alcalà de Xivert (Baix Maestrat). Morí assassinat a l'Alcora (Alcalatén) el dia 5 d'octubre del mateix any.

J. Trepal, *Los mártires franciscanos de Cataluña*.

Macies, Tomàs. Clergue de la vila, beneficiat de la Comunitat de Preveres de Santa Maria (1805).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria..."

Macip i Gomà, Gabriel. Industrial. Es dedicava a la fabricació de sabó (la fàbrica tenia una capacitat de 200 litres) i alcohol. Impulsor de la societat L'Assutzena (1869). President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1900-1906).

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.

Josep M. Porta, "La Germandat de Socors..."

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Magadins, Bernat de. Prevere de Montblanc, copista de llibres (segle XII). Jaume Felip. "Copistes..."

Magraner, Pere. Propietari del mas d'en Magraner, de Prenafeta (1561). Junt amb la seva família emigrà l'any 1586, però el fill i la seva muller tornaren al mas l'any 1596.

Jaume Teixidó, "Els combregants de Prenafeta", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 13 (1995).

Magrinyà, Francesc. Alcalde del municipi de Lilla (1823).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Magrinyà, Jaume. Prevere de la comunitat de Santa Maria de Montblanc (1638-43).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Magrinyà, Jerònima. Abadessa del monestir de la Serra (1685 a 1688). Ho fou de nou l'any 1700).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Magrinyà, Josep. Cònsol de la vila (1660).

Pau Queralt, "De què i com feia despeses..."

Magrinyà, Llorenç. Prevere de la vila (1731-1739).

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8.

Gabriel Serra, "Notes sobre l'arxiu de la Comunitat..."

Magrinyà, Pau. Alcalde de Lilla i Prenafeta (1866).

Magrinyà, Pere. Vicari encarregat de l'església de Lilla (1751-1767).

Josep M. Grau i i Roser Puig, *Lilla*.

Magrinyà, Ramon. Alcalde del municipi de Lilla (1844).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Magrinyà, Salvador. Físic i militar, nat a la vila. Tinent del batalló de Montblanc que lluità contra les forces napoleòniques. Professor de matemàtiques i membre de l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de Barcelona.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Magrinyà i Batet, Aleix. Propietari i alcalde de Montblanc. Nascut a Lilla l'any 1825.

Magrinyà i Cendra, Magí

Casat amb Rosa Pedrol i Boada. Prengué possessió el 18 de febrer de 1873 junt amb la resta d'Ajuntament nomenat per substituir el que havia dimitit. Cessà el 24 de setembre de 1873, però el mateix dia prengué nova possessió de l'Alcaldia presidint el consistori següent sortit de les eleccions. L'any 1874 fou segrestat per una partida carlina a les ordres d'en Baró que entrà a Montblanc. Uns dies després retornà sa i estalvi, havent pagat el rescat. Cessà en l'alcaldia per dimissió l'1 de febrer de 1884. Anteriorment havia estat alcalde de Lilla i Prenafeta (1857). President del Centre Republicà (1887). En aquesta data l'acompanyaven en la junta de govern: Macià Guarro i Ribé (sots-president), Ramon Riba (tresorer), Ramon Robuster (secretari primer) i Bonaventura Vinyes i Tous (secretari segon). ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.1.1. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Magrinyà i Cendra, Magí. Comerciant, nat a Lilla. El 1889 tenia 22 anys i consta com a resident a l'Havana (Cuba). És un exponent del corrent migratori a Amèrica per cercar fortuna.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Magrinyà i Veciana, Francesc (1827). Hostaler de Lilla.

Josep M. Grau, *La indústria tradicional...*

Magrinyà i Vidal, Francesc. Prevere. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1913-1915).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Malet, Joan. Xocolater de Montblanc. El 1731 residia a Barcelona.

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Malet, Baltassar. Natural de Biure. Plebà de Montblanc (1662-1681 Segons Gabriel Serra, prengué possessió de la Plebania el 27

d'abril de 1655 per mitjà del seu procurador Josep Viladot, rector de Cambrils, de mans de Josep Iborra, procurador de la Comunitat de preveres. El 10 de juny de 1668 posà la primera pedra de la façana barroca de l'església de Santa Maria que substituï l'anterior gòtica destruïda l'any 1651. L'any 1676 la vila féu el vot de poble de celebrar la festa de Sant Macià (el mes de febrer).

Jaume Felip, "L'actual portada de l'església i una nova hipòtesi d'Agustí Pujol", *El Foradot* (Montblanc) 8 (2001), pàg. 15-17.

Jaume Felip i J. Sànchez Real, "La portada de l'església...".

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat...".

Malet, Jaume. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1638).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Malet i Borràs, Melcior. Advocat. El 1910 tenia 52 anys. President del *Círculo Católico* (1883) i de la Congregació de la Sang (1880). Regidor de l'Ajuntament (1888-1890).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.12.1. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Malet i Arnaldo, Melcior. Advocat. El 1889 tenia 73 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5

Malet i Isanda, Assumpció. Donà a la vila els baixos de la Plaça Major-Carrer Regina, per restablir els arcs i millorar l'estètica de la Plaça (3 d'octubre de 1935).

[Redacció] *Aires de la Conca* (Montblanc), 19 d'octubre de 1935.

Mallafré i Vallvé, Magí. Mestre. Director del col·legi públic Arce Ochotorena (1951-1967). Inicià la docència a la vila el 1934. L'Ajuntament ha donat el seu nom a un carrer

de Montblanc.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.16.

Josep M. Tarragó, "50 anys del col·legi públic Les Muralles".

Mallat, Benet. Prevere. Vicari de Santa Maria de Montblanc (1771-1772). Vicari encarregat de l'església de Lilla (1774 i 1775). En aquesta època encara no estava creada la parròquia de Lilla i un vicari tenia cura de la comunitat del poble.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Mallol, Guillem. Síndic de la vila (1330).

Jaume Felip, "El primer quart del segle XIV..."

Manresa, Josep. Rector de la parròquia de Lilla (1939-1945). Fou el primer rector de la parròquia després de la guerra civil i li correspongué la tasca d'iniciar la rehabilitació del temple parroquial. El 24 de juny i el 3 de setembre de 1944 foren beneïdes i col·locades les dues noves campanes. Simultàniament regia també la parròquia de Prenafeta (1939-1945).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Manresa, Ramon. Prevere. Vicari de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1798-1799).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Manyero de Móra. Renom d'un guerriller carlí que junt amb un dels germans Cendrós, de la Guàrdia dels Prats, entrà a la vila el 17 de juliol de 1872.

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc durant la tercera carlinada".

Mañé, Josep. Rector de la parròquia de Lilla (1905-1912).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Marañón, Antoni. Guerriller carlí, conegut

pel *Trapense*. Era religiós de la comunitat de Maella (Aragó) i es refugià a Poblet. L'any 1822 es soblevà i atacà Montblanc alliberant els detinguts a la presó de la vila. Lluità per terres catalanes i conquerí la Seu d'Urgell.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet, 1974, pàg. 576-577.

Emili Morera, *Notícia històrica...*

Eduard Toda, "Antoni Marañón, el trapense", *Butlletí Arqueològic* (Tarragona) 50 (1934), pàg. 1-5. Reproduït a, *Monestir de Poblet (Selecció d'articles, 1837-1936)*, Montblanc, 2005, pàg. 103-112. Edició a cura de Gener Gonzalvo.

Mararnau, Jacint. Prevere de la comunitat de Santa Maria de Montblanc (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Marçal, Berenguer. Nebot del prohom Jaume Marçal. Instituí a l'església de Sant Marçal un benefici sota l'advocació del sant titular (1348).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Marçal, Bernat. Notari de Montblanc (1251).

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 69.

Marçal, Guillem. Instituí, junt amb la seva esposa Blanca, un benefici a l'església de Sant Marçal sota l'advocació de la Santíssima Trinitat (1357).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Marçal, Jaume. Comerciant draper de la vila. Fundador i protector de l'església-hospital de Sant Marçal. Morí l'any 1339. En el seu testament atorgat davant del notari de Lleida, Bertran de Filac, el 25 d'agost de 1339, disposà la construcció a Montblanc d'un hospital i església dedicat als Sants Jaume i Marçal. Deixà també 200 sous en censals anuals per a la construcció de la capella i retaule de Sant Bernat i Sant Bernabé de l'església de Santa Maria.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Marçal, Pere

Emma Liaño, "Sant Marçal de Montblanc..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Marçal, Pere. Escrivà de Montblanc (1295).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Marc, Berenguer. Jurisconsult, fill de Montblanc. Síndic de la vila que, junt amb Mateu Benancasa, Jaume de Conflent i Bernat Peironet, síndics, signà l'escriptura de cessió de terrenys per edificar el monestir de la Serra (20 de gener de 1295). L'any 1306 intervingué, com a jurista, en una qüestió sobre el castell, lloc i terme de Vallverd.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Guia de la Conca.

March, Jaume. Nascut a la vila i veí d'Alcalá de Henares. Autor de *Elementos teórico-prácticos de la construcción*. Benefactor de l'Hospital de Montblanc (1921).

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc), 25 d'agost de 1917.

Marcó. Vegeu Domingo, Josep.

Marcos, Manuel. Religiós franciscà. Guardia del convent de la Mercè (1902-1905). En aquest període foren renovats el sagrari i la mesa de l'altar major i tot el paviment del presbiteri. La comunitat estava formada per vint religiosos, dels quals deu eren sacerdots, sis coristes i quatre germans llecs. L'any 1911 es celebrà al convent de Montblanc el capítol provincial dels franciscans de Catalunya, en el curs del qual el guardià P. Manuel Marcos fou elegit provincial dels franciscans catalans. Per a substituir-lo fou designat guardià el pare Francesc Agustí.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la Mercè..."

Marès i Déulovol, Frederic. Escultor, professor i col·leccionista d'art. Nasqué a Port-Bou (Alt Empordà) l'any 1893. Restaurador de les tombes reials de Poblet (1946). Catedràtic i director de l'Escola

de Belles Arts de la Llotja de Barcelona, president de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi (1960), de l'Acadèmia del Far de Sant Cristòfor i de l'Institut d'Estudis Empordanesos. Acadèmic de *San Fernando*. Fundador del Museu Marès de Barcelona i del Museu de Montblanc que també porta el seu nom. És autor de les imatges de Sant Pere i Sant Pau (1952-1956) del retaule major de l'església de Santa Maria.

El 1979 es signà un conveni amb l'arquebisbat de Tarragona, per a la instal·lació de diverses peces d'art en el que seria Museu Marès de Montblanc. L'ajuntament de Montblanc l'homenatjà públicament el 8 de setembre de 1987. És autor del llibre, *Las tumbas reales de los monarcas de Cataluña y Aragón del monasterio de Santa Maria de Poblet*, Barcelona. 1952 (hi ha una segona edició del 1998). El Museu Marès està actualment instal·lat en l'edifici de l'antiga presó.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.14.2 i 1540.4.1.

Ramon Ribera Gassol, "Aportació escultòrica de Frederic Marès al retaule major de l'església de Santa Maria de Montblanc (1952-1956)", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 25 (2007), pàg. 191-202.

Margalef Ayat, Joan-Manel. Músic i compositor. Nasqué a Benissanet el 19 de novembre de 1970. Autor de diverses sardanes i entre elles la que portà per nom *L'Aplec de Montblanc*.

<http://sardanista.cat>

Maria. Muller de Francesc Colom. Benefactora del santuari de la Serra. Féu deixes per a ornaments de la sagristia i altres (26 de desembre de 1412).

Ramon Sabaté, "Resum..."

Maria. Infanta, tercera filla de Pere III el Cerimoniós i de la seva primera muller Maria de Navarra. Morí a Montblanc el 3 de juny de 1348.

S[abaté], "Records funeraris..."

Maria de Sicília. Reina de Sicília. Filla de Frederic i de Constança d'Aragó, i néta de

Pere III de Catalunya. Nasqué l'any 1362. Visqué a Montblanc amb els primers ducs, Martí i Maria de Luna, amb el fill dels quals, Martí el Jove, contragué matrimoni (1392). Morí l'any 1401.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Marià i Teixidó, Francesc. Pare guardià del convent de Sant Francesc que, després de la invasió francesa, portà a terme la reconstrucció del convent que havia estat cremat i parcialment enderrocat. Resta el dubte de si el cognom era Teixidó i el nom Francesc Marià. Francesc Albin, "Sant Francesc..."

Mariner, Joan-Josep. Encarregat de la Parròquia de Rojals (1864).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Maroto. (No consta el nom de pila). Coronel, enviat a Montblanc el setembre de 1893, al cap de dues companyies d'infanteria i dos esquadrons de cavalleria per assegurar l'ordre públic després dels incidents ocorreguts en ocasió de la supressió del jutjat de primera instància de la vila.

Josep M. Porta, "La supressió del Jutjat de primera instància i instrucció del partit judicial de Montblanc i les seves conseqüències socials (1893-1896)".

Marquès, Pau. Plebà de Montblanc (1606). Sota el seu mandat s'inicià la construcció de l'orgue.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Marrassé i Deprada, Tecla. Mestra a Montblanc (1908) i a Prenafeta (1913). Era natural de Tarragona.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512. i Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Marsal i Gomà, Josep. Hisendat de la Guàrdia dels Prats. El 1889 tenia 70 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Marsal i Masalles, Josep Maria. Farma-

cèutic. Alcalde de la vila des del 14 d'abril al 17 de juliol de 1912. Substituï l'anterior Josep Cabeza i Roselló, per mort d'aquest ocorreguda el 14 d'abril de 1912. De nou va ser alcalde, des del 5 de juliol al 4 d'agost de 1913.

Josep M. Grau, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XXI)", *La farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Martí I de Sicília. Conegut amb el nom de Martí el Jove. Fill de Martí I l'Humà i de la seva muller Maria de Luna, primers ducs de Montblanc. Comte de Xèrica i de Luna. Es casà (1390) amb Maria de Sicília, que residí també a Montblanc. Amb una flota de cent vaixells partí cap a Sicília amb el propòsit de recuperar l'illa, cosa que aconseguí (1394). Esdevingué el seu pare rei de Catalunya (1396) restà sol a Sicília. Enviudà (1398) i es casà amb Blanca de Navarra (1405). Féu una expedició al nord d'Àfrica i vencé als sards en la batalla de Sanluri, prop de Càller (1409). Li pertocava el títol de duc de Montblanc però no l'ostentà. Morí el 31 de maig de 1410.

Alberto Bóscolo, *Martí el jove a Sardenya*. Barcelona. 1962.

Martí I, l'Humà. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1396-1410). Primer duc de Montblanc (1387-1396). Nasqué a Perpinyà el 29 de juliol de 1356 i era fill de Pere III el Cerimoniós i d'Elionor de Sicília. Casat amb Maria de Luna, de la qual tingué quatre fills: Martí, Jaume, Joan i Margarida, cap dels quals el va sobreviure. En morir la seva mare (1375) Martí va heretar els drets al tron de Sicília i a la vegada Pere III li cedí els seus (1380). En accedir al tron Joan I, per mort del seu pare Pere III, va crear per al seu germà Martí el ducat de Montblanc (1387) i va nomenar-lo lloctinent seu.

L'any 1392 encapçalà, junt amb Bernat de Cabrera, l'armada d'un centenar de naus que navegà vers Sicília per restablir en el tron Maria I de Sicília casada amb el seu fill Martí el Jove. Intervingué activament en la guerra de Sicília, a la qual l'acompanyaren un gran nombre de

Martí, Bernat

guerrers montblanquins. A la mort del seu germà Joan I (19 de maig de 1396) el succeí en el tron català. Com que el nou rei es trobava a Sicília, fou constituït un consell de regència que presidí amb gran encert i prudència Maria de Luna mentre Martí I romangué fora de Catalunya. Martí I sortí de Sicília el 10 de gener de 1397 de retorn a Catalunya, però passà per Còrsega i després, cercant solucions pel cisma d'Occident, per Marsella o Avinyó on visità el papa Benet XIII. Desembarcà a Barcelona el 22 de maig de 1397. L'any 1399 organitzà una croada contra els sarraïns en la qual participà una host montblanquina sota les ordres d'Alfons Rovira.

Durant el seu regnat sanejà les finances reials i perseguí la corrupció. Convocà les corts de Perpinyà, obertes el 26 de gener de 1406, on pronuncià un discurs d'obertura que s'ha considerat una dels millors textos de l'oratoria catalana medieval. Les lluites nobiliàries que es produïen a València obligaren el rei a traslladar-se a aquella ciutat en un intent de pacificar-la (1406-1407). Mentrestant ocorregué la mort de la seva esposa Maria de Luna (1406) que produí en el rei un gran desconsol, agreujat temps després per la mort del seu fill Martí de Sicília. Aquesta darrera mort plantejava al rei el problema de la successió i es casà amb Margarida de Prades (1409) sense que d'aquest matrimoni es seguís descendència.

Martí l'Humà, fou un rei pietós, culte i humanista, gran coneixedor de la cultura clàssica. Tingué relació amb Bernat Metge i Francesc Eiximenis i amb els dominics Vicenç Ferrer i Antoni Canals; maldà per crear un Estudi General a Barcelona, intent que no prosperà per l'oposició del consell municipal de la mateixa ciutat; millorà notablement els serveis d'assistència sanitària edificant l'Hospital de la Santa Creu i reorganitzà l'estudi de medicina barceloní. Fou un gran impulsor de les arts reformant el Palau Reial Major, i edificant el de Bellesguard i el de Poblet que porta el seu nom.

A Montblanc projectà celebrar-hi corts els anys 1402 i 1404, protegí el monestir de la

Serra i ajudà en la construcció del temple de Santa Maria. La tradició diu que va satisfer les despeses de la construcció de la desapareguda façana gòtica del temple. Protegí els jueus de la vila, tingué especial cura a evitar conversions forçades i confiscacions de béns (1390) i els concedí tota classe de drets civils (1399). L'any 1495 autoritzà un nou establiment de jueus a Montblanc. Morí al monestir de Vall-donzella, de Barcelona el 31 de maig de 1410. Després de la mort de Martí, l'Humà, quan encara el monarca no tenia successor, el Parlament de Catalunya es reuní a Montblanc, però les sessions continuaren a Barcelona i més tard a Tortosa.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet, 1974.

Jaume Felip Sánchez, *Llibre de privilegis...* pàg. 238-281.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Sebastià Riera. *Martí l'Humà...*

Martí, Bernat. Cirurgià de Montblanc (1714-1731). En aquesta època eren barbers-cirurgians. Un fill seu de nom Josep, també exercí la professió.

Fernando Gris, "Dades biogràfiques dels cirurgians de Reus de la primera meitat del segle XVIII (extretes dels llibres parroquials)", *II Jornada d'Història de la medicina de Reus i comarques veïnes*. Reus, 2001, pàg. 145-174.

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Martí i Jardí, Josep. Cirurgià nat a Montblanc i establert a Reus, fill de Bernat, del mateix ofici i lloc i Hipòlita. El 1728 es casa a Reus amb Teresa Peirí Pujol, de Torroja del Priorat.

Roser Puig Tàrrach, "Mobilitat demogràfica de la Conca de Barberà i la Baixa Segarra via Reus (segle XVIII)", *Recull* (Santa Coloma de Queralt) 10 (2007), pàg. 119-138.

Martí, Jaume. Músic. Natural de Montblanc. Tocà a la Música del *Coletó* (1844).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Martí, Joan. Religiós mercedari. Comandador del convent de Santa Maria del Miracle (1448). Més tard ho fou del convent de Santa Eulàlia de Montpeller (1453).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Martí, Joan. Cirurgia de Montblanc (1731).

Josep M. Porta. *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Martí, Josep. Autor del projecte de la Font Major de la vila (1813).

Fèlix Duran i Cañameras, "La Font Major".

Martí, Josep. Rector de Rojals. N'exercí les funcions en un curt període de temps entre els anys 1830 i 1833.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Martí, Josep. Dibuint montblanquí. Publicà nombroses caricatures de personatges de la vila al periòdic *Aires de la Conca* durant la segona dècada del segle XX.

Martí, Pere. Junt amb la seva esposa Raimunda i el seu fill, Ramon Martí, prevere de la vila, instituï un benefici (1356) sota l'advocació dels beats Martí i Hilari en la capella actualment integrada en l'actual capella del Santíssim.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Martí, Pere. Mestre a Lilla (1892-1898).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Martí i Anglès, Hermenegild. President de la Cooperativa Agrícola de Sant Pere Ermengol, de la Guàrdia dels Prats (1975).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.9.3.

Martí i Civit, Ramon. Músic. Nat a Montblanc el 15 de febrer de 1919. Tocava la trompeta, el fiscorn i la guitarra i formà part de les orquestres *Maseras*, *España* i *Ritmo y Melodía*. Morí a la vila el 28 de novembre de 1992.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Martí i Miró, Pau. Mestre d'obres i picapedrer. Documentat com a *Mestre Martí*. Treballà en la construcció de l'església de Santa Maria (1585-87) probablement en la construcció de la primitiva façana gòtica.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Martí i Molas, Maria. Carmelita vedruna, nada a la vila el 8 d'agost del 1835, filla de Baldiri Martí i Foguet, sabater de Montblanc i Agnès Molas i Bulló. El seu avi patern era de Vic i l'àvia paterna de Pira. Entrà a la congregació el 1858 i morí a Gràcia (Barcelona) el 5 de desembre del 1907.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Martinell i Brunet, Cèsar. Arquitecte i historiador de l'art. Nasqué a Valls l'any 1888. Membre de l'Acadèmia de *San Fernando*, de Madrid; secretari dels Amics de l'Art Vell, i fundador del Centre d'Estudis Gaudinistes. Construí els edificis dels Sindicats Agrícoles de Montblanc, Rocafort de Queralt, Barberà de la Conca i molts altres. Entre la seva copiosa producció escrita sobre temes d'art s'hi compta un estudi sobre la persona i l'obra de l'escultor montblanquí Ramon Belart i Miquel. Morí el 1973. El seu arxiu està dipositat al Col·legi d'Arquitectes de Barcelona.

Josep M. Buqueras i Bach, "L'arquitecte Cèsar Martinell i les cooperatives agrícoles de l'Alt Camp". *Quaderns de Vilaniu* (Valls) 18 (1990), pàg. 13-33.

Joan Fuguet, "El celler del sindicat agrícola de Rocafort de Queralt (Conca de Barberà). Primera obra agrària de l'arquitecte Cèsar Martinell, 1918", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 8 (1987), pàg. 39-58.

Martínez i Lozano, Josep. Pintor, nat a Barcelona el 1923. El 1954 amb motiu de la biennal de pintura visità Montblanc atret pel concurs de pintura municipal i se n'enamorà;

Martínez i Pàmies, Josep-Joan

durant dos anys (1955-1957) va instal·lar el seu estudi artístic als baixos de l'actual Museu Comarcal sota el nom d'El Cau. El 1955 se li va encarregar la decoració de la gran sala del cafè del Casal Montblanquí; després d'un distanciament amb la vila, anys més tard va tornar-hi. L'any 2000 va pintar un oli en el mural de 21 metres quadrats de la sala de plens de l'ajuntament de Montblanc. En contrapartida, el municipi li cedia per viure la torre del Portal del Castlà, habilitada a les seves necessitats. Un grup de persones va formar l'Associació Amics Martínez Lozano, que va encarregar-se d'organitzar diverses activitats artístiques. Era membre honorífic de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts Sant Jordi, fou nomenat fill adoptiu de Montblanc. El 1999 se li concedí la medalla d'argent de Terrassa i el 2005 la mateixa ciutat li atorgà el títol de fill adoptiu. A Llançà creà el Museu de l'Aquarel·la. Morí el 7 de juny del 2006 i fou enterrat en aquesta vila empordanesa.

Joan Fuguet Sans, "Josep Martínez Lozano, pintor de Montblanc", *Espitllera* (Montblanc) 17 (1983), pàg. 48-51.

Martínez i Pàmies, Josep-Joan. Notari de la vila (1830-1841).

Josep M. Porta. "El retorn de protocols".

Martínez i Valdès, Miquel. President del primer club esportiu de Montblanc, l'Sport Club de la Conca de Barberà, constituït el 23 de maig de 1914, que tenia la seu al Bar Baldrich de la vila.

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc*.

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà...*

Martorell, Joan. Músic, nat a Reus. Tocà la bateria a les orquestres *Maseras* i *The Yanquis Boys*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 231.

Martorell i de Vedruna, Trinitat. Notari de la vila (1889-1894).

Josep M. Porta. "El retorn de protocols".

Martorell i Miret, Rosa. Carmelita vedruna. Nascuda a la vila el 3 de gener del 1832, filla de Josep, sabater, i Esperança. El seu avi patern era Pere Martorell, sabater, i el matern Joan Miret, ferrer de tall. Ingressà a la comunitat l'any 1856. Morí a Centelles (Osona) el 27 de febrer de 1897.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

Josep M. Porta-Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Marzo i Torres, Jacint. Alcalde major de la vila. Exercí les seves funcions almenys els anys 1818 i 1819.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Mas, Antoni des. Cornamusser de Montblanc. Consta que va tocar a Tàrrrega per la fira de novembre de 1360.

Ramon Miró, "Joglars i músics de la Conca de Barberà..."

Mas, Joan. Escrivà de la vila (1461).

J. Poblet, "Un exemple de llibertat catalana".

Masalies, Ramon. Religiós mercedari fill de la vila. La seva casa pairal estava situada al carrer Major i barri de Sant Cristòfor, en el lloc on avui hi ha el Centre Parroquial. Ingressà al convent de la Mercè de Montblanc i fou vicari general de l'orde de la Mercè. Morí a Roma, l'any 1859.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís Vives, *Narracions històriques...*

Masalles, Magí. Hostaler. Tenia un hostal a Montblanc l'any 1781.

Masalles, Joan. Alcalde de la vila des del 17 de juny de 1855 al 3 d'agost de 1856. Cessà amb tot el seu Ajuntament el dia 3 d'agost de 1856, per disposició de l'autoritat militar.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Masalles i Camps, Josep. Manescal i poeta, nascut a Montblanc. Publicà el volum *Poesies i cantars* (1914). Col·laborador del setmanari *La Nova Conca*. Morí a l'Espluga de Francolí

(1920). President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1911-1914).

La Conca de Barbarà (Montblanc) 14 de març de 1914.

Josep M. Porta, "La Germandat de Socors..."

Masalles i Camps, Jaume. Manescal. Fill de Ramon i Concepció. Nat a Montblanc el 1876 i jubilat el 1948. La seva muller era de Barcelona.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 5766 i Població. Padró 1930.

Mascarell, Jeroni. Plebà de Montblanc i canonge de la seu de Lleida (1548). Construï la Plebania vella (1549-1552). Segons el fogatge de 1553 a la vila hi havia 40 preveres. Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Pau Queralt, "La Plebania vella".

Mascarell, Lluç. Plebà de Montblanc (1528-1533) i canonge de la Seu d'Urgell. Era fill de Lleida.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, *Assaig històric...*

"Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Pau Queralt, "La placeta del Pes Vell".

Mascarella, Caterina. Abadessa del monestir de la Serra (1578).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Masdéu, Miquel. Governador militar de Montblanc durant la guerra dels Segadors (1650). Era natural de Perpinyà (Rosselló).

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història a la premsa...*

Masdéu, Rafael. Germà llec del convent franciscà de la Mercè Montblanc (1928), natural de la Mussara, conegut a la vila per la seva vida exemplar.

Lluís Saragossa, *Records de la meua vida*. Tarragona, 1993.

Masdovelles, Alamanda de. Abadessa del monestir de la Serra (1305).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Masdovelles, Aldonça de. Abadessa del monestir de la Serra (1296).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Masdovelles, Berenguer de. Veguer de Montblanc (1388-1399).

Vicenç Carbonell Virella, "Els Masdovelles, llinatge del Penedès", *Miscel·lània Penedesenca* 1 (1978) pàg. 17-28.

Rafael Conde Delgado de Molina, "Dades de la família dels Masdovelles", *Estudis Universitaris Catalans* (Barcelona) XXV (1983) pàg. 81-96.

Masegosa, Andrés. Alcalde major de la vila (1825). El 5 de març de 1828 fou traslladat al corregiment d'Estepona (Andalusia).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Maseras i Bertran, Gumersind. Músic. Nasqué a Montblanc el 29 de setembre de 1909. Era fill dels consorts Gumersind Maseras i Domingo i Dolors Bertran i Cendrós. Alternà la música amb el seu ofici d'espardeyer i tocà el piano, el contrabaix, la trompeta, l'acordió i la tenora. Ensenyà solfeig i piano a molts infants i joves de la vila. De jove tocà molts anys la flauta i el flabiol al ball dels gegants i a la colla de bastoners. Actuà professionalment a les orquestres *La Vella*, *Maseras*, *The Yanquis Boys*, *Espanya* i *Ritmo y Melodía* i a la Cobla orquestra *Els Montblanquins*. Morí a la vila el 25 de juny de 1954.

Informació de la família.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Maseras i Bertran, Josep. Músic i compositor, nascut a Montblanc el 19 de març de 1904. Fill de Guimersind Maseras i Domingo i Dolors Bertran i Cendrós. Estava casat amb Ramona Dalmau i Solsona. Secretari de l'Ajuntament. Estudià música amb el mestre Jaume Escoté i Òdena. Tocà a la cobla *Els Montblanquins* i les orquestres *La Vella*, *Maseras* i *Ritmo y Melodia*. Director del cor El Pensament (1935), de l'Orfeó del Casal Montblanquí (1947-50) i de la Coral Espluguina i

Maseras i Domingo, Gumersind

president del Grup Sardanista del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. Autor de més de 50 sardanes, entre elles, *La rateta presumida* (1954), *Saltironant* (1961), *Casal Montblanquí* (1962), *Catalunya*, *Blancafortina*, *La vall dels lledoners*, *Migdia*, *Cant llunyà*, *Les bugadere-tes*, *Montblanquina*, *L'aplec de la Vall*, *La petita Roseta*, dedicada a la seva filla, *El fatxenda de l'aplec* i *Vol d'estornells*. Per la seva sardana *La dama robada*, obtingué el Premi Ramon Serrat del Concurs Barcino 1956. Harmonitzà cançons populars com *Cançó de traginers*, *La filadora* i *El príncep mariner*. L'any 1964 va ser nomenat president del Grup Sardanista del Museu-Arxiu. Morí a Montblanc el 21 de novembre de 1965.

En l'homenatge que li tributà el Museu Arxiu es diu que Pep Maseras "es dedicà incansable, tenaç i heroic, al manteniment de la música popular. Era un artista en el sentit elevat del mot. Creà art i dignitat. Interpretà, va orquestrar i va compondre. La seva extensa dedicació en l'ensenyament i direcció musicals, la seva tasca pedagògica aquí i en contrades properes, en són la millor prova."

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.7.3.

APM, Baptismes (Sant Miquel) vol. 3 (1901-1924).

Josep M. Contijoch, "Voltant la sardana (i IV)", *El Foradot* (Montblanc) 24 (2004) pàg. 20-22.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victòria..."*, *La repressió franquista a la Conca de Barberà*, pàg. 154.

Francesc Sifre, "El sardanisme de Montblanc".

Grup Sardanista del Museu Arxiu de Montblanc i Comarca, *Josep Maseras i Bertran. In memoriam*.

Maseras i Domingo, Gumersind. Músic. Nasqué a Montblanc el 9 de març de 1880. Pare dels músics Gumersind i Josep Maseras i Bertran. Junt amb Francesc Ferrer Burriach, fundà l'any 1902, el cor El Pensament. Mestre de l'orquestra *La Vella*. Morí a la vila el 5 de desembre de 1932.

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà...*

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Maseras i Domingo, Llorenç. Músic i compositor. Nat a Montblanc el 6 d'abril de 1883. Tocà amb l'orquestra Maseras i altres agrupacions musicals locals. Fou un dels primers saxofonistes que hi hagué a Montblanc. Morí a la vila el 23 de març de 1951. A Barcelona formà part de l'orquestra del Gran Teatre del Liceu i del Quartet de corda de l'Institut Orquestral. És autor d'algunes sardanes.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Maseras i Farriol, Maties. Músic. Nasqué a Montblanc el 30 de febrer de 1904.

Tocà el violí, la viola i la trompeta a l'orquestra *La Vella*. A Barcelona formà part de l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu i del Quartet de corda de l'Institut Orquestral. És autor d'algunes sardanes.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Maseras i Ferré, Josep Maria. Músic. Nasqué a Montblanc el 8 de maig de 1909. Actuà a l'orquestra *La Vella* i a la cobla-orquestra *Els Montblanquins*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Maseras i Ferré, Ramon. Músic. Nasqué a Montblanc el 4 de febrer de 1913. Actuà amb algunes agrupacions musicals locals. Després de la guerra civil s'exilià França. Morí a Montpeller el 17 de juliol de 2001.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 232.

Masip i Rovira, Francesc. Notari de Montblanc (1934-1944). L'any 1936 va concloure l'inventari dels volums i lligalls que hi ha a l'Arxiu Notarial del districte de Montblanc anteriors al segle XIX, expressant data, localitat, notari autoritzant i volums. Fou professor i director d'una escola de segon ensenyament, creada per un grup de pares.

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Massalva, Jaume. Escultor i mestre d'obres de Manresa que, amb el seu germà Miquel, dirigí la construcció de la façana barroca

de l'església de Santa Maria de Montblanc (1668-1686).

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església..."

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Massalva, Miquel. Mestre de cases de Manresa, que junt amb el seu germà Jaume, treballà l'any 1688 en la construcció de la portalada de Santa Maria de Montblanc. Fou també autor, junt amb l'escultor Domènec Rovira, el Jove, de la traça de la porta de l'església de Santa Maria de Poblet. S'atribueix als germans Massalva la confecció de la traça de la mateixa portada del temple.

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església..."

Massot, Bonaventura. Músic. Organista de l'església de Santa Maria (1862-1865).

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Mateo Martín, Lope. Periodista madri-leny, promotor de la rehabilitació i reconstrucció de l'església de Sant Francesc de Montblanc. Després d'una visita a la vila, publicà un article titulat *Historia de una chimenea* (Arriba, 31 de març de 1951) que fou profusament reproduït per la premsa catalana i que provocà la restauració del campanar de l'església convertit en xemeneia. Insistí en la necessitat de la reconstrucció del temple en un altre article titulat *Montblanc también vale una Misa* (*La Vanguardia*, 5 d'abril de 1952). Té dedicat un carrer a Lloret i a Tossa de Mar (la Selva).

Mateu, Antoni. Argenter de Barcelona. Artista autor del reliquiari de Sant Francesc Xavier de Santa Maria de Montblanc (1712). Antoni Martínez Subías, "Antoni Mateu. Reliquiari de Sant Francesc Xavier", *Pallium. Exposició d'Art i Documentació*, Tarragona. 1992, pàg. 223, núm. cat. 178 i del mateix autor "Reliquiari de Sant Francesc Xavier", *Millenium, Història i Art de l'Església Catalana*, Barcelona 1989, pàg. 544-545, núm. cat. 456.

Pau Queralt, "La relíquia de sant Francesc..."

Mateu, Baltasar. Rector de la Guàrdia dels Prats (1581-1623).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Mateu, Magdalena. Abadessa del monestir de la Serra (1906 a 1909).

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc) 28 d'abril de 1906.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Mateu i Castells, Josep. President del Casal Montblanquí (1954).

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí*.

Mauri, Agustí. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739). Morí el 31 d'agost del 1753.

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8. i Comp-tes, enterraments i novenes (1752-1765), sig. 29.2.

Mayayo i Artal, Andreu. Alcalde de Montblanc. Nascut a Samper de Calanda (Terol) el dia 10 de maig de 1959. Fou alcalde de la vila des del 15 de juny de 1991 al 13 d'abril de 1993, i del 17 de juny de 1995 al 3 de juliol de 1999.

Xavier Garcia, *Homenots del Sud*, Tarragona. 1994, pàg. 147-150.

Maimó, Bernat. Argenter de Tarragona. Autor de la creu de plata de la Confraria de Santa Llúcia establerta al santuari de la Serra de Montblanc (21 de maig de 1628). La creu es conserva actualment a l'església de Santa Maria.

Ramon Sabaté, "Resum..."

J. Sánchez Real, "La creu de la Confraria..."

Mediona, Jaume. Mercader de la vila (1512-1522).

ACCB. Col·lecció Ismael Balanyà, pergami Ca-23-6. Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Mediona, Joan. Veguer de Montblanc i lloctinent de Maldà (1488). Batlle de la vila

Mediona, Joan

(1496).

Valentí Gual Vilà, "Conflictos entre Poblet i Montblanc..."

Josep Iglésies, *La població de les Vegueries...*

Mercadé, Jaume. Plebà de Montblanc (1859-1870). Durant el seu mandat es daurà el retaule de l'altar major de l'església de Santa Maria (1861) i es fundaren les Conferències de Sant Vicenç de Paül (1860).

Lluís París i Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc (9)", *Full Parroquial* (Montblanc) 928 (1990).

Mercadé i Masgoret, Ramon. Rector de la Guàrdia dels Prats (1965-1970). Durant el seu rectorat es construí l'actual urna que guarda les despulles de sant Pere Ermengol.

Albert Palacín i Artiga, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, *Assaig històric...*

Mercè i Puig, Enrica. Mestra de l'escola pública, natural de Barcelona. El 1910 tenia 46 anys. Havia arribat a Montblanc el 1905. Està documentada activa a la vila entre 1906 i 1916.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.10 i Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Merlés, Anastàsia de. Muller de Joan de Vilafranca, castlà de Montblanc i baró de Segura. Fundà un benifet al santuari de la Serra (13 de juliol de 1601).

Ramon Sabaté, "Resum..."

Messeguer, Trinitat. Mestra de Prenafeta (1892).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Mestre, Antoni. Advocat de Montblanc (1742).

J. M. Grau - V. Gual - R. Puig, *Noms i gent de la Conca de Barberà*. Barcelona, 1990.

Mestre, Jaume. Apotecari. Consta en exercici a Montblanc l'any 1670. Morí a la vila on

fou enterrat l'11 de gener de 1721.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc", *La farmàcia de Montblanc* (s. XVIII).

Mestre, Macià. Prevere i beneficiat de la vila. (1792).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Mestre, Macià. Veí de la vila que aixecà una partida de gent armada a favor del rei Felip V, però fracassà (s. XVIII). Els veïns li cremaren la casa.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Mestre, Magí. Jurisconsult i advocat, nat a la vila. Membre de la Junta Carlina de Tarragona i oficial d'estat major del *Llarg de Copons*.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Mestre, Maria Teresa. Abadessa del monestir de la Serra (1757-1758). Elegida de nou els anys 1777 i 1778.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Mestre, Mònica. Abadessa del monestir de la Serra (1792).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Mestre, Ramon. Prevere de la Comunitat de Santa Maria de Montblanc (1638-43). L'any 1670 formava part de la junta d'obres per a la reconstrucció del temple de Santa Maria. Bosser de la comunitat de l'església de Santa Maria i del santuari de la Serra (1643).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església..."

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Ramon Sabaté, "Resum..."

Mestre de Sant Jordi. Vegeu Mur, Ramon de.

Mestre i Aubià, Maria. Llevadora a Montblanc des de 1930. Nascuda a Puigpelat (Alt Camp) l'any 1909 i casada amb Josep Avià i Vega. Per la seva llarga dedicació professional l'Ajuntament li dedicà un carrer.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 829.2.

Mestre i Dalmau, Antoni. Professor en drets (1762) i doctor en lleis. Natural i veí de Montblanc. Casat amb Josepa Lauretana Alba.

Jaume Felip, "Dos abats..."

Mestre i Dalmau, Josep. Abat del monestir de Santes Creus. Nasqué a Montblanc vers l'any 1730 i fou abat des de l'any 1789 al 1792.

Jaume Felip, "Dos abats..."

Mestre i Serrat, Dionís. Alcalde de la vila des del 14 de juny de 1983 al 29 de gener de 1986, data de la seva defunció. Nasqué a la Vilella Baixa (Priorat) el 24 d'agost de 1938. Pèrit agrònom i cap del Servei d'Extensió Agrària de la Conca de Barberà. Elegit conseller en les eleccions municipals de 1983, fou nomenat alcalde substituint Josep Gomis i Martí, que havia estat nomenat president de la Diputació de Tarragona. A l'Ajuntament era president de la Comissió d'Urbanisme, amb plena dedicació a la tasca que li havia estat confiada. Morí d'accident el 29 de gener de 1986. El municipi li dedicà un carrer.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció], "Entrevista amb el nou Sr. Batlle", *Es-pitllera* (Montblanc) 19 (1983) pàg. 18-19, 26.

[Redacció], "Mor l'Alcalde de Montblanc", *Espitllera* (Montblanc) 50 (1986) pàg. 13-14.

Mestres, Adjutori. Mestre campaner o fonedor de campanes de Calaf que fongué (1793) la gran campana de l'església de Santa Maria anomenada Seny Gros. Portava el nom de Sant Francesc Xavier i era la campana més gran de tota l'arxidiòcesi de Tarragona. Fou destruïda l'any 1936.

Mestres, Jaume. Religiós franciscà. Guardià del convent de la Mercè (1905-1907).

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè*.

Mestres, Josep M. Mestre de l'escola pú-

blica (1951).

ACCB. FMM. Instrucció pública, sig. 1510.17.

Mestres, Magí. Alcalde de la vila des del 2 d'abril de 1857 al primer de gener de 1859.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Mestres i Dalmau, Antoni. Nat a Montblanc. El 1763 es graduà com a batxiller en lleis a la Universitat d'Osca (Aragó). Anteriorment havia estudiat quatre anys de dret a la Universitat de Cervera.

"Graduados catalanes en las facultades de leyes y cánones de la Universidad de Huesca", *Estudios Històrics i Documents dels Protocols* (Barcelona), XV (1997), pàg. 167-220.

Mestres i Taverna, Pere. Impressor, nat a Montblanc el 6 de desembre de 1907. Instal·là la tercera impremta de la vila el març de 1936 al carrer Riber, núm. 8. Imprimí la segona emissió de paper moneda de Montblanc acordada en sessió de 7 de juny de 1937 i les emissions dels pobles de Vimbodí, Vallclara, Vilanova de Prades, Barberà i Blancafort, durant la guerra civil. Morí el 17 d'agost de 1984. Un fill seu, Pere Mestres i Domingo, continuà amb el taller (1937-2000).

Roser Puig, Josep M. Grau i Jaume Felip, *La premsa i la història...*

Mezquida i Gené, Lluís Maria. Periodista del *Diario español de Tarragona*, entre les dècades dels anys quaranta i vuitanta publicà nombrosos articles sobre Montblanc i la resta de la Conca de Barberà, tant notícies com referències a la restauració de monuments. Morí a Tarragona el 2004 als 84 anys d'edat. Utilitzava el pseudònim de *Petrófilo*.

Petrófilos. Índex d'articles de Lluís M. Mezquida al Diario Español (1945-1983). Tarragona, 2007. Buidatge i selecció d'articles a cura de Francesc Barriach i Elena Virgili.

Miere, Mossèn. Organista de l'església de Santa Maria (1648).

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Miquel, Jaume. Músic, nat a Montblanc. Tocà a la Música del *Coletó* (1844) i a *La Vella* (1867).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Miquel i Espoi, Francesc. Batxiller en lleis i notari de Montblanc, domiciliat a Reus en els anys 1823-1839 i actiu des del 1817-1848. Fill de Francesc Miquel Botines, castlà de l'Albió i Antònia, cònjuges residents a Santa Coloma de Queralt. Era notari públic i reial i es titulava notari de regnes, és a dir, que podia actuar en qualsevol lloc. Es qualifica substitut de Francesc Sostres, notari de Reus. L'activitat de Francesc Miquel és divideix en dos períodes: el de la seva residència a Reus (del 1823 al 1830) i el de la de Montblanc (1817-1822 i 1831-1848). És a dir, que el seu inici i final són a la Conca, per la qual cosa els protocols estan integrats a la notaria montblanquina. Atorgà testament el 23 d'agost del 1835.

APM. Testaments, vol. 68.

Josep M. Grau, "Dos notaris de Reus a Montblanc", *Butlletí informatiu de l'Arxiu Municipal de Reus* (Reus) 11 (2005), pàg. 24.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Miquel i Fontanilles, Antoni. Músic, nat a Montblanc. Tocà a *La Vella* (1853).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Miquel i Galofre, Andreu. Compositor i músic. Nasqué a Montblanc el 10 de novembre de 1826. Fundà *la Música Nova* (1850). Tocà amb la Música del *Coletó* (1844) i amb *La Vella* (1853 i 1867). Autor d'una missa dedicada a la Mare de Déu de la Serra (1866).

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà 1890-1939...*

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Miquel i Gelambí, Francesc. Músic. Nat a Montblanc el 24 de setembre de 1830. Tocà amb *La Vella* (1853).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Miquel i Pereta, Josep. Músic. Nasqué al Pla de Santa Maria vers 1807. Tocà amb la

Música del *Coletó* (1844) i *La Vella* (1853). Morí a Montblanc el 21 d'octubre de 1857.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Miquel i Sanahuja, Josep. Mestre a Lilla (1881-1884).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Miquel i Torruella, Macià. Professor de música i pianista, nat a la vila. Fundador de *la Música nova*, lligada a sectors carlins. Fou president de la Societat Espanyola de Concerts, de París (1890). Morí a París l'any 1907.

La Conca de Barberà (Montblanc), 18 de maig de 1907.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Mir, Pere. Conegut amb el sobrenom de *Riber*. Fundador d'un benifet sota l'advocació dels Sants Innocents a la capella de l'Assumpció de l'església de Santa Maria (9 de març de 1385).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Mir i Josa, Francesc. Religios carmelita. Nasqué a Montblanc el 22 d'octubre de 1849. Pagès de professió, inicià de gran els estudis eclesiàstics. Ingressà a l'orde carmelitana en la qual exercí importants càrrecs. Sobresortí pel seu zel i les seves dots d'orador. Continua vinculat a la vila i se li deuen les millors fetes durant la primera quinzena del segle al santuari de la Serra. Morí a Tarragona el 25 d'abril de 1916.

Josep M. Grau i Roser Puig, "L'atracció de la capital provincial..."

[Redacció], *La Conca de Barberà* (Montblanc), 29 d'abril de 1916.

Mir i Rosselló, Josep. Industrial. Junt amb el seu pare, regentà una de les dues fàbriques de begudes gasoses que hi havia a la vila. Morí afusellat a Barcelona durant la guerra civil (1938).

Mir i Sabaté, Bonaventura. Fabricant de gasoses de la vila. El 1920 tenia 48 anys.

Miralles, Guillem de. Jurista montblanquí. Síndic representant de la vila a les Corts de Barcelona (11 de gener de 1283), convocades pel rei Pere III. Fou enterrat, amb els seus dos fills a l'entrada de l'aula capitular del monestir de Santes Creus.

Lluís París, *Assaig històric...*

Joan Poblet, "Lo campanar..."

Pere Sanahuja, "Cortes y Parlamentos..."

Miralles, Josep. Prevere. Vicari de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1892-1901).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel..."

Mirambell, Guilleuma de. Benefactora de l'església de Santa Maria del Miracle, de Montblanc (1269).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Mirassó, Francesc. Síndic de l'Ajuntament de Montblanc (1750). Fundador del benefici de la Puríssima Concepció de Maria a l'església de l'hospital de Santa Magdalena (1785). El beneficiat tenia l'obligació de residir a l'hospital per atendre els malalts.

Ramon Sabaté, "Resum..."

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Miret, Evarist. Rector de la parròquia de Lilla (1921-1924).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Miret i Clavé, Ramon. Músic. Nasqué a Montblanc el 26 de març de 1829 i tocà amb l'orquestra *La Vella* (1853 i 1867). Morí a la vila el 21 de juny de 1882.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Miró, Jaume. Prevere. Vicari encarregat de l'església de Lilla (1695) i vicari de Santa Maria de Montblanc (1771-1772). Fou també beneficiat de la mateixa església (1690).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1690), sig. 3.2.16.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc..."

Miró, Marià. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1816).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Miró, Martí. Mestre d'obres i escultor que participà en la construcció de la primitiva façana gòtica de l'església de Santa Maria (vers 1580).

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Miró, Pere. Comerciant draper de Santa Coloma de Queralt benefactor de l'església de Santa Maria de la Serra (1348).

Joan Segura, *Història de Santa Coloma*.

Miró, Ramon. Procurador del barri de Sant Roc. Extraordinari promotor i organitzador de les festes anyals del barri. En ocasió de la seva mort (1911) el barri de Sant Roc només celebrà actes religiosos.

Gazeta de la Conca (Montblanc), 19 d'agost de 1911.

Miró, Ramon. Autor del primer documental cinematogràfic filmat a Montblanc (1927). És un documental sobre la celebració de la festa de Reis a la vila, que durant molts anys es projectava el dia 6 de gener al Cinema Principal.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Miró i Esplugas, Manuel. Advocat i historiador, natural de Barberà de la Conca. Llicenciat en dret (1919) i Fiscal substitut de l'Audiència de Tarragona (1924). Autor de diversos articles sobre la història de Barberà i de Montblanc, entre els quals poden senyalar-se *Montblanc agrícola, industrial i comercial* (1956) treball premiat als Jocs Florals de les Festes de la Serra del mateix any, "Agricultura y cooperación" (1959), "Los castillos y la explotación agrícola en la Edad Media" (1959), "La Conca de Barberà en la Exposición de Castillos de Catalunya" (1960), "En el VIII centenario de Santes Creus" (1960), "El arte

Miró i Martí, Antoni

románico en la Conca de Barberà" (1961), "Montblanc al temps de la seva fundació" (1962), "Per i pels nostres vins" (1962), "La reconquesta de Ciurana i la Conca de Barberà" (1963), "El bon parlar" (1961), "Sant Antoni Claret a la Conca de Barberà" (1965) i "La Conca de Barberà" (1966). Morí a Barcelona l'any 1984.

Va col·laborar amb el *Butlletí Arqueològic de Tarragona* (1952) i la revista *Arrels* de l'Espluga de Francolí (1983).

Miró i Martí, Antoni. Escultor, nat a la vila. Restaurà la imatge de la Mare de Déu de la Serra malmesa pels revolucionaris de 1835. Junt amb el daurador de Barcelona Felip Pascual, restaurà l'altar i retaule major de la Serra l'any 1855.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Miró i Palau, Joan. Procurador, natural de Barberà de la Conca. El 1910 tenia 42 anys. Residia a la vila des de 1896. President de la Societat Artesana (1905).

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.13.2.

Miró i Pallissé, Concepció. Carmelita vedruda. Nada a la vila el 29 d'octubre del 1838, filla de Macià, pagès, i Magdalena. Morí el 8 de desembre del 1861.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Miró i Roca, Maria. Natural i resident de Montblanc. Fou en el seu temps la dona més vella de la vila. Morí als 94 anys d'edat el 21 d'abril de 1952. Era coneguda amb el nom de la *Tana pobra*.

Miró i Tous, Maria. Mestra a Prenafeta el 1889. Era nascuda al Pla de Santa Maria (Alt Camp). En aquella data tenia 29 anys, i feia 10 anys de la seva arribada al poble.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Modolell, Cels. Nat a Montblanc. Abat de

Santes Creus. Fou abat de 1668 a 1672, reelegit de 1673 a 1676, i de nou des de 1680 a 1681, any en el qual morí. Excel·lent predicador. Realitzà importants obres al monestir i el reconstruí després del saqueig de les tropes castellanen en el curs de la guerra de separació. L'Ajuntament de Montblanc li dedicà un dels carrers de la vila.

Eufemià Fort Cogul, "Notes històriques montblanquino-santescreuïnes". Santes Creus, 1965.

"L'abat Modolell", *Santes Creus. Boletín del Archivo Bibliográfico de Santes Creus* (Santes Creus) 19, vol. II (1964), pàg. 377-381.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Modolell, Gabriel. Cònsol de la vila (1618).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Mogues, Jaume. Cònsol de la vila (1681).

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat...".

Moix, Joan. Mercader de la vila. Disposà un llegat de 15 lliures per continuar les obres de construcció de l'església de Santa Maria (1543) i féu també una important deixa a favor del santuari de la Serra (1543).

Jaume Felip, "L'església gòtica...".

"El Renaixement...".

Moix, Pere. Mercader de la vila. Benefactor de la Confraria dels Pobres de Jesucrist (1598) que tenia la seva seu a l'Hospital de Santa Magdalena de Montblanc, de la Confraria de la Puríssima Sang de N. S. Jesucrist, amb seu a l'església de Sant Jaume i Sant Marçal, i de la qual era procurador, i de la Confraria de Sant Vicenç, totes de la vila. Morí abans de 1605.

Jaume Felip, "Inicis de la processó...".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pau Queralt, "La confraria dels pobres...".

Moix i Cabestany, Emili. Fabricant d'escombres. El 1910 tenia 40 anys; tant ell com la seva muller eren de Valls, i havien arribat a Montblanc l'any anterior.

Sobre aquesta professió podeu veure el llibre de

Maria Teresa Montaña Martí, *Etnografia de l'ofici d'escombrer a Tarragona*. Barcelona. 1987.
ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Moix i Comas, Josep. Músic. Nat a Montblanc el primer de novembre de 1895. Tocà amb l'agrupació *La Vella* (1918).
Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Moix i Sabater, Francesc. Anomenat *Cisco del Molí*. Guerriller carlí montblanquí que lluità en la tercera guerra carlina.
Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Moix i Toses, Josep. Geganter. Les seves actuacions cal situar-les a la segona dècada, o inicis de la tercera, del segle XX.
Josep M. Porta i Ismael Porta, "Els gegants i els nans de Montblanc".

Moix i Viñas, Josep. Torraire de Montblanc que sobresortí per les seves actuacions (finals s. XIX).
Josep M. Porta, Els torraires de Montblanc..."

Molas i Monné, Francesc. Industrial. A primers del segle XX tenia una fàbrica de pastes de sopa, al carrer Major. Casat amb Àngela Vinyes Masalles. En el segle anterior a Montblanc ja hi havia un semoler.
ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5 i Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.
J. Sánchez Real, "Fàbrica de fideos en Montblanc en 1712", *Obra Menor* IV. Tarragona, 1997.

Molas i Viñas, Àngela. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 18 de gener del 1879. Ingressà a la Congregació el 1905. Morí a Manresa el 2 de gener de 1955.
Josep M. Porta-Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Moles, Antoni. Cònsol de la vila (1670) i posteriorment batlle.
Pau Queralt, "Contracta de la Universitat de Montblanc en 1670, d'un mestre de Gramàtica". "La Confraria de la Puríssima Sang".

Moles, Josep. Vidrier de Reus. El 1829 contractà la vidriera de la rosassa de dalt del cor de l'església de Santa Maria de Montblanc.
Jaume Felip Sánchez, "Notes històriques. Les reformes dels anys 1829-1831", *Full Parroquial* (Montblanc) 943 (1990), pàg. 2.

Moliner, Agnès. Abadessa del monestir de la Serra (1397 a 1399).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.
Lluís París, *Història de la Serra*.
J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Molins, Francesc. Jurista montblanquí. Notari de la vila. Doctor en dret, regidor degà i regent de l'Alcaldia de la vila (1781). Casat amb Teresa de Josa i Dalmau.
Josep M. Grau, *La indústria...*
Gabriel Serra, "La família Josa..."

Molins, Josep. Alferes montblanquí del Terç de la Diputació (setembre de 1639). Formava part dels cavallers que seguiren el virrei comte de Santa Coloma a la campanya de Salses. Capità de la companyia de milicians de Barcelona (mosqueters) que conduïa el cònsol en cap Lluís-Joan de Calders cap a Tortosa. Lluità al front de Tarragona (juny de 1641), però més tard fou substituït per malaltia.

Molins, Maria-Àngela. Abadessa del monestir de la Serra (1748 a 1750). Fou elegida de nou el 1760.
J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Molner, Antoni. Apotecari i fundador de la nissaga d'apotecaris montblanquins del mateix cognom. Nasqué vers l'any 1707 i era fill d'Antoni Molner, pagès, i de Teresa Boier, ambdós de la vila. Vers l'any 1738 va contraure matrimoni amb Elisabet Montanyola i, vers l'any 1750, segones núpcies amb Elisabet Cabeça, filla del notari Josep Cabeça. Compaginà la seva activitat farmacèutica amb l'arrendament de drets municipals i la venda de la botiga d'apotecari de Vimbodí al bosser del monestir de Poblet (1771). Tenia una

Molner, Antoni

botiga d'aiguardent darrera d'una torre davant l'hort de Sant Francesc (1760). La seva botiga d'apotecari fou qualificada de primera categoria reiteradament en les successives visites d'inspecció. Morí el 3 de gener de 1795.

Josep M. Grau Pujol, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La farmàcia de Montblanc* (s. XVIII).

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc". *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Molner, Antoni. Apotecari de la vila, fill de l'anterior. Junt amb la seva mare, Cecília Farreny, l'any 1797 lloga per quatre anys la botiga d'apotecari amb els medicaments i instruments a l'apotecari de Santa Coloma de Queralt, Marià Ballester.

Josep M. Grau. "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)". *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc". *La farmàcia de Montblanc* (S. XVIII).

Molner, Clara. Abadessa del monestir de la Serra (1677).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Molner, Francesc. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739).

APM. Actes comunitat (1739).3.2.8.

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria...".

Molner, Francesc. Vicari de Prenafeta (1796-1799).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Molner, Josep. Clergue. Cònsol de la vila (1670) i mestre de gramàtica o ensenyament superior (1670 a 1673). Fou contractat el 3 de setembre de 1670 pels cònsols Josep Puig, Josep Montserrat i Antoni Moles.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció...".

Pau Queralt, "Contracta de la Universitat de Montblanc en 1670, d'un mestre de Gramàtica".

Molner, Pere. Mestre de l'escola pública

(1902).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig.1510.8.

Molner i Farreny, Antoni. Apotecari de Montblanc. Els anys 1793-1795 treballa a Barcelona a la casa de Joan Ametller Mestre. Jordi González, "Notícias...".

Moncosí, Josep. Rector de Rojals. Exercí des de l'any 1767 al 1772.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Monells, A. G. de. Escrivà de la vegueria de Montblanc. L'any 1289 el rei manà restituir-li l'escrivania que li havia estat segrestada.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Monfar i Cantons, Carles. Notari de la vila (1856-1899). Havia nascut a Barcelona i des del 1837 residia a Montblanc. Comprador de finques eclesiàstiques procedents de la desamortització de Madoz.

ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Josep M. Contijoch, "El fill de l'home de bé", *El Foradot* (Montblanc) 19 (2003), pàg. 20-21.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Salvador-J. Rovira Gómez, *La desamortització de Madoz a la província de Tarragona (1859-1886)*. Tarragona, 1987, pàg. 564.

Monfar i de Potau, Marià. Notari de la vila (1830-1855).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Monfar i Pellicer, Carles. Escriptor i poeta. Nasqué a Barberà de la Conca el 25 de juny de 1897. Malgrat no haver nascut a Montblanc, es sentí sempre montblanquí. De Montblanc "quasi en sóc fill" escriví (*La Nova Conca*, 1 de desembre de 1923). Autor de moltes poesies de temes montblanquins, entre elles, la popular "Trenta quatre eren les torres". Morí a Móra d'Ebre l'11 de gener de 1986.

Monfar i Pellicer, Josep. Alcalde de la vila

(3 de febrer de 1957 al 25 d'octubre de 1960). Nascut l'11 d'agost de 1893. Durant el seu mandat es va fer efectiva la municipalització del servei d'aigües (1957). Continua la rehabilitació del clos emmurallat i es realitzaren diverses obres públiques com la pavimentació del carrer de la Fusteria (1958), el nou enllumenat dels carrers del Serrallo, Font del Vall, Muralla de Jaume II i Baluard de Santa Anna (1958), ampliació de la placeta del portal de Barcelona (1958) i l'inici de la urbanització de l'ermita de Sant Josep (1958). President del F. C. Montblanquí (1923). Morí a Montblanc el 18 de setembre de 1966.

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc*.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Monfar i Voltes, Marià. Advocat. Alcalde de la vila, des del primer de gener al 21 de febrer de 1855, però no presidí cap sessió de l'Ajuntament. President del *Centro Democrático Montblanquense* (1868).

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà*.

Monger, Hereu. Renom d'un guerriller carlí de Montblanc que intervingué en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en un fet de guerra a l'entrada de Valls.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Monistrol, Pere. Notari de Montblanc (1232).

Eufemià Fort i Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 199.

Monistrol, Pere. Veguer i notari de Montblanc (1308).

Josep Piquer, *Abaciologi de Vallbona*, pàg. 114.

Montmajor de Cervera, Ramon de. Escrivà de la Cúria de Montblanc. L'escrivania li fou concedida pel rei Jaume I l'any 1285.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Monmany i Laurín, Josep. Escriptor i historiador. Procurador dels Tribunals. Nasqué a la vila l'any 1906. Fundador del Butlletí *Montblanch* i col·laborador de diverses publicacions periòdiques locals i comarcals. Col·laborador del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. Premi Extraordinari als Jocs Florals de Montblanc (1956). Premi Conca de Barberà a les Festes Literàries Pompeu Fabra de Montblanc (1970). Accèssit als Jocs Florals de la vila (1981). Morí el 2 de maig de 1985.

Josep Recasens, *Guia Turística de la Conca de Barberà*.

Monmany i Pérez, Artur. Impressor. Nascut a Montblanc el 16 d'agost de 1873, fou enviat a complir el servei militar a les Filipines, on aprengué l'ofici d'impressor. Establí la seva impremta a la vila l'any 1900. Autor del manuscrit *De Barcelona a Manila. Diario de viaje*, Manila, 1893, i fundador dels periòdics *La Conca de Barberà* (1903-1908) i *Gazeta de la Conca* (1911-1913). Morí l'any 1913.

Josep M. Contijoch Casanovas, "De Manila a Barcelona", *El Foradot* (Montblanc) 36 (2006), p. 13-17.

Roser Puig, Josep M. Grau i Jaume Felip, *La premsa i la història...*

[Redacció], *La Conca de Barberà* (Montblanc), 31 d'octubre de 1914.

Monmany i Pérez, Josep. Procurador, nat a la vila (1869). Casat amb Joaquina Laurin Miralles, natural de Madrid. ACCB. FMM. Població. Padró 1930.

Monmany i Queralt, Artur. Impressor nat a la vila el 1902, casat l'any 1928 amb Josepa Ferré. President del F.C. Montblanquí (1923).

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc*.

Roser Puig, Josep M. Grau i Jaume Felip, *La premsa i la història...*

Monreal i Tejada, Lluís. Comissari de la zona de Llevant del *Servicio de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional*. Nasqué a Saragossa l'any 1912. Professor d'Història de l'Art a la Universitat de Barcelona. Membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Per raó de les seves funcions de Comissari del Patrimoni –l'àmbit de la seva competència territorial comprenia Catalunya, Balears i València– visità Montblanc i tingué un interès personal extraordinari en la conservació i rehabilitació del patrimoni artístic de la vila que visità sovint. Promogué les obres de reconstrucció del clos emmurallat i de diversos edificis monumentals. De la mateixa manera va ser el gran promotor de la declaració de la vila com a Conjunt Monumental i Artístic. Qualificà Montblanc de “vila exemplar per l'interès i respecte que té pels seus monuments” (1954). Pronuncià diverses conferències, entre elles *Nuestro Montblanc* (1955), *El arte de nuestro tiempo* (1953) i *La Villa Ducal de Montblanc* (1954) realitzada, aquesta darrera a Madrid. Quan cessà en el càrrec fou objecte d'un clamorós homenatge de part dels montblanquins (5 de febrer del 1950). L'Ajuntament el declarà fill adoptiu el 31 de gener de 1948. Més tard posà el seu nom a un dels carrers de la vila (2000). Li ha estat concedida la Medalla d'Or al Mèrit en les Belles Arts (1999). És autor dels llibres *Arte y Guerra civil* (1999) i *Iconografía del Cristianismo* (2000).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.5.

X. Ayén “Entrevista a Luis Monreal Tejada”, *La Vanguardia* (Barcelona), 6 de desembre de 1998, pàg. 57-58.

Jaume Massó, “Manent i Monreal: episodis de la guerra i la postguerra”, *El Punt* (Reus), 15 d'agost de 1999, pàg. 17.

Montagut, Miquel de. Religiós mercedari de la comunitat de la Mercè de Montblanc. Exercí les funcions de rector de la Guàrdia dels Prats junt amb fra Josep Segarra (1652). Albert Palacín, “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...”.

Montagut, GERALDA de. Abadessa del mo-

nestir de la Serra (1344).

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Montalà Bertran, Isidre. Pagès natural de Rubió (Anoia), casat a Prenafeta el 1740, iniciador de la nissaga Montalà que posteriorment s'escampà per Montblanc, Lilla, Cabra del Camp i Valls.

Jaume Teixidó Montalà, “El cognom Montalà a Prenafeta”, *Espitllera* (Montblanc), 105 (1996), pàg. 29.

Montaldo, José. Alcalde Major interí de la vila. Fou designat el 5 d'abril de 1835 i cessà el 23 de gener de 1836.

Josep M. Porta, “Els alcaldes de Montblanc”.

Montaner, Josep. Cònsol de la vila i apotecari (1671 i 1702).

Jordi González “Noticias...”.

Pau Queralt, “La Universitat de Montblanc contracta organista”.

J. Sánchez Real, “Dades sobre les campanes...”.

Montaner i Murtra, Josep. Plebà de Montblanc (1730-1765). Doctor i ciutadà honrat de Barcelona. El 1759 per delegació de l'arquebisbe de Tarragona passà la visita pastoral als pobles del deganat. Construí la capella barroca del Santíssim Sagrament de Santa Maria i posà la primera pedra del cambril de la Serra el 7 de setembre de 1764.

Lluís París Bou, “Capellans, rectors i plebans de Montblanc (7)”, *Full Parroquial* (Montblanc) 925 (1989) pàg. 2.

Montblanc, Guillem de. Religiós mercedari, nascut a la vila. Vocal del Capítol General de l'orde (1317).

Ramon Sabaté, “El convent de la Mercè”.

Montblanc, Hermenegild de. Religiós franciscà caputxí del convent de Santa Eulàlia de Sarrià (1652), nascut a la vila.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Montblanc, Joan de. Militar montblanquí que lluità al servei del rei Jaume I en la con-

questa de Mallorca. Fou un dels més afavorits en el repartiment de les terres conquerides. Lluís París, "Montblanc i els seus comtes-reis".

Monter, Pere. Escrivà de Montblanc (1333).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Montpeó, Pere de. Veguer de Montblanc (1319).

Josep M. Llobet, "Dues lletres..."

Montroig, Joan. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Montsarró i Moles, Antoni. Alcalde de la vila des de l'1 de gener de 1846 a l'1 de gener de 1848.

Judit Albalat, L'activitat teatral...

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Montsarró i Molner, Salvador. Apotecari de Montblanc que en els anys 1760-1761 treballà a Barcelona a la casa de Francesc-Pau Bertran. L'any 1777 figura com a comprador de terrenys per una xifra elevada (325 lliures). El 1797 fou diputat per l'Ajuntament de Montblanc, per a assumptes específics.

Jordi González, "Notícies..."

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc" *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*.

Montseny, Antoni. Prevere. Vicari (1794-1795) i ecònom (1798) de Santa Maria de Montblanc.

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Montseny, Bartomeu. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Montserrat, Josep. Rector de Rojals durant el període 1808 a 1809. Era natural de Puigpelat (Alt Camp). Restaurà l'església par-

roquial de Rojals malmesa per l'exèrcit napoleònic. Atesa la data atribuïda a la restauració (1810) és possible que les obres fossin continuades pel següent rector Mn. Magí Serra que, segons Josep M. Contijoch, exercí les seves funcions de 1809 a 1815.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Valentí Gual, "Rojals..."

Montserrat, Baltasar de. Donzell (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Montserrat, Francesc. Prevere. Coadjutor de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1902-1909).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel..."

Montserrat, Josep. Guerriller carlí, fill de la vila. Era conegut amb el nom d'*Hereu Cendrós*. Morí afusellat a Prades el 18 d'octubre de 1873.

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc durant la darrera carlinada..."

Montserrat, Josep. Cònsol de la vila (1670).

Pau Queralt, "Contracte de la Universitat de Montblanc en 1670, d'un mestre de Gramàtica".

Montserrat, Josep. Regidor degà de la vila. Exercí el càrrec des de l'1 de gener de 1832 al 15 d'abril de 1833.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Montserrat i Calaf, Isabel. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 25 de novembre del 1841, filla de Josep, pagès, i d'Antònia, natural d'Anglesola. Entrà a l'institut l'any 1863. Morí a València el dia 13 de març del 1918. Fou superiora.

APM. Baptismes, vol. 11, (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Moret. Vegeu Farriol i Abelló, Josep.

Morià, Marc. Prevere. Rector de la parròquia de Lilla (1867-1878).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Mortara, Marquès de. Vegeu Orozco-Ribera Pereira, Francisco de.

Mothe-Houdancourt, Philippe de la. (1605-1657) Duc de Fayel i comte de La Mothe. Militar francès que al el seu país va intervenir en les guerres de religió. Des de 1641 era cap de l'exèrcit francès a Catalunya. Assetjà infructuosament Tarragona (1641) i Tortosa (1642), tingué alguns éxits en la campanya d'Aragó, però fou derrotat a Torres de Segre pels hispànics (1642). Operà per terres de Montblanc l'abril de 1641, el 1643 i el 1644, any en el que fou destituït. Va ser processat per corrupció i prevaricació, éssent finalment absolt. Tornà a Catalunya com a virrei per Lluís XIV el 1651, defensant heroïcament i inútil Barcelona en el setge final.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Josep M. Grau i Roser Puig, *La història a la premsa,...*”.

Manel Güell, *El setge de Tarragona de 1641*. Tarragona. 2003, pàg. 43.

J. Sanabre, *La acción de Francia...*, pàg. 155, 261 i 459.

Mundi i Codina, Santiago. Mestre de les escoles públiques de la vila (1948).

Muntada, Marc. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Muntanyola, Joan. Notari de la vila (1546-1549).

Josep M. Porta, “El retorn de protocols”.

Muntanyola i Llorach, Ramon. Prevere. Poeta i escriptor. Nasqué a l'Espluga de Francolí el 2 d'abril de 1917. Cursà estudis eclesiàstics al seminari de Tarragona, que hagué de suspendre durant la guerra civil. Ordenat sacerdot (1942) fou nomenat vicari

de Guimerà i encarregat de la parròquia de Ciutadilla (1942) i després vicari de Santa Maria de Montblanc (1944-1945) i encarregat de la parròquia de Prenafeta (primers de juliol de 1944). Exercí el seu ministeri a la vila fins el maig de 1945, que fou designat coadjutor d'Alcover i encarregat de les parròquies de Farena, Mont-ral i Rojals (1945-1946); ecònom dels Omells de Na Gaia i encarregat de les parròquies de Senan i Montblanquet (1946), i finalment rector de la parròquia de Sant Ramon de Salou.

Durant la seva estada a Montblanc s'identificà plenament amb el tarannà i els sentiments dels montblanquins. Exquisit poeta, trobà a Montblanc temes abundants per a les seves poesies. És autor de *l'Al·leluia a la Verge de la Serra* (1965) que, amb música de Francesc Bonastre, ha esdevingut molt popular; *Salutació lul·liana a la Mare de Déu de Cura* (1945) i dels reculls de poesia *Anima endins* (1946), *Infants, ocells i nades* (1948), *Romiatge per la terra* (1959) *Exàrcia* (1963) i d'alguna obra festiva com *Goigs a una somera que és famosa en un llogarret de Mallorca*. Col·laborà en els periòdics locals. Al Museu Arxiu pronuncià una conferència sobre *Lectura i comentaris a la meua poesia* (1967). És autor també d'una obra històrica molt documentada *Vidal i Barraquer, Cardenal de la pau*, de la que se n'han fet diverses edicions. Ferm defensor de la llengua i la cultura catalanes, en temps difícils, publicà *La Veu de la Parròquia* (1948-1950) i *Ressò* (1950-1952), activitat que li reportà contrarietats i sancions. Mestre en gai saber (1973). Essent rector de Salou morí a Barcelona (1973). L'any 1998 amb motiu del 25è aniversari de la mort del prevere, l'ajuntament de Salou el nomenà fill adoptiu de la vila. També en aquesta data les publicacions de l'Abadia de Montserrat editaren el llibre, *Obra poètica* (Biblioteca Serra d'Or, núm. 212).

Josep M. Contijoch, “Rectors de la Parròquia de Rojals”.

Eufemià Fort, *Ramon Muntanyola,...*

Miscel·lània Mossèn Muntanyola. Vila-seca - Salou. 1974, 2 vol.

Josep Massot Muntaner, “Ramon Muntanyola,

home d'Església, home de país", *Escriptors i erudits contemporanis*. Barcelona, 1996, pàg. 165-181.

Muntanyola i Granados, Josep. Escultor i daurador. En els llibres sacramentals consta com a nascut a Màlaga. Arribà a Montblanc l'any 1752. Durant els anys 1778-1784 batejà fills a la vila, fruit del seu matrimoni amb Teresa Vallverdú.

Josep M. Grau, *Població i lluita contra la mort a Montblanc...*

Josep M. Grau i Roser Puig, "Immigració al Montblanc set-centista (1774-1794)".

Mundi i Codina, Santiago. Mestre de l'escola pública (1951).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.8.

Muntaner, Joan. Apotecari de Montblanc, casat amb Isabel Felip. Exercia a la vila l'any 1722.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc". *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*.

Muntaner, Josep. Apotecari de Montblanc. Morí molt jove l'any 1716.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc". *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*.

Muntaner, Josep. Consta com a apotecari de la vila en el cadastre de 1739.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc". *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*.

Mur, Ramon de. Pintor (s. XIV i XV). Possiblement nascut a Montblanc. Veí de la vila. Treballà a Tàrraga (1421) però posteriorment retornà a Montblanc (1432). Contractà amb els jurats de Vinaixa i els marmessors de Guillel Singler la realització d'un retaule amb les imatges de Sant Joan Baptista i Sant Joan Evangelista (8 d'abril de 1432), avui al Museu Diocesà de Tarragona. Autor del bell retaule de Guimerà, guardat actualment al Museu Episcopal de Vic, i dels retaules de Verdú, de Sant Miquel de Guardiola i de Cervera (Museu d'Art de Catalunya). Ha estat identificat amb l'anònim Mestre de Sant Jordi, autor de

la taula de Sant Jordi conservada al Museu de Xicago (USA).

Pere Batlle, "El nom del Mestre de Sant Jordi...".

Mur i de Cervelló, Acard de. Senyor de l'Albi (s. XIV i XV). Fou armat cavaller pel rei Martí l'Humà (1399). A la mort del rei assistí al parlament convocat per Guerau Alemany de Cervelló. Defensà la celebració del parlament a Montblanc on havia de reunir-se i protestà pel trasllat de l'assemblea a Barcelona. Fou governador de Càller, ciutat en la qual morí l'any 1415.

Mur i Figuerola, Ramon. Rector de Rojals (1924-1931).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Murtra, Francesc. Cònsol de la vila (1661). Un any abans s'havia aconseguit el batxiller en lleis a la Universitat d'Osca (Aragó).

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història a la premsa...*

J.M. Lahoz Finestres, "Graduados catalanes en las facultades de leyes y cánones de la Universidad de Huesca", *Estudios Històrics i Documents dels Protocols* (Barcelona) XV (1997), pàg. 167-220.

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

Murtra, Jaume. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1690), sig. 3.2.16.

Murtra, Josep. Beneficiat de Santa Maria (1734-54). També exercí de vicari.

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8.

Murtra, Josep. Notari de la vila (1730 a 1734).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Murtra, Pere-Joan. Cònsol de la vila (1690-1693). Notari (1715).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pau Queralt, "La Confraria de la Puríssima Sang".

Murtra, Josep

Ramon Sabaté, “Resum...”.

Murtra i Jové, Ramon. Beneficiat de Santa Maria. Morí a la vila el 13 de setembre de 1929.

Àngel Bergadà, “Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc”.

Murtra i Magrinyà, Francesc. Prevere i jurista. Plebà de Montblanc (1681-1712). Havia nascut a la vila, fill d'un sastre montblanquí. Home de gran cultura i caritatiu fins a l'extrem. Abans de ser Plebà féu obrar un altar i una imatge de la Verge de la Serra a l'església de Vilaverd. Prengué possessió de la Plebania el 5 d'octubre de 1681. Acabà les obres de l'actual façana barroca del temple de Santa Maria, que fou beneïda el dia 2 de desembre de 1685. Pagà les despeses del retaule de Sant Francesc Xavier de l'església de Santa Maria (1686), destruït l'any 1936, i del magnífic reliquiari d'argent del mateix sant, que es conserva a l'església esmentada, obra de l'argenter de Barcelona Antoni Mateu. Se li atribueix la fundació del benifet de la Mare de Déu de la Serra al poble de Vilaverd. Morí l'any 1711 i deixà tots els seus béns a fundacions i causes pies.

P. Blanco Trias, “Notes sobre la popularitat...”.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París Bou, “Capellans, rectors i plebans de Montblanc” (6) *Full Parroquial* (Montblanc) 924

(1989), pàg. 2.

J. Sánchez Real, “Nota històrica sobre el plebà Murtra i el reliquiari de Sant Francesc Xavier”, *Full Parroquial* (Montblanc) 814 (1984).

Gabriel Serra, “Els Plebans de Montblanc durant...”.

Muset, Ramon. Torraire de Montblanc que destacava per la seva habilitat (finals s. XIX). Podria ser que *Muset* fos un sobrenom i no el cognom.

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc*.

Musiquet. Vegeu Sugranyes i Espanyol, Josep.

Musté i Vila, Miquel. Alcalde de la vila. Consta per primera vegada com a alcalde en la sessió de 3 de maig de 1869 i exerceix les funcions fins el 29 d'abril de 1869.

Josep M. Porta, “Els alcaldes de Montblanc”.

Nadal, Antoni. Vicari de Prenafeta (1773-1778).

Josep M. Grau, “Rectorologi de Prenafeta...”.

Narcís, Joan-Pau. Notari de la vila (1650-1671).

Josep M. Porta. “El retorn de protocols”.

Nàsio, Jaume de. Sapador de les tropes franceses de Napoleó I que ocuparen Montblanc.

N

Per salvar la imatge de la Mare de Déu de la Serra i a prec dels veïns de Montblanc Josep Giol, Francesc Avià, Llorenç Sanromà i Bernat Tomàs que volien evitar-ne la destrucció, dirigí i executà amb gran interès personal les obres tècniques necessàries per treure la gran imatge del santuari i transportar-la a l'església de Santa Maria. L'ajudaren també els veïns Josep Foraster, Josep Òdena, Joan Alió, Pau Palau, Joan Sanahuja, Pere Soler i Joan Sabater. La imatge fou dipositada a l'altar de Jesús.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Navarro, Blai. Plebà de Montblanc. (1772-1783). Doctor en Teologia. Nascut a Ariza (Aragó). En el seu testament disposà ser enterrat davant del retaule major de l'església de Santa Maria que ell havia fet construir. Morí el 23 de juliol de 1783.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El retaule major...". (I) Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (7), *Full Parroquial* (Montblanc), 925 (1989) pàg. 2.

Nebot, Jaume. Rector de la Guàrdia dels Prats (1743-1747).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Nebot, Tomàs. Rector de la Guàrdia dels Prats (1708-1738).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Negret. Renom d'un bandoler del segle XVI-II, cap d'una partida que actuava per les rodalies del Coll de Lilla. El 16 de novembre de 1754 fou sorprès pels Mossos d'Esquadra i perdé la vida juntament amb sis companys de la seva partida.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Nen de Prades. Renom de Pere Balcells Masgoret, cap d'una partida carlina, nat a Prades el 1855 i mort a Tortosa als 20 anys, fill de Prades, que durant la darrera guerra carlina féu diverses incursions a Montblanc. Una dita popular de l'època deia que "quan el Nen surt de Prades, a Montblanc tanquen les portes". També era conegut com el Pastor de Prades o el Tigre del Priorat. Es formà militarment amb el tinent coronel Moore, la seva primera partida l'organitzà el 1874.

Robert Vallverdú Martí, *El Nen de Prades. Un capítol adolescent a la tercera guerra carlina*. Reus, 1997. "El Nen de Prades: un guerriller mític" [en línia], *A Carn!* (Tarragona) 2 (2006).

Joan Vernet, *El sexenni revolucionari a la Selva del Camp 1868-1874*. Reus, 1989.

Nespler, Pau. Apotecari de Montblanc documentat l'any 1713. Morí el 12 d'octubre de 1715.

Maria Sánchez Real, "La farmàcia barroca de Montblanc", *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*.

Nicolau, Domènec. Jurista montblanquí (1387-1401). Fou designat àrbitre o jutge en un contenciós promogut pel monestir de Poblet (1401).

Benet Farré, *Tres monjos...*

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 130 i 142.

Nicolau, Llorenç. Escrivà de la Cúria de la vegueria de Montblanc (1461).

J. Poblet, "Un exemple de llibertat...".

Nicolau, Galcerà. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Nicolau, Jaume. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Ninot, Joan. Fundador d'un benifet sota l'advocació de l'Expectació del part de la Beata Verge Maria, a la capella de Sant Pere Màrtir de l'església de Santa Maria (10 de novembre de 1404).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Noet, Jaume. Síndic de Montblanc, representant de la vila a les corts celebrades el 12 d'octubre de 1701 al convent de franciscans de Barcelona.

Pere Sanahuja, "Cortes y Parlamentos".

Noet, Joan. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739-1754).

APM. Actes comunitat preveres (1739), sig. 3.2.8.

Nogués, fra Bernat. Monjo de Poblet que fou, sembla ocasionalment, veguer, batlle i cònsol de la vila (1652).

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història a la premsa...*

Nogués, Josep. Prevere de la vila i arxiver de la Comunitat de preveres de l'església de Santa Maria (1776). Mestre de minyons (1756 a 1760). És autor del manuscrit "*Patrona. Tutela y Amparo de esta Il·lustre y Real Vila de Montblanch y Defensora de todas nostras necessitats*". Palau i Dulcet transcriu un títol molt més extens d'aquesta obra que conté també una recopilació de documentació del seu temps relacionada amb el santuari de la Serra. Morí el mes de novembre de 1780.

Josep M. Grau, *La indústria...*

"El creixement urbà..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pau Queralt, "Un manuscrit..."

J. Sánchez Real, "Un manuscrit..."

Nogués i Garcia, Anselm. Escultor, nascut a Valls l'any 1864. Era deixeble d'Agapit Vallmitjana. Entre les seves obres figurava el grup escultòric de la Sagrada Família de l'església de Santa Maria de Montblanc. Les imatges foren beneïdes pel cardenal Francesc Vidal i Barraquer el 8 d'abril de 1923, sent plebà de la vila Mn. Pau Virgili, i destruïdes l'any 1936. Anselm Nogués era també autor de l'estàtua de Nebrija i d'un relleu de l'arquebisbe Antoni Agustí a la Biblioteca Nacional de Madrid, del tercer misteri de dolor del rosari monumental de la muntanya de Montserrat, d'una estàtua d'Antoni Agustí al Palau de Justícia de Barcelona i d'un monument al Sagrat Cor a la ciutat de Karachi (Pakistan). Morí l'any 1938.

Cèsar Martinell, *El escultor Anselm Nogués, Crònica de Valls*. Valls, 1941, pàg. 37-39.

La Nova Conca (Montblanc) núms. 224, 229 i 230, 10 de març, i 14 i 21 d'abril de 1923.

Nolla, Jaume. Prevere. Ecònom de Lilla (1848-1849).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Nomdedéu, Guillem. Fundador d'un benifet sota l'advocació del beat Antoni a la capella de l'Assumpció de l'església de Santa Maria (21 d'abril de 1373).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Novelles Andreu, Joan. Escultor de Santa Coloma de Queralt (1704-1756), casat el 1739 amb Magina Briansó Arnavat. Deixeble de l'escultor Isidre Espinalt de Sarra. El seu pare era Pere Novelles, pintor de les Piles. Construí el retaule major de l'església de Sant Francesc de Montblanc. Signà el contracte de construcció amb el pare guardià del convent el 10 de setembre de 1747. Un fill seu, Marià, també fou escultor, nat a Santa Coloma el 1742, però es traslladà a Seròs.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercèdari..."

Isidre Puig i Sanchis, “L’escultor Mariano Novellas Briansó, deixeble de Lluís Bonifàs”, *L’època del barroc i els Bonifàs. Actes de les Jornades d’història de l’art a Catalunya*. Barcelona, 2007, pàg. 313-342.
J. Sánchez Real, “Retaules i capelles...”.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.
J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Novelles, Joan. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1793).
Josep M. Grau i Roser Puig, “El convent mercedari...”.

Nuc, Blanca. Abadessa del monestir de la Serra (1382 a 1392).

Ocaña i Campos, Manuel. Notari de la vila (1955-1956).

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Òdena, Josep. Alcalde de la vila, des del 13 de març de 1851 a l'1 de gener de 1852.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Òdena i Pere, Josep. Alcalde de Rojals durant la II República. Acabada la guerra civil

O

fou empresonat (1939-1941).

Josep Recasens, *La repressió franquista...*

Òdena i Voltes, Ramon. Alcalde de la vila des del 17 de juny de 1837 al 18 d'agost de 1839. Un altre de nom Ramon Voltes, segurament la mateixa persona, consta com a alcalde de la vila l'any 1842.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Oliola, Arnau d'. Monjo del Cister, nascut a Montblanc. Abat de Poblet (1268-1276).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Oliola, Guillem d'. Monjo del monestir de Poblet, nascut a la vila (s. XIII).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Oliola, Jaume d'. Monjo del monestir de Poblet, nascut a la vila (s. XIII).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Oliva, Bernat. Religós franciscà. Guardià del convent de Sant Francesc de Montblanc (1597).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pere Sanahuja, "Nomenament de síndic...".

Oliva, Ignasi. Organista de l'església de Santa Maria. Prengué possessió el 26 de març de 1777.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Olivart, Bernat. Paraire i cònsol de la vila (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII...".

Olivart, Bernat. Rector de la Guàrdia dels Prats (1553).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de

Sant Jaume...".

Olivart, Joan. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Olivé i Guibernau, Josep. Plebà de Montblanc. (1968-1975). Durant el mateix període exercí també les funcions de rector de Prenafeta.

Josep M. Grau. "Rectorologi de Prenafeta...".

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà".

Oliver, Jeroni Esteve. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1732-1745). Natural de Barcelona, el seu pare fou filipista, per la qual cosa va ser mort pels austriacistes. El seu oncle fou abat del monestir de Santes Creus (1695-1705). Morí el 1745.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona...".

Oliver, Nicolau. Frare mercedari. Mestre de gramàtica de la vila (1732).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció...".

Oliveras i Bres, Trinitat. Abadessa del monestir de la Serra (1961-1964).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Oliveres, Josep. Vicari de Prenafeta (1816-1820) i després rector de la Guàrdia dels Prats (1833-1849).

Josep M. Grau. "Rectorologi de Prenafeta...".

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Ollé i Solanes, Xavier. Alcalde de la vila,

Oliveres, Josep

des del 9 de gener al 16 d'abril de 1979. Nasqué a Montblanc l'any 1932.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Oller, Antoni. Prevere. Coadjutor de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1896). Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...".

Oller, Antoni. Prevere de la vila. Obtentor del benefici de Sant Bernat (1528).

Jaume Felip, "El Renaixement...".

Oller, Bonaventura. Regidor degà de la vila. Inicià les seves funcions el 15 de febrer de 1828.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Oller, Bonaventura. Alcalde de la vila, des del 2 de setembre de 1867 al 23 de maig de 1868. Podria ser la mateixa persona de l'entrada anterior.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Oller Civit, Esteve. Prevere, nat a Montblanc el 1781. Vicari de Prenafeta (1812-1816). Morí el 23 d'abril del 1847 a Constantí, on exercia de rector.

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Oller, Joan. Militar. Capità del Batalló 1r. de Valls de la Milícia Nacional que, durant la Guerra dels Set anys, fou enviat a Montblanc per evitar incursions de partides carlines (22 d'octubre de 1834 i 22 d'abril de 1836).

Gregori Domènech, "Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación Histórica...".

Oller, Pau. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739-1754) i vicari de Santa Maria (1735-1740).

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8.

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Oller de la Rafeguera. Germà del funda-

dor de la vila, Pere Berenguer de Vilafranca. Fou batlle de Tarragona (s. XII).

Josep M. Porta, "Aproximació...".

Oller i Dalta, Felícia. Abadessa del monestir de la Serra (1763). Elegida de nou els anys 1767 i 1773.

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Oltra i Garcia, Llorenç d'. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1725-1729), doctor en drets per la Universitat de València (1720), natural de Benimarfull (País Valencià). A la vila ducal tingué seriosos enfrontaments amb els regidors, que l'acusaren de prepotència i corrupció, per la qual cosa fou investigat, empresonat i cessat. L'any 1732 se l'exculpà dels càrrecs, per la qual cosa volia tornar a Montblanc, cosa que no li fou permesa. Era parent del capità Onofre d'Oltra, defensor de Barcelona l'any 1714 i després exiliat.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona...".

Oluja, Ponç d'. Copista de llibres. L'any 1253 es comprometé a copiar un santoral prenent per model un altre santoral de l'església parroquial de Montblanc.

Jaume Felip, "Copistes de llibres...".

Oms, Joan-Baptista. Mestre de cases, de Barcelona, que treballà en la reconstrucció de l'església de Santa Maria de Montblanc (1675).

Jaume Felip i J. Sánchez Real, "La portada de l'església...".

Oromí i Sabater, Joan. Notari de la vila ((1817-1825).

Josep M. Porta. "El retorn de protocols".

Orozco-Ribera Pereira, Francisco de. (1605-1669). Marquès de Mortara, d'Oliás i de Sarra. Fou un dels generals que comandà l'exèrcit hispànic que el 23 de setembre de 1642 ocupà i incendià la vila. en els fets cone-

guts per “la general crema de Montblanc”. La seva actuació en l’assalt i crema indiscriminada de Sarraí li valgueren el títol de marquès de Sarraí (1653), que comprenia la infeudació de Cabra i Sarraí. Lluità a Itàlia, i a la península ibèrica des de 1637 (campanya de Leucata, i de Salses –1639–), i especialment en la guerra de Separació, com a capità general i governador del Rosselló. El 1642 rendí Cotlliure després d’una aferrissada resistència, i el 1645 fou derrotat i fet presoner a la batalla de Llorens. En el setge final de Barcelona, va ser el màxim comandament militar, i posteriorment ocupà el càrrec de virrei en dues ocasions (1652-1653, 1656-1661). Acabà de governador militar a Milà.

Joan Busquets Dalmau, *La Catalunya del barroc vista des de Girona*. Barcelona, 1994.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l’època*. IV, Barcelona, 1993.

Manel Güell, “La Conca de Barberà i la Baix Segarra en flames. La campanya de Lleida de 1642”, *Recull* (Santa Coloma de Queralt) 3 (1995), pàg. 141-153.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Ortet, Helena. Benefactora del santuari de la Serra. Abans de professar féu importants fundacions a favor del santuari (16 de maig de 1655).

Ramon Sabaté, “Resum...”.

Ortoneda, Cristòfor. Vegeu Hortonedà, Cristòfor.

Ossorio, Isabel. Abadessa de la Serra (1606).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Otal. Cognom d’un militar que, amb la graduació de comandant i al front d’una unitat de l’exèrcit, combaté els carlins per terres de la Conca de Barberà. L’any 1873 entrà repetidament amb les seves forces a Montblanc.

Robert Vallverdú, “La defensa de Montblanc durant la tercera calinada...”.

Palacín i Artiga, Albert. Plebà de Montblanc (des de 1998). Rector de la parròquia de Lilla (1964-1965), la Guàrdia dels Prats, Rojals i Prenafeta. Anteriorment havia estat vicari de l'Espluga de Francolí i rector de Senan, Forès, Blancafort i Belltall. L'ajuntament de Montblanc, coincidint amb les festes del centenari de la coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra, en sessió del 30 de juny del 2006, acordà nomenar-lo fill adoptiu de la vila.

Josep M. Grau, "Perfil biogràfic del prevere, mestre

P

i investigador”.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Ernestina Vallverdú, “Mn. Albert Palacín, la persona”, *Aplec de Treballs* (Montblanc) 23 (2005), pàg. 13-16.

Palau, Jaume. Rector de la Guàrdia dels Prats juntament amb Ramon Berenguer (1300-1305).

Albert Palacín, “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...”.

Palau, Jerònima. Abadessa de la Serra (1615). Tornà a ser abadessa els anys 1623, 1626-1629, i 1636-1637.

J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Palau, Joan. Pintor establert a la Selva del Camp entre 1582 i 1622. Se'l documenta treballant a Montblanc l'any 1612.

Sofia Mata de la Cruz, *La pintura del cinc-cents a la diòcesi de Tarragona (1495-1620)*.

Joan Pié, *Annals inèdits de la vila de la Selva del Camp de Tarragona*, pàg. 456 i 465.

Joan Serra Vilaró, “Notas de archivo sobre cosas de arte (pintores, escultores, plateros)”, *Boletín Arqueológico* (Tarragona) època IV, 29 (1950), pàg. 137-153.

Palau, Joan. Organista de l'església de Santa Maria i mestre de cant (1648). El 1638 es troba com a beneficiat.

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, “El órgano y los organistas...”.

Palau, Joan. Cònsol de la vila (1693).

Ramon. Sabaté, “Resum...”.

Palau i Abelló, Joan. Sastre. El 1915 sol-

licita l'autorització per a fundar a Montblanc la revista *La Flauta*, de la qual seria el director.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.18.1.

Palau i Dalmau, Salvador (a) *Francí*. Mort el 13 de setembre de 1893 als 27 anys per trets de la Guàrdia Civil arran les protestes de la població per la supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc.

Josep M. Porta, “La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències” (2), *Espitllera* (Montblanc) 2 (1982), pàg. 40.

Palau i Dulcet, Antoni. Llibreter, bibliògraf i escriptor. Nasqué a Montblanc el 20 de desembre de 1867, a la casa dels seus pares Antoni Palau i Tecla Dulcet, que vivien a la Plaça Major. La família era humil, el pare fuster i músic i, per millorar la situació familiar, es traslladaren tots a Barcelona. Aprenent de llibreter als 13 anys, es despertà aviat la seva vocació bibliogràfica. Obri llibreria pròpia especialitzada en llibres antics (1899), que Palau convertí en un centre de recerca i orientació bibliogràfica.

Malgrat viure apartat de Montblanc no oblidà mai la seva vila natal per a la qual sentia una forta i particular atracció i afecte. La visità reiteradament i estudià les fonts històriques de la comarca. D'aquests estudis nasqué la primera obra seva *La Conca de Barbarà*, monografia que després amplià i de la qual sorgiren *Guia de Montblanc* (1931), *Guia de Poblet* (1931) i *Guia de la Conca de Barbarà* (1932). La primera ha constituït una obra fonamental i indispensable pels estudiosos locals. La seva dedicació a Montblanc i a la Conca de Barberà donà més fruits amb la publicació de

treballs com *La Setmana Santa a Montblanc* (1928), *La vespra de Sant Joan a Montblanc* (1927), *Ordinacions de Prenafeta, Miramar, Figuerola i Montornés. 1459* (1930), *Bibliografia de la Conca de Barberà* (1915), etc. En el camp dels estudis històrics montblanquins excel·lí en multitud de treballs que publicà en els setmanaris locals.

La seva tasca bibliogràfica fou molt extensa i els seus treballs de recerca i investigació publicats en opuscles molt nombrosos. Cal remarcar *Bibliografia cronològica de Balmes* (1915), *Corona d'Aragó. Catàleg* (1915), *Bibliografia de Cervantes* (1924), *La Biblioteca del marquès de Llió* (1909). Publicà també *El año literario y artístico en Barcelona* (1895) i *Memòries d'un llibreter català* (1935) del que se'n féu posteriorment una edició castellana (1949). Fou director del periòdic mensual *Los amichs tintorers* (1890-1893) en el qual col·laborà profusament. Traduí *l'Art del comediant*, de Coquelin, i *La vaga dels forjadors*, de Copée. Però l'obra fonamental de Palau i la que li donà prestigi internacional fou el *Manual del librero hispano-americano* (1923-1927), originàriament en 7 volums i que recull la producció bibliogràfica en qualsevol llengua d'autors nascuts a la península ibèrica i a hispanoamèrica. És una obra monumental i no superada. Una segona edició (1948-1976), ampliada, en la que Palau treballà fins a la mort i en la qual col·laborà el seu fill Agustí, fou completada per aquest darrer i publicada en 27 volums.

Fou un home honest i treballador. Excursionista coratjós i constant recorregué tots els camins i racons de la Conca de Barberà. Era president de l'Agrupació de Bibliòfils de Tarragona, membre de la Societat Arqueològica Tarraconense i de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus.

L'ajuntament de Montblanc en sessió del 14 de maig del 1948 el nomenà fill predilecte i li concedí la medalla de plata. Morí a Barcelona el 30 de novembre de 1954.

ACCB. FMM. cultura, sig. 1540.1.1.

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història en la premsa...*

Antoni Palau i Dulcet, *Memorias de un librero...*

Roser Puig i Tàrrach, "Montblanquins il·lustres. Antoni Palau i Dulcet", *El Foradot* (Montblanc) 23 (2004), pàg. 15-16.

[Redacció], "Don Antoni Palau i Dulcet", *Montblanch. Boletín de cultura e información local*, novembre-desembre de 1954.

DD.AA. *Antoni Palau i Dulcet i Josep Porter i Rovira: dos montblanquins apassionats pels llibres*. Montblanc, 2007.

Palau i Farré, Antoni. Músic de l'orquestra *La Vella* (1853 i 1867). Havia nascut a Montblanc el 10 de febrer de 1930.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Palau i Farré, Maties. Pintor i ceramista. Nasqué a Montblanc el 24 d'agost de 1921. La seva afecció a la pintura el portà a estudiar a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona. L'any 1951 participà a l'Exposició Nacional de Belles Arts de Madrid. Fou becat pel govern francès per estudiar a l'Escola de Belles Arts de París (1957), estudis que continuà a l'Escola Italiana d'Art de Roma (1961). A la capital francesa fou deixeble de l'escultor rus Zbo. Exposà les seves obres en moltes ciutats europees i americanes. Conreador del figurativisme expressionista i constructiu. La tipologia de la seva obra beu de fonts estilístiques molt diverses, des del cubisme fins al *fauve*, ratllant a vegades les referències al simbolisme o a l'art naïf (Josep Vallvé). Les seves figures apareixen estàtiques, fixes, amb els ulls immensament oberts, amb l'avidesa de copsar tot el que succeeix al seu entorn (Joan Gich). Enamorat de la seva vila. "Resta aferat al seu poble, Montblanc; se sent del poble, plenament identificat amb la seva gent, el seu entorn i esperit" (Josep Vallvé). I no menys enamorat de la Conca de Barberà. "El millor de la Conca –deia– són els seus capvespres de tardor. És un dels millors espectacles del món. Els canvis de color, la peculiaritat de la seva llum,... és quelcom indescriptible. [...] La Conca conserva força bé el caràcter de Catalunya, jo sóc d'aquí, d'aquesta terra, d'aquesta gent". Morí el primer de gener del 2000. L'endemà fou nomenat fill predilecte de

la vila. La Fundació Maties Palau Farré manté obert a Montblanc des de l'any 2001 un Museu amb obres de l'artista. En sessió del 29 de juliol del 2004 l'ajuntament acordà dedicar-li un carrer de la vila.

Josep M. Porta, *Montblanc...*

Josep Vallvé Rovira, "Maties Palau Farré". *Diccionari Ràfols*. Barcelona, 1997.

Palau i Ferriol, Andreu. President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1906-1908). Un germà seu, Josep Maria, morí a la Guerra civil.

Josep M. Porta, "La Germandat de Socors..."

Pallarés, Francesc. Apotecari de Montblanc (1640).

Jordi González, "Noticias..."

Pallàs i Causí, Josep. Músic. Nasqué a Montblanc el 9 de gener de 1914. Tocà amb les orquestres *Amorós*, *The Yanquis Boys* i *Espanya*. Morí a la vila el 4 de març de 1987.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Pallavicino i Ramírez de Haro, Juan de. Militar d'ascendència italiana que serví a les ordres de Felip IV, fill de Tobías Pallavicino i Ana Ramírez de Haro Guevara. Governador militar de Tarragona (1648-1650), exercí el càrrec arbitràriament i amb duresa. Fou cap de les tropes castellanes que atacaren i ocuparen Montblanc el març de 1651. En abandonar-la, la nit del 16 de juliol del mateix any enderrocaren, amb voladures, part de l'església de Santa Maria destruint la façana del temple. Destruí també part de les torres i trams de muralla. La vila quedà amb moltes cases enderrocades i el veïnat en la més absoluta misèria. En el record dels montblanquins aquell dia fou qualificat com a "jorn tràgic". Posteriorment participà en el setge de Barcelona (1651-1652), com a capità general de l'artilleria.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Manel Güell, "Juan de Pallavicino i la destrucció de Montblanc el 1651", *Aplec de Treballs* (Montblanc)

23 (2005), pàg. 57-70.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Pallàs, Causí, Josep. Músic (Montblanc, 1914-1987). Tocava el trombó i el contrabaix. Formà part de les orquestres *Amorós*, *The Yanki Boys* i *Espanya*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*

Pallerola i Tosas, Antoni. Professor de l'Escola Municipal de Dibuix (1949-1951). Ebenista. Nasqué l'1 de gener de 1917 a Barcelona, on el seu pare, un mosso d'Esquadra nat a Passanant, treballava. Als set anys es traslladà a Montblanc. Col·laborà en la restauració de l'església de Sant Miquel i en l'organització de les primeres biennals d'art dels anys cinquanta; confeccionà moltes raquetes de tennis i pales de tennis taula. Un cop jubilat reobrí privadament una escola de dibuix al carrer Regina. Morí a Montblanc el 25 de novembre de 1997.

ACCB. FMM. sig. 1514.

Pallisé Clofent, Joan. Polític nat a Montblanc el 1951. Fou regidor de l'ajuntament de Terrassa (1999-2002), director del Servei de Meteorologia de Catalunya i més endavant director general de Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya (2006).

Pallissó i Cendrós, Joan. Músic. Sembla que va néixer a Montblanc. El seu primer cognom podria ser Pallissé. Tocà amb l'orquestra *La Vella* (1853 i 1867).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Pallissó i Moix, Francesca. Carmelita ve-druna. Nasqué a la vila el 19 de juny del 1881. Entrà a la comunitat el 1902. Morí a l'Hospital de Granollers el 9 de febrer de 1964.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Pallissó i Queraltó, Josep. Mestre de la vila. El 1889 tenia 46 anys.

Pallissó i Moix, Francesca

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Palmés i Simó, Josep. Notari de Montblanc (1922-1926).

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Pàmies, Antoni. Alcalde de Rojals (1879).
ACCB. FM. Rojals, sig. 1579.

Pàmies, Josep. Alcalde de Rojals (1876).
Josep M. Grau, "Notícies documentals de Rojals a finals del segle XIX", *El Foradot* (Montblanc), 17 (2003), pàg. 13-14.

Pàmies i Abelló, Francesc. Religiós franciscà. Vice-rector del Col·legi Seràfic ubicat al convent de la Mercè de Montblanc (1934). Havia nascut a Cornudella del Montsant el 15 de juny de 1897. Morí assassinat prop de Menàrguens (La Noguera) el dia 11 d'agost de 1936.

J. Trepas, *Los mártires franciscanos de Cataluña*.

Pàmies i Martorell, Josep. Nat a la Canonja (1867). Plebà de Montblanc (1924-1935). Prengué possessió de la Plebania l'1 d'agost de 1924. El 1926 commemorà el 20è aniversari de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra. Celebrà una Missió general a la vila del 24 de març al 7 d'abril de 1931. Continua la reconstrucció del temple amb l'obertura dels dos finestrals de la filera inferior situats un a cada costat de l'altar major i la col·locació de dos vitralls representant l'anunciació a la Verge i l'oració de Jesús a Getsemaní. Cessà a la Plebania el setembre de 1935. De 1932 a 1935 fou també regent de la parròquia de Sant Miquel. Canonge de la seu de Tarragona. Morí a aquesta darrera ciutat el 6 de juny de 1952.

ACCB. FMM. Població. Padró 1930.

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc..."

Lluís París, *Assaig...*

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà".

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de

Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

"El 20è aniversari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra a la dictadura de Primo de Rivera (1926)", *El centenari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanc (1906-2006)*, pàg. 123-128.

Pàmies i Òdena, David. Pagès natural de Rojals, fill de Joan i Tecla, habitant a Reus. Hi morí el 1941 en un enfrontament amb la Guàrdia Civil. Membre de la banda del *Patacò*. Alguns historiadors el consideren guerriller antifranquista.

Carles Llauredó, "El maquis a la demarcació (1939-1952)".

Josep Recasens, *La repressió franquista a la ciutat de Reus...*

Pàmies i Òdena, Joan. Pagès, natural de Rojals i veí de Reus. Germà de l'anterior. Ferit per la guàrdia civil ingressà a la presó de Reus el 1941. Aconseguí la llibertat condicional el 1946. Membre de la banda del *Patacò*.

Carles Llauredó, "El maquis a la demarcació (1939-1952)".

Josep Recasens, *La repressió franquista a la ciutat de Reus...*

Pàmies i Òdena, Josep. Alcalde de Rojals (1883-1889).

ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Pàmies i Òdena, Miquel. Pagès, germà dels anteriors. Morí el 1941 en un tiroteig amb la Guàrdia Civil. Membre de l'anomenada banda del *Patacò*.

Carles Llauredó, "El maquis a la demarcació (1939-1952)".

Josep Recasens, *La repressió franquista a la ciutat de Reus...*

Pàmies i Pàmies, Joan. Carter de Rojals (1939).

Roser Puig, "El despoblament de Rojals (segles XIX-XX).

Pàmies i Pinyol, Joan. Miner de Rojals (1889). L'any 1931 al terme de Rojals s'explo-

taven cinc mines.

ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Les Muntanyes de Prades i el Bosc de Poblet". *Actes de les Primeres Jornades sobre el Bosc de Poblet*. Poblet, 2004, pàg. 262.

Pàmies i Robert, Joan. Alcalde de Rojals (1923).

ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Panadès, Francesc. Escultor de Montblanc. Els jurats del municipi de Forès li encarregaren una imatge de la Mare de Déu igual a la de la Serra (1306).

Lluís París, *Història de la Serra*.

Panadès, Josep. Síndic procurador de l'Ajuntament de la Guàrdia (1790).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Panadès i Sans, Josep. Alcalde de la vila del 2 de març a 11 d'octubre de 1925, data de la seva dimissió. Nomenat regidor pel delegat governatiu, fou elegit alcalde (març de 1925) pel ple de l'Ajuntament. Cobrí la vacant produïda per la mort d'Eduard Xalapeira.

Aires de la Conca (Montblanc), 14 de març de 1925.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

París i Bou, Josep. Advocat. Nasqué a Montblanc l'any 1917. Regidor de l'Ajuntament i fiscal municipal. President de l'Adoració Nocturna de la vila. Morí a Montblanc el 23 d'octubre de 1994.

París i Bou, Lluís. Advocat i historiador especialitzat en l'època medieval. Llicenciat en dret per la Universitat de Saragossa el 1944. Membre fundador del Museu-Arxiu de Montblanc, entitat en la qual exercí el càrrec de secretari. Participà en la VIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos celebrada a Montblanc l'any 1966. Autor de diversos articles i de l'obra inèdita, *Assaig històric de la parroquial església de Santa Maria la Major de Montblanc* (1956). El 2004 el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà li tributà un homenatge amb la dedicació de la revista *Aplec*

de Treballs, núm. 22. Morí a la vila l'any 2006. Gener Gonzalvo Bou, "Lluís París i Bou, historiador", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 22 (2004), pàg. 14-16.

"Lluís París Bou, historiador", *El Foradot* (Montblanc) 8 (2001), pàg. 34-35.

Josep M. Grau, *Diccionari d'historiografia catalana*. Maties Solé i Maseras, "Lluís París Bou i el Museu Arxiu de Montblanc i comarca", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 22 (2004), pàg. 7-13.

París i Pedrol, Josep. Tinent de l'exèrcit carlí, natural i veí de Montblanc. Els anys 1873 i 1874 intervingué en diverses operacions militars de la darrera guerra carlina. Acabada la guerra, fou oficial de notaria a Montblanc. L'any 1909, quan a Barcelona es produïren els fets de l'anomenada Setmana Tràgica, organitzà a la vila una xarxa de personal per a la protecció dels edificis religiosos.

París i Riba, Antoni. Advocat. Nat a la vila el 21 d'abril del 1879, fill de Josep París i Pedrol, propietari i de Dolors Riba i Vallverdú. Estudià el batxillerat al col·legi de la Mercè, es llicencià en dret per la Universitat de Barcelona. Exercí d'advocat a Montblanc durant més de 60 anys. Alcalde de la vila, des del 23 al 31 d'agost de 1943 i del 2 de novembre al 27 de desembre del mateix any. Anteriorment (1939-1943) havia estat regidor de l'Ajuntament.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17. APM, Baptismes, vol. 14 (1870-1880).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

París i Rossell, Maria. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 15 d'agost del 1874. Entrà a la comunitat l'any 1903. Morí a la casa de les Germanetes dels Pobres de Barcelona el 2 de setembre de 1936.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

París i Vila, Ramon. Alcalde de la vila des del 23 d'agost de 1907 al 7 d'agost de 1909. L'Alcaldia havia quedat vacant per dimissió d'Agustí Foguet i Pedrol (agost de 1907). Per

París i Rossell, Maria

substituir-lo es designà el regidor Ramon Foraster i Borràs que immediatament demanà el seu relleu, sent substituït per Ramon París i Vila.

La Conca de Barbarà, (Montblanc) 24 d'agost de 1907.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Pasalaigua, Júlia. Mestra de l'escola pública de Montblanc (1934).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.13.

Pascual, Felip. Daurador de Barcelona que, junt amb l'escultor montblanquí Antoni Miró, restaurà l'altar i retaule major del santuari de la Serra (1855). Realitzà el daurat del retaule major barroc de l'església de Santa Maria (1861) i treballà en la confecció de dos dels vitralls del mateix temple.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Grau-Roser Puig, "El retaule major..." (II).

Pasqual, Rafael. Plebà de la vila (1622-1634). Visitador general de l'arquebisbat i gran orador. Jaume Felip parla de Pau Pasqual i Marquès, prevere i doctor en drets, com a plebà, que començà a regir la parròquia a les darreries de l'estiu de 1600.

Jaume Felip, "Inicis de la processó de Setmana Santa..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, *Assaig...*

"Capellans, rectors i plebans de Montblanc", *Full Parroquial* (Montblanc), 921 (1989).

Pasqual i Cabrer, Pere. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1834). Probablement fou l'últim comanador ja que l'any 1835, amb la desamortització, fou dissolta la comunitat mercedària montblanquina.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari..."

Pasquet, Antoni. Religiós mercedari. Mestre en teologia. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle (1463).

Passanant, Hug de. Cap de la força armada enviada a Montblanc per la Generalitat per defensar la vila contra les forces de Joan II (1462).

Emili Morera, "Noticia historica..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pastor, Francesc. Notari de la vila (1767-1798).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Josep M. Porta, "El retorn de protocols..."

Païssa, Climent. Religiós mercedari. Comanador del convent de la Mercè (1493).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabatè, "El convent de la Mercè..."

Pedrol, Agustí. Alcalde constitucional de la vila. Designat el 13 de gener de 1836, prengué possessió el dia 23 següent. Dies després, el 8 de febrer següent fou suspès per ordre governativa. De nou fou nomenat el 26 d'abril de 1836, prengué possessió el 29 següent i cessà el 9 de març de 1837. Altra vegada exercí les mateixes funcions des del 10 al 17 de juny de 1837.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Pedrol, Agustí. Primer president de la Cambra Agrícola de Montblanc i la Conca (1905). En aquesta data la junta directiva la constituïen les següents persones: Ferran Chaparro (sots-president), Joan Sanfeliu (tresorer), Baldomer Campdepadrós (comptador), Joan Poblet Teixidó (secretari general), Antoni Queralt (secretari) i, com a vocals, Josep Contijoch, Joan Anglès, Josep Carreras, Bonaventura Sabatè, Josep Pedrol i Tomàs, i Joan Serret.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.1.7.

La Conca de Barbarà (Montblanc), 24 de març de 1905.

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Pedrol, Antoni. Porrer de la Catedral de

Tarragona. Nat a Montblanc i emigrat a la referida ciutat. El 1865 tenia 53 anys. Casat amb Maria Llaurador.

Josep M. Grau i Roser Puig, "L'atracció de la capital provincial..."

Pedrol, Joan. Músic nat a la vila. Director i professor de l'Acadèmia de Música de Cadis. (s. XX).

Joan Foguet, *Panegíric...*

Pedrol, Joan. Notari de la vila. Exercí les seves funcions durant els anys 1511 i 1512.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pedrol, Marià. Regidor degà de la vila. Exercí el càrrec des de l'11 de juny de 1830 a l'1 de gener de 1831. De nou ho féu del primer de gener de 1865 al 8 de juliol del mateix any, data en la qual dimití per manca de salut. Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Pedrol, Pere. Músic. Nasqué a Montblanc a inicis del segle XX. Tocà amb alguna orquestra de la vila i es traslladà a Barcelona on tocà amb la Banda Municipal i l'orquestra *Melodians*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 233.

Pedrol, Ramon. Vicari de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1766-1767).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Pedrol, Salvador. Procurador dels Tribunals (1940).

Pedrol, Sebastià. Secretari de l'Orfeó Montblanquí (1926).

ACCB. Fons Roselló. Reglaments, sig. 1531.10.11.

Pedrol i Andreu, Rafel. Violinista nat a Montblanc. Professor de l'Escola Jordiana Orfeó Canigó (1903).

La Conca de Barberà (Montblanc), 1 de novembre de 1903.

Pedrol i Belart, Marià. Farmacèutic. Ca-

sat amb Antònia Pedrol i Bellvé. Alcalde de la vila. Nasqué a Montblanc el 27 de gener de 1852. Fill de Ramon i Josepa. En el seu bateig fa de padrí Marià Belart, coronel retirat. Féu els estudis de batxillerat a Montblanc i a Tarragona després obtingué la llicenciatura de Farmàcia a la Universitat de Barcelona. Regentà una farmàcia a Viladecans i més tard a Montblanc. La rebotiga de la farmàcia montblanquina es convertí en un centre propulsor del catalanisme. Foren deixebles seus Joan Poblet i Teixidó i Joan Poblet i Civit. Pertanyia al grup de la Renaixença. Fou designat delegat a les Assemblees de Manresa (1892), Reus (1893), Balaguer (1894) i Olot (1895). President del grup conservador de la vila, un dels fundadors del casino dels senyors. Creador i director d'un grup teatral del *Centro montblanquense*, entitat que ell presidia i que més endavant seria anomenada Foment.

Alcalde de Montblanc. Prengué possessió de l'Alcaldia el dia 27 de desembre de 1899. Alcalde i regidors van ser nomenats per suspensió governativa de l'anterior Ajuntament. El seu mandat fou breu, ja que el 21 de gener un i altres cessaren en ser reposats en llurs càrrecs l'alcalde i els regidors suspesos. Novament fou nomenat alcalde i n'exercí les funcions des del 17 de febrer de 1891 fins el 21 de març següent, també per suspensió governativa del consistori. Morí a Barcelona el 8 de setembre de 1918 a l'edat de 66 anys.

APM. Baptismes, vol. 12 (1852-1858).

Judit Albalat, "L'activitat teatral..."

Josep M. Calbet - Andreu Mayayo. *Homes del catalanisme*.

La Conca de Barberà (Montblanc), 14 de setembre de 1918.

Josep M. Grau Pujol. "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La farmàcia de Montblanc (S. XVIII)*.

Andreu Mayayo Artal. *La Conca de Barberà 1890-1939: de la crisi agrària a la guerra civil*.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Pedrol i Bellvé, Màrius. Nascut a la vila,

Pedrol i Bellvé, Màrius

de la casa Pere Lluís. Caporal del sometent del districte de Montblanc. Per la seva actuació en la captura de l'autor d'uns assassinats li fou concedida la Creu de 1a. classe del mèrit militar (1924). Morí assassinat els primers dies de la guerra civil de 1936.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17. *El Seny Gros* (Montblanc), 14 de juny de 1924.

Pedrol i Boada, Agustí. Alcalde de la vila des del 5 de juliol de 1875 al primer de març de 1877. Morí a Montblanc el 8 de febrer de 1907.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Pedrol i Bonet, Xavier. Periodista. Nat a la vila el 1940, fill de Xavier Pedrol i Sabaté i de Mercè Bonet Puig, de Sarral. S'inicià en les activitats radiofòniques a l'emissora de Ràdio Montblanc. Adquirí celebritat com a locutor de Ràdio Tarragona. Morí a Tarragona el 1997 on residia. L'Ajuntament donà el nom de Xavier Pedrol a un carrer de la vila.

Josep M. Giné, "Ràdio Montblanc en la memòria", *El Foradot* (Montblanc) 5 (2001), pàg. 16-17.

Xavier Pedrol Bonet [Pregó de la Festa Major]. *Es-pitllera* (Montblanc) 91 (1994), pàg. 176-178.

Pedrol i Borràs, Josep. Alcalde de la vila. Exercí les funcions de l'alcaldia des del 20 de juny de 1850 fins 13 de març de l'any següent. Posteriorment tornà a l'alcaldia el primer de gener de 1865 i cessà, per motius de salut, el 2 de juliol del mateix any.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Pedrol i Magriñà, Francesca. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 6 d'abril del 1871. Entra a la Congregació el 1895. Morí a Igualada (Anoia) el 9 de desembre del 1950. Fou superiora.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Pedrol i Miró, Josep. Regidor primer de la vila. Exercí les seves funcions des del 1 de gener de 1926 fins l'11 de gener de 1827.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Pedrol i Martí, Sebastià. President del Casal Montblanquí (1959-1960).

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí*.

Pedrol i Pedrol, Ramon. Hisendat. El 1889 tenia 70 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889.

Pedrol i Poblet, Agustí. President de la Cambra Agrícola de Montblanc i la Conca (1907).

Pedrol i Poblet, Salvador. Comerciant d'aiguarent. El 1910 tenia 41 anys.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Pedrol i Poblet, Francesc. Metge. El 1889 tenia 30 anys. Casat amb Carme Sabaté i Claret. Tingué conflictes amb l'Ajuntament que el cessà en el càrrec de metge titular (1924).

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 829.1.3. i Població, sig. 1434.5.

Pedrol i Tomàs, Josep. Hisendat. El 1889 tenia 54 anys. Casat amb Josepa Vallvé Masalles.

ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Pedrolo, Jacint de. Cavaller i notari (Valls 1602-1640). Casat en primeres núpcies l'any 1619 amb Maria de Moxó i, en segones, l'any 1639, amb Isabel Desclergue.

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

Gener Gonzalvo, "El llegat Pedrolo...".

Salvador-J. Rovira Gómez, "Els nobles de Valls a l'època dels Àustria", *Historia et Documenta* (Valls) 6 (2000), pàg. 161-198.

Pedrolo, Joan de. Veguer de Montblanc (1681-1683).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria...".

Pedrolo i de Castellví, Josepa de. Nascu-

da a Montblanc el 1712, filla de Ciril i Maria Antònia. Casada amb Marià de Borràs.

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

Pedrolo i de Castellví, Francesc-Xavier. (Cervera 1730-1775). Advocat. Catedràtic de dret a la Universitat de Cervera.

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

Pedrolo i de Desclergue, Francesc de. Doctor en dret (1663). Veguer de Montblanc (1688) i cònsol de la vila (1669). Traduí al català la coneguda obra del P. Narcís Camós, *Jardín de María*. Havia estat escolà de la Serra.

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La vegueria..."

Pau Queralt, "Un manuscrit..."

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

"Un altre manuscrit?"

Pedrolo i de Folcràs, Ciril de. Noble montblanquí, fill d'Antoni de Pedrolo i de Jerònima de Folcràs. Nasqué a Montblanc l'any 1694. Fou el primer Pedrolo propietari del castell de l'Aranyó. Es casà a Montblanc el 1711 amb Maria Antònia de Castellví i de Gomar. El matrimoni passà a viure a Cervera, vila d'on seria regidor degà l'any 1736. Morí en aquesta darrera ciutat l'any 1762.

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

Gener Gonzalvo, "El llegat Pedrolo..."

Pedrolo i de Folcràs, Felip de. Eclesiàstic. Fill d'Antoni de Pedrolo i Ratera, veguer de Montblanc, i de la seva esposa Jerònima de Folcràs. Fou el darrer membre montblanquí de la nissaga dels Pedrolo. Deixà la vila i fou beneficiat de l'església de Sant Jaume de Montagut (1748) i rector d'Alcoletge (Segrià).

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Pedrolo i Ratera, Antoni de. Nascut a Montblanc el 1659. Doctor en dret (1680), veguer de Montblanc (1683) i cònsol de la vila (1698). Casat per primera vegada amb Maria Anna de Poc i Porta i, en segones núpcies, l'any 1693, amb Jerònima de Folcràs, nascuda a Cervera (1658) i morta a Montblanc (1708). Pertanyia a la família dels senyors del castell d'Aranyó.

Santiago Albertí, "Esquema històric del llinatge Pedrolo", pàg. 49-88.

Gener Gonzalvo, "El llegat Pedrolo..."

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Pega, Hereu. Nom de casa o renom d'un guerriller carlí de Montblanc que participà en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a Almostrer.

José Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Peiró, Antoni. Organista de l'església de Santa Maria (1686). Per acord amb els cònsols de la vila es comprometé a ensenyar cant pla i orgue als convilatans i beneficiats que ho desitgessin.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Peironet, Bernat. Síndic de la vila. Junt amb altres síndics signà el dia 20 de gener de 1295 l'escriptura de cessió de terrenys per edificar el monestir de la Serra.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pellissó, Josep. Beneficiat de l'església de Santa Maria (1805).

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Pellissó, Marc. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1654).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Pere. Bisbe de Pandora, auxiliar de l'arque-

bisbe de Tarragona Pere de Clasquer. El dia 10 d'agost de 1365 consagrà solemnement l'església de la Serra.

Lluís París, *Història de la Serra*.

Ramon Sabaté, "Resum..."

Pere, Joan. Batlle de Montblanc. Deixà 734 sous en préstec al rei Jaume I (27 de setembre de 1262).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pere I, el Catòlic. Rei de Catalunya i Aragó. Es creu, no sense fonament històric, que nasqué a Montblanc, on residia la seva mare, la reina Sança. Era fill d'Alfons I el Cast, i de Sança de Castella. A la mort del seu pare (1196) heretà els regnes d'Aragó i Catalunya, mentre el seu germà Alfons rebia les terres de Provença.

Sança tingué una predilecció especial per Montblanc, vila que li fou donada en esposarse amb el rei català. No menor fou l'afecte de Pere per la vila, on sojornà molt sovint, com resulta dels nombrosos documents que hi signà. Així consta que es trobava a Montblanc, com remarca Lluís París, el març de 1197 visitant la seva mare i rebent l'abat de Poblet Arnau d'Amalrich; l'agost de 1202, el 18 de maig de 1206 i el 14 de novembre de 1207. L'any 1202 donà al monestir de Poblet l'estany de la Pineda, però féu expressa reserva del peix que necessités la seva Cort quan ell o la seva mare fossin a Montblanc.

Pere I ajudà el seu cosí Alfons IV de Castella en la lluita que aquest sostingué contra els almohades i conquerí Madrid. L'any 1204 contragué matrimoni amb Maria de Montpeller i el mateix any fou coronat a Roma pel Papa. Organitzà una campanya contra els almohades per terres de Terol (1210) i els combaté de nou, junt amb el rei de Castella, Alfons VIII, assolint una espectacular victòria en la batalla de les Naves de Tolosa (1212).

L'any 1209 havia començat la croada convocada per Innocenci III contra els càtars occitans. El rei català, protector de Ramon Roger I, vescomte de Carcassona, i del comte de Foix, intentà reiteradament trobar una solució

honorable, sense cap resultat positiu. Acompanyà Ramon VI a Tolosa on intentà un aranjament amb Arnau Amalric, l'abat de Poblet que havia trobat a Montblanc i que havia estat nomenat llegat pontifici. La gestió fou també infructuosa. Encara conferencià amb els llegats pontificis i amb Simó de Monfort a Narbona (1211), viatjà a Roma i esgotà tots els recursos pacífics. Al no aconseguir els resultats desitjats, prengué les armes en defensa dels seus vassalls occitans, que li juraren fidelitat (1213). El mateix any assetjà Muret on estaven reclosos els croats. Imprudentment rebutjà les proposicions de pau dels partidaris de Simó de Montfort. Amb semblant temeritat acceptà la batalla a camp obert, modalitat que convenia a Simó de Montfort, i es col·locà al front de la seva host, essent derrotat i mort a les portes de Muret el 12 de setembre de 1213. Fou enterrat al monestir de Sixena. El seu fill, el futur Jaume I, retintut pel cabdill croat, fou lliurat als templers que el custodiaren a Montsó.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

J.M. Salrach, *Història dels Països Catalans*.

Ferran Soldevila, *Història de Catalunya*.

Jordi Vallespinosa [Lluís Vives i Poblet], "La Batalla de Muret".

Pere II, el Gran. Rei de Catalunya i Aragó (1276-1285). Sembla que nasqué a València el juliol o agost de 1240. Es casà amb Constança de Sicília, filla de Manfred I i de Beatriu de Savoia. En guerra contra Carles d'Anjou conquerí Sicília i derrotà l'exèrcit francès al Coll de Panissars (1285), amb la participació de l'host de Montblanc, i vencé a la flota francesa en la batalla naval de les Illes Formigues (1285). Pel que fa a Montblanc, cal consignar, seguint Lluís París, que Pere II sojornà a la vila junt amb el comte de Foix el desembre de 1283; que concedí a Montblanc la celebració d'una fira anual pel dia de Sant Martí i els deu dies següents (1281) així com l'autorització per construir un pont sobre el riu Anguera en el terme de Prenafeta (1282). L'any 1285 concedí a Ramon de Montmajor l'escripció de la cúria de la vila. Però, segons l'autor citat,

l'acte més important del comte-rei en relació a Montblanc fou la reorganització del municipi, en document datat a Barcelona el gener de 1284, manant que cada any, el dia de la circumcisió del Senyor, fossin elegits a la vila 16 jurats: 6 de la mà major, 5 de la mitjana i 5 de la inferior. Pere II, el Gran, morí a Vilafranca del Penedès l'11 de novembre de 1300.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Ferran Soldevila, *Pere el Gran*. Barcelona, 1995.

Pere III, el Cerimoniós. Rei de Catalunya i Aragó (1336-1387). Nasqué a Balaguer el 5 de setembre de 1319. Ordenà la construcció del clos emmurallat de Montblanc. L'encarregat de dirigir les obres era Fra Guillem de Guimerà que s'ocupava simultàniament de la construcció de les muralles montblanquines i de les del monestir de Poblet. No consta la data del començament de les obres però seria anterior a 1366 perquè el 21 d'agost d'aquest any Pere III manava al seu veguer de Montblanc que n'activés la construcció. En una ordre donada el 19 de febrer de 1367 des de Lleida el rei disposà que les obres havien de fer-se amb la col·laboració no solament dels veïns de Montblanc sinó també amb la dels veïns dels pobles de la rodalia. Concretament deia que havien de col·laborar-hi els pobles "dins la dita vegueria constituïts que haien acostumat recollir-se ab lurs béns dins la dita vila de Montblanc qui no haien Castell ne fortalea en la qual puxen defendre ab lurs béns." La norma no devia aplicar-se amb massa exactitud ja que els veïns de Barberà, Pira, Vallverd, Biure, Ollers i Montbrió de la Marca, per mediació del prior dels Hospitalers de Sant Joan, es queixaren que se'ls exigia injustament la contribució per a les muralles de Montblanc, i el rei els eximí de fer-ho al·legant que els esmentats pobles tenien ja suficients fortificacions i no tindrien necessitat de refugiar-se dins el clos murallat de Montblanc que s'estava construint.

Pere III escollí Montblanc com a marc d'importants esdeveniments diplomàtics, i així el mes de juny de 1341 s'hi entrevistà amb el rei de Mallorca Jaume III, i deu anys després, el

juny de 1351, hi rebé el rei de Navarra Carles II. El rei es trobava també a Montblanc, segons ha constatat Lluís París, els mesos de maig i de juny de 1341, els de juny, juliol i desembre de 1347, els de maig i juny de 1351, els mesos de juny a desembre de 1347 i el 27 de juliol de 1384. El 1343 concedeix als jurats montblanquins el privilegi de marcar amb un senyal totes les obres de plata fetes a Montblanc per argenters locals.

A Montblanc van morir dos fills del rei Pere III, la infanta Maria, finada el 3 de juny de 1348, segurament a causa de la pesta negra, i sepultada a Poblet, i l'infant Alfons, vers 1363. L'anomenada pesta negra (1348) assolà la vila que sembla que perdé gairebé la meitat dels seus habitants.

Pere III convocà Corts a Montblanc que es celebraren, del juny al setembre, a l'església de Sant Miquel. Entre els prohoms que gaudien de la confiança reial s'hi comptaven, segons Lluís París, els montblanquins Jaume de Conesa, secretari i protonotari del rei, Pere de Benviure, escrivà reial, i Andreu Contijoc, jutge de la Cúria.

Pere III morí a Barcelona el 5 de gener de 1387. Fou enterrat a Poblet.

Ramon Abadal, *Pere el Cerimoniós i els inicis de la decadència política a Catalunya*. Barcelona, 1987.

Agustí Altisent, *Història de Poblet*. Poblet, 1974.

Jaume Felip, *Llibre de privilegis...* pàg. 95-209.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Pere i Francesch, Josep. Campaner de la Guàrdia dels Prats (1941).

Josep Prats, "El campanar de la Guàrdia dels Prats".

Pere Llort, Joan. Mestre de primària, nat a Rojals l'any 1907. Casat el 1917 a Ulldemolins amb Ramona Anglès Sentís. Exercí la docència a Vilanova de Prades, Juncosa de les Garrigues, Cervera i a alguna població de Navarra. Roser Puig, "El despoblament de Rojals (segles XIX-XX)", pàg. 359-360.

Pere Sabata, Joan. Veguer de Montblanc (1290).

Pere Llorç, Joan

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria..."

Peres i Sabaté, Pere. Músic de l'orques-tra *La Vella* (1853). Havia nascut a la vila el 5 d'agost de 1820.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Perelló i Casellas, Rossend. Poeta. Guanyador de la Flor Natural en els Jocs Florals de Montblanc (1956) per la seva poesia "*L'amor saborosa*".

Perellós, Ramon de. Cavaller a les ordres de Jaume d'Urgell. El gener de 1412, per manament del pretendent, féu una cavalcada davant de les muralles de Montblanc amb 400 cavallers gascons, amb armes i insignes reials, per recolzar les aspiracions del comte d'Urgell.

Emili Morera, *Noticia històrica...*

Perera, Estanislau. Organista de Santa Maria (1948-1949).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc..."

Pérez i Rodríguez, Artur. Rellotger natural de Madrid i veí de la vila. El 1910 tenia 38 anys. S'havia domiciliat a Montblanc l'any 1903.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Perull, Pere. Mestre d'obres nascut a Montblanc. Treballà en la construcció de l'església de Santa Maria, sota la direcció de Pere Ciroll (1397). Se'l considera artífex de l'aixecament i cobriment de la volta de l'absis i de la tramada entre les capelles que actualment estant dedicades a Sant Josep i a Sant Antoni de Pàdua [on hi ha el retaule de Sant Bernat i Sant Bernabé]. Treballà també en el cobriment de la creueria de l'església de Santa Maria de Cervera. El documentem treballant en aquesta vila segarrenca almenys del 1401 fins el 1416. El mes de setembre de 1410 juntament amb el també mestre d'obres Pere de Vall-llebrera acceptà la construcció d'una església al poble de Miralcamp. Entre 1416

i 1423 retornà a Montblanc i deixà l'ofici de picapedrer i constructor per passar a regentar un dels hostals de la vila.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Josep M. Llobet Portella, "Pere Perull, un dels mestres de l'obra de l'església de Santa Maria de Cervera (1401-1423)", *L'artista-artesà medieval a la Corona d'Aragó*. Lleida, 1999, pàg. 513-522.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pi, Antoni-Joan. Prevere de la vila, membre de la Comunitat de l'església de Santa Maria (1643).

Pau Queralt, "Funerals de Lluís XIII..."

Picazo, Alejandro. Militar isabelí. Tinent coronel, cap del regiment fijo de Ceuta, que operà per Montblanc i la Conca de Barberà en la campanya contra els carlins (1874). Morí l'any 1889.

AHDT. Actes, 06-11-1889 (f. 76-77).

Robert Vallverdú Martí, *El tercer carlisme a les comarques meridionals de Catalunya (1872-1876)*. Barcelona, 1997.

J. Vallespinosa [Lluís Vives Poblet] "Un Corpus accidentado".

Pié, Josep. Donant de la imatge de la Verge, anomenada Mare de Déu del Cor, que actualment presideix l'església de Santa Maria.

Lluís París, *Assaig històric...*

Pié i Faidella, Joan. Prevere i historiador nascut a la Selva del Camp el 17 de desembre de 1836. La seva mare era de Blancafort i el pare de Salomó. Rector de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1867-1897). Per raons de salut hagué de renunciar a la rectoria. Treballà a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Publicà treballs sobre la Guàrdia dels Prats al periòdic *La Conca de Barberà*. La seva obra més important és la monografia *Annals inèdits de la vila de la Selva del Camp de Tarragona*, publicada en fascicles a Barcelona entre 1899 i 1914. Morí a la Selva del Camp el 31 d'agost de 1919.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història en la premsa...*

Josep M. Grau, *Diccionari d'historiografia catalana*.

Piferrer, Jaume. Fuster de Reus, que construí l'estructura de fusta per a la reconstrucció de la volta de l'església de Santa Maria de Montblanc. Per aquest treball cobrà la quantitat de 200 lliures (1679).

Pijoan i Comas, Joan. Enterramorts de la vila (1910).
ACCB. FMM. Població, padró 1910, sig. 1435.3.

Pinell, Pere-Antoni. Prevere de la vila. L'any 1670 formava part de la junta d'obres per a la reconstrucció del temple de Santa Maria. En el mateix any féu una deixa de 50 lliures per a la reconstrucció de l'església. Jaume Felip - J. Sánchez Real, "La portada de l'església..."

Pino i Tarragó, Francesc. Polític. Membre del Comitè antifeixista de Montblanc en representació d'Esquerra Republicana (1936). En l'acta del dia 9 d'agost del mateix any va ser nomenat delegat d'incautació de béns i de comunicacions i tràfic. En la sessió del 15 de febrer de 1937 fou nomenat president de la comissió de finances. Al final de la guerra civil s'exilià a França.
ACCB. FMM. Administració general. Actes, sig. 17.

Pintor, Hereu. Nom de casa o renom d'un guerriller carlí de Montblanc que participà en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a Prats de Lluçanès. Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Pinyó, Joan. Plebà de Montblanc (1784-1791). Durant el seu mandat s'afermà la volta de la nau de Santa Maria i es realitzà l'artístic empedrat de la plaça.
Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (7).

Piñol, Purificació. Abadessa del monestir de la Serra (1964 a 1973).
J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Piñol, Ramon. Encarregat de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1877).
Albert Palacín, Rectorologi..."

Piñol i Traver, Jerònima. Carmelita vedruna nascuda a la vila el 24 de maig del 1845, filla de Josep Piñol, pagès de Montblanc i Maria Traver, de Solivella. La seva àvia materna era de Belltall. Ingressà a l'institut l'any 1864.
APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).
Josep M. Porta Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Piñol i Traver, Josep. President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1880-1882).
Josep M. Porta, "La Germandat de Socors..."

Piquer, Joan. Organista de l'església de Santa Maria. Era natural de Cornudella del Montsant (Priorat). Fou contractat el 7 de desembre de 1742 per un període de 4 anys, dispensat d'oposició a instància de l'Ajuntament de la vila, previ examen pels organistes de Poblet. Els examinadors el trobaren habilitat i quedaren "prendats de sa habilitat" (6 de novembre de 1742). Cessà el 9 de gener de 1745.
Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

Planella, Andreu. Mestre de primeres lletres i organista de Montblanc (1831).
ACCB. Fons Notarial de Montblanc, vol. 7, f. 20.

Plassa i Estil·les, Xavier. Prevere, poeta i músic, natural de Vilaverd. Rector de la Guàrdia dels Prats (1931-1935). Autor de *Verger de Maria. Cants i flors per als infants*, obra editada a Tarragona (1922). Sent regent de la Pobra de Cérvoles, fou assassinat el 23 de juliol de 1936 durant la persecució religiosa.
Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Poblet i Boquer, Alfons. Escrivà del jutjat. President del Casino El Foment (1910).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.16.3.

Poblet i Calderó, Josep. Alcalde de la vila. Estigué al front de l'alcaldia en els períodes de primer de gener de 1916 a 17 de febrer de 1917; primer de gener de 1918 a primer d'abril de 1920 i finalment, de l'1 al 4 de febrer de 1931. Durant el seu mandat fou obert el portal del Castlà (1917) que fins aleshores havia romàs tapiat i es celebraren les festes del desenari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra. El febrer de 1931 s'oposà a l'enderroc del portalet de la Serra.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Les festes del 25è aniversari de la Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra en l'inici de la II República Espanyola".

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc), 8 de gener de 1916.

Poblet i Civit, Joan. Alcalde de la vila des del primer d'abril de 1922 al 23 d'octubre de 1923. Durant el seu mandat, l'Ajuntament comprà el pati del Corralot i obrí el carrer que va des del carrer de la Fusteria a la Muralla de Jaume II (1923), construí la Font de la Fruita (1923) i amplià els carrers de la Font del Vall i Guimrós (1923). Polític. Milità en organitzacions catalanistes. Havia exercit el càrrec de Jutge Municipal. Fou president de la Congregació de la Puríssima Sang de N.S. Jesucrist, del Sindicat de Vinyaters i de la Germandat de Socors Mutus del Pendó del Santíssim Sacrament (1918-1920).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc" i "La Germandat de socors...".

[Redacció], *La Nova Conca* (Montblanc), 1 abril 1923.

[Redacció], *Montblanch. Boletín de cultura e información local*, març de 1952.

Poblet i Compte, Josep. Rector de la paròquia de Lilla (1878-1902). Nat a Pira. El 1889 tenia 55 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Poblet i Compte, Salvador. Confi ter i industrial. Fill de Joan, pagès de Pira, i de Francesca, de Torroja del Priorat. Nat a Montblanc el 9 de febrer de 1836. Als 15 anys emigrà a Tarragona, on es posà d'aprenent en una confiteria. El 1868 es casà a Barcelona amb Ramona Solà. Amb el temps fou propietari d'una fàbrica de xocolata. L'any 1889, fundà a Tarragona, junt amb altres socis, una societat per a l'elaboració i comerç de cànem, anomenada Agromadera catalana.

Francesc Escatllar i Torrent, "Salvador Poblet Compte. Un montblanquí arrelat a Tarragona", *Es-pitllera* (Montblanc) 101 (1996), pàg. 31-32.

Poblet i Guarro, Josep Maria. Escriptor i polític. Nasqué a la vila el 5 de novembre de 1897. Fill de Joan Poblet i Civit, confiter, i Concepció Guarro i Ribé. Cursà estudis a Montblanc i tingué una formació autodidacta. De jove sentí la vocació d'escriptor i d'autor teatral. Fervent catalanista milità en les organitzacions locals d'aquest signe i després s'afilià a Esquerra Republicana. S'exilià l'any 1939 i visqué a França, Cuba, Mèxic i Estats Units, sense que mai abandonés la seva producció literària. L'any 1954, de nou a Catalunya, continuà les seves publicacions. Recobrada l'autonomia de Catalunya fou, com a diputat de més edat, president del Parlament de Catalunya (1980).

No oblidà mai la seva vila natal que féu sovint tema de les seves obres literàries i històriques. Entre les obres de tema montblanquí poden senyalar-se *Mirador montblanquí* (1956), obra premiada en els Jocs Florals de les Festes de la Serra de la mateixa data, *Cent anys de costums montblanquins* (1960), *La meua terra* (1960), i *Aquell Montblanc* (1975), així com moltes poesies com *Trenta-quatre són les torres*, també premiada en els Jocs Florals de 1956, i *Tríptic de l'ermita de Sant Joan* (1961).

Altres poesies seves de diversa temàtica mereixeren guardons en certàmens i jocs florals com *Tres cançons d'enyorança*, *Mariner, bon mariner* i *Somniant*. Fou autor de reeixides obres teatrals com *Ideals que s'imposen* (1920), *Sorpresa de l'amor* (1920), *Lo que no pot reco-*

brar-se, premiada als Jocs Florals de l'Havana (1923), *Paral·lel 1934* (1953), *Començar de nou* (1953), *Tornaran els dies clars*, guardonada amb el Premi Festa 1953, *L'altre amor* (1955), premi Ignasi Iglésies, *Glòria i Amadeu, S.L.* (1957) i *Crim en el teatre* (1961).

Escriví interessants biografies, entre elles, les de Santiago Rusiñol, Enric Borràs (1962), Josep Robreño (1962), Joan Capri (1964), Frederic Soler "Pitarra" (1967) i Joan Prim (1975), i llibres d'assaigs com *De l'art i de la bohèmia* (1958), *Un còmic de Barcelona* (1955) i *De Josep Robreño a Serafi Pitarra* (1960), Premi Milà i Fontanals de l'Institut d'Estudis Catalans. Fou autor també de molts llibres de viatges entre els que poden assenyalar-se *Records vells i històries noves, De Barcelona a l'Havana, passant per Darnius* (1942), *Pobles d'Amèrica* (1945), *Tres mesos i un dia a Nova York* (1947), *El meu París* (1962), *Estats Units*, i algunes novel·les, *Retorn* (1942) i llibres de memòries com *Memòries d'un rodamón* (1976).

Morí a Barcelona, el 20 de novembre del 1980 i fou enterrat a Montblanc. Llegà la seva biblioteca personal al Museu-Arxiu de Montblanc. El 7 d'abril del 1978 és anomenat fill predilecte de la vila i se li dedica un carrer el 14 de maig. El 1981 amb motiu de les Festes del 75è. aniversari de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra li dedicà un homenatge, amb l'assistència entre d'altres de la seva germana, vídua i l'escriptor Artur Bladé Desumvila.

Durant la festa major del 1997 coincidint amb el centenari del seu naixement, es portaren a termes diverses activitats commemoratives, una exposició, diverses conferències i la col·locació d'una placa a la casa nadiua del poeta a la Plaça Major. Des del 1994 té dedicada una placa a Barcelona (districte de Sants-Montjuïc).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.3.

APM. Baptismes Sant Miquel, vol. 2 (1881-1900). Josep M. Carreras Vives, "Josep M. Poblet, museïsta indefectible", *Espitllera* (Montblanc) 21 (1983), pàg. 37-38.

Jaume Ferrer Puig, *El teatre de Josep M. Poblet*. Montblanc, 2003.

Roser Puig Tàrrach, "Carta d'elogi de Salvador Espriu a Josep M. Poblet el 1970", *El Foradot* (Montblanc) 31 (2005), pàg. 27.

"Epistolari entre el montblanquí Josep M. Poblet i Josep Tarradellas en temps d'exili (1947)", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 23 (2005), pàg. 145-152.

Poblet i Rosanes, Joan. Vicari de Santa Maria (1930-1931).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Poblet i Sabaté, Jaume. Hisendat, natural de Pira. El 1910 tenia 58 anys i residia a Montblanc des de 1890.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Poblet i Teixidó, Joan. Advocat i escriptor. Promotor del cooperativisme. Nasqué a Montblanc el 26 d'agost de 1877. Fill de Ramon Poblet i Compte, comerciant natural de Pira, i de Filomena Teixidó i Voltes. Cursà els primers estudis a l'escola de Paulí Bayer, i el batxillerat al Col·legi de la Mercè. Fèu les carreres de dret i de filosofia i lletres a les Universitats de Barcelona i Madrid. Contraigué matrimoni amb Lúdia Bayer i Camps, de Granollers (1905). Home bondados i de sentiments caritatius, company del bisbe Torras i Bages i de Joan Ventosa, amb els qui compartia sentiments de profunda catalanitat. A Barcelona fou membre actiu de la Congregació Mariana, i Vetlla Nocturna, i servidor dels malalts dels hospitals. Fou un dels fundadors de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat i col·laborà a *La Veu de Montserrat*, *La Veu de Catalunya*, *Lo Regionalista* i *La Renaixensa*.

Enamorat de la seva vila natal no volgué deixar-la malgrat les ofertes d'Enric Prat de la Riba que volia incorporar-lo a l'equip de *La Veu de Catalunya*. Fou un home brillant en totes les activitats que desenvolupà. Filòleg i entusiasta seguidor de les normes de Pompeu Fabra, fou un dels delegats més actius en el primer Congrés de la Llengua catalana, celebrat a Barcelona (1906). Historiador erudit, fou premiat en els Jocs Florals de Montblanc

(1906) i fou autor del treball *Orígens del santuari de la Mare de Déu de la Serra*, premiat en el Certament Literari d'Olot (1898). Escriví diversos treballs d'investigació sobre la història de la Conca de Barberà i deixà començada una història de la vila. Entre altres escrits cal remarcar *Quatre mostres de poesia popular de Montblanc* (1898), *Montblanc i la Immaculada* (1904), *L'Exposició Comarcal d'Art Antic* (1906), *Assaig de monografia de l'església de Santa Maria la Major* (1906), *Pies fundacions del segle XV* (1907), *Notes inèdites del Monestir de Poblet* (1915), etc. Tingué al seu càrrec la Secció històrica del setmanari local *La Conca de Barberà* i també col·laborà a *La Gazeta de la Conca* i fundà el periòdic *L'Escut*. Gran conferenciant, exercia una profunda suggestió en els que l'escoltaven, no solament per les seves dots oratòries sinó també pels sentiments de bondat i sinceritat que les seves paraules traspuaven. Home arrelat a la terra i a la comarca, promogué incansablement els interessos de la pagesia, que coneixia a fons com també coneixia tota la tècnica i la problemàtica agrícola fins als més petits detalls. A ell i a Josep Maria Rendé, de l'Espluga de Francolí, hom deu el ressorgiment agrícola de la Conca amb iniciatives que ultrapassaren la comarca i arribaren a altres contrades de Catalunya. Creà la Cambra Agrícola i posà les bases que permeteren la constitució dels Sindicats Agrícoles. Exercí durant un temps el càrrec de secretari de l'Ajuntament de la vila i portà a terme una gran reorganització de les oficines i l'administració municipals. Gran coneixedor de la història de Montblanc, fou l'autor de l'actual nomenclàtor dels carrers del centre històric de la vila. Fou secretari de la Cambra Agrícola (1907) i president de la Congregació de la Puríssima Sang de N.S. Jesucrist (1906). Publicista, fou un dels fundadors del setmanari montblanquí *La Conca de Barberà*. Participà en el moviment catalanista i organitzà a Montblanc l'Associació Catalanista, de la qual fou president (1911). En aquesta entitat el 1903 creà, juntament amb Agustí Pedrol, Macià Rosell i Baldomer Campdepadrós una secció d'agricultura. A Barcelona fou membre actiu de l'

Acadèmia Catalanista de la Congregació Mariana. Morí a Montblanc, als 41 anys d'edat, el dia 20 d'octubre de 1918. El text de l'opuscle *Origen del Santuari* fou reeditat a Montblanc el 1996 en el llibre, *Biografia de la fundadora i altres treballs històrics del Monestir de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc*.

APM, Baptismes, vol. 14 (1870-1880).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.2.1 i Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Ramon Arqués, "Records d'en Joan Poblet".

Jaume Bofarull, "En Joan Poblet i Teixidó", *Boletín Arqueológico* (Tarragona) 21 (1918), pàg. 64-67.

Carles Cardó, "El meu homenatge".

Andreu Mayayo i Artal, "El catalanisme a la Conca de Barberà", *Lligalls* (Reus) 2 (1990), pàg. 30-35.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Poblet, *La Conca de Barberà*.

Josep M. Porta Balanyà, "Centenari de la publicació del setmanari *La Conca de Barberà* (1903-1908)", *El Foradot* (Montblanc) 19 (2003), pàg. 5-7.

Pau Queralt, "En Joan Poblet i Teixidó".

Josep M. Rendé, "Ses darreres paraules".

Jaume Sabaté, "La mort del just".

Poblet, Joan. Notari de Montblanc (1472).

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 208.

Poc, Guillem. Religiós mercedari. Comanador del convent de la Mercè. Amb tots els frares del Miracle assistí a la mort de Sant Pere Ermengol. Declarà en la informació testifical sobre miracles del sant (3 de maig de 1304). Tomàs Capdevila, "La Mare de Déu de la Mercè...".

Jaume Felip, "El convent de la Mercè...".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, "El convent de la Mercè".

Poca, Francesc. Doctor en lleis. Obrer de la Serra (1723).

Ramon Sabaté, "Resum...".

Pomerol, Ramon. Mestre courer de Reus que fongué la campana "Maria Magdalena" i

una altra per a l'església de Sant Joan Evangelista, de Lilla (1788).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Josep Olesti Trilles, *Diccionari biogràfic de reusencs*.

Pomerol i Figueres, Josep. Courer de Reus que va fondre la campana de Sant Pere Ermengol de l'església de la Guàrdia dels Prats el 1841.

Josep Olesti i Trilles, *Diccionari biogràfic de reusencs*.

Josep Prats i Tarsà, "El campanar de la Guàrdia dels Prats".

Pomés, Agustí. Mestre rellotger i serraller natural de Valls, instal·lat a Montblanc. Tenia el taller en una casa, ja enderrocada, de l'actual Plaça de Santa Anna [al costat de la muralla] en la qual es conservava un relleu amb les seves eines amb la data de 1792 [avui dipositat al Museu Comarcal]. Sembla que també es dedicava a la professió d'armer. Al mateix Museu es mostra un rellotge construït per Pomés l'any 1790 pel poble del Raurell. Construï també un rellotge per Alcover (1809) i es comprometé a construir-ne un per Torroja del Priorat (6 de febrer de 1892).

Eduard Farré, "Rellotges i rellotgers..."

Josep M. Grau i Roser Puig, "Immigració al Montblanc setcentista (1774-1794)".

Joan Santanach, "L'ornamentació en ferro als portals de la Conca de Barberà: Montblanc".

Pomés, Miquel. Mestre d'orgues d'Elna (França). El 19 de novembre de 1658 contracta amb el Comú de Montblanc la construcció de la cadireta de l'orgue de l'església de Sant Miquel. En aquell moment el cònsol en cap era Jaume Salvany.

Francesc Bonastre i Bertran, "Noves perspectives per a la història de l'orgue de Santa Maria de Montblanc, 1607-1977", *Butlletí de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi* (Barcelona) I (1986), pàg. 13-14.

Ponet, Hereu del Pau. Renom d'un guerriller carlí de Montblanc que participà en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en

acció de guerra a l'entrada de Blanes.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Pontons, Marc de. Batlle de Montblanc (1330)

Josep-Joan Piquer, *Abaciologi...* pàg. 119.

Ponts, J. Mestre de l'escola pública a Montblanc (1934).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.15.

Ponts, Joan. Bandoler que capitaneja una quadrilla d'un centenar d'homes actuà per Montblanc i rodalies (1571).

Valentí Gual i Rafael Català, "El procés contra el bandoler..."

Ponts, Marianna. Abadessa del monestir de la Serra (1847). Elegida de nou l'any 1868).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Ponts, Teresa. Abadessa del monestir de la Serra (1827-1829).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Porcell, Maria. Religiosa clarissa del monestir de la Serra que, junt amb l'abadessa Agnès Moliner, adreça una carta al duc de Montblanc, Martí l'Humà, sobre els prodigis de la Serra (1396-1399).

Lluís París, *Història de la Serra*.

Porcell, Pere. Fundador, junt amb la seva muller, del benifet de Sant Miquel a l'església d'aquest nom (1318).

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Porrera, Joan. Rector de Rojals durant 20 anys (1835-1855). Prengué possessió de la rectoria el 16 de juliol de 1835.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Porta, Francesc. Rector de Rojals (1899-1908).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Porta, Francesc. Alcalde del municipi de Lilla i Prenafeta (1876-1877).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Porta i Garriga, Miquel. Alcalde de Lilla i Prenafeta (1869).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Porté i Dalmau, Ramon. Pagès, poeta i dirigent sindicalista de gran renom a la Conca de Barberà durant la II República. Nasqué a Montblanc el 22 de juny del 1898. Fill de Ramon Porté i Sanahuja, jornaler, i de Lluïsa Dalmau Sanahuja. President del Sindicat Agrícola de Montblanc (1929). En aquell any els seus companys de junta eren Martí Carreras (tresorer), Antoni Clofent (comptador), Miquel Olivé (secretari), Josep Folch (vocal primer), Ramon Gay (vocal segon), Josep Cendra (vocal tercer), i Joan Torroella (vocal quart).

El 18 de juliol de 1936 formà part del Comitè Antifeixista de Montblanc en representació de la Confederació Nacional del Treball (CNT). En la reunió del dia 9 d'agost del mateix any fou nomenat delegat de governació i ordre públic. Acabada la Guerra civil s'exilià a França. L'any 1976 tornà a Montblanc, però mantingué la seva residència a Nevers, on morí el juliol de 1996.

Entre les seves poesies, poden assenyalar-se *Afany de viure* i *L'esforçat en revolta*. És autor també de diverses obres de teatre i unes memòries de la seva vida fins l'any 1939. Escriví *La sangre de la tierra. Claridad sobre los problemas del campo*, i *Flor y espinas* (1983).

L'any 1984 pronuncià una conferència al Museu-Arxiu sobre el tema *Les col·lectivitzacions agràries al Camp de Tarragona i a la Conca de Barberà*. L'ajuntament el nomenà fill predilecte de la vila el 2 de desembre de 1996.

APM. Baptismes 16 (1891-1904).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.6.1 i Administració general. Actes, sig. 17.

Antoni Gavalda Torrents, "Ramon Porté Dalmau: de sindicalista a poeta", *Quaderns de Vilaniu* (Valls) 6 (1984), pàg. 31-48.

Andreu Mayayo, *Diccionari biogràfic del moviment obrer als Països Catalans*. Barcelona, 2000.

La Conca de Barberà.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Francesc Sifre, "Ramon Porté, poeta llibertari".

Porté i Sanahuja, Josepa. Carmelita vedruda. Nasqué a la vila el 28 d'octubre del 1874, filla de Ramon Porté i Queralt i de Maria Sanahuja i Miquel. Ingressà a la congregació el 1899 i morí a la Colònia Rosal el 1907.

APM. Baptismes, vol. 14 (1870-80).

Josep M. Porta-Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Porter, Gabriel. Propietari del Mas d'en Porter, de Prenafeta (1561). A la seva mort (1593) el mas passà al seu nét, de nom també Gabriel Porter.

Jaume Teixidó, "Els combregants de Prenafeta".

Porter i Rovira, Josep. Bibliògraf, bibliòfil i llibreter. Nat a Montblanc el 16 de febrer del 1901. Fill de Miquel Porter Sanahuja i de Rosa Rovira. De petit revelà grans dots personals: inquietud per aprendre, memòria extraordinària, facilitat per la música i la representació. L'any 1911, amb només dos anys d'estudis primaris molt ben aprofitats, el seu pare el portà a Barcelona. Afeccionat a les llengües, la història i els autors clàssics, no deixà mai els estudis. Els anys 30 començà el batxillerat amb la intenció d'entrar a la universitat, però la guerra civil ho estroncà, i no pogué reprendre els estudis fins que es donaren facilitats per a l'ingrés a la Universitat de persones majors de 25 anys.

L'extraordinari interès pels llibres i la cultura en general el portaren a la professió de llibreter. La primera llibreria l'obrí, quan tenia 19 anys, al carrer Valladolid, a Sants (1920), per passar aviat al carrer Montesión, al pis principal de l'edifici dels Quatre Gats (1925), al carrer de la Canuda, als baixos de l'antiga Sala Mozart (1930 aprox.) i més tard al carrer dels Arcs (1937). Anys després creà la secció de llibres vells del complex llibreter Els set sa-

vis, i finalment traslladà la llibreria al Portal de l'Àngel, a l'antic palau dels marquesos de Barberà (1956), on quedà establerta fins l'any 1983 aproximadament. En aquesta llibreria, organitzada més com un centre d'investigació que com una simple llibreria, esdevingué un vertader col·laborador d'estudiosos que li confiaren la recerca bibliogràfica pels seus estudis. En aquest àmbit Josep Porter creà l'Institut Porter de Bibliografia Hispànica (1930) dedicat a la investigació bibliogràfica, confecció de bibliografies, especialment la bibliografia espanyola fins al segle XVIII, amb una gran biblioteca de suport. L'òrgan d'aquest institut havia de ser la revista *Papyrus*, de la qual només en van sortir dos números a causa de la guerra civil. Publicà una sèrie de catàlegs, fets amb rigor descriptiu, com *El Bibliòfil Català*, de 15 números, i *El Bibliòfil Español e Hispanoamericano*, de 16 números, als quals seguiren molts altres amb títols diversos, fins a uns dos mil i, en format diferent, publicà les *Desiderata*, servei de recerca d'exemplars desitjats pels clients del país i de l'estranger. Cal remarcar els seus estudis i investigacions sobre les cartes de Cristòfol Colom relatant el descobriment d'Amèrica. Publicà molts altres treballs i pronuncià nombroses conferències sobre temes de bibliofília aplegats en la seva obra *Els llibres*. Com a editor publicà entre moltes altres, sempre en edicions de bibliòfil, obres curosament seleccionades com *Les dues donzelles*, de Cervantes, *La batalla entre els llibres antics i moderns*, de Swift, i *Viaje por Cataluña*, de Swinburne. Fou llibreter de la Library of Congress de Washington i per les seves mans passaren gran part de les obres que van integrar nombroses biblioteques catalanes i espanyoles, públiques i privades. Fou dipositari i distribuïdor de les obres d'Apel·les Mestres, de l'Arqueologia Sagrada Catalana, de Mn. Gudiol, de la Biblioteca d'Exercicis del P. Casanovas, de les publicacions del Castell de Peralada i de les de la Hispanic Society of America. Col·laborà en nombroses institucions relacionades amb el món dels llibres com l'Institut Català de les Arts del Llibre, Escola de Llibreria de Barcelona –de la qual

fou director des de la seva fundació (1962) fins a la data de la seva extinció (1975)– i inspirà la creació de l'Associació de Bibliòfils de Barcelona, de les edicions de la qual tingué cura. En el món de la cultura en general, fou membre del Centre d'Estudis Colombins, i de la junta de moltes entitats, com Comissió de Cultura de la Cambra de Comerç i de Navegació de Barcelona i l'Institut d'Estudis Nord-americans, del qual fou cofundador.

L'altra de les grans inclinacions de Josep Porter fou la música. Des de petit hi dedicà una especial atenció de manera que va aprendre primer de solfeig i de cantar que de llegir i escriure. Fou membre actiu de l'Escolania de Santa Maria de Montblanc, Orfeó de Sants (1919), Orfeó Renaixement, Orfeó de Montblanc (1926) i Orfeó Català (1921). Membre de la Junta del Conservatori Filarmònic i Dramàtic del Liceu. Junt amb el P. José Antonio de Donosti, basc exiliat a Barcelona, fundà el Laidon Chorus. Col·laborà amb el Club Junior en les seves representacions d'òpera en el paper de tenor solista com les òperes *Die Kluge*, de Karl Orf, i *L'heure espagnole*, de Ravel. Amic del Mestre Millet, de Pau Casals i d'Eduard Toldrà, fou un dels promotors de la creació de l'Orquestra Municipal de Barcelona, embrió de l'actual Orquestra Nacional de Catalunya. Mantingué fins al final de la seva vida l'afecte per la seva vila natal. Es autor de diversos treballs històrics sobre Montblanc i fou un dels fundadors i vice-president del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca al que donà un lot important de llibres i documents, entre els quals figuren un capbreu de finals del segle XVII i una carta de la reina Maria de Luna. Oferí una sèrie de conferències sobre *Revisió de vuit segles d'història montblanquina* al Museu-Arxiu. Co-fundador, president i ànima dels Amics de Montblanc a Barcelona (1975-1984). L'Ajuntament de Montblanc el 7 d'abril de 1978 nomenà a Josep Porter fill predilecte de la vila i li dedicà un dels carrers de l'eixample. L'any 1991 donà a la vila l'edifici de la seva propietat, que havia estat seu del Banc de Valls, en el qual està instal·lada l'Escola Municipal de Música. En gratitud,

Potau, Antoni

l'Ajuntament de la vila li oferí un homenatge i una placa de plata. També fou homenatjat per l'Associació d'Amics de Montblanc (1991).

Josep Porter fou guardonat amb més de cinquanta condecoracions, diplomes i medalles, entre elles la Creu de Sant Jordi (1983). Morí a Barcelona el 1999 i fou enterrat a Altafulla (Tarragonès).

APM. Baptismes (Sant Miquel), vol. 3 (1901-1924).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.3.

Josep M. Carreras i Vives, "Josep Porter i el Museu", *Espitllera* (Montblanc) 21 (1983), pàg. 37.

DD.AA. *Antoni Palau i Dulcet i Josep Porter i Rovira: dos montblanquins apassionats pels llibres*. Montblanc, 2007.

Xavier Garcia, *Homenots del Sud*, Tarragona. 1994, pàg. 186-188.

Gener Gonzalvo i Bou, "Josep Porter i Eduard Toda, units pels llibres", *El Foradot* (Montblanc) 11 (2002), pàg. 18-19

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Potau, Antoni. Rector de la Guàrdia dels Prats (1654-1673).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Potau, Cecília de. Abadessa del monestir de la Serra (1706).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Potau i Torredemer, Artur. Pintor i dibuixant. Nasqué a Barcelona l'any 1886. Estudià a l'Escola de Belles Arts i fou deixeble de Venanci Vallmitjana i de Nicanor Vázquez. Gran dibuixant i excel·lent aquarel·lista.

Sentí atracció per Montblanc i els paisatges, monuments i personatges de la vila van ser sovint tema preferit de les seves obres. Inspirador de l'Exposició d'Art de la Conca de Barberà (1929) i promotor de la diada de l'Art (1935) a Montblanc. El març de 1935 rebé l'homenatge de la vila en presència dels més prestigiosos artistes catalans. Organitzador i membre del jurat de les I, II, III i V Biennals d'Art de Montblanc, per a les quals instituí

el Premi Potau. En reconeixement del seu afecte per la vila, l'Ajuntament en sessió de 31 d'octubre de 1953 el nomenà fill adoptiu de Montblanc i l'11 de setembre de 1955 li lliurà la Medalla d'argent de la vila.

A Barcelona fou professor de l'Ateneu Obrer i de les Escoles Municipals d'Art; fundador i professor de l'acadèmia barcelonina Arts, directiu de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, soci fundador dels Amics dels Museus, instituí l'Ajut a l'Artista i fundador i organitzador del Dia de l'Art a Catalunya. Fou homenatjat pel Reial Cercle Artístic i altres entitats de la ciutat comtal (1953). Les seves obres foren exhibides en exposicions individuals en les més prestigioses sales d'art barcelonines (1907-1961). Participà a l'Exposició Internacional de Retrats Antics i Moderns, de Barcelona (1910), Exposicions Nacionals de Belles Arts de Barcelona (1961), Madrid (1932, 1936, 1941, 1943, 1948, 1950 i 1960) i de Sevilla (1940); Saló Internacional d'Aquarel·listes, de Niça (1935 i 1936); Exposició Nacional de Barcelona (1942 i 1944); Exposició d'Aquarel·listes d'Espanya i Portugal, a Madrid (1947), etc.

Fou guardonat amb les Medalles d'or i plata de la reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona; Primera Medalla del *Salón de Otoño*, de Madrid; Premi del Saló de Barcelona; Medalla del Cercle de Belles Arts de la ciutat de Palma; Menció d'Honor de la Direcció General de Turisme; Premi Extraordinari Vescomte de Güell; Medalla d'or, premi Josep Masriera, etc. Manifestacions del seu mecenatge van ser, a més dels premis per a les Biennals d'Art de Montblanc, els Premis Potau en els Concursos de dibuix Seix i al Cercle Artístic de Barcelona.

Les seves obres, ultra les que figuren en col·leccions particulars, es poden veure en diversos museus d'art de Catalunya, entre ells els de Vic, Vilafranca del Penedès i el Museu Comarcal de la Conca de Barberà, en el qual té dedicada una sala especial. Entre les obres de Potau, amb tema montblanquí, poden remarcar-se *El Baluard*, *El portal de Barcelona*,

La Plaça Major, La font del raval, Muralles del Foradot, Santa Maria la Major, Entrada a Montblanc, El mercat, La torre dels cinc cantons, El pont vell, Placeta de Sant Marçal, Barri de la Serra, El carrer dels jueus, Carrer de la Cívadèria i La processó a la Plaça. De les de temes conques poden assenyalar-se *Carrer de Prades, La capella de Sant Jordi i la Porta daurada de Poblet, Monestir de Poblet, Vista de la Guàrdia dels Prats, Escales de la font de ferro i Capella de Poblet.* Entre els retrats de tipus montblanquins són remarcables *Cafè del Marcel·lí, El Xato Palau, El Pau de l'Asó i El macer de Montblanc.*

Col·laborà en la tasca de recuperació i retorn a Montblanc de la imatge de la Mare de Déu del Cor quan, acabada la guerra civil, fou localitzada prop de la frontera francesa (1939). Artur Potau morí a Barcelona l'any 1966. L'Ajuntament de Montblanc ha donat el nom del pintor un dels carrers de l'eixample de la vila.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1540.6.

Montblanc y Comarca vistos por el pintor Potau, Museu-Arxiu, 1962.

"Homenaje y entrega de Medalla a Artur Potau", *Boletín Montblanch*, (Montblanc) 66 (1955).

Josep M. Porta, "Introducció a la història dels concursos exposicions biennals d'art de Montblanc", *Espitllera* (Montblanc) 29 (1984), pàg. 41-46.

Maties Solé, "Record de l'obra..."

Potau, Joan de. Veguer de Montblanc (1670-1671).

Jaume Felip-Josep M. Grau, "La vegueria..."

Pous i Rios, Teresa. Abadessa del monestir de la Serra (1833-1836).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Pradas i Hernando, Joaquim. Notari de Montblanc (1955-1956).

Josep M. Porta, *Catàleg dels protocols notariais de Montblanc* (en premsa).

Prats, Gabriel. Eclesiàstic. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Pubill i Ferrer, Antoni. Carboner, natural de Benifallet (Baix Ebre). El 1910 tenia 56 anys. Havia arribat a Montblanc en companyia de la seva muller l'any 1894.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Puig, Andreu. President del casino catòlic monàrquic La Flor de Lis (1871). En aquesta data la junta de govern de l'entitat la formaven Josep Dalmau (sots-president), Joan Vendrell (tresorer), Josep Fontanilles (secretari) i els vocals Jaume March, Josep Bertran, Josep Bernat, Josep Sabaté i Jaume Domingo.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.5.

Gabriel Serra, "La Conca de Barberà..."

Puig, Bernat. Batlle del Pla de Santa Maria. Nascut a Lilla. Fundador d'un benefici a la capella de Sant Bernat de l'església de Sant Joan Evangelista de Lilla. Morí el 6 de gener de 1713 i el seu cos fou enterrat a l'església de Lilla.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Puig, Hortensi. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).

APM. Actes comunitat (1690), sig. 3.2.16.

Puig, Jacint. Notari de la vila. Exercí les funcions notariais durant els anys 1744-1752. Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Puig, Joan. Prevere de la vila (1545).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Puig, Josep. Cònsol de la vila (1670).

Pau Queralt, "Contracta de la Universitat de Montblanc en 1670..."

Puig, Josep. Fuster montblanquí del segle XVII constructor d'estructures per a retauls. L'any 1616 concertà amb la Confraria del Roser de Tarrés la d'un retaule per a l'església d'aquella població. El 1623 actua de testimo-

Puig, Jacint

ni en el contracte entre els jurats de Verdú i l'escultor Agustí Pujol, per la construcció del retaule de la Concepció Immaculada de l'església parroquial de Verdú. És possible que fos col·laborador de Pujol.

Ramon Boleda Cases, "La Puríssima de Verdú", *Urtx* (Tàrraga) 12 (1999), pàg. 113-126.

Sofia Mata de la Cruz, "El pintor montblanquí Cristòfor Hortonedà".

Puig, Josep. Rector de Rojals (1855-1856).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Puig, Josep. Regidor degà de la vila (1834). Exercí de nou més tard (1835), les mateixes funcions succeint l'alcalde major Rafael Yuste, i morí entre el 10 i el 15 de juny del mateix any.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Puig, Miquel. Alcalde constitucional de la vila. Inicià les seves funcions entre el 21 i el 24 de març de 1820. Fou de nou alcalde des del 9 de març de 1837 al 10 de juny del mateix any. L'acompanyaven al govern municipal, els regidors Francesc-Xavier d'Aguiló, propietari i advocat (el 1822 era oïdor de la Reial Audiència de Catalunya) i esdevingué un dels dirigents de la contrarevolució a la Conca juntament amb el notari Casimir Foraster, el coronel Joan Prat i el noble Josep-Antoni Mestre Alba, Salvador Alba, Macià Mestre, Enric Foguet (el darrer era cap de la milícia voluntària de la vila), Josep Ribes, Macià Mallet, Bonaventura Oller, Nicasi Tomàs, a més dels senyors Gai, Roca i Pedrol. El secretari era Francesc Miquel, que representà el regiment de Tarragona en l'elecció de diputats provincials de Catalunya.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc durant el trienni constitucional (1820-1823)".

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Puig i Juncosa, Antoni. Mestre, nat a Montblanc i emigrat a Tarragona. El 1865 tenia 43 anys.

Josep M. Grau i Roser Puig, "L'atracció de la capital provincial..."

Puig i Tàrrrech, Armand. Vicari de Santa Maria de Montblanc (1987-1993), rector de la parròquia de Sant Joan Evangelista de Lilla (1987-1998) i rector de la parròquia de Sant Salvador de Rojals (1987-1998).

Josep M. Carreras i Vives, "Parlem amb Mn. Armand Puig Tàrrrech", *Espitllera* (Montblanc) 90 (1994), pàg. 151-154.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Puigverd, Berenguer de. Donà el lloc de Prenafeta al monestir de Poblet (1271).

Jaume Teixidó, "Els combregants..."

Pujadas Fabregat, Joan. Farmacèutic. Nat a Sant Martí de Tous (Anoia) el 1888. Va residir a Montblanc des de 1915. La seva muller era Teresa Lamarca, de Juneda (Les Garrigues).

ACCB. FMM. Població. Padró 1930.

Pujadas i Font, Enric. Pioner de la radio-difusió a Montblanc i a la Conca de Barberà. Divulgà la radiofonia i instal·là els primers aparells receptors. Col·laborador dels periòdics locals *Aires de la Conca* (1925-1931) i *Saba Nova* (1931-1932). President de l'Ate-neu Democràtic Obrer (1934).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.7.3. i Administració General. Actes, sig. 17.

Francesc Badia, "Apunts per a una història de la ràdio", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 6 (1984).

Josep M. Grau i Roser Puig, *La història de la premsa...*

Pujalt, Bonaventura. Abadessa del monestir de la Serra (1679 a 1683).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Pujalt, Salvador. Cònsol de la vila (1712).

Pujol, Agustí. Anomenat el jove. Escultor, fill del també escultor del mateix nom i cognom. Nasqué a Tarragona. Pare i fill treballa-

ren a Montblanc on es trobaven l'any 1610. Se li atribueix l'autoria del Sant Crist de la Sang, venerat per la Confraria de la Puríssima Sang, bella talla destruïda l'any 1936.

Jaume Felip, *Inicis de la processó...*

Pujol, Antoni. Ecònom de Prenafeta (1848-1849).

Josep M. Grau. "Rectorologi de Prenafeta..."

Pujol, Ramon de. Rector de Montblanc (1296-1326) i, al mateix temps, canonge de la seu de Barcelona. Amic del rei Jaume II. Fou el primer degà, després que l'arquebisbe Roderic Tello erigís el deganat de Montblanc el 5 de maig de 1299. Segons París, exercí el càrrec de rector, com a mínim, de 1296 a 1326, ja que així està acreditat documentalment. El mateix autor assenyala com a fets cabdals ocorreguts durant aquest rectorat, l'arribada de la imatge de la Mare de Déu de la Serra i la fundació del monestir de clarisses (1296); l'erecció del deganat de Montblanc –vicariat general forani amb jurisdicció sobre 54 parròquies– (1299); la mort de Sant Pere Ermengol (27 d'abril de 1304), i el gran impuls donat a les obres de construcció de l'església de Santa Maria, ja que en aquesta època s'acabaren quasi totes

les capelles laterals.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Pujol i Infanzon, Manuel. Notari de la vila. Exercí les funcions notariales durant els anys 1833-1875.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Q

Queralt, Hermenegild. Rector de la parròquia de Prenafeta (1909-1917).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Queralt, Martí. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle (1456). Morí a Montblanc l'any 1463.

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Queralt, Mateu. Alcalde del municipi de Lilla (1842-1844).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Queralt, Vicenç. Regent de la Parròquia de Rojals (1858-1861).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Queralt i Gaya, Pau. Prevere i historiadore. Nasqué a Montblanc el 29 de juny de 1878. Fill d'Antoni Queralt i Prats, boter de Blancafort i Teresa Gaya i Torruella, de Montblanc. Cursà els primers estudis al seminari menor de Montblanc i després passà al major de Tarragona. Fou ordenat sacerdot la primavera de 1903. Exercí la seva primera missió pastoral a Montblanquet, i després al Pont d'Armentera i Montbrió del Camp. Obtingué el benifet de Sant Macià a l'església major de la seva vila natal i tingué una participació remarcable en les festes de la coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra celebrades el 8 de setembre de 1906 i les posteriors de 1926 i 1931. Fou coadjutor de la parròquia de Sant Miquel (1909-1924) i, quan Mn. Francesc Saladrigues fou destinat a la parròquia de l'Espluga de Francolí (1932-1936), Mn. Queralt passà a succeir-lo en qualitat de regent. En aquest període des-

envolupà, a més de la seva activitat pastoral, una tasca extraordinària com a escriptor i, d'una manera especial, com a investigador. Els seus treballs ompliren les pàgines dels periòdics *La Conca de Barberà*, *El Seny Gros*, *La Nova Conca* i *Aires de la Conca*. En ocasions utilitzava el pseudònim de *Jordi de la Conca*. El 1919 la seva germana Mercè es casà amb l'impressor Josep M. Requesens i Contijoch (1893-1967).

El sentiments democràtics i catalanistes de Mn. Pau Queralt xocaren amb l'ideari de la dictadura de Primo de Rivera, enfront de la qual adoptà una actitud crítica i lluitadora que li comportà persecucions i dificultats. Durant aquell període difícil, publicà en la clandestinitat un gran nombre de fulls i periòdics clandestins com *El moment històric de Catalunya*, *Rebel·lió catalana*, *Estat Català* i *La Cadena*. Era un home de formació clàssica i amant de les arts. Per això una de les seves grans realitzacions, que portà a terme gairebé sol i sense ajudes ni subvencions, fou la restauració de l'interior de l'església de Sant Miquel, començant a treure la capa de guix i rajoles que amagava la bellesa de l'estructura gòtica del temple. La guerra civil, no solament li impedí culminar la seva obra que ja tenia molt avançada, sinó que també acabà amb la seva vida. El dia 2 d'agost de 1936 fou assassinat a la muntanya de Rojals (Mas de Mateu).

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17. Francesc Badia, "Un clergue català injustament oblidat..."

Àngel Bergadà, *Martiologi...*

Lluís Culleré, *Persecució...*

Queralt i Vallvé, Josep Maria. Professor d'educació física. De família montblanquina,

Queralt i Vinyes, Sebastiana

nasqué a l'Havana (Cuba) l'any 1907. L'any 1922 arribà a Montblanc, treballà en la fàbrica de pastes de sopa de Francesc Molas i excel·lí en la pràctica de diversos esports. Fou porter del F. C. Montblanquí. De retorn a Cuba, fou professor d'educació física al *Colegio Americano de Guantànamo*. L'estiu de 1950 el passà a Montblanc i portà a terme una desinteressada promoció de la pràctica de la gimnàstica i de diversos esports, especialment el bàsquet, entre la joventut de la vila. El Casal Montblanquí li oferí un homenatge. Morí a l'Havana.

Queralt i Vinyes, Sebastiana. Impresora. Nada a Montblanc el 29 de novembre de 1875. Era filla de Macià Queralt i Pedrol i de Dolors Vinyes i Masalles. Vídua de l'impressor Artur Monmany i Pérez (1873-1913). Impulsora de les publicacions periòdiques *La Conca de Barberà*, (1914-1916), *L'escut* (1916-

1918), *La Flauta* (1915), *Renovación* (1920), *Butlletí de la Joventut Nacionalista* (1923) i *Aiguat de Sant Lluç* (1931). Inicià una *Biblioteca Montblanquina*, promoguda per Joan Iborra i Farré, de la qual només fou publicada la novel·la *Creus de la vida*, del mateix Joan Iborra. Morí l'any 1957. Un fill seu, Artur Monmany i Queralt continuà el taller tipogràfic a la plaça Major (1902-1958).

Roser Puig, Josep M. Grau i Jaume Felip, *La premsa i la història...*

Queraltó, Antoni. Rector de la Guàrdia dels Prats (1565-1584).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Queraltó i Sabater, Antoni. Notari de la vila (1858-1882).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

R

Rafeguera, Oller de la. Vegeu Oller de la Rafeguera.

Rafí, Ramon. Músic, nat a Montblanc, que tocà amb la Música del *Coletó* (1844).
Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Ramírez de Arellano y Manrique de Lara, Juan. Marquès (consort) de la Hinojosa i comte d'Aguilar. Virrei interí de Catalunya, per Felip IV, entre finals de 1641 i 1642. Derrotà els francesos a la batalla de Paret Delgada (gener de 1642) i prengué part a la campanya per terres de la Conca de Barberà el setembre de 1642, en el decurs de la qual ocupà i incendià la vila en els fets coneguts per "la general crema de Montblanc".

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Manel Güell, "La Conca de Barberà i la Baixa Segarra en flames. La campanya de Lleida de 1642".

"Valls durant els primers anys de la Guerra dels Segadors".

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Josep Sanabre, *La Acción de Francia en Cataluña en la pugna por la hegemonía de Europa: 1640-1659*, Barcelona. 1956.

Ramon, Bartomeu. Argenter de Montblanc. Autor d'una creu de plata amb esmalts per a l'església de Granyena de les Garrigues (1407).

Josep M. Llobet i Portella, "Dos documents...".

Ramon Berenguer IV, el Sant. Comte de Barcelona i rei d'Aragó (1131-1162). Nasqué vers l'any 1113. L'11 d'agost de 1137 es comprometé a Barbastre el matrimoni amb

l'infanta Peronella, filla de Ramir II d'Aragó i d'Agnès d'Aquitània-Poitou. Amb aquest matrimoni quedà establerta la unió dels regnes de Catalunya i Aragó.

Com a primer pas per a la reconquesta del territori de la Conca, establí els Templers a Barberà (1134-1143) aconseguint el domini definitiu de l'actual Conca de Barberà vers l'any 1145 després de la conquesta dels castells sarraïns de Pira i Prenafeta. Sis anys després quedava totalment reconquerit l'ampli territori comprès entre Lleida i Tortosa. Vers l'any 1150 cridà l'orde del Cister i fundà el monestir de Poblet. Constata Lluís París que el març de 1155 (còmput de l'Encarnació) erigia des de Narbona la batllia i la vegueria que donarien lloc la capitalitat d'aquestes comarques, nomenant pels esmentats càrrecs el cavaller Pere Berenguer de Vilafranca –que probablement l'havia ajudat en l'empresa reconqueridora d'aquest territori– i que havia bastit sobre l'antiga *Duas Aquas* la població de Vilasalva. Ramon Berenguer IV morí a Borgo San Dalmazzo (Piemont), el 6 d'agost de 1162. Fou sepultat al monestir de Ripoll.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Josep M. Salrach, "Ramon Berenguer IV, el Sant (1131-1162)", *Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona*, Barcelona. 2002, pàg. 96.

Ferran Soldevila, *Ramon Berenguer IV el Sant*, Barcelona. 1955.

Ramon, Ramon. President de la coral *Lira Montblanquense* (1886). En aquell any el sots-president era Antoni Llopis, el secretari Joan Serra i el tresorer Alfons Rodon.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.15.1.

Ramon i Vidales, Jaume. Notari de Mont-

Ramonat, Berenguer de

blanc (1884-1888) i escriptor. Nasqué al Vendrell el 30 de novembre de 1847. Exercí les funcions notariales a la vila ducal del 1884 al 1888 i abans a Sarral (1872-1884). Morí a la seva vila nadiua el 1900. Participà en el moviment literari de la Renaixença. Entre els seus nombrosos escrits cal remarcar *Per què estan escapçades les torres de les muralles de Montblanc* i *Per una càrrega de llenya*, inclosos en el llibre *Narracions i llegendes de Poblet. Recopilació de verídics datos sobre la vida conventual de tan celebrat Monestir*. Fou amic íntim d'Àngel Guimerà.

Remei Estéban Nin, "Ressò de la Renaixença i el romanticisme al Vendrell", *Miscel·lània Penedesenca*. XXI (1995), pàg. 166-169.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Joan Romeu i Josep M. Porta, "Llegendes...".

Ramonat, Berenguer de. Rector de la Guàrdia dels Prats (1374-1376).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Ranis, Arnau. Rector de la Guàrdia dels Prats (1347-1348).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Raventós i Domènech, Manuel. Propietari, escriptor i industrial. Nasqué a Sant Sadurní d'Anoia l'any 1862. En les eleccions de 21 d'abril de 1907 fou elegit diputat de Solidaritat Catalana pel districte electoral Valls-Montblanc. President de la Federació Agrícola Catalano-Balear (1903) i de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre (1907). Governador civil de Barcelona (1922). Col·laborador de *La Veu de Catalunya* i fundador de diverses publicacions periòdiques agrícoles. Morí l'any 1930.

Cristòfor Mestre Artigas, *D. Manuel Raventós Domènech, considerado como modelo de hombre de empresa*, Vilafranca del Penedès. 1961.

Recasens, Gertrudis de. Abadessa del monestir de la Serra (1751 a 1753).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Recasens i Baldrich, Josep. Plebà de Montblanc. (1714-1725). Doctor en drets (civil i canònic). Segons Gabriel Serra, prengué possessió de la Plebania el 28 d'agost de 1702. El 23 d'agost de 1714 fou detingut pels miquelets que havien entrat a la vila. Al morir féu llegats al santuari de la Mare de Déu de la Serra.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc (6)".

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat...".

Recasens i Llorc, Josep. Alcalde de la vila, des del 28 d'octubre de 1980 al 23 de maig de 1983. Nasqué a Blancafort el 29 de gener de 1934.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Rector, Vicenç. Torraire de Montblanc de finals del s. XIX.

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc*.

Reguart, Salvador. Advocat (1824). Estava casat amb Antònia Mestres i tenia el domicili al carrer Major.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Remolins i Pardines, Francesc de. Plebà de Montblanc (1516-1518), nat a Lleida el 1462. Ordenat sacerdot, fou nomenat Auditor del Tribunal de la Rota, del qual publicà moltes resolucions. Protonotari apostòlic i ambaixador del rei Ferran el Catòlic prop del pontífex Alexandre VI. Fou enviat pel papa a Florència per degradar Savonarola a l'estat laical. Governador de Roma (on morí el 1518) i virrei de Nàpols. Molts d'aquests càrrecs els exercí essent plebà de Montblanc. Fou bisbe de Lleida i cardenal de l'Església romana.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Rendé i Ventosa, Josep Maria. Nascut

a l'Espluga de Francolí el 1876. Casat amb la montblanquina Nativitat Sabaté i Poblet. Estudià batxillerat al col·legi de la Mercè de Montblanc. El 1902 fundà la seva vila nadiua l'associació *Clam Catalanista*. En el mateix any i a iniciativa seva es creava la Cooperativa de l'Espluga, posteriorment el 1905 participà activament en l'establiment de la Caixa Rural d'Estalvis. Sota la seva empena el 1909 sorgí el Sindicat Agrícola local i més endavant, el 1913 el Celler Cooperatiu. El 1907 ingressà a la Federació Agrícola Catalano-Balear. A nivell comarcal impulsà la constitució de la Federació Agrícola de la Conca de Barberà (1916) de la qual fou president. Director d'Acció Social Agrària de la Mancomunitat de Catalunya (1923).

Col·laborà de forma assídua en la premsa del moment, tant a l'àmbit local (*El Francolí*), com comarcal (*La Conca de Barberà, Nova Conca, Aires de la Conca*) i nacional (*La Publicitat, Agricultura*). Autor d'*Organització i guiatge dels Sindicats Agrícoles* (1923) i *Pla d'organització social agrària*. El 1918 sol·licità a l'Ajuntament de Montblanc l'autorització per a publicar la revista *La Nova Conca*. Morí a Cabra del Camp el 6 de juny de 1925.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.18.5

Antoni Gavalrà, *Josep M. Rendé i Ventosa*. Barcelona, 2005.

Renovau, Pere. Veguer de Montblanc (1716), addicte a Felip V. Fou Alcalde major de la vila (desembre de 1718) títol que comportava el de tinent de Corregidor i substituïa les funcions dels anteriors batlles i veguers.

Josep M. Porta, "700 anys del Municipi...", "La indumentària oficial dels membres del consistori municipal de Montblanc. El cas de la gramalla, bandes i escuts", *Espitllera* (Montblanc) 41 (1985), pàg. 27.

Reñé, Xavier. Prevere. Rector de la parròquia de Lilla (1965-1976).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Renyer, Francesc. Notari de la vila (1561-1571).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Renyer, Francesc. Vicari (1819). Vivia al carrer de Solans.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Requesens, Vicenç. Plebà de Montblanc (1645-1647). Havia nascut a Santa Coloma de Queralt. Prengué possessió de la Plebania el dia 6 de març de 1645. Durant el seu plebanat, soldats francesos ocuparen l'església de Santa Maria i el 16 de juliol de 1651 les tropes de Felip IV, en abandonar la vila, destruïren la façana gòtica del mateix temple. El mateix any la vila suportà l'epidèmia de la glàndola que produí una gran mortaldat entre el veïnat.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc (5)", *Full Parroquial* (Montblanc) 922 (1989), pàg. 2.

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà...".

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat...".

Requesens i Contijoch, Josep Maria. Impressor. Nat a Montblanc (1893), fill del claveter Josep Recasens i Roset (1851-1913) i Maria Contijoch i Budesca. Editor i impulsor de la premsa comarcal. Imprimí els periòdics *Conca de Barberà* (1916-1918), *Lo Baluart* (1917), *La Nova Conca* (1918-1923), *Joventut*, de Piera (1919), *El Francolí*, de l'Espluga de Francolí (1921-1926), *Nova Llabor* (1922-1923), *Sagarra Nacionalista*, de Santa Coloma de Queralt (1922-1923), *Federació* (1923-1927), *L'Estel* (1924-1926), *El Seny Gros* (1924), *Aires de la Conca* (1925-1936), *La Riuada*, de Móra d'Ebre (1927-1929), *La Parròquia* (1929-1936), *L'Estel Marià*, de Valls (1931-1932), *Brum*, de la Selva del Camp (1931-1933), *La Pedregada* (1932) i *La Sagarra*, de Santa Coloma de Queralt (1932). Erudit i estudiós recollí un interessant arxiu de documents històrics. En el període de la dictadura del general Primo de Rivera (1923-

Reyes, Ramon

1930) edità clandestinament fulls i publicacions nacionalistes catalanes.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Josep M. Grau, Roser Puig i Jaume Felip, *La premsa i la història a la Conca de Barberà, 1889-1939...*

Reyes, Ramon. Rector de la Guàrdia dels Prats (1386-1392). Ho fou també juntament amb Bernat Bonanat (1393-1397).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Riària, Bernat de. Escrivà de Montblanc (1264).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Riba i Borràs, Ramon. Procurador. Alcalde de la vila des del primer de juliol de 1891 al 26 de setembre de 1893. Durant el seu mandat fou construïda la font de Sant Marçal (1892).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Ribalta, Macià. Notari de Montblanc (1638).

Valentí Gual, *Justícia i terra*, pàg. 157.

Ribé i Labarta, Manuel. Cap de la Guàrdia urbana de Barcelona i escriptor. Nasqué a Barcelona el 16 de juny de 1878, fill dels montblanquins Ramon Ribé i Agustina Labarta. L'any 1909 ingressà per oposició a l'administració de l'Ajuntament de Barcelona. Cap de la Guàrdia urbana, organitzà el cos al qual donà un prestigi i una eficiència extraordinaris. Assumí també la direcció de l'antiga Guàrdia Municipal fins que fou refosa amb la nova Guàrdia urbana. L'any 1916 li foren confiats els serveis de la Secció de Cerimonial (protocol) de l'Ajuntament de la ciutat comtal, que convertí també en un servei modèlic. Acabada la guerra civil (1939) es reincorporà a l'Ajuntament. Quan li tocava la jubilació (1948) fou creat el càrrec de delegat de l'Alcaldia que li fou assignat i serví amb l'eficàcia i el senyoriu que li eren propis. Tingué grans qualitats humanes i de conciliació, que li per-

meteren tractar amb 72 alcaldes i 532 regidors de totes les tendències polítiques. Home de grans iniciatives i convençut de les possibilitats turístiques de la nostra terra, fundà la Societat per a l'atracció de Forasters (1908) i va ser un dels principals redactors del butlletí de la mateixa entitat. Col·laborà al *Diario de Barcelona* i al Butlletí *Montblanch*, entre altres periòdics i publicà l'obra de caire biogràfic *Memorias de un funcionario*. Estimà Montblanc, on havien nascut el seu pare i els seus avis, i passà llargues temporades a la vila amb els veïns de la qual estava totalment identificat. Ànima de les Colònies Escolars (1917-1918) que permeteren passar les vacances a Montblanc a molts infants barcelonins. President de les Comissions de les Festes de la Serra pels montblanquins de Barcelona (1955-1956) i col·laborador de multitud d'empreses i iniciatives locals en les quals la seva gestió, intervenció o assessorament podia ser convenient. Col·laborador especial de les festes del barri de Sant Roc, on residia durant les seves estades a Montblanc. Rebé multitud d'honors i condecoracions. Gentilhome del rei Alfons XIII, Medalla de la ciutat de Barcelona, Creu de la reial Orde del Mèrit de l'Àguila alemanya, Oficial de la Legió d'Honor francesa, Oficial d'Instrucció Pública de França, Medalla de la Creu Roja, Oficial de l'Orde italiana de Sant Maurici i de Sant Llätzer (1919), Comanador de la Reial Orde d'Isabel la Catòlica (1921) i Medalla del Treball (1960). L'Ajuntament de Montblanc, en sessió de 22 de juny de 1944, el nomenà fill adoptiu de la vila, i el 8 de setembre del mateix any li féu lliurament de la Medalla de Montblanc. Morí a Barcelona el 28 de febrer de 1961. El 14 de març següent es celebraren solemnes funerals a l'església de Santa Maria. Anys més tard l'Ajuntament donà al seu nom a un dels principals carrers de la vila. Des del 1980 té dedicada una placeta a Barcelona (Ciutat Vella).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1570.7.3.

Josep M. Grau, "Notes sobre Manuel Ribé ...".

[Redacció], "Enhorabuena", *Montblanch. Boletín de cultura e información local*, febrer de 1960; [Re-

dacció], “Don Manuel Ribé”, *Montblanch. Boletín de cultura e información local*, (Montblanc) març de 1961.

Manuel Ribé, *Memorias de un funcionario*, Barcelona. 1963.

Riber. Vegeu Mir, Pere.

Ribera, Serafi. Religiós franciscà de la comunitat de Montblanc. Professor del Col·legi de la Mercè (1934).

Ribes, Josep. Advocat. Regidor degà de la vila (1835). Casat amb Ramona Tomàs. ACCB. FMM. Eleccions, Cens electoral (1845), sig. 1501.

Josep M. Grau i Roser Puig, “Aspectes econòmics de Montblanc...”.

Josep M. Porta, “Els alcaldes de Montblanc”.

Ribes i Calbet, Josep. Ciutadà honorat de Barcelona. Fou secretari i arxiver de l'Ajuntament de Montblanc, a més de regidor degà. Josep M. Grau, *Població i lluita contra la mort a Montblanc (s. XVIII)*.

Ribes i Calbet, Rafael. Notari de Montblanc (1761-1799). El 1800 era regidor degà de l'Ajuntament de la vila . APM. Baptismes. vol. 7 (1800-1808). Josep M. Grau, *La indústria...* Josep M. Grau i Roser Puig, “Inventari dels testaments...”.

Josep M. Porta, “El retorn de protocols”.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Ribes i Escoté, Josep. Músic. Nasqué a Montblanc el 26 d'octubre de 1855. Tocà amb *La Vella* (1918) i amb la cobla orquestra *Els Montblanquins*. Morí a la vila el 26 de desembre de 1970.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Ribes i Monfar, Josep Maria. Industrial, escriptor i poeta, nascut a Alforja de mare montblanquina (1885). Mort a Barcelona el 1972. Les seves poesies s'inspiraren sovint en

temes montblanquins. Autor d'*El riu Francolí*, *El pont vell*, *Roquer del París*, *La Mare de Déu de la Serra*, *Els gegants de Montblanc*, *Les torres del Baluard*, *Fent camí a Montblanc*, *Sardanes a la plaça el dia de la Festa Major*, *L'església de Sant Miquel*. *Encara Montblanc*, etc. Escriví també obres teatrals com *Mònica a Deyà* (1952) i *La seva setena vida* (1958).

Ribes i Roset, Maties. Músic. Nat a Montblanc el 13 de febrer de 1917. Violinista i saxofonista. Tocà amb les orquestres *Amorós* i *Ritmo y Melodía*. Morí a Valls el 18 de gener de 2001.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Ribes i Soldevila, Josep. Notari de la vila. Regidor degà de l'Ajuntament (1722-1740). Casat amb Paula Calbet i Vergonyós, filla del notari de de Valls, Rafael Calbet.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Ricarda, Ramona. Abadessa de la Serra (1321). Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*. J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Ricart. Veguer de Montblanc, del qual només consta el cognom. Durant la guerra dels Segadors, el maig de 1646, defensà la vila i, amb l'ajuda de forces franceses, rebutjà l'assalt de les tropes castellanes del rei Felip IV, comandades pel general Francisco de Tutavila. Manel Güell, “Els assalts (frustrats) a la vila ducal durant la guerra dels Segadors”.

Ricart, Francesc. Religiós franciscà. Guardià del convent de la Mercè. Durant el seu mandat el Postulantat o Col·legi Seràfic dels franciscans de Catalunya, que era a Balaguer, fou traslladat al convent de la Mercè de Montblanc (15 de desembre de 1934). Eren rector i vicerector del col·legi els P. Joaquim Macià i Francesc Pàmies, respectivament. L'estada a la vila durà poc temps ja que, l'any següent, el Capítol general de l'orde disposà el seu retorn a la ciutat de Balaguer (setembre

Riera, Berenguer de la

de 1935).

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè...*

Riera, Berenguer de la. Rector de Montblanc (1399).

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc", *Full Parroquial* (Montblanc) 920 (1989), pàg. 2.

Riquer, Alexandre. Artista barceloní autor de l'esbós de la corona de la imatge de la Mare de Déu de la Serra (1905) oferta l'any 1906 en ocasió de la coronació canònica de la mateixa imatge.

La Conca de Barbarà (Montblanc), 13 de maig de 1905.

Riufret, Berenguer de. Batlle del castlà de la vila (1385).

Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Espluguà..."

Rius, Lluís. Rector de Rojals (1887-1899).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Rius, Pau. Prevere. Regent de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1782).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Robinat i Pau, Lluís. Plebà de Montblanc (1939-1956), anomenat el Plebà reconstructor. Nat a Arbeca. Doctor en teologia i dret canònic. Impulsor del moviment litúrgic. Portà a terme la reconstrucció dels temples de Santa Maria, Sant Miquel i dels altres de la vila després de la devastació de la guerra civil. Establí el moviment d'Acció Catòlica i restablí l'Adoració Nocturna. Cessà l'any 1956 en ser nomenat rector de la parròquia de Sant Joan de Tarragona. Montblanc li oferí un homenatge de reconeixement el 8 de juliol de 1956. Morí a Arbeca.

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà..."

Roca, Josep. Ecònom de la Parròquia de Rojals (1915-1924).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Roca, Josep. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739).

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8.

Roca, Pere. Síndic procurador de la vila (1657). Notari de Barcelona.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Roca, Ramon. Bastoner, conegut com a *Ros del Tano*. Fou cap de la colla de bastoners en la dècada dels anys vint del segle passat.

Roca i Espasa, Maria Celina. Abadessa del monestir de la Serra (1982-1984).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Roca i Tarruella, Ramon. President del club de futbol C.D. Montblanc (1930).

Josep M. Castellví, *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc*.

Rocallaura, Pere de. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria dels Prats (1319). L'any 1343 encara exercia les mateixes funcions.

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Roger de Llúria, Francesc. Veguer de Montblanc (1667-1668).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria..."

Roig, Berenguer. Monjo cartoixà, nat a Montblanc, sense que es conegui la data del naixement. Sembla que professà a la Cartoixa de Scala Dei i després es traslladà a la de Valldemossa (Mallorca). Fou prior d'aquesta darrera comunitat (1434-1475), on portà a terme la construcció de la primera església, el primer claustre, la sacristia, el refetor, la cuina i l'hostatgeria. Comissionat del papa per refondre en un sol hospital els diversos que hi havia a l'illa. De la mateixa manera el

Sant Pare el comissionà per posar pau en la lluita que hi havia a Mallorca entre ciutadans i forans. La gestió de Berenguer Roig aconseguí el perdó del rei pels forans condemnats a mort. Fou també comissionat pel rei Alfons IV per pacificar l'illa posant fi a les dissensions entre els governadors i les grans famílies mallorquines. L'any 1476 el capítol general de l'orde cartoixà el nomenà prior de la Cartoixa d'Scala Dei, on morí el gener del mateix any. És autor de *Proyecto de reforma en el régimen político de Mallorca*. Fou visitador general de l'orde.

AA.DD., *Historia documental de la Real Cartuja de Valldemosa*, Palma de Mallorca. 1973, pàg. 41-44.

Roig, Bernat. Rector de la parròquia de la Guàrdia dels Prats. (1271).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Roig, Bernat. Jurisconsult de Montblanc. Pere III el nomenà jutge per dirimir una causa entre la Universitat de l'Espluga Jussana i uns homes de Blancafort (1397).

Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Espluga".

Roig, Francesc. Religiós franciscà. Guardià del convent de Sant Francesc de Montblanc (1739).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció...".

Roig, Joan de. Veguer de Montblanc (segle XVI).

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Roig i Domingo, Josep. Metge (1951).
ACCB. FMM. Sanitat, sig. 5766.

Roig i Torroella, Andreu. Prevere i escriptor. Nasqué a Montblanc el 26 de febrer de 1886. Fill d'Ignasi Roig i Tomàs, comerciant natural d'Alcover, i de Francesca Torruella i Arnavat de Montblanc. En el seu bateig féu de padrí Isidre Roig, advocat d'Alcover. Ordenat sacerdot el 25 de novembre de 1910.

El 6 d'octubre del 1934 fou ferit d'una perdigonada quan cremaven l'església del Morell. Canonge de la seu primada de Tarragona des del 1951. Morí el 17 de novembre de 1960.

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).

Salvador Ramon Vinyes, "Canonges de la Catedral de Tarragona...".

Roig i Torroella, Dolors. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 7 d'octubre de 1884. Entrà a l'institut l'any 1905. Morí a Ripoll el 7 de desembre de 1961. Fou superiora.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites Vedrunes a Montblanc*.

Romeu, Pere. Vicari encarregat de l'església de Lilla (1724).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Romeu i Badia, Josep. Músic. Nat a Montblanc el 16 de gener de 1916. Tocà amb les orquestres *Amorós* i *The Yanquis Boys*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Romeu i Comes, Josep. Espardenyer. El 1915 sol·licità autorització per a publicar la revista *L'Escut*.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.18.3.

Ros, Guillem. Prohom de la vila del qual queden molt poques dades. La seva casa pairal es creu que estava situada a l'actual carrer de Guimrós, nom que deriva de la corrupció del nom i cognom de l'interessat.

Lluís Vives, *Narracions històriques...*

Ros i Costa, Lluís. Metge i polític. Alcalde de la vila, des del 14 d'abril al 8 de juliol de 1931, data en la qual dimití. Fou el candidat que obtingué major nombre de vots en les eleccions municipals de 12 d'abril de 1931. Prengué possessió el 14 d'abril de 1931. Fou el primer alcalde de la II República. Es jubilà de metge el 1961.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 829 i 5766.

Josep M. Porta, "Notes d'arxiu".

"Els alcaldes de Montblanc".

Rosell i Giron, Joan

Rosell i Giron, Joan. President de la *Cooperativa Montblanquense* (1905).
ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.2.5.

Roselló i Aloy, Guillem. Capità de la Guàrdia Civil, enviat a Montblanc al front de 39 guàrdies el dia 1 de setembre de 1893 en ocasió de les protestes dels veïns contra la supressió del jutjat de primera instància i instrucció de la vila. Els incidents del dia 13 del mateix mes acabaren amb el resultat de 3 veïns morts i diversos ferits.

Josep M. Porta, "La supressió del Jutjat de primera instància i instrucció del partit judicial de Montblanc i les seves conseqüències socials (1893-1896)" (I).

Roselló i Badia, Manuel. Religiós de la Companyia de Jesús. Missioner. Nasqué a Montblanc, al molí de Llorac, el 9 de novembre del 1835. Fill de Josep Roselló, moliner, natural de l'Espluga de Francolí, i de Caterina Badia, de Sarra. Cursà estudis al seminari de Tarragona i exercí de vicari a les parròquies de Miramar i Vila-seca. Ingressà a la Companyia de Jesús (1865). L'any 1879 embarcà cap a les missions de Filipines i es dedicà amb gran zel a la tasca missionera durant 20 anys, sofrint persecucions durant les quals va estar a punt de morir. Tornà a Catalunya l'any 1899 i fou destinat al monestir de Veruela (Aragó). Morí el 13 de gener de 1921. Era oncle de Mn. Josep Roselló i Sans, també prevere de Santa Maria.

APM. Baptismes, vol. 10 (1830-1840).

[Redacció], *La Nova Conca*, (Montblanc) 22 de gener de 1921.

Roselló i Barril, Antònia. Carmelita vedruna nascuda a Montblanc el 13 d'octubre del 1844 i batejada el dia següent. Filla de Josep, pagès, i de Francesca. La seva àvia materna era de Rocafort de Queralt. Ingressà a la comunitat el 1863. Morí a Berga el 19 de setembre 1865.

APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Roselló i Civit, Jaume. Músic. Nasqué a Montblanc el 26 d'agost de 1917. Tocà en diverses agrupacions musicals de la vila. Morí a Valls el 13 de novembre de 2003.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Roselló i Civit, Josep Maria. Músic. Nasqué a Montblanc el 10 de desembre de 1915. Tocà el trombó i el fiscorn amb les orquestres *Amorós*, *Maseras* i *España*. Morí a la vila el 29 de gener de 1977.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Roselló i Comas, Tomàs. Músic. Nasqué a Montblanc el 4 d'abril de 1855. Trompetista. Tocà amb les orquestres *La Nova*, *La Vella*, *Maseras*, la banda *La Montblanquina* i la cobla orquestra *Els Montblanquins*. Morí a la vila el 16 de setembre de 1955.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 234.

Roselló i Domènec, Francesc. Pagès de Montblanc. L'any 1776 juntament amb el pagès de Rojals, Isidre Llorca, aconseguiren de la Reial Intendència de Catalunya l'establiment per a construir un forn de vidre a Farena. Recordem que en aquests segles existien altres centres vidriers propers a Senan, Belltall, l'Albi, Fullella i la Pobla de Cérvoles.

Josep M. Grau, *La indústria...*

Roselló i Farré, Josep. Popular geganter de la vila, excel·lent ballador dels gegants. Era conegut amb el nom de *Vell Caletros*. Fill de Francesc Roselló Riba i de Margarida Farré i Foguet, de Montblanc. Era vidu en segones nupcies de Josepa Folch i Bordell. Morí als 80 anys el 30 d'agost de 1917.

APM. Òbits, vol 9 (1904-1929).

La Conca de Barbarà (Montblanc) 1 de setembre de 1917.

Roselló i Farriol, Macià. Alcalde de la vila, des del 17 de juliol al primer de desembre de 1912.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Roselló i Molner, Francesca. Carmelita

vedruna. Nascuda a la vila el 16 de febrer del 1841. Filla de Joan, pagès i de Maria. Entrà a la congregació l'any 1860. Fou superiora. Morí a València el 25 de desembre del 1909. APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Roselló i Olivé, Lluís. Alcalde de la vila (13 de setembre de 1993 a 17 de juny de 1995). Nasqué a Montblanc l'any 1947.

Roselló i Pomés, Antoni. Industrial. L'any 1920 tenia 65 anys.

Roselló i Sans, Antoni. Fill d'Antoni Roselló i Pomés, esparter (1855-1927) i de Raimunda Sans i Gassol (1852-1918). Nasqué a Montblanc el 16 de febrer de 1882. Esparter de professió, estudià i col·leccionà documents i publicacions de la vila i creà un important arxiu històric, que pot consultar-se avui a l'Arxiu Comarcal gràcies a la cessió que el 1992 feren Dolors Sans Roselló i Paulina Rodon Sans. El fons amida 9,5 metres lineals i la biblioteca la componen 560 llibres. Hi ha un inventari de la col·lecció. Fou obrer del santuari de la Serra. Morí a Montblanc el 3 de gener del 1964.

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).

Roselló i Sans, Josep. Prevere i escriptor. Nat a Montblanc el 1883, fill d'Antoni Roselló Pomés, esparter, i de Raimunda Sans i Gassol, de la vila. Beneficiat de l'església de Santa Maria la Major. Cantà la seva primera missa al santuari de la Serra el 20 de setembre del 1908 i fou nomenat capellà custodi del Santuari el 1912. S'ocupà de realitzar la instal·lació elèctrica de l'església de Santa Maria. Autor, entre altres treballs, de *Les relíquies de Sant Francesc Xavier* i *Organistes de Montblanc*. Sent responsable del santuari de la Serra i capellà de les monges, promogué i organitzà les festes del desenari de la coronació de la imatge de la Mare de Déu (setembre de 1916). A iniciativa seva fou erigida la creu que hi havia al centre de la plaça de la Serra,

destruïda l'any 1936. Autor dels *Goigs de Sant Maties*. Col·laborà al rotatiu de Tarragona *La Cruz*. Sots-president de la Congregació de la Sang (1913-1916). Durant la guerra civil fou empresonat i traslladat a Tarragona, on morí assassinat (22 d'agost de 1936).

APM. Baptismes, vol. 15 (1880-1890).

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17. Àngel Bergadà, *Martirologi...*

Josep Monmany, "Les sortides de la Mare de Déu de la Serra...".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *Història de la Congregació...*

Rosic, Josep. Vicari encarregat de Lilla (1782-1796).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Rosic, Antoni. Pintor de Reus. Autor de les primeres pintures de la paret frontal del presbiteri del santuari de la Serra després de la darrera guerra civil (1939).

Maties Solé i Maria Dolors Mestres, "Principals restauracions...".

Rosic, Jaume. Rector de la Guàrdia dels Prats (1690-1707). Durant el seu rectorat fou inaugurada la capella de sant Pere Ermengol. Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Rossell, Macià. Campaner major de l'església de Santa Maria (1777-1783). Fill d'una tradicional família de campaners de la vila.

J. Sánchez Real, "El campaner rebel".

Rossell, Mateu. Prevere de Montblanc. El 1731 residia a la Seu d'Urgell.

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Rossell, Miquel. Pare de Macià. Campaner de Santa Maria.

Pau Queralt, "El toc de les campanes...".

Rossell, Rafael. Religiós franciscà montblanquí del convent de Santa Maria de Jesús

Rossell, Vicenta

de Barcelona. Home virtuós i auster que deixà un gran record a la vila (s. XVII).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Rossell, Vicenta. Mestra de minyones de la vila. Morí l'any 1740.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció..."

Rossell i Farré, Jordi. Vicari de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1953-1956) i de la de Prenafeta (1952).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta".

Rossell i Farriol, Macià. Alcalde de la vila. Tingué un breu mandat, iniciat el 17 de juliol de 1912 i acabat el 30 de novembre següent.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Rossell i Piqué, Cristòfor. Fundador i director de l'agrupació juvenil Estol de la Serra, dedicada a la formació i esplai de nois i adolescents. Va crear i dirigir també l'Escolania de la Serra (1933).

Rossell i Rodó, Josep. President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1910-1912).

Josep M. Porta, "La Germandat de Socors..."

Rosselló, Josep. Manescal de la vila (1820).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Rosselló i Comes, Tomàs. Montblanc (1885-1955). Músic.

Núria Medrano Torres, "Josep M. Rosselló i Garriga, in memoriam".

Rosselló i Garriga, Josep Maria. Músic. Nat a Montblanc el 14 de febrer de 1916. Era fill de l'espardenyer i també músic montblanquí Tomàs Rosselló Comes (1885-1955). Deixeble de l'organista Mn. Ramon Amorós Sugranyes (Montblanc 1872-1947) i Jaume Escoté Òdena (Montblanc 1879-1943). Membre fundador de l'orquestra-co-

bla *Els montblanquins* on hi romangué fins la seva dissolució l'any 1933. L'any següent entrà a la formació *The Yankis Boys* que després de la guerra civil es convertiria en l'orquestra *España*. El 1951 treballà a l'orquestra *Excel·sior* d'Alcover i, més endavant, l'any 1961, passà a l'orquestra *Marabú* de Valls. El 1963 traslladà el domicili a Barcelona. L'any 1964 debutà a l'orquestra *Caravana*, de Torroella de Montgrí, i l'any 1971 fundà la Cobla-orquestra *Montjuïc* en la qual continuà fins l'any 1980. Amb la seva jubilació retornà a Montblanc on col·laborà amb la Banda de cornetes. Rebé el premi Amics de Montblanc (1995) i l'homenatge 1998 de l'Ajuntament de la vila (1998). Morí a la vila el 4 de setembre de 2005.

Núria Medrano Torres, "Josep M. Rosselló i Garriga, in memoriam".

Rosselló i Soberano, Pere. Músic. Nasqué a Montblanc el 26 de juliol de 1894. Violinista de l'orquestra *La Nova*. Morí a la vila el 21 de gener de 1993.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Rosselló i Vendrell, Joan. Guerriller carlí natural de la vila, conegut amb el nom de *Joanet del Molí*. Morí en la batalla d'Almoster el 7 de juliol de 1873. En el mateix combat moriren els seus companys montblanquins, *hereus Fonollet, Pega, Torner i Xoco*.

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Rotllan, Bernardí. Religiós franciscà de la comunitat de Montblanc. Professor de segon ensenyament del Col·legi de la Mercè (1934).

Rovira, Alfons. Cap del contingent de croats de Montblanc que participaren, durant el regnat de Martí I l'Humà, en la lluita contra els sarraïns (1399).

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Rovira, Antoni. Vicari regent de Lilla (1798-1811).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Rovira, Berenguer de. Castlà de Montblanc (1240).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Rovira, Bernat. Apotecari de Montblanc (1719).

Jordi González "Noticias...".

Rovira, Gregori. Plebà de Montblanc (1648).

Gabriel Serra, "Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat...".

Rovira, Joan. Natural de la vila. (s. XIV). Escriví la primera narració en català d'un peregrinatge a Terra Santa (1323). La crònica relata el viatge fet a diversos llocs de Terra Santa i al monestir de Santa Caterina del Sinai per dotze frares franciscans, dos ciutadans de Cervera i un de Tàrraga.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Rovira, Joan. Religiós mercedari del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc que regí provisionalment l'església de Lilla en absència de vicari resident (1797).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Rovira, Josep. Prevere. Rector de la parròquia de Lilla (1964).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Rua, Jeroni. Pintor. Autor del retaule de la Mare de Déu de l'església parroquial de la Guàrdia dels Prats (1541). Segons Sofia Mata, la tasca del pintor montblanquí consistí en aixecar l'estructura del retaule i realitzar la talla, la imprimació, la preparació i el daurat d'aquest retaule, mentre que la part estrictament pictòrica quedà a càrrec del mercedari mestre Gil.

Sofia Mata de la Cruz, "Pintors montblanquins del cinc-cents".

Rubió, Josep. Comandant militar de la vila

(1840).

J. Sánchez Real, "La tornada a la Serra en 1840".

Rubió i Torné, Josep Maria. Vicari de Santa Maria (1966-1972).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Rubió, Berenguer de. Benefactor del santuari de la Serra (1343).

Ramon Sabaté, "Resum...".

Rubió, Josep. Comandant militar de Montblanc (1840).

J. Sánchez Real, "La tornada...".

Rubió, Maria. Abadessa del monestir de la Serra (1880).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Rué i Montparlé, Josep. President del casino *Juventud Montblanquense* (1862). L'any 1862 la junta del casino la composaven el sots-president Ramon Malet, el tresorer Josep Monmany, i el secretari Carles Folch. L'any 1889 estava casat amb Teodora Balcells i Ramon. Fou músic i tocà amb l'orquestra *La Vella* (1853).

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.1.1.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Rué i Perramon, Ramon. Músic. Trompetista. Nasqué a Valls el 28 de febrer de 1914. Tocà amb les orquestres *The Yanquis Boys* i *Espania*. Posteriorment ho feu amb les agrupacions *Marabú*, *Solistas Club* i *Mocambo Cuban*, de Valls, *Excelsior*, d'Alcover, i altres. Morí a Valls el 17 d'octubre del 2000.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Rueda, Joana de. Abadessa del monestir de la Serra (1545).

Jaume Felip, "El Renaixement...".

Rull i Huc, Josep. Metge. Nat el 1902 a Roda de Berà, fill de Josep i Dolors. El

Rull i Huc, Josep

seu pare també era metge. El 1929 es casà a Lleida amb Modesta Castillo. Exercí la seva professió a Alcampell (Osca), Barberà de la Conca, Montblanc, per després passar a Tarragona i Barcelona, ciutats on actuà com a metge forense. Durant la darrera guerra civil fundà juntament amb els altres metges de la vila (Lluís Ros i Costa, Santiago Ibarz i Grao i Manuel Delgado de Torres) l'Institut Policlínic de Montblanc. L'any 1940 va ser nomenat metge forense del partit judicial de Montblanc. El 1941 ocupà interinament la plaça de metge d'assistència pública i l'any 1944, per defunció del metge propietari de la plaça, Lluís Balaguer, esdevingué metge titu-

lar. President del Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca durant 6 anys. L'any 1968 l'Ajuntament intentà de retre-li un homenatge però ell no l'acceptà. Morí l'any 1991. Després de la seva mort, l'Ajuntament de la vila posà el nom del Dr. Rull a un carrer del barri de Vilasalva.

ACCB FMM. Cultura, sig. 6559.3.2 i Sanitat, sig. 829 i 5766.2.1.

Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victòria" a la Conca de Barberà*.

Josep Rull Hug, "Institut Policlínic de Montblanc (1936-1939)", *Espitllera* (Montblanc) 25 (1984), pàg. 27-28.

S

Sabartés, Agustí. Religiós mercedari de la comunitat de Montblanc que fou regent de la parròquia de la Guàrdia dels Prats (1829). Albert Palacín, “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...”.

Sabaté, Agustí. President de l'associació *Juventud Montblanquense* (1884). Aquell any el sots-president era Josep Alfonso i el tresorer Joan Fort. ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.1.2.

Sabaté, Josep. Regidor degà de Montblanc (1840). APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Sabaté, Josep. Guerriller carlí, fill de la vila. Era conegut amb el nom d'*Hereu Monger*. Morí durant l'assalt a Valls el dia 3 d'octubre de 1873. Robert Vallverdú, “La defensa de Montblanc durant la darrera carlinada”.

Sabaté, Josep Maria. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1905-1908). Albert Palacín, “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...”.

Sabaté, Josepa. Mestra a Lilla (1910). ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Sabaté, Josepa Maria. Abadessa del monestir de la Serra (1897). J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Sabaté, Ramon. Músic, nat a la vila, que tocà amb l'orquestra *La Nova* (1910-1911). Núria Medrano, *Músic i ball*, pàg. 235.

Sabaté, Salvador. Rector de la Parròquia de Rojals (1861-1863).

Josep M. Contijoch, “Rectors de la Parròquia de Rojals...”.

Sabaté i Alfonso, Bonaventura. Confiter i xocolater. L'any 1880 era regidor. Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Sabaté i Balcells, Ramon. Prevere, jurista i historiador. Nasqué a Montblanc (1877) i féu els estudis de la llicenciatura de dret a la Universitat de Barcelona. Ja advocat ingressà al Seminari de Tarragona. Es graduà en filosofia i lletres. Ordenat sacerdot, exercí el ministeri pastoral en diferents parròquies de la diòcesi. Fou canonge de la seu de Tarragona, professor del Seminari i catedràtic de dret romà. Vocal del Patronat del monestir de Poblet. Home d'extraordinària cultura escriví multitud d'articles i treballs, molts sobre temes montblanquins, entre ells *Novena a la Mare de Déu de la Serra* (1922), *Resum de les principals efemèrides pertanyents al Santuari i Monestir de la Mare de Déu de la Serra*, *Panegíric pronunciat a la iglesia de la Mare de Déu de la Serra lo dia de sa festa titular, 8 de setembre de 1904*, que fou el primer llibre imprès a Montblanc (1905), *Fabricació del vidre a la Conca al segle XII* (1907), *Donació dels Molins de Llorach al Monestir de Poblet per Alfons I en 1191* (1907), etc. Fou mantenidor dels Jocs Florals de Montblanc (1917); col·laborador de *La Nova Conca* i de la *Revista Jurídica de Catalunya*, i ingressà a la Reial Acadèmia de la Història de Madrid. Morí a Tarragona l'any 1934. El text del *Panegíric* fou reeditat a Montblanc el 1996 en el llibre, *Biografia de la fundadora i altres treballs històrics*

Sabaté i Balcells, Lluís

del Monestir de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc.

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història en la premsa...*

Sabaté i Balcells, Lluís. Procurador dels Tribunals (1932).

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Sabaté i Calvet, Ramon. Veí de la vila, conegut amb el sobrenom de *Ramonet del Mas*. Cap d'una partida de guerrillers carlins, que actuava sota les ordres de Joan Baró i que el 4 de setembre de 1873, portà a l'Ajuntament de Montblanc el requeriment del seu superior exigint el lliurament de les armes que els liberals posseïen a la vila.
Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc..."

Sabaté i Casas, Jaume. Farmacèutic (1915). Tenia l'oficina de farmàcia a la plaça Major, 4.

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 829.

Jospe M. Grau, "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XXI)", *La farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*.

Sabaté i Civit, Josep. Alcalde de Montblanc des del 17 de març de 1877 al 23 de juliol de 1879 i del 13 de gener de 1894 al primer de juliol de 1895. Era natural de la vila, de la família de cal *Francisquet del Mas*. Prengué possessió de l'Alcaldia l'1 de març de 1887 i cessà l'1 de juliol de 1889. Durant el seu mandat van ser aprovades les primeres ordenances de la Germandat de Socors Mutus de la Germandat del Pendó del Santíssim Sagrament (31 de maig de 1877) fundada per 53 montblanquins. L'any 1878 els pobles de Lilla i Prenafeta foren agregats a Montblanc. Primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament (1887-1893) i segon tinent d'alcalde (1884-1885).
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".
Gabriel Serra, *La Conca de Barberà...*

Sabaté i Claret, Salvador. Farmacèutic (1879). Casat amb Manuela Sanromà i Que-

ralt. L'any 1889 tenia l'edat de 38 anys.

ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1 i Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Sabaté i Farriol, Josep. Alcalde de la vila des del primer de juliol de 1883 al 20 de març de 1884, data en la qual cessà per dimissió. De nou fou alcalde, des del 20 de març de 1884 al 14 de maig de 1885.

Jospe M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Sabaté i Garmèndia, Maria. Bibliotecària. Religiosa del Cister. Procuradora del monestir de Santa Maria de Vallbona (Vallbona de les Monges). Nasqué a Montblanc el 18 de febrer de 1909 i era filla dels consorts Josep Maria Sabaté i Poblet i Maria Garmèndia i Revuelta, de la família de cal *Francisquet del Mas*. Morí el 5 de setembre de 1977.

Sabaté i Marsal, Magí. Vicari i organista de l'església de Santa Maria (1959-1966). Director de l'Orfeó Parroquial (1961). Rector de Prenafeta (1959-1962).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Jospe M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta (ss. XVIII-XX)".

Sabaté i Monné, Matilde. Carmelita vedruna. Nascuda a la vila el 13 de gener de 1882. Filla d'Agustí Sabaté i Pedrol, comerciant i Maria. Ingressà a la congregació l'any 1882. Morí a Sallent (Bages) el 19 de setembre de 1906.

APM. Baptismes. vol. 15 (1880-1890).

Jospe M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Sabaté i Poblet, Jaume. Prevere i escriptor. Nasqué a Montblanc el 21 de gener de 1888, fill de Josep Sabaté i Civit i de Filomena Poblet. Estudià a la vila i al Seminari de Tarragona, sent ordenat sacerdot el 15 d'octubre de 1911. Doctor en filosofia i en teologia (1912). Canonge magistral de la seu tarragonina des del 1922, i posteriorment arxiprest

(1952). Catedràtic de teologia a la Universitat Pontifícia (1914). Creador i animador de la secció de joves de l'Associació Catalanista de Montblanc. Prefecte de la Congregació de la Puríssima Sang, de Tarragona. Immediatament després de la guerra civil tingué cura del restabliment del culte a Montblanc com a encarregat de la parròquia de Santa Maria (gener de 1939). Morí a Tarragona l'11 de maig de 1962.

APM, Baptismes Sant Miquel, vol. 2 (1881-1900).

Andreu Mayayo, "En la mort del Sr. Ramon Vives", *Espitllera* (Montblanc) 47 (1985), pàg. 20.

Salvador Ramon Vinyes, "Canonges de la Catedral de Tarragona".

Sabaté i Poblet, Nativitat. Nascuda a Montblanc. Esposa de Josep Maria Rendé i Ventosa. Donà la torre del portal de Bové, del clos emmurallat de Montblanc, a la Mancomunitat de Catalunya per evitar la ruïna o l'enderrocament del monument. La Mancomunitat acceptà la donació el febrer de 1922 i féu la restauració el juny de 1925.

Josep M. Porta, "Documentació sobre Montblanc". *El Foradot* (Montblanc) 25 (2004), pàg. 4-6.

Sabaté i Poblet, Josep Maria. Hisendat. De la casa *Francisquet del Mas*. Estava casat amb Maria Garmèndia Revuelta, de Burgos. ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Sabaté i Poblet, Ramon. Hisendat. Casat amb Antònia Ciré, de Reus. El 1889 tenia 40 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Sabaté i Rosselló, Josep. Regidor degà de la vila. Exercí el càrrec des del 14 de setembre de 1829 a l'11 de juny de 1830. El 1847 era el segon contribuent de la vila.

ACCB. FMM. Eleccions, Cens electoral (1847), sig. 1501.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Sabaté i Vilella, Josepa. Mestra a Prenafe-

ta (1900-1901).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Sabater, Antoni. Escrivà de la vegueria de Montblanc, segons concessió que li atorgà a ell i al seu pare, Joan Sabater, el rei Jaume II l'any 1297.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Sabater, Arnau. Notari de Montblanc (1342).

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 106.

Sabater, Ermengol. Escrivà de Montblanc (1399).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Sabater, Francesc. Comerciant de la vila (s. XVIII). Fundà i construí l'ermita de Sant Josep en terres de la seva propietat (primer terç del segle XVIII). Disposà que l'ermita seria nomenat per ell mateix amb el consentiment de l'arquebisbe de Tarragona. Durant la guerra civil (1936-1939) fou destruït l'interior i l'ermita restà abandonada. Jaume Civit i Solé en promogué la restauració (1957-1958).

Josep M. Grau i Josep M. Carreras, "L'ermita de Sant Josep".

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Sabater, Ignasi. Rector de Rojals (1791-1794). Comprà a l'església d'Alcover el retaule de Sant Isidre amb una despesa de 60 lliures. Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Valentí Gual, "Rojals, una ciutat del món".

Sabater, Joan. Escrivà de la vegueria de Montblanc, per concessió atorgada a ell i al seu fill Antoni Sabater, pel rei Jaume II l'any 1297.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Sabater, Pere. Notari de Montblanc (1423). Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de

Sabater, Pere

l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007).

Sabater, Pere. Organista de l'església de Santa Maria (1682). Fou contractat el 7 de desembre de 1682 per 6 anys i 60 lliures anuals de sou.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Sabau, Agustí. Alcalde de la vila. Fou assassinat durant l'ocupació de la vila per les tropes de Napoleó (1808).

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Sacés, Ramon. Síndic representant de la vila a les Corts catalanes celebrades a Barcelona l'11 de gener de 1283.

Pere Sanahuja, "Cortes y Parlamentos..."

Sadurní, Antoni. Brodador nascut a Montblanc (s. XV) conegut amb el nom de *Mestre Sadurní*. Era fill de Miquel Sadurní i germà d'Antoni Sadurní. Treballà a Barcelona pel bisbe d'Urgell, la seu de Tortosa i la casa reial. L'any 1403 ja era a Barcelona. Feinejà amb els seus fills Antoni i Francesc. És autor del frontal o pal·li de Sant Jordi, guardat antigament al Museu de la Ciutadella i actualment conservat a la capella de Sant Jordi del palau de la Generalitat de Catalunya.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

[Redacció], *El Seny Gros* (Montblanc), 19 d'abril de 1924

Sagristà, Jaume. Regent de la Parròquia de Rojals (1863-1864).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Sahuix, Francesc-Joan. Veí de Montblanc que feu declaració en la nova informació practicada sobre els fets prodigiosos de la Serra (22 d'octubre de 1576).

Ramon Sabaté, "Resum ..."

Saint Colombe, Mariscal de. Militar francès que, durant la guerra dels segadors, operà per terres de la Conca de Barberà sota les or-

dres del virrei Harcourt, i contribuí a la defensa de Montblanc contra els assalts de les forces castellanques del rei Felip IV (maig de 1646).

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Núria Florensa i Soler - Manel Güell: *Pro Deo, Pro Regi, et Pro Patria...*

Sala, Ramon. Benefactor dels hospitals de Santa Magdalena i Sant Bartomeu de Montblanc, a favor dels quals féu un llegat en testament atorgat el novembre de 1266. Benefactor de l'església de Santa Maria del Miracle de Montblanc.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Pau Queralt, "L'església i hospital de Sant Bartomeu".

Sala i Sentenà, Josep. Notari de l'Auditoria General de Guerra de Catalunya, veí de la vila (s. XVIII).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Saladie i Llaveria, Francesca. Llevadora de Montblanc (1953).

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 5766.

Saladrigues i Martí, Francesc d'Assís. Prevere. Nascut a Bellpuig d'Urgell (1885). Ecònom i rector de l'església de la Parròquia de Sant Miquel (1925-1931). Fou el darrer rector de la parròquia. Després regí la de l'Espluga de Francolí (1932-1936). Morí assassinat prop d'aquesta darrera població el 24 de juliol de 1936.

Aires de la Conca (Montblanc), 28 de març de 1925
Jordi M. Bou Simó, *L'ermita de la Santíssima Trinitat*.

Salceda, Joan - Francesc. Rector de la Guàrdia dels Prats (1528-1552).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Salgueda, Francesc. Eclesiàstic resident a Montblanc (1497).

Josep Iglésies, *El Fogatge* de 1497. Barcelona, 1991,

vol. II.

Salgueda, Joan. Cònsol de la vila (1462). Emili Morera. "Notícia històrica..."

Salvador, Simó. Rector i degà de Montblanc (1403-1416). Nat a la Selva del Camp. Beneficiat de la Selva, canonge de Lleida (1418?), ardiaca de València (1423) i bisbe de Barcelona (1433-1445). Intervingué en les corts de Montsó (1435), Barcelona (1436), Lleida (1441) i Ulldecona-Tortosa (1442-1443). Gran diplomàtic. Morí a Roma l'any 1445. Les seves despulles foren traslladades a la catedral de Barcelona (1447).

Eufemià Fort, "Un Rector i Plebà de Montblanc..."

Lluís París, "Capellans, Rectors i Plebans de Montblanc".

Salvat i Boada, Joan. Fou el darrer nunci o pregoner públic de la vila, funcions que deixà l'any 1969. En el darrer pregó s'acomiadà professionalment dels veïns de la vila.

Sanahuja, Antoni. Prevere. Rector de Prenafeta (1933).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Sanahuja, Joan. Alcalde de la vila (1903). Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Sanahuja, Josep-Miquel. Mestre de Lilla. Natural de Vila-rodona. El 1889 tenia 65 anys. Casat amb Dolors Gavalda Robert. ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Sanahuja, Ramon. Religiós mercedari, fill de la vila. Secretari de la comunitat del convent de la Mercè (1826).

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari..."

Sanahuja i Folch, Antònia. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 4 de juny del 1921. Entrà a la comunitat el 1945. Morí a Tarragona el 2 d'agost del 2001.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germa-*

nes Carmelites Vedrunes a Montblanc.

Sanahuja i Folch, Tomàs. Agricultor. De jove havia estat bastoner (1925) i era conegut com *Tomàs Güins*. Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de la vila. President de la Germandat Sindical d'Agricultors i Ramaders. President de la Cooperativa de Viticultors. Pel seu seny, sentit de justícia i esperit conciliador era cridat sovint a fer d'home bo i d'àrbitre en qüestions de veïnatge.

Sanahuja i Gatell, Presentació. Abadessa del monestir de la Serra (1942 a 1948). Més endavant fou elegida de nou pel període 1951-1955. Morí el 9 de febrer de 1955 després de 43 anys de vida religiosa. Havia estat també mestressa de novícies.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Sanahuja i Prats, Josep Maria. Rector de la parròquia de Lilla (1926-1927).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Sanahuja i Queralt, Maties. Alcalde de la vila des del 29 de gener del 1986 al 6 de febrer de 1990. Nasqué a Montblanc el 3 de febrer de 1936.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció] "Maties Sanahuja i Queralt, nou Batlle", *Espitllera* (Montblanc) 50 (1986), pàg 21.

Sanahuja i Vallverdú, Pere. Religiós franciscà i historiador. Nasqué a Montblanc el 9 de març de 1882. Professà a l'orde franciscà el 24 de setembre de 1899; estudià filosofia i teologia, sent ordenat sacerdot el 12 d'octubre de 1906. Completà els seus estudis al Col·legi Franciscà Internacional de Roma, en el qual obtingué el títol de lector general. Ocupà la càtedra de filosofia en els Seminaris majors franciscans de Balaguer i de Vic, des del 1913 al 1926. En aquesta data fou enviat al convent de Lleida i es dedicà plenament a l'estudi i a la investigació històrica. Treballà especialment a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, als arxius municipals de Balaguer i Lleida i als diocesans de Solsona, la Seu d'Urgell i Vic. Durant molts

anys fou cronista de la Província franciscana de Catalunya i era membre de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. En reconeixement de la seva tasca l'Ajuntament de Balaguer el nomenà fill adoptiu de la ciutat i donà el seu nom a un dels carrers. Entre les obres que publicà poden assenyalar-se *La antigua ciudad de Balaguer en sus luchas por la fe*, *Historia de la Seráfica provincia de Cataluña*, *Don Gaspar de Portolá, gobernador de la Alta California* i *La Universidad de Lérida y los franciscanos*. Traduí de l'anglès el llibre del P. Ceferí Enhardt *Un misionero santo o Vida, virtudes y milagros del Padre Magí Català*, obra bàsica per a l'estudi de la biografia del missioner montblanquí. Dedicà molts articles a la història de Montblanc que foren publicats en els periòdics locals, entre ells *El P. Magí Català Guasch* (1957), *Vilasalva y el término municipal de Montblanc* (1959), *La Conca de Barberà hacia fines de la Reconquista* (1959), *El Montblanc primitivo en marcha* (1959), *Cortes y parlamentos catalanes en Montblanc* (1960), *Jurisdicción real, feudataria, feudal o alodial y definitivamente real de Montblanch*, *Estadísticas de la vegueria de Montblanc segons les Corts de Cervera de 1359*, etc. Fou col·laborador de la Revista de Catalunya i altres publicacions. Pronuncià nombroses conferències sobre temes històrics. Fou un franciscà exemplar. Morí a Lleida el 24 de desembre de 1959. En sessió del 29 de juliol de 2004 l'ajuntament de Montblanc acordà dedicar-li un carrer de la vila.

Jaume Felip, Josep M. Grau i Roser Puig, *La història en la premsa...*

Montblanch. Boletín de cultura e información local (Montblanc), gener 1960.

Antoni Simón Tarrés, *Diccionario d'historiografía Catalana*, pàg. 1060.

Sánchez i Fontrodona, Clara. Mestra a la Guàrdia dels Prats (1901).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Sánchez Real, José. Químic i historiador. Nat a Gaucín (Màlaga). El 1943 es traslladà a Tarragona per ocupar la càtedra de Química de l'Institut de secundària de l'esmentada

ciutat. Ha participat activament a l'Institut d'Estudis Tarraconenses i a la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, col·laborant en les seves revistes, *Quaderns d'Història Tarraconense* i *Butlletí Arqueològic*. La seva vinculació amb Montblanc sorgí amb el casament de la seva germana Maria amb el farmacèutic Josep Felip Torrents (1952). El 1974 publicà la monografia, *La casa Desclergues de Montblanc*. Per la difusió de les seves investigacions d'arxiu ha utilitzat preferentment la premsa diària (*Diari de Tarragona*) i local (revista *Espitllera*). Des del 1988 ha col·laborat periòdicament amb la revista *Aplec de Treballs*. La temàtica dels seus estudis es centra en la història de l'art i la història de l'església. El 2001 el Centre d'Estudis de la Conca l'homenatjà públicament. Morí a València el 25 d'abril del 2008.

Josep M. Grau, "Homenatge al Dr. José Sánchez Real", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 19 (2002), pag. 5-12.

Sancho i Fonoll, Ferran. Metge de la vila (1956).

ACCB. FMM. Sanitat, sig. 5766.

Sanfeliu i Sanromà, Joan. Industrial. Nascut a Lleida el 1875 i mort a Montblanc el 1941. Estudià als jesuïtes de Saragossa. L'any 1899 es casà amb Dolors Brufau i Mullerat, de Santa Coloma de Queralt. Diputat provincial pel districte de Montblanc, elegit en les eleccions de 12 de març de 1905 fins el 12 de desembre de 1909. Era segon tinent d'Alcalde de l'Ajuntament i renuncià al càrrec per incompatibilitat. Tresorer de la Cambra Agrícola de Montblanc i comarca. L'any 1906 modernitzà el molí d'oli instal·lat pel seu avi, situat darrera del temple de Sant Miquel. També negociava amb vi i el mateix any amplia la producció amb dos grans cups, al carrer Fusteria. Per aquella activitat el 1916 obtingué un diploma d'honor en el concurs nacional agrícola i industrial celebrat a Barcelona, amb la presentació de diversos envasos d'oli. Associat amb Sebastià Xalapeira, fundà la Fàbrica de goma (1925), les instal·lacions de la qual foren traslladades després (1930) a

l'actual muralla Santa Tecla, núm. 12. L'any 1909, contractat per la Catalana General de Crèdit, obrí la primera agència bancària de Montblanc (a l'entresol de casa seva, al carrer Major, núm. 23). L'any següent era traspassada al *Banco di Roma* i posteriorment absorbida pel *Banco Español de Crédito*. Fou president de la Germandat del Santíssim Sagrament (1908-1910).

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

La Conca de Barbarà (Montblanc), 2 de setembre de 1916.

Josep M. Porta, "La Germandat de Socors..."

Sanromà, Antoni. Agent judicial o agutzil del jutjat de primera instància i instrucció de la vila, que exercí les seves funcions molts anys durant el primer terç del segle XX i esdevingué molt popular a la població. Era de *cal Paella*.

Sanromà, Eloi. Nascut a Montblanc. Soldat voluntari que s'allistà per combatre en la I Guerra Mundial. Morí a la Picardia (França) el juliol de 1916.

David Martínez Fiol, *Els "voluntaris catalans" a la Gran Guerra (1914-1918)*. Barcelona, 1991.

Sanromà, Francesc. Prevere i poeta, nat a Montblanc. Beneficiat de l'església de Santa Maria. Fou rector de Vallbona de les Monges, d'Altafulla, de Valls i de la catedral de Tarragona. Morí a Tarragona l'any 1929.

Aires de la Conca (Montblanc), 13 d'abril de 1929.

Sanromà i Jové, Ramon. Hisendat. Casat amb Ramona Queralt i Miquel, de Cabra del Camp.

ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.

Sanromà i Òdena, Llúcia. Carmelita vedruna, nascuda a Montblanc el 12 de desembre del 1844, filla de Ramon, traginer i Maria O. Biscarri. Ingressà a la congregació l'any 1864. Morí a Ripoll el 27 de novembre de 1895.

APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Sanromà i Òdena, Josepa. Germana de l'anterior. Carmelita vedruna. Nasqué a Montblanc el 31 de juliol del 1842, entrà a la congregació el 1861 i morí a Alfaro (la Rioja) el 3 de febrer de 1905.

APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Sans, Isidre. Rector de la Guàrdia dels Prats (1898 a 1905). Durant el seu rectorat es feren les grans festes del VI centenari de la mort de sant Pere Ermengol (1904).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume ...".

Sans, J. Mestre de l'escola pública de Montblanc (1934).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.12.

Sans, Pau. Rector de Rojals (1833-1835).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals..."

Sans i Cugul, Joan. Alcalde de la vila des del primer de febrer de 1872 fins el 18 de febrer de 1873. Cessà per dimissió d'ell i de tot l'Ajuntament el 18 de febrer de 1873.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Sans i Figuerola, Blai. Prevere i meteoròleg. Nat a Figuerola del Camp. L'any 1910 tenia 55 anys. Rector de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1910-1913). Rector de la Guàrdia dels Prats i autor de la *Novena del gloriós Sant Pere Armengol*, impresa a Tarragona l'any 1904. Creador, instal·lador i encarregat de la primera estació meteorològica de la vila. Tenia al seu càrrec la secció *Pluviometria local* del periòdic *Gazeta de la Conca* i era col·laborador d'altres publicacions. A partir de l'any 1913 la seva estació, que continuà servint, s'integrà a la xarxa de la Societat Astronòmica de Catalunya. Col·laborador dels setmanaris *La Conca de Barbarà* i *Gazeta de la*

Sans i Gassol, Joan

Conca. Deixà la vila en ser nomenat rector de l'Espluga de Francolí (1915-1931).

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Jordi M. Bou Simó, *L'ermita de la Santíssima Trinitat*.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè...*

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc), 5 d'agost de 1905.

[Redacció], *Gazeta de la Conca* (Montblanc), 6 de maig de 1911.

Sans i Gassol, Joan. Metge de la vila (1879).

Sans i Gaya, Josep. Hisendat de la Guàrdia dels Prats (1889). Estava casat amb Rosa Vallvé i Folch.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

ACCB. FMM. Hisenda. Matricula industrial (1879), sig. 662.2.1.

Sans i Masip, Joan. Prevere. Nasqué a Montblanc el 24 d'abril de 1895. Rector de la Vilella Alta. Morí assassinat el 26 d'agost de 1936 a Juncosa de les Garrigues.

Sans i Roig, Joan-Baptista. Drapaire. Natural de Mont-ral. L'any 1920 declarava tenir l'edat de 66 anys. El seu fill Josep M. Sans i Domingo, de 30 anys, nat a Montblanc, continuà l'ofici. El comerç era conegut com *Cal Baptista*. Segons el padró d'habitants de 1920 aleshores sols hi havia una altra família, la de Jaume Català i Santanà, que comerciava amb draps vells.

Sans i Viñas, Lluís. Rector de Prenafeta (1918). Nascut a Montblanc el 21 de juny de 1886. Fou rector de Sarraí. Morí assassinat al terme de Montblanc el 10 d'agost de 1936.

Àngel Bergadà, *Martirologi...*

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Santgenís, Josep. Batlle de la vila (1652). Ciutadà honrat i mercader. Pertanyia a la Confraria del Cos Preciós de Jesucrist. La família

Santgenís s'entroncà amb la Molner, perdent aquell nom. Pagà les despeses de construcció de la capella de Sant Josep al carrer Major (1652), avui reconvertida en sabateria.

Pau Queral, "Festa i iglésia de Sant Josep".

Santgenís, Pere-Joan. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).

APM. Actes Comunitat de preveres (1690), sig. 3.2.16.

Santjoan, Pere de. Escrivà de Montblanc (1304). Antoni Palau i Dulcet constata l'existència d'un escrivà montblanquí del mateix nom l'any 1385.

Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Espluga".

Santjoan, Tomàs de. Fundador d'un benifet a la capella de Tots els Sants de l'església de Santa Maria (23 d'octubre de 1400).

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Santpere, Berenguer de. Rector de Prenafeta (1366).

Jaume Felip, *Llibre de Privilegis...*

Sanvisens, Ramon. Pintor nat a Barcelona el 1917. La seva vinculació amb Montblanc vingué a través del Cau de Martínez Lozano i la seva participació en les biennals d'art, en les quals guanyà el 1r. Premi de pintura el 1958. Morí a Barcelona l'any 1987.

Joan Fuguet Sans, "El pintor Ramon Sanvisens", *Espitllera* (Montblanc) 17 (1983), pàg. 54-57.

Saragossa i Labastida, Pere-Joan. Natural de Fullea i veí de Montblanc (1781). Casat l'any 1772 amb Ramona Domènech i Gassull, de Fullea. Del matrimoni en nasqueren diversos fills entre ells, Pere, batejat a l'església de Santa Maria (1781) i Agustina, nascuda a Fullea. Aquesta darrera, coneguda popularment com Agustina Saragossa i Domènech o Agustina d'Aragó, fou la cèlebre heroïna del setge de Saragossa durant la guerra del francès. Dos altres fills moriren i foren

enterrats a Montblanc (1781 i 1782). L'any 1781 van vendre des de Montblanc la casa de Fullea a Josep Cantó.

Juan Antonio Continente i Santiago Arbós, *Fullea i Agustina d'Aragó*, Fullea. 1986.

Josep M. Grau Pujol, "Agustina d'Aragó podia haver estat montblanquina", *Diari de Tarragona* (Tarragona), 12 d'octubre de 1989.

Saragossa i Pallarès, Lluís. Vicari de Santa Maria de Montblanc (1928). Nasqué a l'Espluga de Francolí el 19 de juny de 1896. Va escriure *Records de la meua vida*, obra editada l'any 1993 per la Diputació de Tarragona. Morí a Reus el 7 de novembre de 1975.

Lluís Saragossa, *Records de la meua vida*, Tarragona, 1993.

Saravia, Pedro-Celestino. Advocat i doctor en ambdós drets. Alcalde major i tinent de corregidor de Montblanc (1767-1770). Anteriorment havia ostentat l'alcaldia major de Manresa (1762). El seu caràcter autoritari en el govern l'enfrontà amb els regidors montblanquins. Acusà Joan Josa i Ramon Foguet, de malversació de cabals públics. Més endavant el rei el nomenà alcalde major de Barcelona. Morí l'any 1788.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Sarovira, Ramon. Rector de Montblanc (1359). Durant el seu mandat es continuà la construcció del temple de Santa Maria.

Lluís París, "Capellans, Rectors i Plebans de Montblanc".

Sarral, Marquès de. Vegeu Orozco-Ribera Pereira, Francisco de.

Sarró i Bella, Manuel. Metge, natural de Barberà de la Conca. L'any 1910 tenia l'edat de 47 anys. Vivia a Montblanc des del 1890. ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Sarta, Berenguer. Protonotari del duc de

Montblanc que donà fe de les capitulacions signades pel rei Joan I i el primer duc, l'infant Martí, el dia 1 de febrer de 1387, establint els privilegis de la vila.

Jaume Espelt, "VI Centenari del Ducat..."

Sastre, Pere. Músic que tocà amb l'orquestra *La Nova* (1914-1915).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Sastre, Romà. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1802).

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari..."

Satorres, Carles. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1690).

APM. Actes comunitat de preveres (1690), sig. 3.2.16.

Sau, Joan. Cònsol de la vila (1671).

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

Saumell i Estradé, Antònia. Mestra de l'escola pública de Montblanc (1880).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.1.

Saura i Dòria, Joan. Mestre de l'escola pública de Montblanc (1883-1888).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.4.

Saura i Mir, Carme. Mestra de l'escola pública de Montblanc (1883-1889).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.6.

Saurí, Antoni. Degà de Montblanc (1429).

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 173.

Saurineta. Muller de Jaume Sacelada, cavaller de Valls. Benefactora del santuari de la Serra (1355).

Ramon Sabaté, "Resum..."

Sebre, Bernat de. Batlle de Montblanc (1302).

Segarra, Jaume. Pintor montblanquí del segle XVI, que habitava al monestir de Santes Creus (1497).

Tomàs Capdevila, "El monestir de Santes Creus..."

Segarra, Josep. Religiós mercerari de la comunitat de la Mercè de Montblanc que, junt amb fra Miquel de Montagut, exercí les funcions de rector de la Guàrdia dels Prats (1652).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Segrià, Joan. Eclesiàstic resident a Montblanc (1497).

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Seguer, Guillem. Jurista montblanquí del segle XIII. Acompanyà el rei Jaume I, el Conqueridor.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Seguer, Guillem. Escultor, pintor i arquitecte del segle XIV. Originari i veí de Montblanc. Entre les obres l'autoria de les quals se li atribueix poden remarcar-se les imatges de la Mare de Déu de Nalec (1343) (destruïda), Mare de Déu del Cor de Vallbona de les Monges, Mare de Déu del Vilet, Mare de Déu de Castellans, Mare de Déu del Museu Diocesà de Lleida, Mare de Déu de les Avellanes, Mare de Déu d'Anglesola, Mare de Déu, guardada actualment al *Metropolitan Museum* de Nova York, Mare de Déu del Truc, de Vinaixa, Mare de Déu del Claustre de Vallbona de les Monges, i les de Sant Joan Baptista de l'església de Vinaixa (destruïda), Sant Miquel Arcàngel de l'església de Granyena de les Garrigues, avui al Museu Diocesà de Lleida, Santa Maria Magdalena de l'Hospital de la mateixa advocació de Montblanc (1342) (desapareguda), Santa Caterina del monestir de Vallbona de

les Monges, actualment a la *National Gallery* de Victòria (Austràlia), Santa Tecla del Museu de València; el sepulcres de Pere d'Aguiló i la seva esposa, de l'església de Sant Sebastià de Talavera, de Bernat de Boixadors, de la capella de Sant Bernat de l'església de Vallsanta, avui a Guimerà, i del bisbe Ponç de Vilamur, de la catedral de Lleida, així com la clau de volta de l'Anunciació, de l'església de Santa Maria de Montblanc; unes mènsules d'una de les capelles de l'església de Sant Miquel de Montblanc, de la capella del Corpus Christi del monestir de Vallbona de les Monges i del Museu Diocesà de Lleida. També és autor de la rerataula d'altar de la Santíssima Trinitat, de Vallbona de les Monges, i del frontal de la Mare de Déu, del mateix monestir, guardats ambdós actualment al Museu d'Art Nacional de Catalunya. La imatge de Santa Maria Magdalena no solament fou treballada per l'escultor sinó que fou oferta per ell mateix a l'església de l'Hospital de Montblanc, segons constava en una inscripció de la peanya (1341). S'ha suggerit també la possibilitat que Seguer hagués intervingut directament en la direcció de les obres de construcció de l'església de Santa Maria de Montblanc. No consta la data de la mort de l'escultor. Les seves despulles les de la seva esposa foren traslladades el 28 d'agost de 1371 a la seu de Lleida. Aquest autor ha estat estudiat profundament per Francesca Espanyol a la qual es deu l'atribució de l'autoria de moltes de les obres de l'escultor montblanquí.

Francesca Español, *Guillem Seguer...*

Jaume Felip Sánchez, "Una escultura de Guillem Seguer (s. XIV) al Museu Comarcal", *Butlletí del Museu* (Montblanc) 1 (1996), pàg. 7.

"La imatge de Santa Magdalena de l'Hospital", *Es-pitllera* (Montblanc) 90 (1994), pàg. 28-29.

Seguer, Pere. Escultor (1356). Possiblement fill de l'escultor Guillem Seguer de Montblanc que hauria continuat el taller del seu pare. Se li atribueix l'autoria dels sepulcres dels Montcada a la seu vella de Lleida i el de Ramon de Peralta, avui al Museu de Glasgow, i els capitells de la porta del claustre de la ma-

teixa catedral.
Francesca Español, *Guillem Seguer...*

Seguí, Bernat. Eclesiàstic resident a Montblanc (1497).
Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Segura, Caterina. Abadessa de la Serra (1599 a 1605).
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.
J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Segura, Ramon. Rector de la Guàrdia dels Prats (1441-1443).
Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Segura i Comes, Ramon. Mestre de minyons de la vila (1765 -1792).
Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció...".

Segura i Torres, Josep. Notari de la vila (1789-1792). Era fill del mestre Ramon Segura i Comes. També actuà a Sarraí (1783-1789).
Josep M. Grau, *La indústria...*
Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció...".
Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Sellés, Josep. Religiós mercedari. Comandador del convent de Santa Maria del Miracle (1756-1759 i 1767-1768). Sembla que és la mateixa persona de Josep Sellàs, frare mercedari del mateix convent montblanquí, que figura com a regent de la Guàrdia dels Prats l'any 1747.
Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari...".
Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Sentís, Baltasar. Prevere. Ecònom de la parròquia de Prenafeta (1851).
Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Serra, Andreu. Eclesiàstic resident a Montblanc (1497).

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Serra, Joan. Veguer de Montblanc. Es declarà partidari de Felip V i fou assassinat el 23 d'abril de 1714.
Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria...".
Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Serra, Josep. Vicari de l'església de Lilla (1775-1776) i de la de Prenafeta (1779-1783).
Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Serra, Josep Maria. Rector de la parròquia de Lilla (1776-1981).
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Serra, Maurici. Religiós mercedari. Comandador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè. (1781-1786; 1790-1793 i 1793-1796).
Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari...".
Gabriel Serra, "La família Josa...".

Serra, Pere. Religiós i escriptor nat a Montblanc (s. XVI). Professà a l'orde de Sant Jeroni. Residí al monestir de la Vall d'Hebron (1564).
Ramon Sabaté, *Novena...*
P. Sigüenza, *Historia de la Orden de San Jerónimo*.

Serra, Salvador. Prevere. Organista de l'església de Santa Maria i mestre de capella (1799-1804). Natural d'Ulldemolins (Priorat). Prengué possessió el 22 de maig de 1799.
Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*
J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Serra, Vicenç. Rector de la Guàrdia dels Prats (1915-1923). Durant el seu mandat es construí una nova urna, la tercera, per a les despulles de sant Pere Ermengol.
Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Serra i Forcades, Nativitat

Serra i Forcades, Nativitat. Mestra de Montblanc (1934-1951). Nasqué a la vila el 19 de juliol de 1894. Morí també a Montblanc el 10 de desembre de 1985.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.14.

Serra i Legarés, Carme. Carmelita vedru-na. Nasqué a la vila el 26 d'abril del 1886. Ingressà a la congregació el 1906. Morí a Girona el 8 d'abril de 1964.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Serra i Torruella, Serafi. Empleat de banca. Nat a Montblanc el 21 de novembre de 1915. President de l'Associació de Joves d'Acció Catòlica de Montblanc (1941). Morí a la vila l'11 de març de 1998.

Serres, Agustí. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè de Montblanc (1828-1831). L'any 1831 fou elegit prior de Barcelona.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari...".

Serres, Hilari. Religiós mercedari adscrit a la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1784).

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria...".

Serret i Ribé, Antoni. Plebà de Montblanc (1852-1857). Nasqué a Picamoixons (Alt Camp) el 3 de desembre de 1804. Fou ordenat sacerdot el 18 de novembre de 1829. Rector del Pont d'Armentera i de l'Espluga de Francolí (1833-1852). En aquesta darrera població, l'any 1835 recollí i enterrà les despulles dels reis catalans enterrats a Poblet que havien estat profanades pels revolucionaris. El 23 de març de 1852 fou nomenat Plebà de Montblanc. L'any següent portà a la vila una comunitat de religioses carmelites de la caritat per establir-hi escoles públiques i fer-se càrrec de l'Hospital de pobres. Durant l'epidèmia de còlera de 1854 assistí els malalts de la vila i,

per la seva heroica conducta, fou condecorat pel govern espanyol. Contribuí generosament a la construcció del sepulcre del rei Jaume I a la catedral de Tarragona on es guardaren les restes del monarca que ell havia recollit. Morí a Montblanc el 19 de desembre de 1857.

Jordi M. Bou i Simó, *L'ermita de la Sma. Trinitat*. L'Espluga de Francolí. 1979.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

"Capellans, rectors i plebans de Montblanc". (8).

Assaig històric...

Lluís París i Josep M. Porta, "La institució del Plebà...".

Jordi Roca Armengol, *Història de l'Espluga de Francolí*, vol. V. L'Espluga de Francolí, 2000, pàg. 118.

Serret, Joan. President de la primera junta de l'Associació Catalanista de Montblanc (maig de 1903).

[Redacció], *La Conca de Barbarà* (Montblanc), 17 de maig de 1903.

Sesplugues, Ramon. Prevere. Director i professor del col·legi de segon ensenyament de la Mercè (1892-1897).

Josep M. Porta i Gabriel Serra, *El convent de la Mercè...*

Sierra i Cortiella, Francesc. Alcalde de la vila. Nomenat el 28 de juliol de 1913, prengué possessió el 4 d'agost següent i cessà el 31 de desembre del mateix any.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Sigró, Macià. Torraire de Montblanc recordat per les seves actuacions (finals s. XIX).

Josep M. Porta, *Els torraires de Montblanc. Aproximació històrica*. Montblanc, 1994, pàg. 19.

Sigró i Escoté, Francesc. Primer president del Casal Montblanquí (1947-1950, 1954-1958). President de l'Associació de Jubilats de la vila.

Josep M. Porta, *El Casal Montblanquí...*

Sigró i Huguet, Antoni. Pagès. L'any 1920 comunica a l'Ajuntament de Montblanc la ce-

lebració d'una reunió per a constituir la Societat Obrera d'Oficis Varis.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1595.6.1.

Simó, Salvador. Plebà de Montblanc (1403-1416 i diplomàtic. Nasqué a la Selva del Camp l'any 1369. Era fill del notari Berenguer i de la seva esposa Geraldona. Fou beneficiat de l'església de la Selva del Camp. Nomenat rector i plebà de Montblanc, impulsà la construcció de les obres de la gran església de Santa Maria que dirigien els mestres alemanys Ping d'Ulm, pare i fill. Durant el seu plebanat es bastí la façana gòtica del temple i Sant Vicenç Ferrer predicà a la vila (1412). Era doctor en dret per la Universitat de Bolonya, i fou canonge de la seu de Lleida (1418), ardiaca de València (1423). Va estar al servei de Benet XIII (papa Luna) i en deixar la seva obediència contribuï de manera decisiva a l'extinció del cisma d'Occident. Nomenat bisbe de Barcelona el 31 d'agost de 1433, prengué possessió de la seu barcelonina el 28 de novembre següent i féu entrada solemne a la diòcesi el dia 11 de desembre. De la seva activitat constructora resta a la catedral barcelonina el retaule de Sant Salvador i la capella de la Transfiguració. Home de prestigi i gran diplomàtic intervingué a les Corts de Montsó (1435) convocades per la reina Maria, esposa del magnànim, de Barcelona (1436), Lleida (1440) i Ulldesona (1442). Assistí al Concili florentí. Camí de Roma, féu testament a Cotlliure (Rosselló) l'any 1444. Morí a Roma el 4 de febrer de 1445. Les seves despulles foren traslladades a Barcelona (1447) i avui reposen a la capella de Sant Sever.

Eufemià Fort, "Simó Salvador, ...".

"Un Rector i Plebà..."

Lluís París, *Capellans, rectors i plebans*.

Simón, Joan. Conegut per *Caixal*. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle (1446).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Simón i Martínez, Aquilina. Carmelita

vedruna. Nascuda a la vila el 24 de juliol del 1900, ingressà a la Congregació l'any 1917. Morí a Múrcia el 2 de juny del 1984.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Siscart i París, Maria. Mestra de l'escola pública de Montblanc (1899-1911). Procedia de Reus.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.9.

Siurana, Joan-Pau. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1739-54).

APM. Actes comunitat (1739), sig. 3.2.8.

Solanes i Ferré, Josep Maria. Rector de la Guàrdia dels Prats (1974 a 1980, i 1987 a 1994).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Solcina, Bartomeu. Rector de la Guàrdia dels Prats (1358).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Soldevila, Francesc de. Veguer de Montblanc (1598).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria..."

Soldevila, Francesca. Abadessa del monestir de la Serra (1625). Tornà a ser abadessa el 1629.

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Soldevila, Gil. Prevere. Regent i ecònom de Santa Maria de Montblanc (1782-1783). El 1784 se'l qualifica de vicari.

Roser Puig, "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)".

Solé, Ramon. Bastoner de la dècada dels anys vint del s. XX, que popularment era conegut com *Miam*.

Solé i Batlle, Josep. Campaner de la Guàrdia dels Prats.

Solé i Batlle, Josep

Josep Prats i Tarsà, “El campanar de la Guàrdia...”.

Solé i Civit, Jaume. Poeta. Nat a Montblanc el 2 de setembre de 1920. Promotor, realitzador i conservador del parc de l'ermita de Sant Josep. Morí a la vila el 25 d'octubre de 2003.

Solé i Folch, Joan-Baptista. Mestre de l'escola pública de la vila (1882-1896).
ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.3.

Solé i Griñó, Josep-Antoni. Xollador. Era una de les dues persones de la vila que es dedicaven professionalment a esquilar el bestiar (1920). L'altre era Àngel Solé i Roselló. A Montblanc encara hi ha un carrer amb el nom de Xolladors.

Solé i Ivern. Núria. Mestra. Nasqué a la Pobra de Montornès el 22 d'octubre de 1924. Exercí la professió a Montblanc i la Guàrdia dels Prats, entre altres poblacions. Morí a Montblanc el 9 d'agost de 2006.

Solé i Martí, Jaume. Campaner de la Guàrdia dels Prats (fins el 1936), fill de Josep Solé Batlle, també campaner.
Josep Prats i Tarsà, “El campanar de la Guàrdia...”.

Soler, Jaume. Advocat de la vila (1845).
ACCB. FMM. Eleccions, Cens electoral (1845), sig. 1501.

Soler, Joan. Alcalde de Lilla i Prenafeta (1852-1853 i 1867).
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Soler, Joan. Mestre de l'escola pública a Montblanc (1916).
ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1510.11.

Soler, Miquel. Religiós mercedari del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc que regí provisionalment l'església de Lilla en absència de vicari resident (1797). Va estar adscrit a la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1796-1797).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Roser Puig, “Vicaris i preveres de la parròquia de

Santa Maria...”.

Soler i Bella, Pere. Alcalde de Lilla i Prenafeta (1857 i 1868). Veí de Lilla. El 1889 tenia 55 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Soler i Bover, Pere. Ramader de Lilla (1879). Era un tractant de bestiar de llana que subministrava animals per les carnisseries dels pobles.
ACCB. FMM. Hisenda. Matrícula industrial (1879), sig. 662.2.1.

Soler i Roig, Carles. Vicari de la parròquia de Sant Miquel (1887-1891). Natural de Querol.
ACCB. Població. Padró habitants 1889, sig. 1434.5.
Josep M. Grau, “Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...”.

Soler i Soler, Andreu. President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1930-1932).
Josep M. Porta, “La Germandat de Socors...”.

Soler i Soler, Pere. Hisendat de Lilla (1889).
ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Soler i Ventosa, Josep. Hisendat de Lilla. El 1889 tenia 58 anys.
ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.
Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Soler i Ventosa, Pere. Confiter, nat a Lilla el 6 de gener del 1842, fill de Pere S. Bover, pagès de Lilla i Rosalia V. Torrents, de Vilardona. Vers els anys 1863-1864 s'establí de confiter i xocolater a Tarragona. El 1873 es casà en aquesta ciutat amb Lluïsa Andreu Mallorquí (l'àvia paterna de la qual era de Montblanc). El 1894 juntament amb la seva família emigrà a Barcelona.

Francesc Escatllar Torrent, “Pere Soler Ventosa,

un lillenc a Tarragona”, *Espitllera* (Montblanc) 102 (1996), pàg. 35-36.

Solés i Soler, Joan. Plebà de Montblanc (1847-1851). El 1846 havia vingut a la vila a predicar en la Missió del Pare Antoni M. Claret.

Lluís París Bou, “Capellans, rectors i plebans de Montblanc” (8).

Solsona, Ignàsia. Abadessa del monestir de la Serra (1778-1779).

J. Sánchez Real, “Abaciologi...”.

Solsona i Tarragó, Antoni. Vicari de Santa Maria (1939-1940).

Àngel Bergadà, “Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc”.

Sores, Guillem de. Monjo cistercenc, nat a la vila. Fou abat de Santes Creus (s. XIII).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Sorribes, Pere. Guerriller carlí que tenia el sobrenom de *Guerxo de la Ratera*. Actuà per terres de la Conca de Barberà. El seu escamot, junt amb el de Barenys, entrà a Montblanc el 17 de maig de 1872. Morí pocs dies després en acció de guerra a Senan.

Robert Vallverdú, “La defensa de Montblanc...”.

Sotallada, Albert. Veguer de Montblanc (1349).

Jaume Felip i Josep M. Grau, “La vegueria...”.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ster, Ramon. Escrivà de la vila (1418).

Pau Queralt, “L’Hostal...”.

Stewart, George, Senyor d’Aubigny. (1618-d.1646) Militar d’origen escocès, fill dels ducs de Lennox, al servei de Lluís XIII i Lluís XIV, i a Catalunya, ajudant de camp del virrei Harcourt. Fou dels primers assessors militars que van participar en la guerra de separació (1640). Es distingí en la defensa d’Illa i en la del fort de Salou i sobretot en la del de Montjuïc, durant la batalla del mateix

nom (26 de gener de 1641). Prengué part a les victòries de Torres de Segre (1642) i Llorens (1645). El maig de 1646, acudí a Montblanc, amb 400 cavallers, per defensar la vila dels atacs de les tropes castellanes comandades per Francisco de Tutavila.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l’època*.

Núria Florensa i Manel Güell: *Pro Deo, Pro Regi, et Pro Patria*.

Manel Güell: “Els assalts (frustrats) a la vila ducal durant la guerra dels Segadors (II)”.

Subirà i Feliu, Josep de. Metge de Montblanc, nascut a Sant Romà d’Abella (Pallars Jussà) el 1882. President de l’Orfeó Montblanquí (1926).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.20.1, Sanitat, sig. 829 i Població. Padró 1930.

Subirat, Rosa. Mestra de l’escola pública (1882).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.5.

Suchet, Louis-Gabriel. (Lió, 1770-Marsella, 1826). Mariscal francès de l’exèrcit de Napoleó I. Les seves tropes van destruir gran part del convent de Sant Francesc i moltes cases de Montblanc per la negativa de col·laboració dels montblanquins (1811). Destacà a les campanyes napoleòniques d’Itàlia, Alemanya, Polònia i Àustria. A la península ibèrica participà en el setge de Saragossa, conquerí Tortosa i Tarragona (gener i juny de 1811). El 1823 intervingué en l’expedició dels cent mil fills de Sant Lluís contra Espanya. L’emperador francès el distingí amb el títol de comte.

Isidre Puig, “El retaule dels Sants Joans...”.

Josep M. Recasens Comes, *La revolución y guerra de la independencia en la ciudad de Tarragona*. Tarragona. 1965, pàg. 184-185.

L’administració Suchet a les comarques tarragonines. Barcelona, 1963.

Sugranyes i Espanyol, Josep. Dit el *Musiquet*. Nasqué a la vila l’11 de març de 1834. Construí un cafè teatre que regentà. Republicà i anarquista. Protagonista de l’ocupació

Sugranyes i Espanyol, Josep

de la casa de la vila en ocasió de la revolució de setembre de 1868. Promogué l'anomenada Comuna de Montblanc, amb la construcció d'unes cases prop de la Serra, en el barri anomenat avui del Serrallo. Morí a Barcelona l'any 1908.

Andreu Mayayo, "Josep Sugranyes i Espanyol".

Sugranyes i Miquel, Joan. Fabricant d'alcohols de la vila. L'any 1920 tenia 36 anys d'edat.

Sugranyes i Trilla, Josep. Vicari de Santa Maria (1929-30 i rector de Rojals (1931-

1933).

Àngel Bergadà, "Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc".

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Talavera i Bonet, Albert. Nat a Montblanc. Locutor de ràdio que utilitzava el pseudònim d'*Albert Marconi*. El dia 21 d'abril de 1961 va batre el curiós rècord de parlar, pels micròfons de Ràdio Montblanc, Emissora de la Conca, durant 24 hores seguides sense llegir cap text ni mantenir conversa amb cap altra persona. El fet fou acreditat per acta notarial formalitzada pel notari Agustí Altés i Vilafranca.

T

Josep M. Contijoch Casanovas, "ECS-50", *El Foradot* (Montblanc) 29 (2005), pàg. 18-22.

Talavera i Sabater, Albert. Advocat, natural de Sarral (1889), casat amb Antònia Bonet i Puig, de la mateixa vila. Alcalde de Montblanc des del 4 de febrer al 14 d'abril de 1931. Propulsor del cooperativisme a la Conca. Fundador del Sindicat Agrícola de Sarral (1909). Membre del Consell d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya (1931). Comissari de la Generalitat (8 de gener a 16 de febrer de 1936).

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17. Població. Padró 1930.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Tallada i Forcadell, Francesc. Militar carlí, nascut a Alacant (1824). Fou un dels comandants de les forces que entraren a Montblanc el 17 de novembre de 1872. Morí en acció de guerra prop de la Pobra de la Granadella (1873).

Robert Vallverdú, "La defensa de Montblanc...".

Tàpies, Baltasar de. Veí de la vila que acollí a casa seva les 18 monges de la comunitat de la Serra que no podien tornar al monestir destruït durant la guerra napoleònica (1813).

Ramon Sabaté, "Resum...".

Tàpies, Bernat. Daurador de la vila. Treballà en l'antic altar de la Puríssima Concepció de l'església de Santa Maria (1638-1639).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Tardà, Matilde. Mestra a Prenafeta (1890-1892).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Targa, Jaume. Cònsol de la vila (1510).

Tarragó, Jeroni. Rector de Rojals. N'exercí les funcions entre 1830 i 1833.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Tarragó, Llorenç. Bastoner (1925), conegut com *Llorenç de Rocallaura*.

Tàrrega, Andreu. Rector de la Guàrdia dels Prats (1619-1622).

Albert Palacín, "Rectorologi...".

Tàrrega, Berenguer de. Rector de Montblanc que regí durant més de 40 anys la parròquia de Santa Maria (1194-1236). Primer escrivà de Montblanc. L'any 1194 aconseguí del rei Alfons I el privilegi de l'Escribania del qual gaudí la Parròquia fins l'any 1850. Durant el seu mandat s'edificaren l'església de Sant Miquel i els Hospitals de Pobres i de Sant Bartomeu. Gaudí de la confiança dels reis Alfons I, Pere I i Jaume I, dels abats de Poblet i dels vescomtes de Cardona. "*Davant de la feligresia de la vila, el dia 1 de novembre de 1930, rebé en processó i lloant Déu Jaume I, al tornar de la conquesta de Mallorca*". Un germà seu, Pere, fou prior de Poblet.

Agustí Altisent, "Seguint el rastre de Guerau de Jorba...".

F. Bofarull i Sans, *Documentos para escribir una monografía de la villa de Montblanc*.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Josep Torné Cubells, "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona) 26 (2007), doc. 60.

Tarrida, Bonaventura

Tarrida, Bonaventura. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle o de la Mercè (1819-1824).

Josep M. Grau i Roser Puig, "El convent mercedari..."

Tarroja. Muller de Jaume de Sanjoan. Instituí un benefici sota l'advocació dels sants Simó i Judes a la capella de l'Església de Santa Maria dedicada després a la Pietat.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Teixidor, Felip. Advocat de la vila (1845).

ACCB. FMM. Eleccions, Cens electoral (1845), sig. 1501.

Teixidor, Jaume. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1612).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Teixidor, Marià. Religiós franciscà. Guàrdia del convent de Sant Francesc. Gran orador i protector de les arts. Reconstruí el convent després dels saqueigs i destruccions de 1822.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Teixidor, Pere. Pintor de Lleida. Autor del retaule de Sant Joan Baptista i Sant Joan Evangelista de l'església de Sant Francesc de Montblanc (1438). Aquest retaule va ser destruït l'any 1809 o el 1822.

Isidre Puig, "El retaule dels Sants Joans..."

Teixidor, Ramon. Doctor en drets, alcalde major i tinent corregidor de Montblanc (1776-1780). Abans havia estat a Granollers i després passà a dirigir les alcaldies majors de Morella (1780), Balaguer (1783) i Tarragona (1793). Es jubilà en aquesta darrera ciutat.

Rafael Cerro, "Los alcaldes mayores del Corregimiento de Tarragona..."

Tello, Roderic de. Arquebisbe de Tarragona. Nasqué a Sevilla. Regí l'arxidiòcesi tarragonina de 1288 a 1308, succeint l'arquebisbe Ramon Coll. Eregí el Deganat de Montblanc,

vicariat general forani, que tenia jurisdicció sobre 54 parròquies. Féu la primera concessió d'indulgències que es coneix al santuari de la Serra.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Ramon Sabaté, "Resum..."

Tèrmens, Bernat de. Primer rector de Montblanc (1170).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, *Assaig històric...*

"Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Tèrmens, Macià de. Fundador d'un benifet a l'església de Sant Marçal (1486).

Pau Queralt, "La confraria de la Puríssima Sang".

Tèrmens, Nicolau de. Síndic de la vila (1330).

Jaume Felip, "El primer quart del segle XIV..."

Tibau, Francesc. Degà de Montblanc i rector de Vilaverd (1707). Anys abans ja era regent de l'església de Sant Martí (1677-94) en la qual construí un altar a la Mare de Déu de la Serra a més de fundar-hi un benefici del mateix nom (1694).

Francesc Cortiella i Òdena, *Història de Vilaverd*.

Ramon Sabaté, "Resum..."

Tibau, Martí. Alcalde de Lilla i Prenafeta (1874).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Tibau i Cartanyà, Joan. Agutzil de Lilla. L'any 1889 tenia 50 anys.

ACCB. FMM. Població. Padró 1889, sig. 1434.5.

Tília, Antoni. Religiós mercedari, comanador del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc (1543).

Jaume Felip, "El convent de la Mercè..."

Timor, Guillem de. Escultor del segle XIV, nat a Montblanc. Autor de la imatge de Sant Andreu apòstol (1341) que es conserva a l'església parroquial de la Selva del Camp, encara

que malmesa per les destruccions de 1936. Alguns autors veuen analogies d'estil d'aquesta imatge amb el retaule de Sant Bernat i Sant Bernabé de l'església de Santa Maria de Montblanc.

Joan Pié, *Annals inèdits...*

Toldrà, Joan. Cònsol de la vila (1661).

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

Tolrà, Joan. Notari de la vila (1545-1581).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Tomàs, Antoni. Doctor en ambdós drets, de Montblanc (1731).

Josep M. Porta, *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*.

Tomàs, Bernat. Mestre de cases, natural de Cervera, casat amb Teresa Badia, de l'Esplugu de Francolí. El matrimoni tingué fills a Montblanc entre els anys 1775-1786. Autor del projecte del Cor de l'església de Santa Maria, construït entre els anys 1793 i 1796. Construí també un pont sobre el riu Francolí.

Tomàs, Francesc. Mestre de cases, natural de Cervera i veí de Montblanc. Junt amb Joan Florit, contractà la construcció de les voltes interiors de l'església de Sant Miquel de Montblanc (1787). Autor del projecte de la planta del campanar i portalada de l'església de Santa Maria de Barberà de la Conca (1792-1796). Segons Joan Fuguet, Francesc Tomàs no fou realment el projectista sinó l'empresari de l'obra. Junt amb Magí Veciana, mestre de cases de Sarraí, assumí la construcció de l'obra nova de l'església de Barberà de la Conca (1792).

Joan Fuguet, "Una església del darrer barroc...".

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Josep Porta i Blanc, *Arreplec de dades per a la història de Barberà*.

Tomàs, Magí. Regidor degà de la vila. Exercí les funcions del càrrec des del 18 de març de

1827 al 15 de febrer de 1828.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Tomàs, Nicasi. Advocat (1819).

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc...".

Tomàs, Pere. Religiós franciscà del convent de Sant Francesc de Montblanc que ocasionalment, juntament amb altres frares del mateix convent, administrà els sagraments a Rojals en substitució del rector de la parròquia (1725-1730).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Tomàs, Pere. President de l'Orfeó Montblanquí (1926). En aquest any l'acompanyaven en junta Josep de Subirà (sots-president), Josep Giné (tresorer), Josep Maseras (secretari), Sebastià Pedrol (sots-secretari), Ramon Vives (bibliotecari) i els vocals Ferran Chaparro, Joan Sanfeliu i Brufau i Rafael Andreu. ACCB. Fons Roselló. Reglaments, sig. 131.10.11.

Tomàs i Alba, Josepa. Religiosa mínima natural de Montblanc que professà al convent de les Mínimes Descalces de Valls, el 16 de desembre de 1754. El mateix any es publicà a Barcelona *La piedra cortada del monte que baxando a los valles derriba la estatua del mundo. Villancicos (que se cantaron) en la solemne profesión y velo de Sor Maria Josepha de la Concepción, Religiosa de Madres Mínimas Descalzas de la insigne villa de Valls, en el siglo Josepha Tomàs y Alba, natural de la ilustre Villa de Montblanch*.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Tomàs i Bartolí, Joan. Rector de la parròquia de Lilla (1982-1987).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Tomàs i Coloma, Pere-Joan. Notari de la vila (1756-1761-1790). Tot i que tenia el seu domicili a Montblanc, la seva àrea de treball s'estengué a Vilaverd, Cabra del Camp, el Pla

Tomàs i Bartolí, Joan

de Santa Maria, el Pont d'Armentera, Bràfim, Vilabella, Figuerola i Montbrió del Camp. Des del 1757 fins a 1761 actuà també a Vilardona. Estava casat amb Isabel Joli i Monter, filla del notari d'Alforja Pere Joli. El seu fill, Pau Tomàs i Joli, també seria després notari de Montblanc.

Josep M. Grau, "Pere-Joan Tomàs..."

Josep M. Grau i Roser Puig, "Instrucció pública..."

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Tomàs i de Batlle, Domènec. Vicari regent de Lilla (1822-1825). L'any 1822 fou saquejada la rectoria.

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Tomàs i de Joli, Nicasi. Regidor degà de la vila (1824).

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Tomàs i Joli, Pau. Notari de la vila (1789 a 1812). Germà de l'anterior. Era fill del també notari de Montblanc, Pere-Joan Tomàs i Coloma i estava casat amb Anna Maria Ràfols, de Sant Martí Sarroca (Alt Penedès).

Josep M. Grau, "Pere-Joan Tomàs..."

La indústria...

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Tomàs i Guarro, Josep Maria. Alcalde de la vila des del 15 de maig de 1930 al 26 de gener de 1931. Aquesta data és la de la darrera sessió que presidí. Durant el seu mandat l'Ajuntament acordà, previ plebiscit popular, traslladar al dia 8 de setembre la Festa Major, que se celebrava el diumenge després de l'Ascensió. Morí a Reus el 16 d'abril de 1950 als 73 anys.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

[Redacció], *Aires de la Conca* (Montblanc), 17 de maig de 1930.

Toralto, Francisco de. Militar napolità al servei de Felip IV, que durant la guerra dels Segadors fou nomenat governador de la plaça de Tarragona (1642). A finals de juliol de 1645, amb 1.200 homes i 300 cavalls, atacà per

sorpresa Montblanc fent esclatar un explosiu a una de les portes de la muralla, calant-hi foc i finalment intentant obrir una bretxa a la paret de la muralla. La reacció dels montblanquins féu fracassar l'intent i les tropes atacants hagueren de retirar-se sofrint una vintena de morts, 300 ferits i uns altres 300 fugits.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Manel Güell, "Els assalts (frustrats) a la vila ducal durant la guerra dels Segadors".

Relació verdadera de la victòria que han tingut los de la vila de Montblanc, contra los castellans de la ciutat de Tarragona.

Torelló, Andreu. Prevere. Ecònom de la parròquia de Lilla (1845-1848).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Torner, Magí. Prevere. Rector de Prenafeta (1894-1896).

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta..."

Torra, Francesc d'Assís. Rector de la Guàrdia dels Prats (1851 a 1870).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Torra, Joan. Plebà de Montblanc (1878-1880). Quan prengué possessió del càrrec l'església de Santa Maria es trobava en mal estat de conservació a causa de la darrera guerra carlina. Per aquesta causa, del 1873 al 1876, el culte es celebrà a Sant Miquel. Finalment el 1880 es tancà el temple pel perill de caiguda de la volta.

Jaume Felip Sánchez, "Notes històriques. Les obres de Santa Maria; anys 1841-1895", *Full Parroquial* (Montblanc) 963 (1991), pàg. 2.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (9), *Full Parroquial* (Montblanc) 928 (1990), pàg. 2.

Torrecuso, Marquès de. Vegeu Caracciolo, Carlo Andrea de.

Torredemer, Daniel. Ecònom de la Guàrdia dels Prats (1877).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Torredemer i Torres, Ramon. Herbolari de la vila. L'any 1889 tenia 37 anys. ACCB. FMM. Població. Padró 1889.

Torrell i Oliva, Manel. Mestre d'obres que, amb la col·laboració de Mn. Pau Queralt, realitzà les obres de restauració interior de l'església de Sant Miquel (1933-1936) que quedaren interrompudes per l'esclat de la guerra civil.

Torrent, Ferran de. Procurador dels frares mercedaris que, en representació del seu orde, acceptà la donació feta pels prohoms i jurats de Montblanc de l'església i lloc de Santa Maria del Miracle (25 de febrer de 1288). Jaume Felip, "El convent de la Mercè...".

Torres. Veguer de Montblanc (1713?). Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria...".

Torres, Jeroni. Religiós i escriptor, fill de la vila. Entrà a la Companyia de Jesús (1551). Serví una càtedra de filosofia a Roma (1553). A Ingolstadt (Alemanya) ensenyà teologia. Es autor de *Confessió Agustiniàna*. Morí l'any 1611.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Torres, Joan. Organista de l'església de Santa Maria (1673). Era natural de Valls. Fou contractat el 16 de gener de 1673 per tres anys. A més de tocar l'orgue es comprometé a ensenyar cant i cantar per Corpus, Mare de Déu d'agost i Tots Sants.

Pau Queralt, "La Universitat de Montblanc contracta organista".

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas...".

Torres, Joan. Folklorista, fill de la vila. Introduí el ball de bastons a l'Aleixar (1914).

Torres, Simó. Beneficiat de la comunitat de preveres de la vila (1638).

APM. Capítols Comunitat de preveres (1638), sig. 3.1.1.

Torres i Balcells, Jaume. Rector de Prenafeta (1934-1935). Havia nascut a l'Espluga de Francolí el 2 de setembre de 1902 i fou ordenat l'any 1925. Morí a Tarragona el 23 de febrer de 1988.

Josep M. Grau, "Rectorologi de Prenafeta...".

Torres i Dalmau, Maties. Músic. Nat a Montblanc el 31 de març de 1879. Era conegut com a *Maties Xarré*. Tocava el contrabaix a *La Vella* (1900-1903).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Torres i Elies, Genís. Mestre i director del Col·legi públic Arce-Ochotorena 1967-1977). Exercia la docència a la vila des de 1951. Fou secretari del Centre d'Iniciatives i Turisme (1965-1971). Morí a la vila el 30 d'abril de 1977.

APM. Òbits. XII (1977-1987).

ACCB. Cultura, sig. 1547.2. i Instrucció Pública, sig. 1510.19.

Josep M. Tarragó, "50 anys del col·legi públic Les Muralles".

Torres i Rossell, Josep. Prevere, natural de l'Espluga de Francolí (1931), ordenat sacerdot el 1956. Vicari de Montblanc, encarregat de la parròquia de Rojals (1957-1967) i professor del Col·legi de la Mercè. Remarca Josep M. Contijoch que "propí de la seva genuïna sensibilitat espiritual fou el fet que aconseguí instaurar la bona harmonia entre totes les famílies de Rojals: si bé no eren moltes, assolí a agermanar-les fermament, fet no escaigut des de temps molt antics". Posteriorment a la parròquia de l'Arboç del Penedès, aquí impulsà la restauració de la seva església; en destinar-lo a Reus aixecà el nou temple de Crist Rei, finalment regentà les parròquies de Tarrés i Vimbodí, on rehabilità l'ermita dels Torrents. Traspassà sobtadament el 7 de desembre de 1997. La seva família cedí en dipòsit, el novembre del 2004, la seva important col·lecció de goigs a l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà (Montblanc).

ACCB, "Més de 1.000 gojos lliurats a l'Arxiu Co-

Torres i Santanà, Joan

marcal", *El Foradot* (Montblanc) 28 (2005), pàg. 24.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Torres i Santanà, Joan. Prevere, nascut a Montblanc el 17 de gener de 1873. Estava adscrit a la parròquia del Serrallo de Tarragona. Morí assassinat a aquesta darrera ciutat el 27 de juliol de 1936.

Àngel Bergadà, *Martirologi...*

Torroella, Bertran. Fundador d'un benifet al santuari de la Serra (1427).

Ramon Sabaté, "Resum...".

Torroella, Francesc. Eclesiàstic. L'any 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Torroella, Francesc. Cònsol de la vila (1671).

J. Sánchez Real, "Dades sobre les campanes...".

Torroella, Gaspar. Veguer de Montblanc (1632).

Jaume Felip i Josep M. Grau, "La Vegueria...".

Torroella, Vicenç. Escrivà públic de la vila per autoritat reial. Regent de l'escrivania pública i comuna de Montblanc (1592-1618).

Jaume Felip, *L'actual seu del Consell Comarcal...*

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Pere Sanahuja, "Nomenament de síndic...".

Torroella i Abellà, Francesc. Vicari de la parròquia de Rojals de 1732 a 1751.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals...".

Torrueja, Pau. Bastoner (1925), fill de la vila. Era conegut com *Pau Llebret*.

Tosas, Josep Maria. Donant dels terrenys en els quals fou edificada la zona esportiva de la vila. L'Ajuntament donà el seu nom a un

dels carrers de l'eixample.

Toses i Pomés, Hipòlita. Carmelita vedruna. Nada a Montblanc el 19 de maig del 1843, filla de Josep, tupiner, i Antònia. L'avi patern era Francesc Toses, tupiner de la Selva del Camp. Recordem que Sant Hipòlit és el patró dels terrissaires. Entrà a l'institut l'any 1861 i morí a Vic el 27 de gener de 1905. Fou superiora.

APM. Baptismes, vol. 11 (1840-1851).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Toses i Serret, Josep. Músic. Nasqué a Montblanc el 3 d'abril de 1840. Tocava la tuba amb l'orquestra *La Vella*. Morí a la vila el 29 de juny de 1928.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Tous, Francesca. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila l'any 1879, ingressà a la congregació el 1901 i morí a Vic el 10 de febrer del 1952. Fou superiora.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Tous i Pedrol, Sebastià. Nat a Montblanc el 1912 i mort a la mateixa vila el 23 de novembre del 2001. President del Club Excursionista Montblanc (1958-1971). Participà en moltes proves de l'especialitat. En el *XIII Rally de l'Amitié*, celebrat a França, fou guardonat en reconeixement de la seva fidelitat excursionista (1984).

[Redacció], *Espitllera* (Montblanc) 32 (1984), pàg. 10.

Trapense, El. Vegeu Marañón, Antonio.

Trastàmara, Enric de. Castlà de Montblanc (1356 a 1360) per infeudació que féu Pere III. Els montblanquins la rescataren. Enric de Trastàmara, amb l'ajuda de les tropes catalanoaragoneses, comandades pel comte de Dénia, de les anomenades Companyies Blanques, grups de mercenaris guiats per Bertran Du Guesclin, Hug de Calvile i el mariscal

d'Audrehem, lluità contra Pere I, el Cruel, de Castella, en l'anomenada guerra dels dos Peres. En fugir Pere I, Enric de Trastàmara fou proclamat a Burgos rei de Castella (abril de 1366), però el castellà fou reposat en el tron gràcies a l'ajuda dels mercenaris anglesos del Príncep Negre. L'assassinat de Pere I a Montiel (març de 1369) decidí la victòria del Trastàmara que fou coronat rei de Castella com a Enric II.

Àngels Masià de Ros, "Pere el Cerimoniós, Enric de Trastàmara i l'entrada de tropes estrangeres a Catalunya", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* (Girona), vol. 25, núm. 1 (1979), pàg. 259-268.

Travieso i Solé, Llorenç. Músic, natural de Vilaverd que tocà la bateria a l'orquestra Amorós fins a la dissolució de l'agrupació (1936).

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Trens, Maria Clara. Abadessa del monestir de la Serra (1853).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Trullols, Amador. Mestre o batxiller de gramàtica de Montblanc, i metge. L'any 1500 negociava la contractació de mestre amb els cònsols de Reus. L'any 1530 s'oferí pel mateix càrrec un altre docent de Montblanc, Mn. Torres. Entre els anys 1500 i 1510 el consell de Reus el llogà de metge.

M. Camps Clemente, M. Camps Surroca i C. Aler Ibarz, "Algunes conductes del segle XVI a Catalunya", *Gimbernat. Revista catalana d'història de la medicina i de la ciència* (Barcelona) 9 (1988), p. 57-74.

Jordi Morelló Baget, Reus en el trànsit a la modernitat...

Trullols, Francesc. Eclesiàstic. L'any 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge* de 1497. Barcelona, 1991, vol. II.

Trullols, Pere. Sabater. Fundador del benefici de Sant Pere Màrtir a la capella de Sant Esteve de l'església de Santa Maria.

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Turmeda, Anselm. Religiós franciscà del convent de Sant Francesc. Escriptor i literat. Nasqué a Ciutat de Mallorca (1352) i estudià gramàtica i lògica a la mateixa ciutat, i física i astronomia a Lleida. Ingressà a l'orde franciscà i residí al convent de Montblanc. Estudià a les Universitats de París i de Bolonya. L'obra més famosa de Turmeda és el *Llibre dels Bons Amonestaments* (1398) inspirat en la *Dotrina dello Schiavo de Bari*, obra del segle XIII que, en part, plagia. Escriví també *Cobles de la divisió del regne de Mallorques* (1398) i *Disputa de l'ase contra frare Encelm Turmeda sobre la naturalesa e noblesa dels animals*. A Bolonya tingué per mestre Nicolau Martel que li aconsellà fer-se mahometà. Turmeda seguí el consell i embarcà cap a Tunis on féu pública la seva apostasia. Estigué allotjat al mateix palau del soldà i fou nomenat cap de duanes i intèrpret. Més tard fou intendent del palau del soldà.

La tradició montblanquina féu de Turmeda gairebé un sant, ja que fins i tot se'l considerà com a màrtir. Però la tradició no sembla ser certa, ja que Turmeda morí a Tunis, honorat pels mahometans i enterrat en un lloc preminent.

Miquel de Epalza, *Anselm Turmeda*. Palma de Mallorca, 1983.

Eufemià Fort i Cogul, *Dos apòstates dels segles XIV i XV: Turmeda i Marginet*. Barcelona, 1971.

Martí de Riquer, *Història de la Literatura Catalana*.

Turmó, Joan. Porter reial de Montblanc. El 1790 creà una companyia comercial amb el francès Lluís Ros per instal·lar a la vila una fàbrica de filar cotó (indianes).

Josep M. Grau, *La indústria...*

Tutavila del Tufo, Francisco de. (1608-1679) Militar napolità al servei de l'exèrcit hispànic de Felip IV, en el qual aconseguí el grau de general d'artilleria. Durant la guerra dels Segadors fou nomenat governador de Tarragona (1645). L'any 1646, el virrei marquès de Leganés, li manà atacar Montblanc, pensant que la vila hauria quedat desprotegida

Tutavila del Tufo, Francisco de

en haver marxat cap a Lleida les tropes franceses que la defensaven. El fracàs de l'expedició de l'any 1645 feia extremar les precaucions dels atacants. Malgrat tot, els defensors de la vila, comandats pel veguer Ricart i ajudats per les tropes franceses del regiment de Ferrier impediren la conquesta de la vila i les forces castellanes hagueren de retirar-se novament (maig de 1646). El fracàs enfurismà els assaltants que, en revenja, saquejaren i cremaren els voltants de la vila cometent malvestats, especialment al poble de la Guàrdia dels Prats.

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Manel Güell, "Els assalts (frustrats) a la vila ducal

durant la guerra dels Segadors".

Urbà V. Nom adoptat pel benedictí Guillem de Grimoard, abat del monestir de Sant Víctor de Marsella, en ser elegit papa (1362). Retornà a Roma la Santa Seu (1367) a instància de Santa Caterina de Siena, però a conseqüència de la pesta hagué de tornar a Avinyó. Des d'aquesta darrera ciutat expedí el Breu *Dum praeceles*, el document més important i ennobridor pel santuari de la Serra. Morí el 1370. Ramon Sabaté, "Resum..."

Urgell, Elionor d'. Vegeu Elionor d'Urgell.

U

Ulldemolins, Francesc. President del Sindicat de Vinyaters (1936). Iniciada ja la guerra civil, la junta de govern la integraven: Jaume Masalles i Camps (sots-president), Josep Agustí (secretari), Joan Malet i Roca (tresorer) i els vocals Joan Cendra i Olivé, Francesc Vinyes i Anglès i Josep Roselló i Tarragó. Acabada la guerra fou empresonat (1942-1943). ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.9.2.

Josep Recasens, *La repressió franquista a la Conca de Barberà...*

Usó, Ramon. Religiós franciscà. Guardià del convent de la Mercè de Montblanc (1897-1899). Fou el primer guardià de la comunitat montblanquina recuperada.

Josep M. Porta i Gabriel Serra, "El convent de la

Mercè...".

Valentí, Lambert. Notari de Montblanc (1335).

Eufemià Fort Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 79.

Valero, Llorenç. Fundador d'una causa pia (1638) que tenia per finalitat afavorir els estudis de nois amb pocs recursos econòmics i el matrimoni de noies en la mateixa situació.

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Vall, Guillem de la. Religiós franciscà. Guardià del convent de Sant Francesc (1315). Ambaixador del rei Jaume II enviat a la viuda d'Ermengol X de Cabrera, comte d'Urgell i vescomte d'Àger, i a Elisenda de Muntanyana (19 de novembre de 1315). En aquella època

V

dos dels fills de Jaume II s'educaren al convent montblanquí.

Lluís París, *Història de la Serra*.

Pere Sanahuja, "Un Guardià de Sant Francesc...".

Vallbona i Moncusí, Teresa. Carmelita vedruna. Nascuda a la vila el 4 de març del 1884. Entrà a la congregació l'any 1905. Morí a Manlleu (Osona) el 9 d'abril de 1959. Fou superiora.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Vallbona i Sanahuja, Carles. Alcalde de la vila, des del 5 de desembre de 1917 al primer de gener de 1918. El 1908 era president de la *Sociedad Agrícola Montblanquense*. En aquella data la resta de membres de la junta directiva eren Salvador Pallisé i Cantó (sots-president), Antoni Amorós i Sugrañes (tresorer), Joan Dalmau i Sabaté (sots-tresorer), Joan Vega i Folch (secretari), Ramon Munt i Cortés (sots-secretari) i els vocals Andreu Gironès i Magriñà i Macià Bertran i Folch.

ACCB.FMM. Cultura, sig. 1594.3.1.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Vallclara, Grau de. Senyor de la Guàrdia (1238). A la seva mort, la vídua llegà tots els drets senyorials al monestir de Santes Creus.

Vallossera, Maria Caterina. Abadessa del monestir de la Serra (1789 a 1791).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Valls, Filomena. Abadessa del monestir de la Serra (1909 a 1915).

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Valls, Francesc de. Llicenciat. Rector de la

Guàrdia dels Prats (1630-1638).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Valls i Contijoch, Maria Lourdes. Mestra a l'escola pública (1951). Nascuda a Montblanc.

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1511.15.

Vallvé i Iborra, Josep. Músic. Nasqué a Montblanc l'11 de novembre de 1846. Tocà amb *La Vella* (1867). Morí a la vila el 7 de desembre de 1895.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Vallvé, Jaume. Prevere. Vicari de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1891).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...".

Vallvé, Josep. Ecònom de la Parròquia de Rojals (1856-1858).

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Vallvé, Josep. President de l'associació *La Estrella* o *La Juventud* (1885). En aquell any el secretari de l'entitat era Florentí Argota.

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1542.14.

Vallvé i Folch, Jaume. Beneficiat de Montblanc. El 1910 tenia 68 anys.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Vallvé i Pedrol, Lluís. Hisendat. L'any 1910 tenia 90 anys.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Vallvé i Pinyol, Josep Maria. Religiós carmelita descalç. Nasqué a la vila el 15 de

Vallvé, Josep

novembre de 1886. Ingressà a l'orde carmelitana i féu la professió al Desert de les Palmes (Castelló). Acabats els estudis i ordenat sacerdot (1909) s'incorporà a la comunitat de Badalona. Morí el 7 d'abril de 1934.

Gabriel Beltrán, Carmelitas descalzas de Catalunya...

Vallverdú i Boquer, Rafael. Batlle de Rojals (1789).

Valentí Gual, "Rojals..."

Vallverdú i Vendrell, Joan. Alcalde de Rojals (1894-1896, 1905).

ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Vallterra, Ènnec de. Arquebisbe de Tarragona (1387-1407). Concedí indulgències als devots de la Mare de Déu de la Serra (1 d'abril de 1394).

Ramon Sabaté, "Resum..."

Van-Hallen Sarti, Juan. Militar d'origen flamenc nat a San Fernando (Cadis) el 1788. El 1835 era cap d'Estat Major i el 1840 governador militar de Tarragona. S'interessà pels problemes de Montblanc. Per iniciativa pròpia, el primer de novembre de 1840 disposà que les monges de la Serra, expulsades del seu convent l'any 1835 pels militars que volien convertir el santuari en fortalesa, retornessin a la seva residència. La tornada s'efectuà efectivament el 8 de desembre del mateix any. L'endemà, les religioses, per mediació de Mn. Josep Escoda, capellà ecònom, li feren present en un escrit la seva gratitud. Morí a Cadis el 1864.

J. Sánchez Real, "La tornada a la Serra en 1840". *Espitllera* (Montblanc) 77-78 (1988), pàg. 27-28.

Vaquer, Berenguer. Cònsol de la vila (1383).

Pere Sanahuja, "L'almoïna dels sastres".

Veciana, Antoni. Escultor de Valls. Era fill de Josep Veciana, pagès, i de la seva esposa Maria, ambdós de Sarraí. L'any 1697 anà a aprendre l'ofici d'escultor a Valls i residí en

aqueixa població fins que morí el 20 d'abril de 1713. Autor de la fornícula i part inferior del retaule esculturat barroc de Sant Francesc Xavier i de la imatge del mateix sant que es venerava a l'església de Santa Maria (1712) posteriorment destruïts (1936).

Josep M. Grau i Roser Puig, "La darrera obra..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pau Queralt, "El reliquiari de Sant Francesc".

Vecieta, Jesús. Empresari de cinema, natural de Barcelona. El 1920 residia a la vila ducal.

Vega, Joan. President de la *Cooperativa montblanquense* (1908).

ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.2.6.

Vell Cisteller, Hereu. Renom d'un montblanquí que combaté en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a Masroig.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Vendrell, Francesc. Cònsol de la vila (1690).

Pau Queralt, "La Confraria de la Puríssima Sang".

Vendrell, Joan. Calderer (1820). És l'únic industrial del ram documentat de Montblanc a l'època. Treballava pels fabricants d'aiguardent de la vila.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc durant el trienni constitucional..."

Vendrell, Ramon. Músic i compositor, nat a la vila. Autor de la música de *Lo clarinet màgic* i *Los pastorets en Betlem* (1905). Dirigí el Cor La Lira Montblanquina i una Capella de música, sota el patrocini de la societat *La Artesana Montblanquense* (1886).

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà..."

Vendrell i Caballé, Josep. Músic. Pianista. Fundador i director de l'Orfeó Montblanquí (1920). El 12 de febrer de 1922 es celebrà l'acte de la benedicció de la senyera que

apadrinà el president de la Mancomunitat de Catalunya, Puig i Cadafalch. El primer de febrer de 1925 actuà al Palau de la Música Catalana. Fou l'ànima de l'Orfeó i el seu mestre malgrat no ser músic professional. Director del cor El Pensament (1926-1929). Morí a la vila el 29 de maig de 1930.

Aires de la Conca (Montblanc), 14 de juny de 1930. Judit Albalat, "L'activitat teatral..."

Andreu Mayayo, *La Conca de Barberà 1890-1939*.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Vendrell i Montseny, Josep. Llauner. L'any 1920 tenia 61 anys. En aquesta data a la vila hi havien dos llauners, l'esmentat Josep Vendrell i un altre anomenat Bartomeu Salvi i Vidal, nat a Barcelona.

Vendrell i Montseny, Ramon. Músic, nat a la vila. Conegut com a *Ramonet Vendrell*. Director de *La Nova* (1885, 1887-1904). Director del cor La Lira (1926-1929) i de l'Orfeó Montblanquí (1920 fins vers 1928). Morí a Reus.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Vendrell i Robert, Josep. Alcalde de Rojals (1903-1904).

ACCB. FM Rojals, sig. 1579.

Vendrell i Robuster, Miquel. Pianista. President de l'associació *La Unión* (1884). En aquell any el sots-president era Josep Pallisé. ACCB. FMM. Cultura, sig. 1594.2.3 i Població. Padró 1889.

Ventallols, Francesc. Organista de l'església de Santa Maria (1730-1731). Fou contractat el 15 de novembre de 1730 per 4 anys i 60 lliures. Era un organista excepcional. Havia estudiat orgue i composició al monestir de Montserrat durant set anys. Això li comportà ser nomenat organista de Montblanc sense necessitat d'oposició, amb l'autorització de l'arquebisbe de Tarragona (1730). Apareix en el cadastre de 1731 com a mestre [de cant i orgue].

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

Josep M. Porta, "La vila de Montblanc en el se-

gon..."

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Ventosa, Josep. Rector de la parròquia de Lilla (1865-1867).

Josep M. Grau i Roser Puig, *Lilla*.

Vergonyós, Francesc. Cònsol de Montblanc (1702-1715). Era mercader, el 1712 havia venut al capítol de canonges i municipi de Tarragona els pous de gel de la Pasquala.

Josep M. Grau, *La Guerra de Successió a la Conca de Barberà*. Montblanc, 2007, pàg. 25.

Valentí Gual. "Conflictos entre Poblet i Montblanc..."

J. Sánchez Real, "Dades sobre les campanes..."

Viana, Carles de. Vegeu Carles de Viana.

Viana, Pere. Lapidista o picapedrer de la vila (s. XVI). Molt possiblement treballà en la construcció de l'església de Santa Maria.

Jaume Felip, "L'església gòtica..."

Vic, Guillem de. Escrivà de Montblanc (documentat el 1359, 1362 i 1397).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Joan Poblet, "Qüestions entre Blancafort i l'Esplugu..."

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Vidal, Berenguer. Rector de la Guàrdia dels Prats (1349-1355).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume..."

Vidal, Bernat. Pintor montblanquí (1622-24). Autor de la pintura i decoració del sagrari i altar de l'església de Pont d'Armentera (1624). També realitzà ex-vots.

Eufemià Fort i Cogul, *El Santuari de la Mare de Déu de Paret Delgada*, pàg. 109.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Pau Queralt, "Mestre Bernat Vidal..."

Vidal, Gaietà. Cirugià (1820). Estava casat amb Maria Vidal.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics

Vidal, Berenguer

de Montblanc...”.

Vidal, Josep. Religiós franciscà del convent de Sant Francesc. Vicari de Santa Maria (1740-1743).

Vidal, Josep. Rector de Prenafeta (1933). Josep M. Grau, “Rectorologi de Prenafeta...”.

Vidal, Salvador. Beneficiat i benefactor de l'església de Santa Maria. Féu construir l'antic altar de la Puríssima Concepció, obra de Bernat Tàpies, daurador de Montblanc (1638) i de Joan Oliver, pintor de Reus.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Gabriel Serra, “La parròquia de Santa Maria a primers...”.

Vidal, Saül. Jueu de Montblanc que tenia un seient llogat a l'Escola Nova o Sinagoga del call sobirà de Cervera (1385).

Gabriel Secall, “Notícia històrica de les juderies medievals...”.

Vidal i Barraquer, Francesc. Arquebisbe de Tarragona i cardenal. Advocat. Nasqué a Cambrils el 3 d'octubre de 1868. Ordenat sacerdot el 27 de setembre de 1899 i consagrat bisbe el 26 d'abril de 1914. Bisbe de Solsona (1914), arquebisbe de Tarragona (1919) i cardenal (1921). Féu una visita pastoral a Montblanc el maig de 1932. Quatre anys més tard, als primers dies de la guerra civil, fou detingut a Poblet i empresonat a Montblanc. Salvà la vida gràcies a la intervenció del president de la Generalitat Lluís Companys i el conseller de Cultura Ventura Gassol que enviaren a Montblanc el diputat Sr. Soler i Pla i una patrulla de Mossos d'Esquadra, per rescatar-lo. A Barcelona embarcà en un vaixell que el portà a Itàlia. Després de la guerra el govern espanyol li impedí el retorn a la seva seu. Morí a l'exili el dia 12 de setembre de 1943.

Ramon Comas i Maduell, *Vidal i Barraquer. Síntesi biogràfica*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1977.

Gomà-Vidal Barraquer: Dues visions antagòniques de

l'església del 1939. Barcelona, 1974.

Ramon Muntanyola, *Vidal i Barraquer, cardenal de la pau*. Barcelona, 1970.

Vidal i Jordana, Albert. Historiador. Religiós franciscà, batejat a Montblanc el 20 de novembre de 1743. El seu pare, Albert Vidal, era tirador d'or de Barcelona i la seva mare, Paula Jordana, era de Guissona (la Segarra). El matrimoni ja vivia a Montblanc l'any 1734 i tingueren altres fills, els padrins dels quals solien ser membres de les classes benestants locals (notaris, tinent de corregidor). Professà a l'orde de Sant Francesc el 13 d'octubre de 1759 al convent de Sant Francesc de Barcelona. Gran orador. Publicà diversos sermons (1783-1784, 1793 i 1797). Autor d'un Diccionari Català en dos volums, obra inèdita inacabada, l'original de la qual es conserva a la Biblioteca de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Morí al col·legi de Sant Bonaventura de Barcelona l'1 de novembre de 1827.

APM. Baptismes. vol. 3 (1734-1755).

Agustí Boadas i Josep Martí, *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, vol. III. Barcelona. 2001.

Roser Puig, “Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria...”.

Pere Sanahuja, *El P. Magí Català...*

Vila, Jacint. Escultor de Valls. El 1713 l'ajuntament de Montblanc li encarrega un retaule per a l'ermita de Sant Joan.

El 1725 contractà amb els administradors de la confraria de Santa Quitèria de la Guàrdia dels Prats la construcció d'un retaule de la Santa per 106 lliures.

José M. Grau, “El retaule de Santa Quitèria de la Guàrdia dels Prats”, *El Foradot* (Montblanc) 29 (2005) pàg. 37.

La Guerra de Successió a la Conca de Barberà. Montblanc, 2007, pàg. 28.

Vilà, Josep. Religiós mercedari. Comandador del convent de Santa Maria del Miracle (1759-1767).

José M. Grau i Roser Puig, “El convent mercedari...”.

Vilà i Garsavall, Àngela. Mestra a Lilla (1906).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Vilà i Pere, Josep. Rector de Blancafort. Nascut la Guàrdia dels Prats el 2 d'abril de 1878. Morí assassinat a la carretera de Sarraí el 28 d'agost de 1936.

Àngel Bergadà, "Els nostres màrtirs", *Església de Tarragona*, 191 (2005), pàg. 31.

Vilafranca, Aldonça de. Abadessa de la Serra (1412).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, "Abaciologi...".

Vilafranca, Berenguer de. Pare del fundador de la vila, Pere Berenguer de Vilafranca. Acompanyà Sant Oleguer a l'expedició per ocupar Tarragona (1128-1129).

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Vilafranca, Berenguer de. Fill del fundador de la vila, Pere Berenguer de Vilafranca. Batlle i veguer de Montblanc i repoblador del Pla de Santa Maria. Acompanyà el rei Alfons I, el Cast.

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura...".

Vilafranca, Berenguer de. Nèt del fundador de la vila Pere Berenguer de Vilafranca i fill de Berenguer de Vilafranca. Acompanyà el rei Jaume I en diverses expedicions. Fundador del benifet de Sant Pere en la primitiva església de Santa Maria de Montblanc (1234).

J. Miret i Sans, *Itinerari de Jaume I*.

Lluís París, *Assaig històric...*

"Montblanc i els seus comtes reis".

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers...".

Vilafranca, Bernat de. Fill del fundador de la vila, Pere Berenguer de Vilafranca i de la seva muller Arsenda. L'any 1172 donà el seu cavall, armes i part del molí que tenia a la vora del Francolí, al monestir de Poblet. Casat amb Laura, tingué una filla anomenada Arsenda, com la seva àvia.

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura...".

Vilafranca, Bertran de. Castlà de Montblanc (1440). Era un dels tutors i curadors dels fills de Ramon Berenguer de Llorac, senyor de Solivella.

Josep M. Llobet i Portella, "Textos documentals sobre les relacions de veïnatge entre Solivella i Cervera (1427-1457)", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 24 (2006), pàg. 74 i s.

Vilafranca, Elionor de. Esposa del mercader Bernat Alenyà. L'any 1359 ordenà un benifet sota l'advocació de sant Bernabé a la capella de sant Bernat i Bernabé de l'església de Santa Maria de Montblanc.

Gabriel Serra, Josep M. Porta i Jaume Felip, "Apunts històrics sobre el palau Alenyà...".

Vilafranca, Francesc de. Castlà de Montblanc, fill de l'anterior castlà Joan de Vilafranca i de la seva esposa Anastàsia de Merlès (1608). Es casà amb Isabel de Montserrat, de la Selva del Camp.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

J. Sánchez Real, *La casa Desclergues...*

Vilafranca, Galcerà de. Militar. El 1497 residia a Montblanc.

Josep Iglésies, *El Fogatge de 1497*. Barcelona, 1991, vol. II.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Vilafranca, Gregori de. Religiós cartoixà, nat a la vila. Descendent de la família dels fundadors de Montblanc i germà del també monjo cartoixà, Lluís de Vilafranca. Professa en la Cartoixa de Scala Dei el 3 d'abril de 1539. Fou un monjo virtuós. Prior del monestir de las Cuevas, de Sevilla. Morí l'any 1552 a la Cartoixa de Montsant.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Ramon Sabaté, *Panegíric...*

Vilafranca, Joan de. Cavaller montblanquí de la família dels fundadors de la vila. Estigué al servei del rei Jaume I.

Vilafranca, Gregori de

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura..."

Vilafranca, Joan de. Cònsol de la vila (1462). Fou nomenat capità de la fortalesa o castell de Montblanc (26 de gener de 1470).

Emili Morera, "Notícia històrica de..."

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Vilafranca i de Calders, Joan de. Castlà de la vila (documentat entre 1528 i 1569), Baró de Segura. Casat amb Anastàsia de Merlès. Tenia el seu domicili al carrer dels Fra menors (1549).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Ramon Sabaté, "Resum ..."

J. Sánchez Real, *La casa Desclegues...*

Vilafranca i de Merlès, Francesc. Castlà de Montblanc. Fill de Joan de Vilafranca i de Calders i de la seva esposa Anastàsia de Merlès. Es casà amb Isabel de Montserrat, natural de la Selva del Camp. L'any 1585 adquirí de Bonaventura Desclegue l'escripció pública de la vila. Morí sense descendència.

Eufemià Fort, *El santuari de la Mare de Déu de Paret Delgada, a la Selva del Camp de Tarragona*, pàg. 94.

Salvador-J. Rovira, *La baixa noblesa de la Conca...*

Vilafranca, Lluís de. Religiós montblanquí de la família dels fundadors de la vila. El 27 de març de 1501 professà a la Cartoixa de Scala Dei. Fou prior de les cartoixes de Montalegre i del Paular. Morí a Scala Dei l'any 1539 deixant memòria de les seves virtuts.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Vilafranca, Pere Berenguer de. Fundador de Montblanc. Era fill de Berenguer Bonfill i Adaleudis, ambdós d'Olèrdola. Rebé el lloc de Duesaigües, de Ramon Berenguer IV, el març de 1155 i fou el primer veguer i batlle de la vila. Promotor i impulsor del repoblament de Duesaigües, Vilasalva i Montblanc. Casat amb Arsenda, tingué dos fills anomenats Berenguer i Bertran. Segons Carbonell i Virella, tingué altres dos fills anomenats Pere i Ferrer. Féu donacions al monestir de Santes

Creus. Morí abans de 1172.

Agustí Altisent, *Diplomatari de Santa Maria de Poblet*. vol. I anys 960-1177. Barcelona, 1993.

Josep M. Font Rius, *Cartas de Población y Franquicia de Cataluña*. Barcelona, 1969-1983, 3 vols.

Eufemià Fort Cogul, *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972, pàg. 167.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura..."

Vilafranca, Pere Berenguer de. Nèt del fundador de la vila, Pere Berenguer de Vilafranca i fill de Berenguer. Fou acompanyant del rei Jaume I.

Lluís París, "Montblanc i els seus comtes reis".

Josep M. Porta, "Aproximació a la figura..."

Vilafranca, Ramon Berenguer de. Castlà de Montblanc (1322).

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Vilageliu, Miquel. Prevere, nat a Ripoll. Organista de l'església de Santa Maria (1816-1831). Deixà el càrrec l'any 1831 en haver aconseguit un benefici a l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona.

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Vilallonga, Magí. Castlà de Montblanc (1804). En aquesta època el títol de castlà era purament nominal i només interessava per les rendes econòmiques que generava.

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Vilalta, Maria. Mestra a la Guàrdia dels Prats (1883-1893).

ACCB. FMM. Instrucció Pública, sig. 1512.

Vilalta, Teresa. Abadessa del monestir de la Serra (1900 a 1903).

J. Sánchez Real, "Abaciologi..."

Vilalta i Amenós, Gabriel. Notari de Montblanc (1895-1919). Formalitzà l'acta de la coronació de la imatge de la Mare de Déu de la Serra (9 de setembre de 1906).

Vilalta i Amenós, Maria Teresa. Abadessa del monestir de la Serra. Morí el 3 de juny de 1906.

Vilamajor, Joan-Francesc. Plebà de Montblanc (1726-1727). Nat a Valls. L'any 1727 fou nomenat rector de l'Espluga de Francolí (1727-1766). Elaborà un rectorologi de l'Espluga.

Jordi M. Bou Simó, *L'ermita de la Santíssima Trinitat de l'Espluga de Francolí*.

Lluís París Bou, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc" (6).

Vilanova, Vidal de. Canceller del rei Alfons III.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

Vilasalba, Antoni de. Pseudònim utilitzat per Antoni Palau i Dulcet entre 1904 i 1916 en les traduccions d'obres de teatre de F. Nietzsche, H. Ibsen, P. Giacometti, R. Wagner, M. Maeterlinck i G. Hauptmann.

Vilaseca i Anguera, Salvador. Metge i historiador. Investigador especialista en arqueologia. Nat a Reus l'any 1896. Comissari provincial d'excavacions. Redescobridor de les pintures rupestres del Mas d'en Llord (1943) i descobridor de les del Mas d'en Bessó (1950), a més de les Coves del Cartanyà, del Buldó, de les Gralles i altres de la vall del riu Brugent en col·laboració amb Josep Iglésies, i de la Cista dolmènica del bosc del Pla de la Sala de Passanant; estudiós i investigador de la Cova de la Font major de l'Espluga de Francolí. Autor d'*El hombre fósil* (1916), *La indústria del sílex a Catalunya. Les estacions tallers del Priorat i extensions* (1936), *Las industrias del sílex tarraconenses* (1953), *Reus y su entorno en la prehistoria* (1973) i altres. Entre els seus treballs sobre la Conca de Barberà i terres veïnes poden remarcar-se *La Cova del Cartanyà* (1926); *Exploració prehistòrica a l'alta conca del Brugent. I. La cova del Buldó. II. L'Art rupestre. III La cova de les Gralles* (1929-1932),

en col·laboració amb Josep Iglésies, *Poblet* (1935); *La cova de la Gorja del Gaià* (1935); *Más cuevas y enterramientos prehistóricos en el Bajo Brugent. Término de Vilaverd* (1942); *Los grabados rupestres esquemáticos de la provincia de Tarragona* (1943); *Una cista prehistórica con enterramiento doble en Conesa* (1944); *Las pinturas rupestres naturales y esquemáticas de Mas d'en Llord* (1944); *El primer sepulcro megalítico de la provincia de Tarragona: la cista dolmènica del Bosc del Pla de la Sala de Passanant* (1949); *Nuevas pinturas rupestres naturalistas en el Barranco del Llord. Rojals* (1950); *Nuevos hallazgos de pinturas rupestres naturalistas en el Barranco del Llord. Rojals* (1950); *Las industrias del sílex tarraconenses* (1953); *Noticia de hallazgos de objetos de bronce en la cueva de la Font Major* (1959); *La cova de la Font Major* (1960); *Notas sobre tres Abades de Poblet en el siglo XVIII, hijos de Reus* (1965); *Sepulcros de losas antiguos y alto medievales de las comarcas tarraconenses* (1966), escrit en col·laboració amb A. Prunera; y *Cueva de la Font Major* (1969). Membre de la Real Academia de la Historia (Madrid), l'Institut d'Estudis Ibèrics i Etnologia Valenciana de la Institució Alfons el Magnànim (València), Real Academia de Nobles y Bellas Artes de San Luís (Saragossa), Deutsches Archäologisches Institut (secció de Madrid), Associação dos Arqueólogos Portugueses (Lisboa), Instituto Internazionale di Studi Liguri (Bordighera), Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi (Barcelona), Patronato José María Quadrada de Estudios e Investigaciones locales, del CSIC, Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis catalans, etc. Morí el 13 d'abril de 1975. El Centre d'Estudis de la Conca de Barberà li dedicà l'*Aplec de Treballs* de 1996.

AA.DD. *Salvador Vilaseca. Una obra perdurable*. Reus, 1996.

Ramon Capdevila i Vallverdú, "Les meves vivències..."

Màrius Ferrer, "Memòria de Salvador Vilaseca..."

Jaume Massó, "Salvador Vilaseca..."

Maties Solé, "Salvador Vilaseca..."

Vilella, Francesc

Vilella, Francesc. Notari de la vila (1647-1650).

Josep M. Porta, "El retorn de protocols".

Vilella, Gabriel. Rector de Rojals durant el període de 1785 a 1791. Era fill d'Alforja. Fou el promotor i autor de la primera reforma de l'església de Rojals. La reforma consistí en l'allargament de la part est del temple a fi d'aconseguir major espai per acollir l'augment demogràfic del poble en aquella època. La reforma afectà també el campanar.

Josep M. Contijoch, "Rectors de la Parròquia de Rojals".

Valentí Gual, *Rojals, una ciutat del món*.

Vilella, Joan. Prevere. Tingué cura de la vicaria vacant de Lilla els anys 1825 i 1834 i 1835.

Josep M. Grau. i Roser Puig, *Lilla*.

Vilella, Pau. Secretari de l'Ajuntament de Lilla l'any 1809 quan es produí la invasió del poble per les tropes napoleòniques.

Roser Puig Tàrrach, "Crisi de subsistències a Lilla durant la guerra de Napoleó (1809)", *El Foradot* (Montblanc) 16 (2003), pàg. 17.

Vallespinosa i Pàmies, Rosa. Mestra a Lilla.

Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victòria"...*

Viñas, Ramon. Patisser de la vila (1824). Cap d'una llarga nissaga de pastissers montblanquins, continuada successivament pels seus descendents Francesc Viñas, Joan Viñas i Rosselló (1895-1985), Joan Viñas i Gay (1924-2004) i Joan Maria i Àngels Viñas Ibàñez.

Informació facilitada per la família Viñas.

Viñas i Buyó, Jaume. Alcalde de la vila. Prengué possessió de l'alcaldia el juny de 1939. Els regidors que l'acompanyaven eren Josep Foguet i Mir, Joan Martorell i Roig, Antoni París i Riba i Andreu Torres i Ferrer.

ACCB. FMM. Administració general. Actes (1939-1940), sig. 17.3.

Viñas i Roselló, Joan. Patisser. Nasqué a Montblanc el 22 de novembre de 1895. Era fill de Francesc Viñas i d'Angelina Roselló, de cal Moliner de la Vall. Junt amb el seu fill Joan Viñas i Gay, creà la popular laminadura *Montblanquins* (1946). Morí a Montblanc el 16 de maig de 1985. Joan Viñas i Gay havia nascut el 6 d'abril de 1924 a la vila on morí el 28 de gener de 2004. Ambdós pertanyien a una antiga nissaga de pastissers de Montblanc.

Informació facilitada per la família Viñas.

Viñas i Roselló, Magdalena. Carmelita vedruna. Nasqué a la vila el 20 de desembre de 1879. Ingressà en la congregació l'any 1898. Fou superiora. Morí a Barcelona el 6 d'abril de 1970.

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Viñas i Sanromà, Jacint. Cabdill militar i guerriller conegut com *Cintet del Fonoll*. Nasqué a Montblanc on treballà de fadrí de drogueria. Els seus pares eren botiguers de pesca salada. Fervent reialista s'allistà voluntari. Participà en diverses accions bèl·liques, en les quals sobresortí pel seu coratge i per la seva audàcia. Ascendí a capità. S'exilià a Perpinyà, d'on retornà en ser restablert Ferran VII com a monarca absolut. Malgrat les seves conviccions carlines, no secundà l'aixecament de 1833, segurament per creure's postergat injustificadament. Per motivacions personals, ferit en el seu amor propi, es passà al bàndol contrari. Enemistat amb la família i els amics, tots carlins, mantingué la seva nova fidelitat. De nou sortí a relluir la seva audàcia i temeritat. Sortí il·lès d'un atemptat què fou objecte a Montblanc per un tal Josepet de l'Espluga, al que perdonà. Encerclada la seva partida per forces carlines, aconseguí fugir en una acció temerària. Fou nomenat comandant d'armes de Montblanc i, sent a la vila, els carlins rodejaren casa seva, de la qual s'escapà fent un forat a la teulada i s'amagà al Riuot d'on més tard fou rescatat per una columna amiga que arribà a Montblanc a les ordres del brigadier Colubí.

Assolí el grau de tinent coronel. Segons Lluís Vives, es suposa amb fonament que, quan una tropa de miquelets procedents de Valls causaren incendis i destruccions a la vila i llençaren la imatge de la Mare de Déu de la Serra dal-tabaix del cambril del santuari (1835), va ser *Cintet del Fonoll* qui va recollir els trossos de la imatge permetent que més tard pogués ser recomposta. L'any 1836, quan operava prop de la Bisbal de Falset, fou sorprès en un pas estret per les forces carlines dirigides pel cabdill Arbonès, i morí en l'acció. La casa pairal dels Fonoll estava situada a l'antiga travessera de l'Aviram, actualment carrer del Ducat, fent cantonada amb el carrer dels Hortolans.

Alfred Opisso, "Cintet del Fonoll".

Lluís Vives, *Narracions històriques...*

Viñas i Tous, Jaume. Alcalde de la vila des de 20 de febrer a 5 de maig de 1917, i del 20 d'octubre al primer de desembre del mateix any.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Vinyes i Anglès, Francesc. Membre del Comitè Antifeixista de Montblanc en representació de la Confederació Nacional del Treball (1936). El 26 d'octubre de 1936 presidí la comissió de sanitat i assistència social de l'Ajuntament de Montblanc.

ACCB. FMM. Administració General. Actes, sig. 17.

Vinyes i Figueres, Josep. Plebà de Montblanc (1910-1922). Catedràtic de filosofia. Sobresortí per la seva dedicació als pobres i persones més desvalgudes de la vila. El 1913 celebrà una missió general i les festes constantinianes. Participà en el Congrés Litúrgic de Montserrat (1915). Morí, sent plebà, als 56 d'anys d'edat, a la ciutat de Reus, el 28 de juliol de 1922.

La Conca de Barbarà (Montblanc), 29 de juliol de 1922.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Lluís París, "Capellans, rectors i plebans de Montblanc".

Vinyes, Simó. Veí de la vila i de la ciutat de

Lleida que pagà les despeses de construcció del retaule barroc de Sant Francesc Xavier de l'església de Santa Maria.

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Violant d'Hongria. Vegeu Hongria, Violant d'.

Viuda Molinera, Heren de la. Nom de casa d'un guerriller de Montblanc que intervingué en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí en acció de guerra a Forès. Un altre familiar, segurament germà, conegut com *Cabaler de la Viuda Molinera*, que també lluitava com a voluntari en la mateixa guerra, morí a la Seu d'Urgell.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Virgili i Monfar, Pau. Ecònom de Santa Maria de Montblanc (1923). Nasqué a Valls el 7 d'agost de 1869. La revolució de 1936 el sorprengué sent rector del Pla de Santa Maria. Morí assassinat el 5 d'agost de 1936 al terme de Montblanc.

Àngel Bergada, *Martirologi...*

Vives, Daniel M. Prevere. Vicari de la parròquia de Sant Miquel de Montblanc (1891-1892).

Josep M. Grau, "Rectorologi de la parròquia de Sant Miquel...".

Vives, Joan. Rector de la Guàrdia dels Prats (1908-1913).

Albert Palacín, "Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume...".

Vives i Cedó, Jacinta. Mestra, natural de la Riera de Gaià. L'any 1910 tenia 30 anys. Habitava a Montblanc des de l'any 1908.

ACCB. FMM. Població, Padró 1910, sig. 1435.3.

Vives i March, Matias. Diputat pel Partit Socialista Unificat de Catalunya al Parlament de Catalunya (1980-1988). Primer Síndic de Greuges de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (1994-1999). Coordinador d'Àrea

Vives, Joan

del Síndic de Greuges. Director d'Ordenament Territorial i Relacions Locals del Síndic de Greuges (2004).

DOGC, núm. 4247, de 26 d'octubre de 2004.

Xavier Garcia, *Homenots del Sud*. Tarragona, 1994, pàg. 247-249.

Josep M. Porta, *Montblanc*.

[Redacció] "Maties Vives March", *El Foradot* (Montblanc) 35 (2006), pàg. 10-12.

Vives i Poblet, Feliu. Industrial, nascut a la vila. Director aficionat de teatre, actor i promotor de l'art escènic a la vila. L'any 1921 estrenà al teatre de la Joventut Nacionalista de Montblanc, l'obra d'Àngel Guimerà, *Joan Dalla*.

Judit Albalat, "L'activitat teatral..."

Vives i Poblet, Lluís. Escriptor i historiador. Nasqué a la vila l'any 1900. Fundador i redactor a Barcelona del periòdic quinzenal *Icària Nacionalista*. Encarregat de l'Arxiu Municipal de Montblanc i autor de l'obra inèdita *Narracions històriques de la vila dual de Montblanc fins al 1960*, interessant perquè recull especialment molts fets ocorreguts durant la revolució i la guerra civil (1936-1939). L'original el conserva la família. Col·laborà en diverses publicacions locals, entre les quals *Montblanch. Boletín de cultura e informació local* (utilitzava el pseudònim Jordi Vallespinosa). Secretari de l'Ajuntament de la vila. Al final de la guerra civil (1939) fou jutjat i empresonat fins l'any 1941 i posteriorment desterrat. Morí a la vila l'any 1974.

Josep M. Grau, *Diccionari d'historiografia catalana*.

Josep Recasens, *L'anomenat "Año de la victòria"...*

La repressió franquista a la Conca de Barberà.

Vives i Poblet, Ramon. Nat a la vila el 1892, casat el 1919, treballà a l'oficina local del Banc de Valls (1921-1961). President de la Germandat del Santíssim Sagrament (1928-30) i del Casal Montblanquí (1950-1951). Violinista, tocà amb *la Vella* (1918). Morí l'any 1985.

Andreu Mayayo Artal, "En la mort del Sr. Ramon

Vives", *Espitllera* (Montblanc) 47 (1985) pàg. 23-24.

Núria Medrano, *Músics i ball...*, pàg. 235.

Josep M. Porta, "El Casal Montblanquí..."

"La Germandat de Socors..."

Vives i Sardà, Joan. Prevere de la vila. Nat a Valls. L'any 1910 tenia 51 anys. Morí el 3 de juliol de 1913.

ACCB. FMM. Població. Padró 1910, sig. 1435.3.

Vogué (o Vogé), Francesc. Escultor veí de Montblanc (1777) nascut a Tarragona. Autor, junt amb l'escultor berguedà Antoni Costa, del retaule major barroc de l'església de Santa Maria de Montblanc, dissenyat per l'escultor de Valls, Lluís Bonifàs, i destruït durant la guerra civil (1936). Morí a Montblanc i fou enterrat a la mateixa església el 4 d'octubre de 1779.

Josep M. Grau i Roser Puig, "El retaule major..." (I).

"L'última obra de l'escultor berguedà..."

Voltas, Josep. Natural i veí de la vila. Sufragà les despeses de construcció del retaule i altar major de l'església de Sant Miquel, construït vers l'any 1857, daurat l'any 1929 i destruït l'any 1936.

Voltas, Josep. Alcalde constitucional de la vila (1822). Podria ser el mateix personatge de l'entrada anterior. Procurador.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Aspectes econòmics de Montblanc..."

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Voltes, Tomàs. Organista i mestre de capella de l'església de Santa Maria, nascut a Cornudella del Montsant. Casat amb Narcisa, de la qual tingué un fill que fou clergue i beneficiat de Montblanc. Fou nomenat, mitjançant oposició, el 15 de maig de 1745 i prengué possessió el dia 21 següent. Novament fou nomenat organista l'any 1757, encara que de manera interina, continuant fins l'11 de juny de 1776 i, des del 17 dels mateixos mes i any,

fins al novembre següent. Més tard ocupà de nou el càrrec d'organista, des del 24 de març de 1777 fins al juliol de 1782.

Francesc Bonastre, *L'orgue de Santa Maria...*

J. Sánchez Real, "El órgano y los organistas..."

Voltes, Tomàs. Prevere de la vila. Fill de Tomàs Voltes i Narcisa. Beneficiat de Santa Maria i encarregat de l'arxiu de la comunitat de preveres.

Gabriel Serra, "La parròquia de Santa Maria a primers..."

Xac, Domènec de. Religiós mercedari. Comanador del convent de Santa Maria del Miracle de Montblanc i de Santa Maria dels Prats de la Guàrdia (1303) Segons Felip, fou "un incansable defensor dels drets del convent montblanquí davant qualsevol instància, ja fos el batlle del rei a Montblanc, el veguer de la vila, o fins i tot els mateixos curials de la Cort de Jaume II".

Jaume Felip, "El convent de la Mercè".

Antoni Palau i Dulcet, *Guia de Montblanc*.

Xalapeira i Amorós, Eduard. Alcalde de la vila des del 13 d'octubre de 1923 al 9 de novembre de 1924. Nomenat per substitu-

ir l'alcalde anterior, Rafael Andreu i Gassol, que dimití del càrrec. Al carrer Major tenia un comerç de calçat. Morí el 9 de novembre del 1924. Estava casat amb Rosa Serret.

La Nova Conca (Montblanc), 20 d'octubre de

X

1923.

Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Xalapeira i Amorós, Mercè. Carmelita vedrera. Nasqué a la vila el 25 de novembre de 1878. Entrà a la congregació l'any 1903. Morí a Llagostera (Gironès) el 23 de desembre de 1953.

APM. Òbits (1930-1955).

Josep M. Porta i Pilar Navàs, *150 anys de les Germanes Carmelites...*

Xalapeira i Amorós, Sebastià. Comerciant. Nat a Montblanc el 12 de desembre del 1876 i mort el 27 de febrer del 1939. El 1900 es va casar amb Teresa Pedrero Ribas. Tenia un magatzem de sabates a Barcelona; el 1899, juntament amb el seu sogre, fundaren una fàbrica de calçat a Alaró (Mallorca). Pocs anys més tard obriren una delegació a Algèria. A Montblanc, juntament amb el seu amic i soci Joan Sanfeliu Sanromà fundaren la fàbrica de goma (1925).

Xaparro i Papiol, Ferran. Vegeu Chaparro i Papiol, Ferran.

Xava, Hereu de la. Nom amb el qual era conegut un oficial de l'exèrcit carlí, nat i veí de Montblanc. Participà en la darrera guerra carlina (1872-1875) i morí a les rodalies de Sant Magí de la Brufaganya.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Ximénez, Francesc. Comerciant. Cap d'una gran nissaga de gitanos montblanquins que habità la vila i les comarques veïnes durant els segles XVIII i XIX. Casat amb Agustina Bor-

ràs, d'Igualada.

Josep M. Grau i Roser Puig, "Gitanos montblanquins".

Roser Puig Tàrrach, "La minoria gitana del Camp de Tarragona a l'Antic Règim", *Història dels altres. Exclusió social i marginació a les comarques tarragonines [segles XIII-XX]*. Tarragona 2003, pàg. 101-126.

Ximenis, Esperança. Abadessa del monestir de la Serra (1555).

Jaume Felip, "El Renaixement...".

Xocu, Hereu. Nom de casa o renom d'un guerriller carlí de Montblanc que intervingué en la darrera guerra carlina (1782-1785) i morí en acció de guerra a Almofter.

Josep Solé i Grinyó, "Els montblanquins en la darrera guerra carlina".

Yscla i Rodríguez, Carme. Pintora. Nasqué a Madrid l'any 1912 i veïna de Montblanc. Casada amb Ferran Sancho Fonoll, metge. Aquarel·lista. Excel·lí en obres de temàtica floral. Morí a la Selva del Camp l'any 1988.

Yuste i Peyra, Rafael. Alcalde Major de la vila. Fou designat el 14 de març de 1834. El dia 5 d'abril de 1835 fou designat el seu successor, però Yuste continuà interinament algun temps més.
Josep M. Porta, "Els alcaldes de Montblanc".

Y

Zamora i Rius, Josep-Anton. Nasqué a Reus l'any 1840 i regentà en la mateixa ciutat una impremta junt amb Joan Tosquelles i Ribes. Per causes desconegudes es domicilià a Montblanc i l'any 1873 establí la primera impremta de la vila, situada al carrer Major, davant de l'edifici de l'antic Banc de Valls.

Antoni Palau i Dulcet, *Memorias de un librero catalán*.

Roser Puig, Josep M. Grau i Jaume Felip, *La premsa i la història...*

Zúñiga, Luís de. Militar espanyol que, durant la guerra dels Segadors, intentà defensar

l'església de Santa Maria de les destruccions i fou assassinat pels seus mateixos soldats (1642).

Henry Ettinghausen, *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*.

Manel Güell, "Els assalts a la vila ducal".

z

FONTS BIBLIOGRÀFIQUES

La referència als títols dels llibres o treballs es fa al peu de cada entrada, generalment de manera abreviada a fi de simplificar la cita. Per a informació del lector, es relacionen a continuació, ordenats alfabèticament per autors, els títols complets de les obres i treballs que s'han citat abreujadament. Els que només apareixen un cop estan sempre desenvolupats a l'entrada respectiva.

ALBALAT i GAO, Judit

- "L'activitat teatral a Montblanc, 1903-1925", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 21 (2003), pàgs. 229-277.

ALBERTÍ, Santiago

- "Esquema històric del llinatge Pedrolo", *Urtx* (Tàrraga), 7 (1995), pàgs. 49-88.

ALBERTÍ, Santiago (ed.)

- *Diccionari biogràfic*. Barcelona, 4 vol. 1966-1970.

ALBIN, Francesc

- "Sant Francesc, un desconegut a Montblanc", *Espitllera* (Montblanc), 36 (1984), pàgs. 18-24.

ALIÓ, M. Àngels i ALMUZARA, Rosa

- *Bibliografia Històrico-geogràfica de la Conca de Barberà*. Montblanc, 1983.

ALTISENT, Agustí

- *Història de Poblet*. Abadia de Poblet, 1974.

- "Seguint el rastre de Guerau de Jorba", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 1 (1978), pàgs. 33-84.

AMADES, Joan

- *Folklore de Catalunya*. Barcelona, 1969.

A[NDREU] A[BELLÓ], C[arles] .

- "El Montblanc de Josep Folch i Folch", *Espitllera* (Montblanc), 39 (1985), pàg. 29.

ARQUÉS, Ramon

- "Records d'En Joan Poblet", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (20 de novembre de 1918).

ASSIS, Yom Tov

- *Els jueus de Santa Coloma de Queralt*. Santa Coloma de Queralt, 2002.

BADIA i BATALLA, Francesc

- “Català Island: l’illa de l’Oceà Pacífic que porta el nom d’un frare de Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 17 (1999), pàgs. 127-136.
- “Un clergue català injustament oblidat, Mossèn Pau Queralt i Gaya de Montblanc”, *Anuari 1989 de la Societat d’Història Eclesiàstica Moderna i Contemporània de Catalunya*. Tarragona, 1991, pàgs. 53-63.

BADIA i BATALLA, Josep Maria

- *Notes sobre el subministrament elèctric de Montblanc*. Notes inèdites.

BARAUT, Cebrià; CASTELLS, Jesús; MARQUÈS, Benigne; i MOLINÉ, Enric.

- “Episcopologi de l’Església d’Urgell, segles VI-XXI”, *Urgellia* (La Seu d’Urgell), XIV (2001).

BASSEGODA i NONELL, Joan

- “La decoración de la Sacristia Nueva del Monasterio de Poblet. Hallazgo y restauración de pinturas en su cúpula”, *Reales sitios. Revista del patrimonio nacional* (Madrid), 81 (1984).

BATLLE i HUGUET, Pere

- “El nom del mestre de Sant Jordi és Ramon de Mur?”, *Aires de la Conca* (Montblanc), (1936).

BAUCELLS i REIG, Josep

- “Eudòxia Làscaris: Princesa grega i fundadora del Monestir de Santa Maria de la Serra (Montblanc)”, *Biografia de la fundadora i altres treballs històrics del Monestir de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc*. Montblanc, 1996, pàgs. 11-53.

BEL, Silvestre

- “Recordant al company”, *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (5 de maig de 1916).

BELTRÁN LARROYA, Gabriel

- *Carmelitas descalzas de Cataluña y Baleares. Documentación histórica: 1588-1988*. Roma, 1990.

BERGADÀ i ESCRIVÀ, Àngel

- *Una família dels Bergadà. Amb els seus descendents i amb els nouvinguts*. Tarragona, 2002.
- *Vimbodí. Estudi històric, sociològic i religiós*. Vimbodí, 1978.
- “Nota biogràfica”. *Poesies de Mn. Josep Colom i Alsina*. Montblanc, 1988.
- *Martirologi de la Conca*. Parròquia de Santa Maria. Montblanc, 1991.
- “Preveres que han estat a Santa Maria de Montblanc”, *Full Parroquial* (Montblanc), 1000 (23 de maig de 1993).

BESERAN i RAMON, Pere

- *Jordi de Déu i l’italianisme en l’escultura catalana del segle XIV*. Tarragona, 2003.

BLASI, M.

- *Les Corts de Montblanc*. Conferència pronunciada el 22 d’abril de 1956.

BOFARULL i SANS, Francesc de

- *Documentos para escribir una monografía de la Villa de Montblanch*. Barcelona, 1896.

BONASTRE i BERTRAN, Francesc

- *L'orgue de Santa Maria de Montblanc i els seus organistes en els segles XVII i XVIII*. Montblanc, 1977 (opuscle que tradueix l'article del mateix autor a la revista *Anuario Musical* (Barcelona) XXVIII-XXIX (1976), pàgs. 243-267.

- "Notes sobre el compositor Gaspar Andreu (1611-1621)", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 4 (1982), pàgs. 111-116.

- "Josep Carcoler (†1776): Notícia biogràfica i compositiva", *Recerca musicològica* (Barcelona), 1 (1981), pàgs. 113-150.

BOU i SIMÓ, Jordi

L'ermita de la Santíssima Trinitat. L'Espluga de Francolí, 1979. Apèndix VII, "Rectorologi de l'Espluga de Francolí", pàgs. 237-239.

BUQUERAS i BACH, Josep Maria

- "L'arquitecte Cèsar Martinell i les cooperatives agrícoles de l'Alt Camp", *Quaderns de Vilaniu* (Valls), 18 (1990), pàgs. 13-33.

CANTÓ i ESPINACH, Ramon

- "La via fèrria al nostre terme", *Aplec de treballs* (Montblanc), 2 (1980), pàgs. 89-91.

CAPDEVILA i MIQUEL, Tomàs

- "El monestir de Santes Creus, propulsor decidit de la repoblació comarcal", *Aires de la Conca* (Montblanc), 268 (21 de març de 1936).

- "La Mare de Déu de la Mercè de Montblanc", *Aires de la Conca* (Montblanc), 208 (23 de setembre de 1933).

- "Un mestre arquitecte quinzenista de (Montblanc), basteix el campanar de Conesa", *Aires de la Conca* (Montblanc), (2 de novembre de 1935).

CAPDEVILA i VALLVERDÚ, Ramon

- "Les meves vivències amb el Dr. Vilaseca", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 14 (1996), pàgs. 11-12.

CARDÓ, Carles

- "El meu homenatge", *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (20 de novembre de 1918).

CAROD-ROVIRA, Josep-Lluís

- "Conangla i Fontanilles. El nacionalisme a Amèrica", *Espitllera* (Montblanc), 13 (1983), pàgs. 18 i seg.; 14 (1983), pàg. 52; 16 (1983), pàg. 16.

CASANOVAS, Josep

- "L'arribada de la llum elèctrica", *Espitllera* (Montblanc), 80-81 (1988), pàg. 39.

- "Reducció de barberies", *Espitllera* (Montblanc), 80-81 (1988), pàg. 39.

CASTELLVÍ i TÀRRAGA, Josep Maria

- *Història dels 50 primers anys del futbol a Montblanc (1914-1966)*. Montblanc, 2006.

CERRO NARGÁNEZ, Rafael,

- "Los alcaldes mayores del corregimiento de Tarragona (1717-1808)", *Cuadernos de investigación*

histórica (Madrid), 20 (2003), pàgs. 299-323.

C.H.

- “Un libro modélico”, *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 42 (1953).

CHAPARRO i PAPIOL, Ferran

- “Un noble protector de la Serra”, *Aires de la Conca* (Montblanc), 38 (7 de novembre de 1926).

CIVIL i CASTELLVÍ, Francesc

- “Mestres de la Capella de cant i organistes de la Parròquia de Sant Esteve de la vila d'Olot, segles XVII i XVIII”, *II Assemblea d'Estudis del Comtat de Besalú, 1973* (Olot), 1978, pàgs. 103-110.

- “La música religiosa a Olot i Comarca corrent del segle XVIII”, *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca* (Olot), 1 (1977), pàgs. 195-212.

CLARA i RESPLANDIS, Josep

- “Els Governadors Civils del franquisme a Catalunya: notes sociològiques”. *L'època franquista, Girona. Estudis sobre les comarques gironines* (Girona), 1989, pàgs. 36-40.

COMPANYS i FERRERONS, Isabel

- *Catàleg dels protocols notarials de Tarragona (1472-1899)*. Barcelona, 2000.

CONANGLA i FONTANILLES, Josep

- *Memorias de mi juventud en Cuba. Un soldado del ejército español en la guerra separatista (1895-1898)*, edició a cura de Joaquim Roy. Barcelona, 1998.

CONDE i DELGADO DE MOLINA, Rafael

- “Dades de la família dels Masdovelles”, *Estudis Universitaris Catalans* (Barcelona), XXV (1983), pàgs. 81-96.

CONTIJOCH i CASANOVAS, Josep Maria

- “A propòsit del gran quadre de Sant Miquel”, *El Foradot* (Montblanc), 16 (2003), pàgs. 19-22.

- “Rectors de la Parròquia de Rojals. Anys 1725-2001”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 19 (2001) pàgs. 75-88.

- “Renoms. Cal Murtra. Família Dalmau”, *Espitllera* (Montblanc), 77-78 (1988), pàgs. 29-31.

- “Voltant la sardana”, *El Foradot* (Montblanc), 24 (2004).

CORTIELLA i ÒDENA, Francesc

- *Història de Vilaverd*. Vilaverd, 1982.

COSTA, Josep

- “Mon amic”, *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (20 de maig de 1914).

COSTAS i JOVÉ, Francesc

- *El Banc de Valls (1881-1979). Esborrany històric amb records i comentaris personals*. Valls, 2002.

CULLERÉ i QUIXAL, Lluís

- *Persecució i martiri a la muntanya. Dietari. Farena 18-31 de juliol de 1936*. Montblanc, 1996.

DOMÈNECH, Gregori

- *Batallón 1º Ligero de Milicia Nacional de Valls. Relación Histórica de dicho Cuerpo desde su creación hasta el día de la fecha, formada en virtud y con arreglo a la Circular del M. I. Sr. Sub-Inspector, de fecha 14 de Diciembre último* (1841). Edició de Joan Ventura Solé, amb el títol *La Guerra Carlista dels Set anys*. Valls, 1983.

DORICO i ALUJAS, Carles

- "Noves dades sobre l'escultor Isidre Espinalt", *Recull Miquel Melendres* (Tarragona), 1995, pàgs. 97-114.

DURAN i CAÑAMERAS, F[èlix].

- "La Font Major", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 20-21 (1951).

ENGENHARDT, P. Z.

- *The Holy Man of Santa Clara*. Traducció al castellà de Pere Sanahuja, amb el títol *Un misionero santo*. Barcelona, 1924.

ESPAÑOL i BERTRAN, Francesca

- *Guillem Seguer de Montblanc. Un mestre trescentista escultor, pintor i arquitecte*. Montblanc, 1994.

ESPELT i ROSELLÓ, Jaume

- "1387-1987. VI Centenari del Ducat de Montblanc", *Espitllera* (Montblanc), 56-57 (1986), pàgs. 43-44.

ESPELT i ROSELLÓ, Jaume, i POBLET i PAGÈS, Cèlia

- *Guia de Montblanc*. Barcelona, 1981.

ESPINACH, Antoni

- *Apuntes históricos y cronológicos de la villa de Montblanch (1869-1871)*. Inèdit. Hi ha una còpia mecanografiada a l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà.

ETTINGHAUSEN, Henry

- *La Guerra dels Segadors a través de la premsa de l'època*. IV. Barcelona, 1993.

FARRÉ, Lluís

- "Un montblanquí il·lustre. Pere Deguí", *Aires de la Conca* (Montblanc), 74 (1928).

FARRÉ i LLORETA, Benet

- *Tres monjos de Poblet*. Poblet, 1991.

FARRÉ i OLIVÉ, Eduard

- "Relloges i rellotgers al Montblanc del segle XVIII", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 11 (1993), pàgs. 75-92.

FELIP i SÀNCHEZ, Jaume

- "Art religiós montblanquí", *Full Parroquial* (Montblanc), 941 (1990).

- "Copistes de llibres medievals montblanquins", *Espitllera* (Montblanc), 108 (1996), pàgs. 30-31.

- “Dos abats de Santes Creus de llinatge montblanquí”, *Espitllera* (Montblanc), 97 (1995), pàgs. 32-33.
- “El convent de la Mercè, segles XIII-XVI”. *Història del convent i del col·legi episcopal Mare de Déu de la Mercè de Montblanc*. Lleida, 1994.
- “El primer arquitecte de l'església de Santa Maria de Montblanc”, *Espitllera* (Montblanc), 87 (1994), pàgs. 42-43.
- “El primer quart del segle XIV a Montblanc”, *Espitllera* (Montblanc), 89 (1994), pàg. 33.
- “El Renaixement a Montblanc (I)”, *Espitllera* (Montblanc), 74 (1988), pàg. 23 i (II) 75 (1988), pàgs. 27-28.
- “El rellotge públic de Montblanc (ss. XIX i XX)”, *Espitllera* (Montblanc), 101 (1996), pàgs. 39-40.
- *Inicis de la Processó de Setmana Santa i fundació de la Confraria de la Puríssima Sang de Jesucrist*. Montblanc, 2000.
- “L'activitat del pintor Ferrer Bassa a Montblanc”, *Espitllera* (Montblanc), 93-94 (1994).
- “L'actual portada de l'església i una nova hipòtesi d'Agustí Pujol”, *El Foradot* (Montblanc), 8 (2001), pàgs. 15-17.
- “L'actual seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà a Montblanc: Palau medieval construït per la família Marçal”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 20 (2000), pàgs. 33-50.
- “L'ermita i el retaule de Sant Joan Baptista de Montblanc (segle XVI)”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 17 (1994), pàg. 63-74.
- “L'església gòtica de Santa Maria de Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 8 (1987), pàgs. 75-102.
- “L'Estudi de gramàtica de Montblanc, (ss. XIII-XV)”, *Espitllera* (Montblanc), 109 (1996), pàgs. 29-31.
- “Possessió de la Castlania de Montblanc, l'any 1725”, *Espitllera* (Montblanc), 103 (1996), pàgs. 32-34.
- “Restauració del retaule de Santa Anna”, *Full Parroquial* (Montblanc), 1.120 (1999).
- “Taula pintada de possible pertinença al retaule de la Confraria de Santa Anna de Montblanc. Segle XVIII”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 19 (2001), pàgs. 155-162.
- “Una obra desconeguda de l'escultor Belart”, *Espitllera* (Montblanc), 88 (1994), pàgs. 84-85.
- *Llibre de privilegis, concòrdies i cartes reials de la vila de Montblanc*. Montblanc, 2001.

FELIP i SÁNCHEZ, Jaume, i GRAU PUJOL, Josep Maria

- “La Vegueria de Montblanc”, *Espitllera* (Montblanc), 62 (1987) pàgs. 41-42.

FELIP i SÁNCHEZ, Jaume, i SÁNCHEZ REAL, Josep

- “La portada de l'església de Santa Maria de Montblanc”, *Butlletí de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi* (Barcelona), III (1989), pàgs. 17-39.

FELIP i SÁNCHEZ, Jaume; GRAU i PUJOL, Josep Maria i PUIG i TÀRRECH, Roser

- *La història en la premsa. La premsa i la història a la Conca de Barberà. 1889-1989*. Centre d'Estudis de la Conca de Barberà. Montblanc, 1995.

FERRER i MORRON, Màrius

- “Memòria de Salvador Vilaseca i Anguera: 20 anys de silenci”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 14 (1996), pàgs. 13-18.

FREEDMAN, Paul

- "La condició dels pagesos en un poble català del segle XIII", *Assaig d'història de la pagesia catalana (segles XI-XV)*. Barcelona, 1988.

FLORENSA i SOLER, Núria, i GÜELL, Manel

- "Pro Deo, Pro Regi, et Pro Patria". *La revolució i la campanya militar de Catalunya de 1640 a les terres de Tarragona*. (Barcelona), 2005.

FOGUET, Joan

- *Panegíric de Nostra Dona de la Serra*. Montblanc, 1934.

FORT i COGUL, Eufemià

- *Ramon Muntanyola, testimoni de reconciliació*. Barcelona, 1977.

- *El senyoriu de Santes Creus*. Barcelona, 1972.

- *El santuari de la Mare de Déu de Paret Delgada, a la Selva del Camp de Tarragona*. La Selva del Camp, 1947.

- *Simó Salvador, bisbe de Barcelona*. Tarragona, 1939.

- "Un rector i plebà de Montblanc que fou un gran diplomàtic", *Aires de la Conca* (Montblanc), 273 (4 de juliol de 1936).

FUGUET i SANS, Joan

- "El celler del Sindicat Agrícola de Rocafort de Queralt: primera obra de l'arquitecte Cèsar Martinell", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 8 (1987), pàgs. 39-58.

- "Els escultors Espinalt de Sarral i el retaule de Santa Victòria de Barberà de la Conca", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 3 (1981), pàgs. 269-278.

- "La reixa de la capella de Sant Pere Ermengol", *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004, pàgs. 75-80.

- "L'ermita de Santa Anna de Montornés", *Espitllera* (Montblanc), 56-57 (1986), pàgs. 65-73.

- "L'església parroquial de Sant Jaume de la Guàrdia dels Prats entre el gòtic i el barroc", *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004.

- "Una església del darrer barroc a la Conca de Barberà", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 1 (1978), pàgs. 91-124.

GALÍ, Alexandre

- "La pedagogia del joc i del folklore", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (20 de maig de 1914).

GAYA, Josep

- "El meu mestre", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (5 de maig de 1916).

GONZÁLEZ, Jordi

- "Noticias sanitarias sobre la villa de Montblanc (siglo XVIII)", *Medicamento, historia y sociedad. Estudios en memoria del profesor D. Rafael Folch Andreu*. Madrid, 1982, pàgs. 475-495.

GONZALVO i BOU, Gener

- "El llegat Pedrolo de l'Arxiu Comarcal de Tàrraga", *Espitllera* (Montblanc), 91 (1994), pàgs. 38-41.

- "El pare Agustí Altisent, historiador de la Conca i universal", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 21 (2003), pàgs. 5-10.

GRAU, Àngel de la G.

- "Lo que em va llegar en Fèlix", *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (20 de maig de 1914).

GRAU i PUJOL, Josep Maria

- "Apotecaris i farmacèutics de Montblanc (ss. XVIII-XX)", *La Farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*. Montblanc, 2006, pàg. 19-22.

- *Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners*. Barcelona, 1996.

- "Documentació relacionada amb els Potau de Sarraí a l'arxiu parroquial de Montblanc (segles XVII-XVIII)", *Recull de Treballs* (Sarrai), 3 (2004), pàgs. 93-96

- "Dos notaris de Reus a Montblanc", *Butlletí informatiu de l'Arxiu Municipal de Reus* (Reus), 11 (2005), pàg. 24.

- "El castlà de Montblanc, una institució medieval en època moderna", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 18 (2000), pàgs. 57-70.

- "El creixement urbà de Montblanc a finals del segle XVIII" (I), *Espitllera* (Montblanc), 100 (1995), pàgs. 51-55.

- "El creixement urbà de Montblanc a finals del segle XVIII" (II), *Espitllera* (Montblanc), 101 (1996), pàgs. 34-38.

- "Instrucció pública i alfabetització a Montblanc en el segle XVIII", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 8 (1987), pàgs. 11-142.

- *La indústria tradicional de Montblanc i la Conca en el segle XVIII*. Montblanc, 1989.

- "Montblanc refugi d'un notari tarragoní durant la Guerra del Francès", *El Foradot* (Montblanc), 11 (2002), pàgs. 20-21.

- *Població i lluita contra la mort a Montblanc (s. XVIII)*. Tarragona, 1990.

- "Notes sobre Manuel Ribé i Labarta (1898-1961), cap de la Guàrdia Urbana de Barcelona", *El Foradot* (Montblanc), 21 (2003), pàgs. 11-13.

- "Pere-Joan Tomàs i Coloma, notari de Vila-rodona (1757-1761)", *Quaderns de Vilaniu* (Valls), 34 (1998), pàgs. 127-129.

- "Rectorologi de la Parròquia de Sant Miquel de Montblanc (ss. XIX-XX)". (En premsa).

- *300 aniversari de la benedicció de l'església de Sant Miquel d'Almòster (1704-2004)*. Almòster, 2004.

- "Rectorologi de Prenafeta (ss. XVIII-XX)", *El Foradot* (Montblanc), 46 (2008), pàgs. 22-23.

GRAU i PUJOL, Josep Maria i CARRERAS i VIVES, Josep Maria

- "L'ermita de Sant Josep", *Espitllera* (Montblanc), 56-57 (1986), pàgs. 103-106.

GRAU i PUJOL, Josep Maria i PUIG i TÀRRECH, Roser

- "Aspectes econòmics de Montblanc durant el trienni constitucional (1820-1823)", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 24 (2006), pàgs. 133-162.

- "El convent mercedari del Miracle, a l'època moderna", *Història del convent i del col·legi episcopal Mare de Déu de la Mercè de Montblanc*. Lleida, 1994, pàgs. 47-80.

- "El retaule major de Santa Maria de Montblanc (I)", *Espitllera* (Montblanc), 66-67 (1987), pàgs. 30-32.

- "El retaule major de Santa Maria de Montblanc (II)", *Espitllera* (Montblanc), 71-72 (1987) pàgs. 37-39.

- "Els empresonats polítics de la Conca de Barberà a Tarragona, a finals de l'any 1940", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 12 (1994), pàgs. 125-126.

- "Inventari de testaments agrupats en els llibres especials de la Notaria de Montblanc conservats a Tarragona. Segle XVIII", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 20 (2002), pàgs. 207-228.

- “Gitanos montblanquins (segles XVIII i XIX)”, *Espitllera* (Montblanc), 89 (1994), pàgs. 34-35.
- “L’atracció de la capital provincial: Emigrants de la Conca de Barberà a Tarragona després de la fil·loxera”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 21 (2003), pàgs. 103-146.
- “La darrera obra de l’escultor Llätzer Tramulles: el retaule major de Sant Andreu de la Selva del Camp (1704-1711)”, *Quaderns d’història tarraconense* (Tarragona), X (1990), pàgs. 123-142.
- “La mesura del temps: un servei públic. Un rellotge al Montblanc del s. XVIII”, *Espitllera* (Montblanc), 79 (1988), pàgs. 25-26.
- “La nissaga dels escultors Espinalt de Sarraí, i la seva producció artística. Algunes aportacions”, *Quaderns d’Història Tarraconense* (Tarragona), VIII (1989), pàgs. 75-94.
- “L’església de Rojals a la llum de les visites pastorals (ss. XVII-XVIII)”, *Espitllera* (Montblanc), 88 (1994), pàgs. 86-87.
- *Lilla. Aproximació a la història d’un poble*. Lilla, 1996.
- “L’última obra de l’escultor berguedà Antoni Costa: El retaule major de Santa Maria de Montblanc”, *Quaderns de l’Àmbit de recerques del Berguedà* (Berga), 1 (1991), pàgs. 25-36.
- “Peix i carn: dos productes sota la tutela del municipi. Montblanc al segle XVIII”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 11 (1993), pàgs. 175-202.
- “Reformes a l’església de Sant Miquel al segle XVIII”, *Espitllera* (Montblanc), 87 (1994), pàgs. 40-41.
- “Immigració al Montblanc setcentista (1774-1794)”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 22 (2004), pàgs. 31-52.

GUAL i VILÀ, Valentí

- “Conflictes entre Poblet i Montblanc per Prenafeta. Segles XV-XVI”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 19 (2001), pàgs. 13-24.
- *Els Batlle de Vilaverd. De Tarba a ciutadans honrats de Barcelona*. Tarragona, 1999.
- “Llagostes i miracle. La Guàrdia dels Prats, 1687”, *Espitllera* (Montblanc), 101 (1996), pàg. 33.
- “Rojals, una ciutat del món”, *Espitllera* (Montblanc), 77-78 (1988), pàgs. 26-27.
- *Justícia i terra. La documentació de l’Arxiu de Poblet (Armari II)*. Valls, 2003.

GUAL i VILÀ, Valentí, i CATALÀ i DALMAU, Rafael

- “El procés contra el bandoler Gabriel Oliver. Barberà. 1628”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 7 (1985), pàgs. 143-192.

GUARRO, Josep

- “Notícies històriques del clos emmurallat de Montblanc”, *La Conca de Barberà* (Montblanc), 249-254 (1908).
- “Un episodi de guerra a Montblanc”. *La Conca de Barberà* (Montblanc), 100 (1905).
- “Collites i regalies a Montblanc a mig segle XVIII”, *La Conca de Barberà* (Montblanc), 213 (1907), pàg. 2.

GÜELL JUNKERT, Manel

- “Els assalts (fracassats) a la vila ducal durant la guerra dels segadors”, *Espitllera* (Montblanc), 93-94 (1994), pàgs. 35-36.
- “La Conca de Barberà i la Baixa Segarra en flames. La campanya de Lleida de 1642”, *Recull* (Santa Coloma de Queralt), 3 (1995), pàgs. 141-153.

- “Valls durant els primers anys de la Guerra dels Segadors”, *Quaderns de Vilaniu* (Valls), 39 (2001), pàgs. 47-69.

GUIRAO, Pedro

- “El P. Pedro Dagui. Un gran filósofo de Montblanch”. *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanch), 51 (1954), pàgs. 10-11.

HOMS, Eladi

- “En Foguet i l’educació científica”, *La Conca de Barbarà* (Montblanch), (20 de maig de 1914).

IGLÉSIES, Josep

- *El fogatge de 1497*. Barcelona, 1991. Vol. II

- *La població de les Vegueries de Tarragona, Montblanch i Tortosa, segons el fogatge de 1496*. Reus, 1987.

JÀVEGA i ROSSELLÓ, Josep Maria

- “Les torres no en són trenta-quatre”, *Espitllera* (Montblanch), 6 (1982), pàg. 26.

JORDI

- “Notes per a un fitxer”, *Cultura* (Valls), (desembre de 1974).

JORDÀ i FERNÁNDEZ, Antoni

- *Poder i comerç a la ciutat de Tarragona. S. XVIII*. Tarragona, 1988

LIANO i MARTÍNEZ, Emma

- *Contribución al estudio del gótico en Tarragona*. Tarragona, 1976.

- “Sant Marçal de Montblanch, un projecte d’hospital no culminat”, *Espitllera* (Montblanch), 4 (1982), pàgs. 16-18.

LLAURADÓ i BROS, Carles

- “El maquis a la demarcació (1939-1952)”, *La província de Tarragona durant el franquisme*. Tarragona, 1996, pàgs. 41-62.

LLOBET i PORTELLA, Josep Maria

- “Dos documents sobre obres d’orfebreria produïdes per argenters de Montblanch (1407 i 1412)”, *Aplec de Treballs* (Montblanch), 18 (2000), pàgs. 115-118.

- “Dues lletres de la Cort de la Vegueria de Montblanch i la resposta a una d’elles (1318-1319)”, *Aplec de Treballs* (Montblanch), 17 (1999), pàgs. 9-14.

- *Els jueus de Santa Coloma de Queralt segons els protocols notariais de Cervera (1341-1492)*. Santa Coloma de Queralt, 2004.

- “Textos documentals sobre les relacions de veïnatge entre Solivella i Cervera (1427-1457)”, *Aplec de Treballs* (Montblanch), 24 (2006), pàgs. 73-108.

MAGRINÀ, Ester

- *Supervivència de postguerra. El cas de Tarragona*. Tarragona, 2004.

MARTINELL i BRUNET, Cèsar

- “A través d’una centúria de l’escultura catalana: Tres artistes oblidats”, *Revista de Catalunya*

(Barcelona), 4 (1924), pàgs. 343-352.

- "El escultor Luís Bonifàs i Massó. 1730-1786", *Butlletí dels Museus d'Art de Barcelona* (Barcelona), 1948.

- "Un artista montblanquí: Ramon Belart i Miquel", *Aires de la Conca* (Montblanc), (14 de març de 1925).

MASSÓ i CARBALLIDO, Jaume

- "Salvador Vilaseca i Anguera. Notes biogràfiques", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 14 (1996), pàgs. 19-22.

MATA DE LA CRUZ, Sofia

- "El pintor montblanquí Cristòfor Hortonedà (actiu entre 1586-1624)", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 12 (1994), pàgs. 77-104.

- *La pintura del cinc-cents a la diòcesi de Tarragona (1495-1620)*. Tarragona, 2005, pàgs. 330-335.

- "Pintors montblanquins del cinc-cents", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 18 (2000), pàgs. 119-130.

MAYAYO i ARTAL, Andreu

- "Josep Sugranyes i Espanyol", *Espitllera* (Montblanc), 28 (1984), pàgs. 18-20, 29 (1984), pàgs. 26-29 i 30 (1984), pàgs. 20-21 .

- *La Conca de Barberà (1890-1939): De la crisi agrària a la guerra civil*. Montblanc, 1986.

MEDRANO i TORRES, Núria

- "A un segle del *Motu Propio*. Incidència del document en la música religiosa de Montblanc", *El Foradot* (Montblanc), 20 (2003), pàgs. 15-18.

- "Els cants de la Mare de Déu de la Serra", *El Foradot* (Montblanc), 8 (2001).

- "Josep M. Rosselló i Garriga, *in memoriam*", *El Foradot* (Montblanc), 32 (2005), pàgs. 23-25.

- "Espardenyers i músics? Una aproximació als oficis dels músics montblanquins (1844-1936)", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 25 (2007), pàgs. 169-190.

- "Els cants dedicats a la Mare de Déu de la Serra", *El Centenari de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanc (1906-2006)*. Valls, 2006, pàgs. 179-212.

- *Músics i ball a la Conca de Barberà. Un segle d'agrupacions instrumentals (1844-1936). Els casos de Montblanc, l'Espluga de Francolí, Sarraí i Solivella*. Valls, 2006.

MERCADÉ, Joan, i ALCOBERRO, Agustí

- *L'exili austriacista (1713-1747)*. Barcelona, 2002.

MILLÁN i RUBIO, Joaquín

- "Vida de Sant Pere Ermengol, dimoni, redemptor, màrtir", *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004. pàgs. 133-144 .

MIRÓ i BALDRICH, Ramon

- "Joglars i músics de la Conca de Barberà i d'altres comarques tarragonines a Cervera i Tàrraga. Segles XIV a inicis del XVIII", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 18 (2000), pàgs. 9-26.

MONELLS i LAQUÉ, Carme

- "El fons musical de l'església de Sant Esteve d'Olot", *Revista Catalana de Musicologia* (Barcelona), 2 (2004), pàgs. 207-213.

MONMANY i LAURÍN, Josep

“Les sortides de la Mare de Déu de la Serra en el present segle”, *Espitllera* (Montblanc), (setembre de 1982), pàgs. 37-42.

- “Resum de les principals efemèrides pertanyents al santuari i monestir de la Mare de Déu de la Serra. 1930-1948”, *Novena a la Mare de Déu de la Serra*. Montblanc, 1996.

MONSALBUS [Francesc Badia Batalla]

- “Ramon Belart i Miquel (1772-1840)”, *Espitllera* (Montblanc), 26 (1984), pàg. 17.

MORELLÓ i BAGET, Jordi

- *Reus en el trànsit a la modernitat: Fiscalitat i finances d'una vila en vies de creixement*. Reus, 2003.

MORERA, Emili

- “Noticia histórica del cerco amurallado de Montblanch y hechos históricos con que se relaciona”, *Boletín Arqueológico* (Tarragona), època II, núm. 13 (setembre-desembre de 1916), pàgs. 53-66.

MUÑOZ i SEBASTIÀ, Joan-Hilari

- “Les relacions artístiques entre l'escultor Isidre Espinalt i el bisbe de Tortosa fra Sever-Tomàs Auther”, *Recull de Treballs* (Sarral), 3 (2004), pàgs. 113-126.

OLESTI i TRILLES, Josep

- *Diccionari biogràfic de reusencs*. Reus, 1991-1992. 2 vols.

OLLER i ROMEU, Josep Maria (ed.)

- *Homes del Catalanisme*. Barcelona, 1995.

OPISSO, ALFRED

- “Cintet del Fonoll”, *La Conca de Barbarà* (Montblanc), 14 (1907).

PALACÍN i ARTIGA, Albert

- “Breu cronologia dels 40 anys de la fundació del Col·legi Episcopal Mare de Déu de la Mercè”, *Història del convent i del col·legi episcopal Mare de Déu de la Mercè de Montblanc*. Lleida, 1994.

- *El ball parlat de Sant Pere Ermengol. La Guàrdia dels Prats (Conca de Barberà)*. Lleida, 1989.

- “El Plebà Ramon Jové i Pinent”, *Full Parroquial* (Montblanc), 1.113 (1999), pàg. 1.

- “El reconeixement de les relíquies de Sant Pere Ermengol l'any 1970”, *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004, pàgs. 145-154.

- “Rectorologi de la parròquia de Sant Jaume Apòstol de la Guàrdia dels Prats”, *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004, pàg. 43-58.

PALAU i DULCET, Antoni

- *Guia de la Conca*. Barcelona, 1932.

- *Guia de Montblanc*. Barcelona, 1931.

- *Memorias de un librero catalán*. Barcelona, 1935.

- “Notes d'arxiu”, *Aires de la Conca* (Montblanc), 104 (20 de juliol de 1929).

PARÍS i BOU, Lluís

- *Assaig històric de la parroquial església de Santa Maria la Major, de Montblanc*. (Treball inèdit).

- “Capellans, Rectors i Plebans de Santa Maria, *Full Parroquial* (Montblanc), (1989).

- *Història de la Serra*. Montblanc, 1981.
- "Montblanc i els seus comtes-reis", *Hoja Parroquial* (Montblanc), 329-345 (1963-1964).
- "Resum de les principals efemèrides pertanyents al santuari i monestir de la Mare de Déu de la Serra. 1918-1996", *Novena a la Mare de Déu de la Serra*. Montblanc, 1996.
- "Sant Francesc d'Assís i Montblanc. L'església i convent de Montblanc", *Espitllera* (Montblanc), 11 (1982), pàg. 26.

PARÍS i BOU, Lluís i PORTA i BALANYÀ, Josep Maria

- "La institució del Plebà a Montblanc". Suplement al *Full Parroquial* (Montblanc), 1.123 (1999).

PIÉ i FAIDELLA, Joan

- *Annals inèdits de la vila de la Selva del Camp de Tarragona*. Tarragona, 1984. (2a. edició).

PIQUER i JOVER, Josep-Joan

- *Abaciologi de Vallbona. Història del monestir (1153-1990)*. Vallbona de les Monges, 1990.

PLAZA i ARQUÉ, Carme

- "Esteve, un plebà de Montblanc del 1163", *El Foradot* (Montblanc), 2 (2000).
- Aquest treball també es publicà com a annex del *Full Parroquial* (Montblanc), (març del 2000).

POBLET i GUARRO, Josep Maria

- *Aquell Montblanc*. Barcelona, 1975.
- *La Conca de Barberà*. Barcelona, 1961.
- *Montblanc a començaments de segle*. Barcelona, 1971.

POBLET [i TEIXIDÓ], Joan

- "Lo campanar de Santes Creus", *La Conca de Barberà* (Montblanc), 38 (3 de gener de 1906).
- "Montblanc i la Immaculada", *La Conca de Barberà* (Montblanc), 86 (3 d'octubre de 1904).
- "Pies fundacions al s. XV", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (5 de gener de 1907).
- "Qüestions entre Blancafort i l'Espluga", *La Conca de Barberà* (Montblanc), 25 (13 de gener de 1906).
- "Un exemple de llibertat catalana", *La Conca de Barberà* (Montblanc), 73 (4 de setembre de 1904).

POBLET i CIVIT, Joan

- "El foc de Sant Joan", *Aires de la Conca* (Montblanc), 80 (1928).

PORTA, Josep M. i SERRA, Gabriel

- "La Coronació canònica de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc (1906)", *El Centenari de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra, patrona de Montblanc (1906-2006)*. Valls, 2006, pàgs. 67-111.

PORTA i BALANYÀ, Josep Maria

- "Aproximació a la figura de Pere Berenguer de Vilafranca", *Espitllera* (Montblanc), 36 (1985), pàgs. 28-29.
- "Els alcaldes de Montblanc 1918-1987", *Espitllera* (Montblanc), 65 (1987), pàgs. 39-44.
- "Els gegants de Montblanc", *Espitllera* (Montblanc), 27 (1984), pàgs. 24-25.

- *Els torraires de Montblanc. Aproximació històrica*. Montblanc, 1994, pàg. 19.
- "La Guàrdia dels Prats. Notes per a la seva història". *El ball parlat de Sant Pere Ermengol. La Guàrdia dels Prats (Conca de Barberà)*. Lleida, 1989, pàgs. 15-22.
- "La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció del partit judicial de Montblanc i les seves conseqüències socials (1893-1896)" (I), *Espitllera* (Montblanc), 1 (1982).
- "La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències socials (1893-1896)" (2), *Espitllera* (Montblanc), 2 (1982).
- "La supressió del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Montblanc i les seves conseqüències socials (1893-1896)" (3), *Espitllera* (Montblanc), 3 (1982), pàgs. 16-18.
- *La vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII*. Barcelona, 1986.
- *Montblanc*. Valls, 2000.
- "Dues notícies curioses referents al Montblanc de principis del segle XIX", *Espitllera* (Montblanc), 40 (1985), pàg. 27.
- "Petita història d'un alcalde singular", *Espitllera* (Montblanc), 110 (1997).
- "700 anys del municipi de Montblanc. Algunes puntualitzacions", *Espitllera* (Montblanc), 15-16 (1983), pàgs. 22-23 i 24-25.
- "La Germandat de Socors Mutus Monte-Piu del Pendó del Santíssim Sagrament", *Espitllera* (Montblanc), 32 (1984), pàgs. 16-17.
- "Catàleg dels protocols notariais de Montblanc". (En premsa).
- "El retorn de protocols", *El Foradot* (Montblanc), 22 (2004), pàgs. 4-6.
- *El Casal Montblanquí. Cinquanta anys d'història d'una societat cultural, recreativa i esportiva (1947-1987)*. Montblanc, 1987.

PORTA i BALANYÀ, Josep Maria, i PORTA i BALANYÀ, Ismael

- "Els gegants i els nans de Montblanc". *La Casa de la Vila. Butlletí municipal* (Montblanc), 3 (setembre de 1992).
- "Ismael Balanyà (1921-2000). Una vida dedicada a la meravellosa activitat de la pintura", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 20 (2002), pàg. 7-14.

PORTA i BALANYÀ, Josep Maria, i SERRA i CENDRÓS, Gabriel

- *Història de la Congregació i Germandat de la Sang de Montblanc*. Montblanc, 1992.
- "El convent de la Mercè de Montblanc (1835-1954)". *Història del convent i del col·legi episcopal Mare de Déu de la Mercè de Montblanc*. Lleida, 1994, pàgs. 81-124.

PORTA i BALANYÀ, Josep Maria, i NAVÀS i MARINÉ, Pilar

- *150 anys de les Germanes Carmelites Vedrunes a Montblanc*. Montblanc, 2003.

PORTA i BLANCH, Josep

- *Arreplec de dades per a la història de Barberà*. Edició a cura de Joan Fuguet i Sans. Barberà de la Conca, 1984.

PRATS i TARSÀ, Josep

- "El campanar de la Guàrdia dels Prats. Campanes i campaners", *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004, pàgs. 85-90.

PUIG i SANCHIS, Isidre

- "El retaule dels Sants Joans del Convent de Sant Francesc de Montblanc". *Aplec de Treballs* (Montblanc), 17 (1999), pàgs. 91-108.

PUIG i TÀRRECH, Roser

- *Catàleg dels protocols notarials dels antics districtes de Falset i Gandesa*. Barcelona, 2000.
- "Els Espinalt: Una nissaga d'escultors d'origen olonenc establerts a la Conca de Barberà (segles XVII-XIX)", *Modilianum* (Moia), 29 (2003).
- "Notes sobre l'ermita de la Mare de Déu dels Prats", *La Guàrdia dels Prats i la seva església*. Valls, 2004.
- "El despoblament de Rojals (segles XIX-XX)". *Actes de les primeres Jornades sobre el bosc de Poblet. Del Règim senyorial a la gestió pública*. Poblet, 2004, pàgs. 347-390.
- "Vicaris i preveres de la parròquia de Santa Maria de Montblanc (1734-1800)", *El Foradot* (Montblanc), 32 (2005), pàgs. 15-16.

PUIG, Roser; GRAU, Josep Maria, i FELIP, Jaume

- *La premsa i la història a la Conca de Barberà*. Montblanc, 1995.

QUERALT i GAYA, Pau

- "A l'entorn de Pere Deguí, la grafia del seu cognom", *Aires de la Conca* (Montblanc), 80 (1928).
- "Contracta de la Universitat de Montblanc en 1670, d'un mestre de Gramàtica", *La Nova Conca* (Montblanc), 259 (1923).
- "De què i com feia despeses la Universitat de Montblanc", *La Nova Conca* (Montblanc), 260 (1923).
- "El culte de Sant Jordi a Montblanc", *Aires de la Conca* (Montblanc), 53 (23 d'abril de 1927).
- "El reliquiari de Sant Francesc Xavier", *Aires de la Conca* (Montblanc), 46 (1926).
- "El toc de les campanes", *Aires de la Conca* (Montblanc), 100 (1929).
- "En Joan Poblet i Teixidó", *La Conca de Barberà* (Montblanc), 245 (20 de novembre de 1918).
- "Els espanyols en la guerra separatista", *La Nova Conca* (Montblanc), 174 (1922).
- "Festa i iglesia de Sant Josep", *La Nova Conca* (Montblanc), 173 (18 de març de 1922).
- "Francesc Castellví i Obando", *Aires de la Conca* (Montblanc), 250 (1923).
- "Funerals de Lluís XIII, rei de França, celebrats a Santa Maria", *Aires de la Conca* (Montblanc), 36 (1926).
- "La confraria de la Puríssima Sang", *Aires de la Conca* (Montblanc), 52 (9 d'abril de 1927).
- "La fundadora del monestir de la Serra", *El Seny Gros* (Montblanc), 9 (24 d'abril de 1924).
- "La placeta del Pes Vell", *Aires de la Conca* (Montblanc), (21 de maig de 1927).
- "La Plebania vella", *Aires de la Conca* (Montblanc), 33 (1926).
- "La processó de Corpus", *Aires de la Conca* (Montblanc), (28 de juny de 1930).
- "La relíquia de sant Francesc Xavier", *Aires de la Conca* (Montblanc), 46 (1926).
- "L'església i hospital de Sant Bartomeu", *Aires de la Conca* (Montblanc), 60 (1927).
- "L'Hostal de Sant Miquel", *Aires de la Conca* (Montblanc), 51 (1927).
- "La Universitat de Montblanc contracta organista", *La Nova Conca* (Montblanc), 261 (1923).
- "Mestre Bernat Vidal, pintor montblanquí", *La Conca de Barberà* (Montblanc), 236 (1907).
- "Mestre Damià Forment a Montblanc", *Aires de la Conca* (Montblanc), 62 (1927).
- "Nostre homenatge", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (20 de maig de 1914).
- "Per la filosofia nacional. Un filòsof montblanquí", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (5 d'agost de 1905).
- "Un manuscrit de la Serra, del 1780", *Aires de la Conca* (Montblanc), 38 (1926).
- "Una comuna escolar en 1535", *Aires de la Conca* (Montblanc), (17 de desembre de 1926).

RÀFOLS, J. F. (director)

- *Diccionario de artistas de Cataluña, Valencia y Baleares*. Barcelona, 1980.

RAMON i VINYES, Salvador

- "Canonges de la Catedral de Tarragona", *Butlletí Arqueològic* (Tarragona), època V, núm, 21-22, pàgs. 241-384.

RÁZQUIN i GENÉ, Josep Maria

- *Gent de la Segarra*. Barcelona, 1998.

RECASENS i LLORT, Josep

- *Blancafort. Aproximació geogràfico-històrica*. Blancafort, 1986.

- *Guia turística de la Conca de Barberà*. Montblanc, 1996.

- *La repressió franquista a la ciutat de Reus (1939-1950)*. Reus, 2003.

- *La repressió franquista a la Conca de Barberà, 1939-1945*. Montblanc, 2000.

RENDÉ, Josep Maria

- "Ses darreres paraules", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (20 de novembre de 1918).

RIBERA i GASSOL, Ramon

- "Josep Maria Camps i Arnau. Obra a l'església parroquial de Santa Maria de Montblanc", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 21 (2003), pàgs. 199-224 .

RIERA, Jaume

- "La fundació del monestir de Sant Marçal de Montblanc. 1391", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 6 (1984), pàgs. 97-112.

RIERA i VIADER, Sebastià

- *Martí l'Humà, primer duc de Montblanc*. Montblanc, 2000.

RIQUER, Martí de

- *Història de la Literatura Catalana*. Barcelona, 1980.

ROMEU, Joan, i PORTA, Josep Maria

- "Llegendes montblanquines recollides per Jaume Ramon i Vidales, notari d'ara fa cent anys". *Espitllera* (Montblanc), 53 (1986), pàgs. 36-38.

ROSELLÓ i SANS, Josep

- "Agraïment. El mestre nou", *La Conca de Barberà* (Montblanc), (5 de maig de 1916).

ROVIRA i GÓMEZ, Salvador-J.

- *La desamortització de Madoz a la província de Tarragona (1859-1886)*. Tarragona, 1987.

- "Notícies del llinatge Gendre (segles XVII i XVIII)", *Espitllera* (Montblanc), 95 (1995), pàg. 32.

- *La baixa noblesa de la Conca de Barberà a l'edat moderna*. Montblanc, 2005.

- *Rics i poderosos, però no tant. La noblesa a Tarragona i comarca al segle XVIII*. Tarragona, 2000.

ROVIRA i VIRGILI, Antoni

- Conferència, *La Nova Conca* (Montblanc), (5 de gener de 1923).

ROY, Joaquim

- “Josep Conangla i Fontanilles (Montblanc 1875 - l'Havana 1965). Patriarca del nacionalisme català a Cuba”. Tarragona, 1999.

S[ABATÉ]

- *Records funeraris de reis i prínceps a Montblanc. La Conca de Barbarà* (Montblanc), (29 d'octubre de 1904).

SABATÉ, Jaume

- “La mort del just”, *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (20 de novembre de 1918).

SABATÉ i BALCELLS, Ramon

- “El convent de la Mercè”, *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (23 de setembre de 1916).

- “Els benefactors de la Serra”, *La Conca de Barbarà* (Montblanc), (16 de setembre de 1916).

- “Grandeses de la Serra”. *Novena a la Mare de Déu de la Serra*. Montblanc, 1996.

- *Panegíric pronunciat a la iglesia de la Mare de Déu de la Serra lo dia de sa festa titular, 8 de setembre de 1904*. Montblanc, 28 de gener de 1905. Fou el primer llibre imprès a Montblanc (1905).

- “Resum de les principals efemèrides pertanyents al santuari i monestir de la Mare de Déu de la Serra. 1292-1922”, *Novena a la Mare de Déu de la Serra*. Requesens. Montblanc, 1948.

SALISI i CLOS, Josep Maria

- “Les partitures de la capella de música de Santa Maria de Verdú. Segles XI-XVIII”, *Urtx* (Tàrrrega), 11 (1998), pags. 69-88.

SALRACH, Josep Maria, i DURAN, Eulàlia

- *Història dels Països Catalans. Dels orígens a 1714*. Barcelona, 1981.

SANAHUJA i BULLÓ, Josep

- “VII Centenari de la mort de Sant Pere Ermengol”, *El Foradot* (Montblanc), 24 (2004), pàgs. 4-7.

SANAHUJA i VALLVERDÚ, Pere

- “El P. Magí Català Guasch”, *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 94-97 (1958).

- “Convent de Sant Francesc. Capella de Santa Tecla i Santa Bàrbara”, *Aires de la Conca* (Montblanc), (4 de juliol de 1936).

- “Cortes y Parlamentos de Cataluña en Montblanc”, *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 115 (1960), pàgs. 3-4.

- “L'almoïna dels sastres”, *Aires de la Conca* (Montblanc), 248 (1935).

- “Nomenament de síndic apostòlic de Sant Francesc. 1597”, *Aires de la Conca* (Montblanc), 250 (1 de juny de 1935).

- “Un guardià de Sant Francesc, ambaixador de Jaume II”, *Aires de la Conca* (Montblanc), 261 (14 de desembre de 1935).

- *Un misionero santo*. Traducció al castellà de l'obra del P. Z. Engenhardt, *The Holy Man of Santa Clara*. Barcelona, 1924.

SÁNCHEZ CAPDEVILA, Llorenç

- *L'aventura hidroelèctrica de la Vall de Capdella*. Barcelona, 1992.

SÁNCHEZ REAL, José

- “Abaciologi del Monestir de la Serra de Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 9 (1989), pàgs. 169-178.
- *Bestiari Folkloric montblanquí. El Drac*. Montblanc, 1985.
- “Dades sobre les campanes de Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 8 (1987), pàgs. 103-110.
- “El campaner rebel”, *Espitllera* (Montblanc), (1983), pàgs. 30-31.
- “El órgano y los organistas de la Iglesia Mayor de Montblanc”, *Recerca Musicològica* (Barcelona), III (1983), pàgs. 81-136.
- “Fábrica de fideos en Montblanc en 1712 “ *Obra Menor IV*. Tarragona, 1997.
- *La Casa Desclergues de Montblanc*. Tarragona, 1974.
- “La creu de la Confraria de Santa Llúcia de Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 11 (1993), pàgs. 69-74.
- “La tornada a la Serra”, *Espitllera* (Montblanc), 77-78 (1988).
- “L'edifici del Museu”, *Espitllera* (Montblanc), 35 (1984), pàg. 30.
- “Retaules i capelles de Sant Francesc”, *Espitllera* (Montblanc), 38 (1985), pàgs. 18-20.
- “Un manuscrit del segle XVIII”, *Espitllera* (Montblanc), 80-81 (1988), pàgs. 37-38.

SÁNCHEZ REAL, Maria

- “La farmàcia barroca de Montblanc”, *La Farmàcia de Montblanc (s. XVIII)*. Montblanc, 2006, pàg. 23-25.

SANCHO, Manuel

- *Vida de S. Pedro Armengol. Religioso de la Merced*. Lleida, 1904.

SANTANACH, Joan

- “L'ornamentació en ferro als portals de la Conca de Barberà” (II), *Aplec de Treballs* (Montblanc), 5 (1999), pàgs. 15-42.

SARAGOSSA i PALLARÈS, Lluís

- *Records de la meua vida*. Tarragona, 1993.

SECALL, Gabriel

- “Notícia històrica de les jueries medievals de la Conca de Barberà. Segles XIII-XV”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 3 (1981), pàgs. 203-224.

SEGURA i VALLS, Joan

- *Història de Santa Coloma de Queralt*. Santa Coloma de Queralt, 1984 (3a. edició).

SELVAT i COGUL, Andreu, i FORT i COGUL, Eufemià

- *Dos apòstates dels segles XIV i XV: Turmeda i Marginet*. Barcelona, 1971.

SERRA, Eva

- “Els Guimerà, una noblesa de la terra”, *Recerques* (Barcelona), 23 (1990), pàgs. 9-36.

SERRA i CENDRÓS, Gabriel

- *La Conca de Barberà a finals del segle XIX. Montblanc (1880-1893)*. Tesi de Llicenciatura. Universitat de Barcelona (Tarragona), 1987. 2 vols.

- “Els espasins distintiu tradicional dels regidors de Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 11 (1993), pàgs. 171-174.
- “Els Plebans de Montblanc durant la segona meitat del segle XVII”, *Full Parroquial* (Montblanc), (27 de febrer de 2000).
- “La família Josa i Montblanc. El testament de Joan de Josa”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 14 (1996), pàgs. 89-96.
- “La parròquia de Santa Maria a primers del segle XIX”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 18 (2000), pàgs. 71-88.
- “Notes sobre l’Arxiu de la Comunitat de Beneficiats de Santa Maria de Montblanc, abans de la guerra dels segadors”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 20 (2002), pàgs. 271-176.

SERRA i CENDRÓS, Gabriel; PORTA i BALANYÀ, Josep Maria, i FELIP i SÁNCHEZ, Jaume

- “Apunts històrics sobre el Palau Alenyà i els seus habitants”, *El Palau Alenyà de Montblanc*. Montblanc, 2001.

SERRA i VILARÓ, Joan

- *Victimas sacerdotales del Arzobispado de Tarragona*. Tarragona, [1945?].

SIFRE i PÉREZ, Francesc

- “A propòsit d’uns cartells (7). Montblanc i la Guerra”, *Espitllera* (Montblanc), 56-57 (1986), pàg. 52.
- “El sardanisme a Montblanc”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 8 (1987), pàgs. 247-260.
- “Ramon Porté, poeta llibertari”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 2 (1980), pàgs. 115-134.

SIGÜENZA, P.

- *Historia de la Orden de San Jerónimo*. Madrid, 1606.

SOBERANAS, Amadeu J.

- *Index Tarraconensis (materials bibliogràfics d’investigació)*. Volum I. A-G. Tarragona, 1984.

SOBREQUÉS i VIDAL, Santiago

- “Presentació”, *Els remences*. Perelada, 1973.

SOLDEVILA, Ferran

- *Història de Catalunya*. Barcelona, 1962.
- *Jaume I. Pere el Gran*. Barcelona, 1975.

SOLÉ i GRINYÓ, Josep

- “Els montblanquins en la darrera guerra carlina”, *Aires de la Conca* (Montblanc), 207 (7 de setembre de 1933).

SOLÉ, Maties i MESTRES, Dolors

- “Principals restauracions del santuari de la Mare de Déu de la Serra (1811-1995)”, *Aplec de Treballs* (Montblanc), 14 (1996), pàgs. 203-236.

SOLÉ i MASERAS, Maties

- “El Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. 25 anys de presència activa a la Conca de Barberà”,

Espitllera (Montblanc), 21 (1983).

- *Museu Arxiu de Montblanc i Comarca. 35 anys d'història*. Montblanc, 1993.

- "Record de l'obra d'Artur Potau i Torredemer", *Espitllera* (Montblanc), 29 (1984), pàgs. 38-39.

- "Salvador Vilaseca i el Museu Arxiu", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 14 (1996), pàgs. 7-10.

TARRAGÓ, Josep Maria

- "50 anys del col·legi públic Les Muralles", *El Foradot* (Montblanc), 5 (2001).

TASIS, Rafael

- *Pere el Cermoniós i els seus fills* (Barcelona), 1957.

TEIXIDÓ i MONTALÀ, Jaume

- "Els combregants de Prenafeta", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 13 (1995), pàgs. 105-126.

TORNÉ i CUBELLS, Josep

- "Catàleg de pergamins de l'actual Arxiu del monestir de Poblet", *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona), 26 (2007).

TORRELL i PARETA, Josep Maria

- "Descripció de l'església de la Mare de Déu de la Mercè", *Història del convent i del col·legi episcopal Mare de Déu de la Mercè de Montblanc*. Lleida, 1994, pàgs. 13-28.

TOUS, Jordi

- "Antoni Andreu i Abelló. Un montblanquí fundador del Front Nacional de Catalunya (I)", *Espitllera* (Montblanc), 101 (1996).

TREPAT, J.

- *Mártires franciscanos de Cataluña*. Barcelona, 1944.

VALLESPINOSA, Jordi [Lluís Vives Poblet]

- "El Municipio de Montblanc", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 142-143 (1962), pàgs. 6-8.

- "José Maria Andreu. Maestro plantador de árboles y de hombres", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 139-140 (1962).

- "La batalla de Muret", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 127 (1961), pàgs. 2-3.

- "Llarg de Copons", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 138 (1962), pàgs. 2-3.

- "Un corpus accidentado". *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 130 (1961), pàgs. 2-4.

VALLVERDÚ i MARTÍ, Robert

- *El tercer carlisme a les comarques meridionals de Catalunya (1872-1876)*. Barcelona, 1997.

- "La defensa de Montblanc durant la tercera carlinada", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 13 (1995).

- *La Guerra dels Matiners a Catalunya (1846-1849). Una crisi econòmica i una revolta popular*. Barcelona, 2002.

AA.DD.

- *Miscel·lània Mossèn Muntanyola*. Monografies de Vilaseca-Salou, 1974. 2 vols.

VIDAL i SOLÉ, Mercè

- "Noves obres dels escultors Espinalt de Sarra", *Aplec de Treballs* (Montblanc), 10 (1992), pàgs. 215-255.

VIROLAI, J.

- "Bicicletas y automóviles", *Montblanch. Boletín de cultura e información local* (Montblanc), 52 (1954), pàgs. 10-11.

VIVES i MIRET, Josep

- "Reinard des Fonoll, mestre britànic i renovador de l'art gòtic, veí de Montblanc". *Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca*. Montblanc, 1962.

Aquest llibre no és una relació de personatges il·lustres. Simplement intenta reflectir el rostre humà de la història d'una vila noble de Catalunya. Els protagonistes són gent de tota naturalesa i condició. Des de persones de les més altes funcions públiques i jurisdiccionals fins a les més modestes i humils, que, per una raó o una altra, han adquirit relleu públic o han merescut que la seva memòria perduri. Clergues i religiosos, menestrals i pagesos, polítics, professionals, literats, científics, artistes i mecenes, militars i aventurers. Entre tots han forjat la història de la vila ducal, la de cada dia i la dels grans esdeveniments. Com en tota història hi ha moments clars de glòria i altres obscurs de tragèdia. Tots tenen els seus protagonistes. Els autors han intentat l'aventura impossible de recollir-los en aquesta obra.

**Fundació Martí l'Humà
Tot Conca**

